

ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา
ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.

พ.ศ. 2557-2562

วิฑูรย์ เมตตาจิตร

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา
ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.

พ.ศ. 2557-2562

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

LANGUAGE USERS' CONCEPT OF "EDUCATION" IN THE CONTEXT OF BASIC EDUCATION
DURING THE PERIOD OF NCPO BETWEEN 2014 AND 2019

VITON METTAJIT

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Philosophy Degree in Thai
May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา
ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.

พ.ศ. 2557-2562

ของ วิฑูรย์ เมตตาจิต

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรทัย เพ็ญยุระ)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรวรรธน์ ศรียามัย)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร. วรัญญา ยิ่งยงศักดิ์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร. ศราวุธ หลอดดี)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ปาริชาติ โปธิ)

..... คณบดีคณะศิลปศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตติมา กาวีระ)

- เรื่อง:** ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา
ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.
พ.ศ. 2557-2562
- ผู้วิจัย:** วิฑูรย์ เมตตาจิตร, วิทยานิพนธ์: ปร.ด. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** รองศาสตราจารย์ ดร. วรวรรธน์ ศรีชัยภักย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.วรัญญา ยิ่งยงศักดิ์
ดร.ศราวุธ หล่อดี
- คำสำคัญ:** ความนึกเปรียบเทียบการศึกษา, ผู้ใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม, รัฐบาล คสช.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษารูปภาษาของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. และ 2) เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. โดยศึกษาถ้อยคำของบุคคล 3 กลุ่มซึ่งเกี่ยวข้องข้องกับการศึกษา ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยศึกษาถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบทางการศึกษา ตามแนวคิดความนึกเปรียบเทียบ และแนวคิดความหลากหลายของภาษา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับการศึกษา จำแนกได้จำนวน 11 กลุ่ม ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมและพาณิชย์ 2) การเดินทาง 3) การทำเกษตรกรรม 4) การสู้รบแข่งขัน 5) การรักษาทางการแพทย์ 6) การทำลาย 7) การประกอบสร้าง 8) ความเป็นอมมุข 9) ความเป็นครอบครัว 10) การประกอบอาหาร และ 11) การทดลอง รูปภาษาเปรียบเทียบจะปรากฏหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย ความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบพบจำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ 1) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น 2) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น 3) การไม่พบการใช้รูปภาษาเปรียบเทียบในบางหน่วยนึกเปรียบเทียบ 4) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากคำสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาพูด 5) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบในภาษาเขียนน้อยกว่าภาษาพูด 6) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบเฉพาะในข้อมูลที่มาจากภาษาพูด เท่านั้นไม่พบในข้อมูลที่มาจากภาษาเขียน 7) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย 8) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ 9) การใช้รูปภาษาเปรียบเทียบเชิงลบด้วยซึ่งต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก และ 10) การใช้รูปภาษาเชิงบวกซึ่งต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ และความหลากหลายของการใช้ภาษาของกลุ่มผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Title: LANGUAGE USERS' CONCEIT OF "EDUCATION" IN THE CONTEXT OF BASIC EDUCATION DURING THE PERIOD OF NCPO BETWEEN 2014 AND 2019

Author: Vitoon Mettakit, Dissertation: Ph.D. (Thai), University of Phayao, 2022

Advisor: Associate Professor Dr. Warawat Sriyabhaya Co–advisor Dr.Warunya Yingyongsak
Dr.Sarawut Lordee

Keywords: Conceit of Education, Jargon users, NCPO

ABSTRACT

The objectives of this thesis were two–fold: 1) to investigate the use of conceits depicting education in the context of basic education during the period of NCPO, and 2) to explore the different ways in which conceits were utilized by language users in the context of basic education during the period of NCPO. The study collected data from three specific groups: policy makers, educational practitioners, and stakeholders. Using the framework of conceit and linguistic variation, it analyzed words and phrases that conceptually represent education. The findings revealed that conceits depicting education could be categorized into 11 groups: 1) industry and commerce, 2) travel, 3) agriculture, 4) battle and race, 5) medical treatment, 6) destruction, 7) building construction, 8) supernatural beings, 9) family, 10) food preparation, and 11) experimentation. Conceits were found to consist of various conceptual units that contribute to different meanings of education. Analyzed data revealed that conceits were employed by language users in 10 different patterns. First, conceits were used most frequently by one group as compared to the other groups of language users. Second, conceits were used least frequently by one group as compared to the other groups of language users. Third, the use of conceits was not found in some units. Fourth, there was a greater use of conceits in written language as compared to spoken language. Fifth, there was a greater use of conceits in spoken language as compared to written language. Sixth, the use of conceits was only found in spoken language, not in written language data. Seventh, conceits were utilized in a number of ways to refer to specific conceptual units contributing to the meanings of education. Eighth, conceits were used in positive statements but with negative connotations. Ninth, conceits were utilized negatively by one group, in contrast to their positive usage by the other groups. Finally, conceits were utilized positively by one group, in contrast to their negative usage by the other groups. The study's findings demonstrate that conceits were commonly used in discussions of education in the context of basic education, and that there was a diverse range of conceits utilized by language users in this context.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยการชี้แนะแนวทางด้วยความเมตตา การให้ความรู้ การตรวจทานแก้ไขด้วยความเอาใจใส่อย่างเปี่ยมล้นบนพื้นฐานของความรักและความปรารถนาดี เพื่อต้องการให้ศิษย์ประสบความสำเร็จในเส้นทางการศึกษา จากครูผู้เป็นที่พึ่ง แรงแบบดาลใจและแบบอย่าง คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ศรีวิทย จันทน์ ทำให้ข้าพเจ้าได้ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จตามเป้าหมาย ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ครับ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เพ็ญยุระ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำชี้แนะเติมเต็มการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นแนวทางที่จะพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น และที่สำคัญท่านได้เติมพลังให้ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจสำคัญผ่านถ้อยคำชื่นชมในวันสอบวิทยานิพนธ์ ยิ่งความอึ้งอัมเมใจมาแก่ข้าพเจ้าอย่างยิ่ง พลังนี้จะเป็นกำลังใจที่จะพัฒนางานและพัฒนาตนเองในการทำงานวิชาการต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศราวุธ หล่อดี, ดร.วรัญญา ยิ่งยงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและดร.ปาริชาติ โปธิ อาจารย์สอบวิทยานิพนธ์ คณาจารย์ทุกท่านให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ผ่านถ้อยคำชี้แนะด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ทำให้ข้าพเจ้ามีพลังใจในการวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุนทร เมตตาจิตร และคุณแม่เทียมจันทร์ ปัญญา ผู้ให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และเป็นกำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนในทุกเส้นทางชีวิต ทั้งสองท่านเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งปวง ทั้งนี้ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่ร่วมส่งกำลังใจให้แก่ข้าพเจ้าตลอดเส้นทางการศึกษา จนทำให้เดินทางมาถึงปลายทางในครั้งนี้ได้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณนะ หนูหมื่น ผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือทางวิชาการและอื่น ๆ มาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ รวมถึงขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยครับ

ขอขอบคุณ ดร.คงอมร เหมรัตน์รักษ์, อาจารย์สุทธิมัน ปิยะโกศล, พระมหาปิยวงศ์, อาจารย์วิเชษฐชาย กมลสัจจะ รวมถึงพี่น้องภาษาไทยแห่งมหาวิทยาลัยพะเยาทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือต่าง ๆ มาตลอด 4 ปี รวมทั้งคุณปุ๋ย และคุณนิ แห่งคณะศิลปศาสตร์ ที่คอยช่วยเหลือดูแลประสานงาน ตอบคำถาม และให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณครูอาทิตย์ภูมิ สุรพงศ์ภูวนาฏ ผู้ช่วยเหลือดูแลและจัดการกิจกรรมต่าง ๆ เกสัชกรวรพจน์ สกุลธีรวิรุ ผู้ให้ความช่วยเหลือดูแลเมื่อข้าพเจ้าต้องเดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยพะเยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป จินดาพิทักษ์ ผู้ให้ความช่วยเหลือดูแลด้านภาษาอังกฤษ ตลอดจนเป็นกำลังใจในเส้นทางการศึกษา

ขอขอบคุณ อาจารย์แทนพันธ์ เสนะพันธุ์ บัวใหม่, คุณวารินทร์ รามฤทธิ์, คุณศุภวิชญ์ ลังขรัตน์, คุณสรวิชญ์ เจริญธุรกิจ, คุณพรยมล แทนแก้ว, คุณครูไกรฤกษ์ พึ่งพรพรหม, น้องธวัช ชัย เมตตาจิตร ปิยมิตรทั้งหลาย รวมถึงเพื่อนทุกคนทุกกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือดูแล และยังเป็นกำลังใจที่สำคัญให้แก่ข้าพเจ้า ขอขอบคุณ เพื่อนพี่น้องผู้ร่วมเส้นทางการศึกษามาก่อนหน้านี้ รวมถึงขอขอบคุณทุกกำลังใจจากทุกท่านที่ยังไม่ได้เอ่ยถึง

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณและระลึกถึง คุณครูทุกท่านของข้าพเจ้าตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงบัณฑิตศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมบ่มเพาะ ส่งเสริม สนับสนุน ทำให้ศิษย์ได้เติบโตและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งทุกท่านที่เอ่ยมาทั้งหมดนี้เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จที่ทำให้ข้าพเจ้าเดินทางมาถึงปลายทางของการศึกษาในครั้งนี้ได้ ขอขอบคุณครับ

วิฑูรย์ เมตตาจิตร

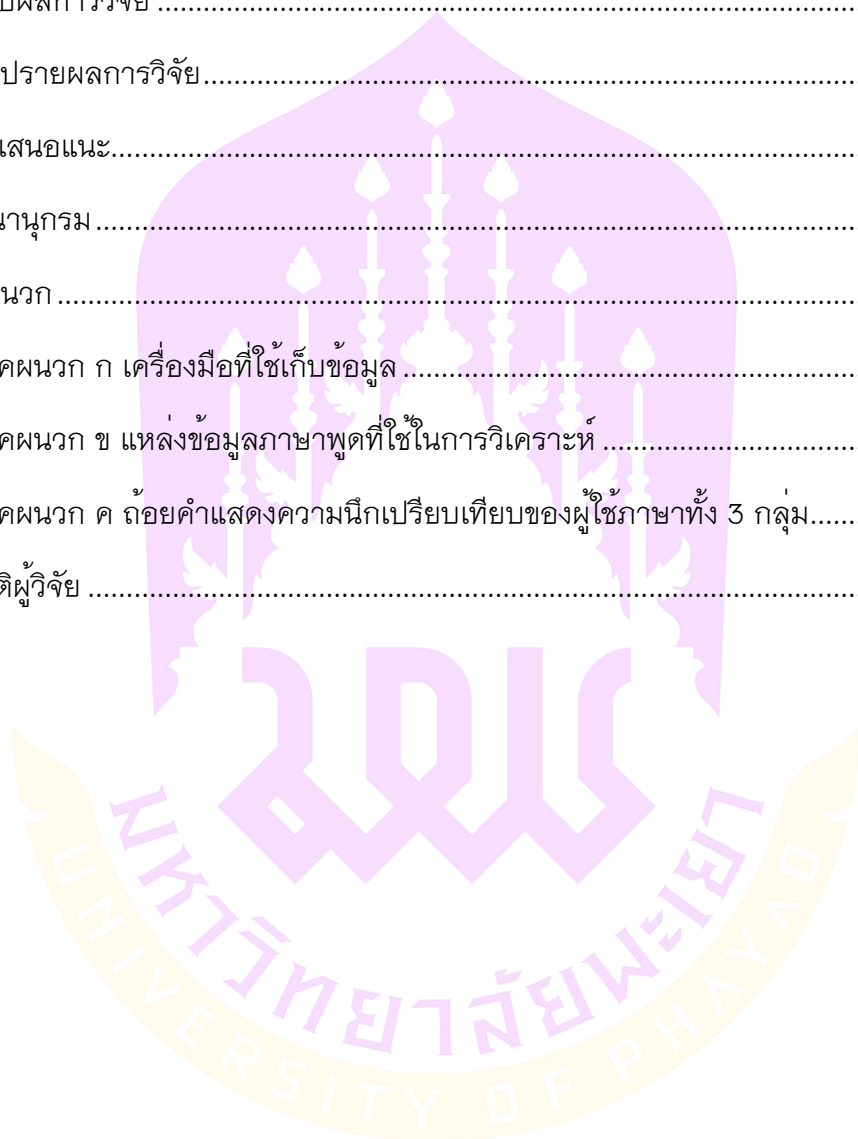

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมุติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	10
กรอบแนวคิด	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75

การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
บทที่ 4 รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษา	83
รูปภาพอุตสาหกรรมและพาณิชย์	84
รูปภาพการเดินทาง	91
รูปภาพการทำเกษตรกรรม.....	97
รูปภาพการสู้รบแข่งขัน.....	106
รูปภาพการรักษาทางการแพทย์	114
รูปภาพการทำลาย	122
รูปภาพการประกอบสร้าง	128
รูปภาพความเป็นอมนุษย์.....	131
รูปภาพครอบครัว.....	135
รูปภาพการประกอบอาหาร	139
รูปภาพการทดลอง.....	146
บทที่ 5 ความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ของผู้ใช้ภาษา	152
รูปภาพการเดินทาง	160
รูปภาพการทำเกษตรกรรม.....	165
รูปภาพการสู้รบแข่งขัน.....	172
รูปภาพการรักษาทางการแพทย์	178
รูปภาพการทำลาย	183
รูปภาพการประกอบสร้าง	190
รูปภาพความเป็นอมนุษย์.....	196
รูปภาพความเป็นครอบครัว	201

รูปภาษาการประกอบอาหาร.....	203
รูปภาษาการทดลอง.....	208
บทที่ 6 บทสรุป.....	214
สรุปผลการวิจัย	214
อภิปรายผลการวิจัย.....	222
ข้อเสนอแนะ.....	234
บรรณานุกรม	235
ภาคผนวก	252
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	253
ภาคผนวก ข แหล่งข้อมูลภาษาพูดที่ใช้ในการวิเคราะห์	255
ภาคผนวก ค ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม.....	275
ประวัติผู้วิจัย	303

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบอุตสาหกรรมและพาณิชย์.....	84
ตาราง 2 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการเดินทาง.....	91
ตาราง 3 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม	97
ตาราง 4 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน.....	107
ตาราง 5 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์.....	115
ตาราง 6 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการทำลาย.....	122
ตาราง 7 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการประกอบสร้าง	128
ตาราง 8 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบความเป็นอมมุขย์	132
ตาราง 9 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบครอบครัว	136
ตาราง 10 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการประกอบอาหาร	140
ตาราง 11 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการทดลอง	147
ตาราง 12 แสดงสรุปความถี่และอัตราร้อยละของรูปภาพแสดงความนิกเปรียบเทียบ.....	150
ตาราง 13 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบอุตสาหกรรม และพาณิชย์ของ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา.....	153
ตาราง 14 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบอุตสาหกรรม และพาณิชย์ของ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ	156
ตาราง 15 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบอุตสาหกรรม และพาณิชย์ของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา	158
ตาราง 16 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการเดินทาง ของผู้มอบนโยบาย ทางการศึกษา	160
ตาราง 17 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการเดินทาง ของผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติ.....	162

ตาราง 18 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการเดินทาง ของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา	164
ตาราง 19 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม ของผู้มอบ นโยบายทางการศึกษา.....	165
ตาราง 20 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม ของผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติ	167
ตาราง 21 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม ของผู้ม ีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา.....	170
ตาราง 22 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน ของผู้มอบ นโยบายทางการศึกษา.....	172
ตาราง 23 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน ของผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติ	174
ตาราง 24 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน ของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา.....	176
ตาราง 25 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์ ของผู้ มอบนโยบายทางการศึกษา	179
ตาราง 26 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์ ของ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ	180
ตาราง 27 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์ ของผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบจากการศึกษา	181
ตาราง 28 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำลาย ของผู้มอบนโยบาย ทางการศึกษา	183
ตาราง 29 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำลาย ของผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติ.....	185
ตาราง 30 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำลาย ของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา	188

ตาราง 31 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบสร้าง ของกลุ่มผู้ มอบนโยบายทางการศึกษา	191
ตาราง 32 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบสร้าง ของกลุ่ม ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ	192
ตาราง 33 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบสร้าง ของกลุ่มมี ส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา.....	194
ตาราง 34 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบความเป็นมนุษย์ ของผู้มอบ นโยบายทางการศึกษา.....	196
ตาราง 35 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบความเป็นมนุษย์ ของผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติ	197
ตาราง 36 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบความเป็นมนุษย์ ของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา.....	199
ตาราง 37 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบความเป็นครอบครัว ของผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติ	201
ตาราง 38 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบอาหาร ของผู้มอบ นโยบายทางการศึกษา.....	204
ตาราง 39 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบอาหาร ของผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติ	206
ตาราง 40 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบอาหาร ของผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา.....	207
ตาราง 41 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทดลอง ของผู้มอบนโยบาย ทางการศึกษา	208
ตาราง 42 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทดลอง ของรับนโยบายมา ปฏิบัติ	210
ตาราง 43 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทดลอง ของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา	211

ตาราง 44 แสดงความหลากหลายของการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ ของผู้ใช้ภาษา
..... 213

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิด	11
ภาพ 2 แสดงทำเนียบภาษา	33
ภาพ 3 แสดงประเภทของการพูด.....	35
ภาพ 4 แสดงประเภทของภาษาตามหน้าที่ทางสังคม	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความสามารถในการพัฒนาประเทศชาติ จึงมีมุมมองทางความคิดที่สะท้อนเชิงรูปธรรมเป็นความนึกเปรียบเทียบว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” ถ้อยคำดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการศึกษาคือปัจจัยสำคัญในการสร้างคนให้มีคุณภาพ และการศึกษายังเป็นกลไกสำคัญต่อเนื่องในการพัฒนาคนให้สร้างความรู้เรื่องต่อชาติบ้านเมืองต่อไป ระบบการศึกษาของไทยตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 23-24) ระบุถึงการศึกษาของไทยว่า นอกเหนือจากระดับอุดมศึกษา ก็คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึง การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 19 สิงหาคม 2542, หน้า 6) เป็นการศึกษาในระบบ โดยมี 3 ระดับ ได้แก่ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยมี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้การศึกษาระดับมัธยมปลาย มี 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบทั้ง 3 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและอาชีวะ นับว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมดที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการศึกษาตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นและเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องยาวนาน ครอบคลุมถึงการศึกษในหลายระดับ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา กล่าวได้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานคือส่วนสำคัญในการวางรากฐานของชีวิต ดังที่สะท้อนผ่านถ้อยคำความนึกเปรียบเทียบว่า “รากฐานของบ้าน คือ อิฐ รากฐานของชีวิต คือ การศึกษา” สำนวนดังกล่าวมีนัยของการเปรียบเทียบที่ชี้ชัดว่า ความมั่นคงของบ้านอยู่ที่การสร้างรากฐานด้วยอิฐให้บ้านมีความมั่นคง เช่นเดียวกับที่การศึกษาคือปัจจัยสำคัญที่สร้างรากฐานความมั่นคงให้แก่ชีวิต และการศึกษาที่มีส่วนสำคัญมากในการวางรากฐานของชีวิตก็คือ “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” นั่นเอง

อย่างไรก็ดี เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงการจัดการศึกษาปัจจุบันของไทยยุครัฐบาล คสช. พบว่า มีความใส่ใจเรื่องการศึกษาเป็นอย่างมาก กระทั่งในรอบการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) มีการสังเคราะห์อย่างละเอียดจนพบประเด็นปัญหาสำคัญทางการศึกษา 5 ด้าน ต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาครู พบว่า มีการผลิตครูที่ยังไม่เพียงพอ และครูบางส่วนยังขาด

คุณภาพ ปัญหาการเรียนรู้อันพบว่า คุณภาพของผู้เรียนตกต่ำ มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ ปัญหากระบวนการบริหารจัดการ พบว่า หน่วยที่รับนโยบายไปปฏิบัติยังขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน ปัญหาการกระจายโอกาสและคุณภาพทางการศึกษา พบว่า แม้ภาครัฐจะให้โอกาสสถานศึกษาในการจัดหลักสูตรในแต่ละท้องถิ่น แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มคุณภาพการแข่งขัน พบว่า หลักสูตรการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไม่สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

ประเด็นปัญหาสำคัญทางการศึกษาทั้ง 5 ด้าน ในยุค คสช. ผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่น่าสนใจว่ามีปัญหาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข และรัฐบาลจำเป็นต้องวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายพัฒนาอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุผลที่การศึกษาขั้นพื้นฐานคือส่วนสำคัญของการศึกษาภาคบังคับสำหรับทุกคน หากจุดเริ่มทางการเรียนรู้มีปัญหาตั้งแต่ต้นเสียแล้ว การพัฒนาคนเพื่อสร้างชาติไทยให้รุ่งเรือง ตามคำกล่าว “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” คงเป็นไปได้ยาก

ผู้วิจัยพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เล็งเห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะทั้งนี้เป็นเพราะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานที่สำคัญ และเป็นขั้นเริ่มต้นของการศึกษาระดับอื่น ๆ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การแก้ปัญหการศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเป็นเป้าหมายที่ทำทนายอย่างมาก อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ที่นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานอันโดดเด่นของรัฐบาล คสช. พบว่า ได้มีการตั้งเป้าหมายว่า “ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ทั้งถึงและส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 14)

รัฐบาล คสช. ของไทยในปัจจุบัน ตั้งนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน่าสนใจ โดยผู้วิจัยพบมุมมองทางความคิดของนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ว่ามีการกำหนดนโยบายพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างมาก มีการสอดแทรกประเด็นการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศ และกำหนดให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นวาระสำคัญของชาติดังปรากฏในรายการ “คืนความสุขให้คนทั้งชาติ” (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557, หน้า 7) พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยพบประเด็นที่น่าสนใจประเด็นว่า

การศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นอนาคตของประเทศ การศึกษาเป็นบ่อเกิดของปัญญา แต่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับคนไทย หากการศึกษาไม่สร้างคนรอบคอบคร่ำไม่มีความอดทน ครูไม่มีกำลังใจในการสอน ไม่มีประสิทธิภาพ เราก็จะได้นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่จบไปเป็นคนที่ไม่ดี ไม่มีความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อสังคมทั้งรูปแบบเก่าและใหม่ไม่ได้ ก้าวไม่ทันตามวิวัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศไทยจะไปอยู่ตรงไหน ต้องกลายเป็นประเทศด้อยพัฒนาในโลกใบนี้ อยู่ตลอดไป ถอยหลังไปเรื่อย ๆ เพราะความขัดแย้ง ความเห็นแก่ตัว ไม่สุจริต แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ผมคิดว่าทุกคนน่าจะคิด ใคร่ครวญเรื่องนี้ให้ดี มากกว่าประโยชน์ส่วนตน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2557, หน้า 2) (เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

ความตอนดังกล่าวจากการนำเสนอของนายกรัฐมนตรีนพพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” แสดงให้เห็นว่า มุมมองรัฐบาล คสช. ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาอย่างมาก โดยสะท้อนให้เห็นได้ชัดจากความนึกเปรียบเทียบ กล่าวคือ มีการใช้รูปภาพแสดงอุปลักษณ์ ซึ่งหมายถึง คำพูดที่เปรียบสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ความหมายชัดเจนขึ้น หรือทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น อุปลักษณ์เป็นภาพพจน์ (figure of speech) ประเภทหนึ่งในข้อความนี้เป็นการนึกเปรียบเทียบการศึกษากับ “หัวใจ” “อนาคต” และ “บ่อเกิด” กล่าวคือหัวใจซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดของการหมายถึงยังมีชีวิตอยู่ อนาคตที่ดีเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา และบ่อเกิดเป็นแหล่งที่มาของปัญญา ถ้อยคำที่แสดงความนึกเปรียบเทียบที่ปรากฏทั้งสามข้างต้นชี้ให้เห็นว่า นายกรัฐมนตรีผู้บริหารสูงสุดของประเทศได้เปรียบเทียบการศึกษากับสิ่งสำคัญสามสิ่งดังที่กล่าวไว้นี้ สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษายเป็นประเด็นและวาระสำคัญของชาติที่รัฐบาล คสช. ของไทยในปัจจุบันตระหนักถึงอย่างยิ่ง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปี 2561 ผู้วิจัยพบว่า รัฐบาล คสช. ภายใต้การบริหารประเทศของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติงบประมาณด้านการศึกษาสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งอีกด้วย (ไทพับลิกา, 2555, 2551 สื่อบนออนไลน์; มติชนสุดสัปดาห์, 2562, สื่อบนออนไลน์) เพื่อมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาที่เริ่มต้นจากแนวคิด “การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558, หน้า ก) เพื่อนำไปสู่อนาคตประเทศไทยที่ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีประเด็นหลักทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า ก-ฉ) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐาน

การศึกษา ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาครู กำหนดยุทธศาสตร์ด้านครู ให้ชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการการศึกษา

แนวคิดสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนแรกนี้ คือ การเน้นการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ เพื่อร่วมหาทางออกในการแก้ปัญหาการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ เห็นชัดว่ามุมมองทางความคิดของผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษาของไทยที่ระบุว่า “...ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียน...ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ ร่วมหาทางออก” มีการแฝงความคิดจากความนึกเปรียบเทียบของผู้มอบนโยบายทางการศึกษาระดับประเทศ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า นี่คือการย้ายความคิดของผู้บริหารประเทศที่มองว่า การศึกษา คือ การช่วยไม่ให้หลงทาง การศึกษา คือ การชี้นำสู่ทางออกให้รอดพ้นจากปัญหาของชาติ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญและเป็นส่วนเริ่มต้นของการก้าวเข้าสู่ระบบการพัฒนามนุษย์เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติเป็นขั้นแรก ดังเห็นได้จากรัฐบาล คสช. ของไทยมีโครงการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ พลเรือเอก ณะวรงค์ พิพัฒนาคัย, พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ และนายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาหรือการจัดระบบการศึกษาที่มีผลต่อการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมากกว่าในระดับอื่น ได้แก่ พลเรือเอก ณะวรงค์ พิพัฒนาคัย (ไทยพับลิกา, 2558, สื่อบนออนไลน์) มีนโยบายสำคัญสำหรับพัฒนาระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ลดกิจกรรมครู ลดวิชาสอบโอเน็ต ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียน พื้นโครงการครูทายาท แก้ปัญหาขาดแคลนครู เปลี่ยนเกณฑ์เลื่อนวิทยฐานะ เรียนผ่านดาวเทียมลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ และเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ (กรุงเทพธุรกิจ, 2558, สื่อบนออนไลน์) ย้ำความสำคัญถึงโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะต้องเร่งดำเนินการโดยด่วนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คือ ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คืนครูสู่ห้องเรียน ผลิตและพัฒนาครู จัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในสถานศึกษา ยกกระดับความรู้ภาษาอังกฤษ การอ่านออกเขียนได้ ทวิภาคี ทวิศึกษา มหาวิทยาลัยอุดมศึกษาที่เลี้ยงโครงการประชารัฐ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา และนายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (ครูบ้านนอกดอทคอม, 2559, สื่อบนออนไลน์) มีโครงการเร่งด่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ พัฒนาโรงเรียน ICU ปฏิรูปครู ยุทธศาสตร์การแข่งขันของประเทศด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมคุณธรรมและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ด้านการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตร ทดสอบ PISA ยุทธศาสตร์ความมั่นคง และการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน

นโยบายและโครงการต่าง ๆ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทุกท่านในสมัยรัฐบาล คสช. มุ่งเน้นไปที่พัฒนาและปฏิรูปกับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานอย่างมาก และปัจจุบันประเทศไทยกำลังให้ความสำคัญกับการก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 กล่าวคือ นโยบายสำคัญ คือเน้นที่การผลิตนวัตกรรม นอกจากนี้รัฐบาลกำหนดว่าจะต้องเกิดความสมดุลระหว่างสังคมและสิ่งแวดล้อม ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภายใต้วิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สร้างแรงจูงใจและดึงนักลงทุน นักวิจัยที่มีความรู้ ความสามารถ นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเพิ่มศักยภาพให้นักลงทุนหน้าใหม่ โดยมีหัวใจสำคัญคือการทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่สามารถสร้างนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2559 อ้างอิงใน ตวง อันทะไชย, ม.ป.ป., หน้า 25)

พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ ของการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ใน “มาตราที่ 4 ในพระราชบัญญัตินี้” สามารถจัดกลุ่มผู้มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ดังนี้ (1) ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา และ (2) ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ ใน “หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา” ได้ระบุใน “มาตราที่ 22” ว่า “ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ทั้งนี้ใน “มาตราที่ 29” ได้ระบุว่า ผู้เรียนยังมีความเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียนด้วย นั่นคือ “ครอบครัว” รวมถึงบุคคลทั่วไปใน “สถาบันสังคมอื่น” ที่มีส่วนแสดงความคิดเห็นต่อระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อ “สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 19 สิงหาคม 2542, หน้า 2-9) ดังนั้นผู้เรียนและกลุ่มผู้แวดล้อมตัวผู้เรียน จึงจัดอยู่ในกลุ่มที่ (3) ของระบบการศึกษา

แนวคิดข้างต้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มที่มีความสำคัญต่อการให้ข้อมูลในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ รัฐบาล

กลุ่มที่ 2 ผู้รับนโยบายนำมาสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลุ่มที่ 3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียน และกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปในสังคม

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ใช้ภาษาในกลุ่มต่าง ๆ มีการใช้ความนึกเปรียบเทียบเป็นจำนวนมากเมื่อพูดถึงบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเกิดจากความนึกเปรียบเทียบ (conceit)

อันหมายถึง การเปรียบเทียบอย่างแบบยล หรือคำกล่าวที่ฉลาดเฉลียว ซึ่งในทางวรรณกรรม หมายถึง ภาพพจน์ที่สร้างความเปรียบเทียบที่เด่นชัด เป็นการเปรียบเทียบวัตถุ 2 อย่างหรือ 2 สถานการณ์ มาประติษฐ์ตักแต่งเป็นกลการประพันธ์เชิงภาพพจน์เปรียบเทียบอันละเอียด ประณีต ที่หมายรวมถึง อุปลักษณ์ อุปมา อติพจน์ และปฏิพจน์ไว้ทั้งหมด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545) และเมื่อผู้วิจัยพิจารณาในแง่ของความเกี่ยวข้องของระบบภาษาและระบบความคิด ของมนุษย์ก็จะสัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistic) ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของภาษาศาสตร์ที่มุ่งศึกษากระบวนการปริชาน (ปริชาน คือ การเรียนรู้หรือจัดระบบสรรพสิ่งที่ได้รับรู้ทางประสาทสัมผัส เป็นองค์ความรู้ที่เก็บไว้ในสมอง) ที่เกี่ยวข้องกับการรับภาษา การประมวลผลภาษาในสมอง การคิด การเข้าใจ การจำ และการใช้ ภาษา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553, หน้า 69) โดยมีนักคิดคนสำคัญ คือ เลคอฟและเทอเนอร์ (Lakoff and Turner, 1989) แนวคิดดังกล่าวนี้เป็นทฤษฎีหนึ่งที่สามารถใช้อธิบายถึงระบบความคิด ที่มีอยู่ในสมองของมนุษย์โดยการศึกษาจากมโนทัศน์ (concept) หมายถึง ภาพรวมหรือความคิด รวบรวมอดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เก็บไว้ในใจหรือระบบปริชาน (cognitive system) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553, หน้า 88) กล่าวคือ ในมุมมองนี้ได้ขยายความถึงการใช้ภาษาแบบ เปรียบเทียบไม่เพียงแต่ในแวดวงวรรณกรรมเท่านั้น แต่เชื่อว่าผู้พูดทุกคนสามารถใช้ภาษา เปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ได้ และอาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว โดยขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางมโนทัศน์ (conceptual structure) ที่สมาชิกในสังคมนั้นมีอยู่ร่วมกัน ดังนั้นการศึกษาภาษาที่มีลักษณะ การเปรียบเทียบในแนวคิดนี้คือ การศึกษาเรื่องอุปลักษณ์มโนทัศน์ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึง ระบบความคิดของคนในแต่ละสังคมได้

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า มีการศึกษาภาษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความนึกเปรียบเทียบอย่างกว้างขวางทั้งในแง่ของการศึกษา ด้านภาษาศาสตร์ (รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม, 2551; สิริมา เชียงเซาว์ไว, 2556; อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557) และด้านวรรณกรรม (ปราโมทย์ สกุลรักความสุข, 2554; รุ่งภัสสรณ์ ศรีธาธาณพัฒน์ และประเทือง ทินรัตน์, 2557; บุษบา บัวสมบุรณ์, 2557; พิชญ์พัฒน์กฤษณ์ พันสัด และอุมารินทร์ ตูลารักษ์, 2563) ซึ่งศึกษา ในประเด็นต่าง ๆ ผู้วิจัยสนใจศึกษากลวิธีทางภาษาสร้างความนึกเปรียบเทียบ เนื่องจากเห็นว่าการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วเกี่ยวโยงหรือเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งสามารถสะท้อนความคิด หรือมโนทัศน์ของคนในสังคมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ และเป็นภาพที่สามารถสะท้อนถึงมุมมองได้ อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสมัยรัฐบาล คสช. ซึ่งมีการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเด็น

การวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นอกจากจะศึกษารูปภาษาของหน่วยแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้วิจัยยังมุ่งศึกษา “ความหลากหลาย (diversity) ของภาษา” โดยเฉพาะการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบที่แปรไปตามปัจจัยผู้ใช้ภาษาในกลุ่มต่าง ๆ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ในงานวิจัยนี้คือ กลุ่มของผู้มอบนโยบาย กลุ่มผู้รับนโยบายเพื่อปฏิบัติตาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา กับกลุ่มบุคคลแวดล้อมผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม การมุ่งวิเคราะห์บริบทการสื่อสารของภาษาในประเด็นการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาสู่การตอบคำถามว่า รูปภาษาที่ปรากฏแสดงความนึกเปรียบเทียบเป็นอย่างไร และมีความหลากหลายของภาษาที่แปรไปตามผู้ส่งสารในลักษณะใด

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การศึกษามุมมองทางความคิดของบุคคลทั้ง 3 กลุ่มของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย ได้แก่ กลุ่มแรกกลุ่มของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มที่สองกลุ่มของผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ และกลุ่มที่สามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา กับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ผ่านกลวิธีทางภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ มาอภิปรายสรุปแนวความคิดของสังคมที่มีต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในยุค คสช. โดยจะได้ผลการศึกษาออกมาอย่างน่าสนใจ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพิเคราะห์การปฏิรูปการศึกษาไทยของรัฐบาล คสช. และยังเป็นการช่วยสะท้อนมุมมองเรื่องการศึกษาจากสังคม เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องและรัฐบาลได้ใช้ประกอบการพัฒนาการศึกษาของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปภาษาของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.
2. เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.

สมมุติฐานของการวิจัย

1. รูปภาพของหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา เช่น ผู้บริหารการศึกษา โรงเรียน ครู และนักเรียน แสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับระบบต่าง ๆ เช่น การทำเกษตรกรรม การรักษาทางการแพทย์ อุสาหกรรมและการพาณิชย์ การแข่งขันกีฬา เป็นต้น

2. ความหลากหลายในการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวโยงกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแปรไปตามผู้ส่งสารของแต่ละกลุ่มในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มของผู้มอบนโยบาย กลุ่มผู้รับนโยบายเพื่อปฏิบัติตาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลวิธีทางภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยจากมุมมองทางความคิดของทั้ง 3 กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1.1 กลุ่มของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ รัฐบาล นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะ และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

1.2 กลุ่มของผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.3 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปในสังคม

ข้อมูลที่น่ามาศึกษาจะนำมาทั้งข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด และข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาเอกสารที่เกี่ยวโยงกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษา นโยบายทางการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางใน การทำความเข้าใจในประเด็นเกี่ยวโยงกับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

2. ขอบเขตด้านแนวคิด

2.1 ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องความนึกเปรียบเทียบ (conceit) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545; 2552) ในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่แสดงถึงความนึกเปรียบเทียบในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อแรก

2.2 ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องความหลากหลายของภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548; 2550) เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง

3. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในขอบเขตช่วงเวลาที่พักผ่อนประยุทธ์ จันทร์โอชา (ยุครัฐบาล คสช.) บริหารประเทศด้วยนโยบายทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะรัฐบาลชุดนี้เท่านั้น นับตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2557 ถึง 9 มิถุนายน พ.ศ. 2562 (พระบรมราชโองการแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2557) รวมระยะเวลาที่เป็นขอบเขตการศึกษาทั้งสิ้น 5 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับการศึกษา หมายถึง การเปรียบเทียบ ถ้อยคำที่ใช้เปรียบเทียบ รวมถึงภาพพจน์ที่สร้างความเปรียบเทียบ การนำวัตถุหรือสถานการณ์ 2 อย่างมากล่าวเปรียบเทียบกัน และการนำเรื่องอื่นมาพูดโยงถึงเรื่องการศึกษา

ความหลากหลายในการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบ หมายถึง การใช้ภาษาเปรียบเทียบที่มีความแตกต่างกันตามบริบทของทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้มอบนโยบาย ผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อม ผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา 3 กลุ่ม ที่สื่อสารด้วยการพูดและเขียน ได้แก่ ผู้มอบนโยบาย ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา ในที่นี้หมายถึง การศึกษาในระบบ ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไว้ไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการศึกษาระดับมัธยมปลายยังแบ่งได้อีก 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา

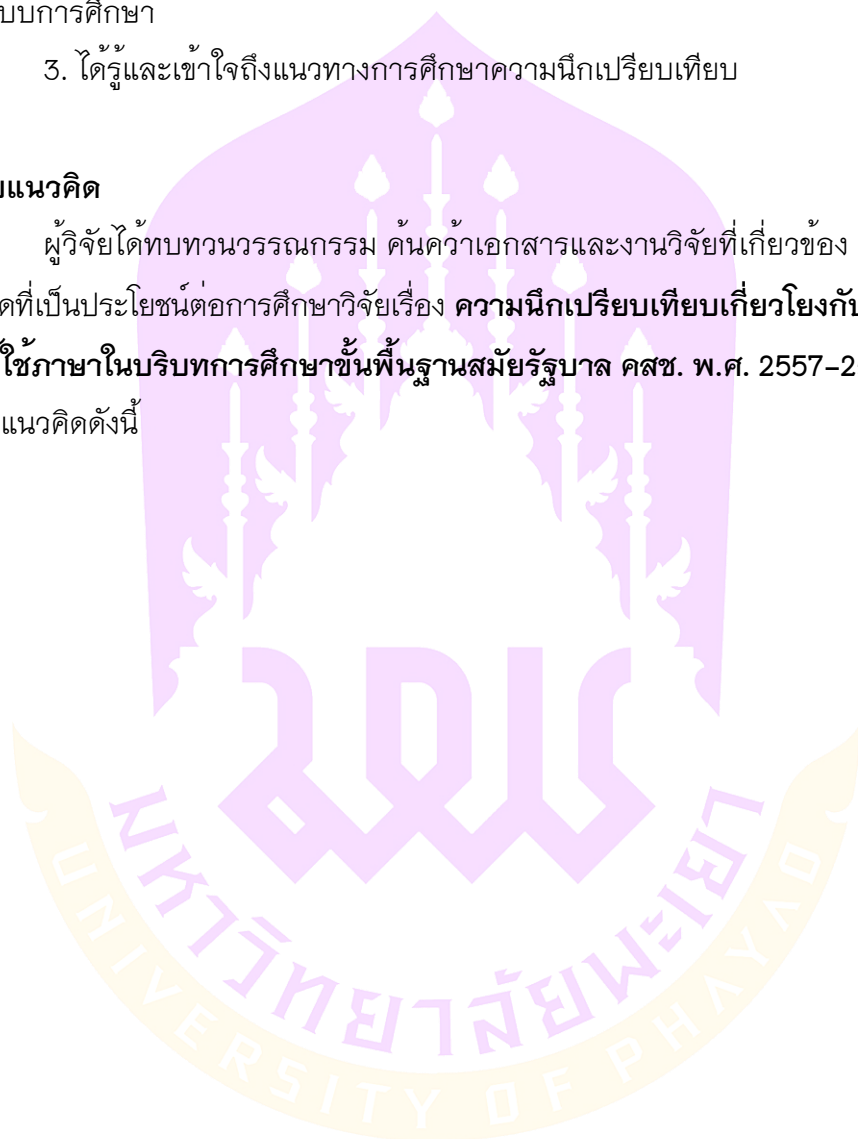
รัฐบาล คสช. หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารประเทศในนามของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหารได้ยึดอำนาจรัฐบาลในขณะนั้นมาบริหารในระหว่างปี พ.ศ. 2557-2562

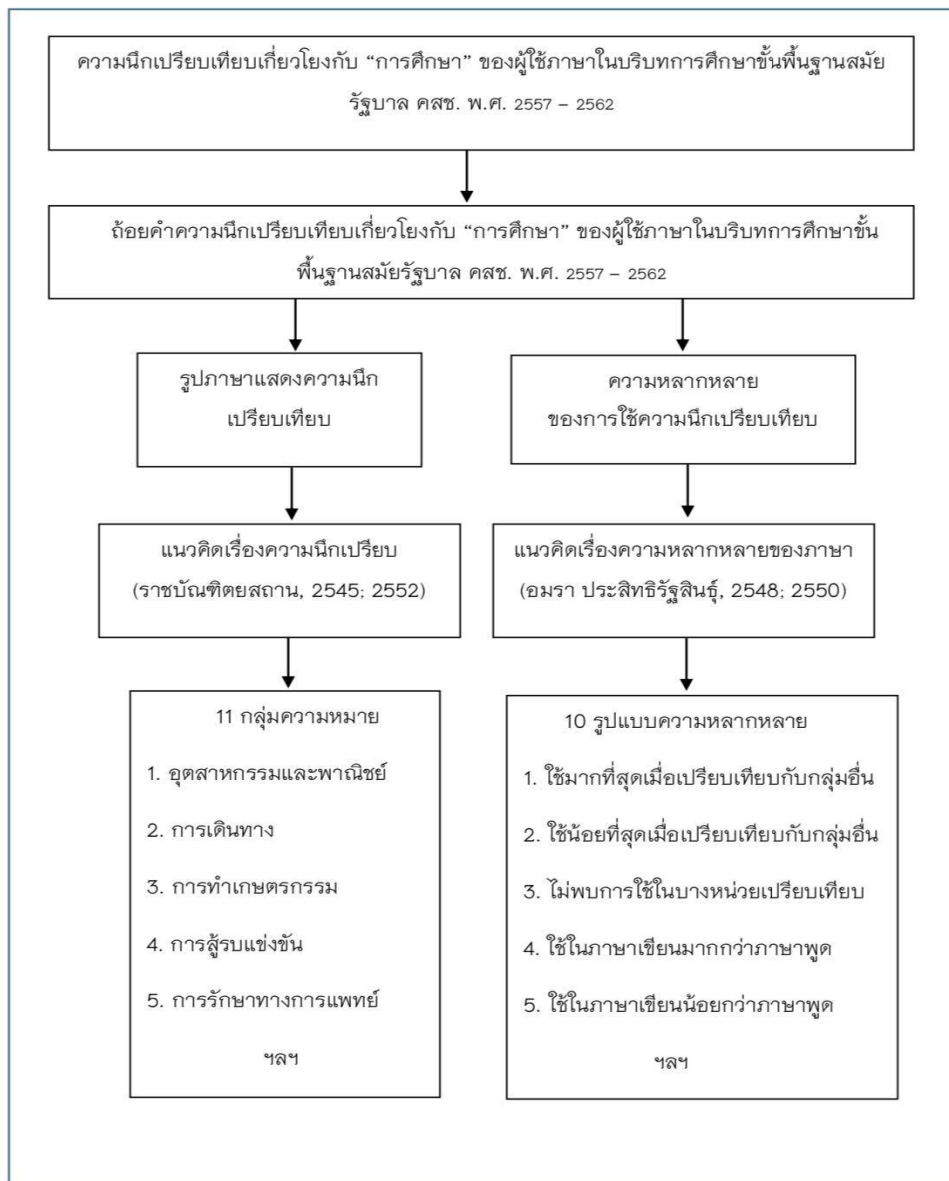
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ได้รู้และเข้าใจถึงรูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.
2. ได้รู้และเข้าใจถึงความหลากหลายของการใช้ภาษาของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา
3. ได้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการศึกษาความนึกเปรียบเทียบ

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยเรื่อง ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 ได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา
ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ
 - 1.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับความนึกเปรียบเทียบ
 - 1.1.1 ความหมายและแนวคิดความนึกเปรียบเทียบ
 - 1.1.2 แนวคิดและกลไกที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ
 - 1) กระบวนจินตภาพ
 - 2) กระบวนการนึกเปรียบเทียบด้วยภาพพจน์
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ
 - 1.2.1 กลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนวภาษาศาสตร์
 - 1.2.2 กลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย
 - 2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของการใช้ภาษา
 - 2.1.1 การใช้ภาษาในบริบทการสื่อสาร
 - 1) ภาษาพูดสื่อสาร
 - 2) ภาษาเขียนสื่อสาร
 - 2.1.2 การใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย
 - 3.2.1 กลุ่มศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนสื่อสาร
 - 3.2.2 กลุ่มศึกษาการใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย
 - 3.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาของไทย
 - 3.1.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาไทย
 - 3.1.2 ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษา
 - 3.1.3 รัฐบาล คสช. กับการศึกษา

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

3.2.1 กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป

3.2.2 กลุ่มที่สะท้อนมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบที่ใช้เป็นแนวคิดหลักในการศึกษา โดยจะแบ่งเป็นประเด็นย่อย ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับความนึกเปรียบเทียบ ในส่วนนี้จะนำเสนอเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ ความหมายของความนึกเปรียบเทียบ และแนวคิดและกลไกที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ กระบวนการจินตภาพ กระบวนการนึกเปรียบเทียบด้วยภาพพจน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ ในส่วนนี้จะนำเสนอเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ กลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนวภาษาศาสตร์ และกลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับความนึกเปรียบเทียบ

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของความนึกเปรียบเทียบ และ แนวคิดและกลไกที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายและแนวคิดความนึกเปรียบเทียบ ความนึกเปรียบเทียบ (conceit) เมื่อประมาณ ค.ศ. 1600 ศัพท์นี้ใช้ในความหมายเดียวกับคำว่า thought และอาจจะใช้แทนคำ concept, idea และ conception ด้วย คำนี้จึงกินความกว้าง ซึ่งหมายถึง สิ่งสมมุติจากความนึกฝัน ที่วิจิตรพิสดาร การเปรียบเทียบอย่างแยบยล หรือถ้อยคำที่มีไหวพริบปฏิภาณ ข้อสังเกตหรือ คำกล่าวที่ฉลาดเฉลียว ในทางวรรณกรรมศัพท์นี้ หมายถึง ภาพพจน์ที่สร้างความเปรียบเทียบที่เด่นชัด ตามปกติเป็นการเปรียบเทียบวัตถุ 2 อย่าง หรือสถานการณ์ 2 อย่าง ประดิษฐ์ตกแต่ง เป็นกลการประพันธ์เชิงภาพพจน์เปรียบเทียบอันละเอียดประณีต ความนึกเปรียบเทียบ จึงรวมเอา อุปลักษณ์ อุปมา อติพจน์ และปฏิพจน์ ไว้ทั้งหมด การใช้ความนึกเปรียบเทียบนี้มุ่งหมายเพื่อสร้างความประหลาดใจ และความชื่นชมในปฏิภาณความสามารถประดิษฐ์ถ้อยคำของกวี ความพึงพอใจที่ได้รับจากความนึกเปรียบเทียบนี้ เป็นไปในด้านภูมิปัญญามากกว่าทางด้านอารมณ์ ความนึกเปรียบเทียบ จำแนกออกได้เป็น 12 ประเภท (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545, หน้า 100-109) ดังนี้

1.1.1 ความนึกเปรียบเทียบประเภทบทร้อยกรองซอนแนต (sonneteering conceit) เป็นความนึกเปรียบเทียบธรรมดาที่สุดที่ทำให้บทกวีให้ไพเราะ โดยมักใช้ความเปรียบเทียบ

ที่เป็นสัญลักษณ์ที่มักจะเกี่ยวกับความรัก พรรณนาถึงความรัก และความคร่ำครวญถึงความเจ็บปวดอันเนื่องมาจากความรัก

1.1.2 ความนึกเปรียบเทียบประเภทแสดงความอิจฉา (jealousy conceit) เป็นความนึกเปรียบเทียบประเภทที่คู่รักแสดงความปรารถนาที่จะกลายเป็นเครื่องประดับ สิ่งของเสื้อผ้า หรือสัตว์เลี้ยงของคนรักของตนเพื่อที่จะได้อยู่ใกล้เธอยิ่งขึ้น

1.1.3 ความนึกเปรียบเทียบประเภทบทชมโฉม (blazon conceit) เป็นความนึกเปรียบเทียบประเภทพรรณนาแจ่มแจ้งความงาม ความมีเสน่ห์ และความเพียบพร้อมอย่างไม่มีที่ติของคนรัก

1.1.4 ความนึกเปรียบเทียบประเภทยึดปัจจุบัน (carpe diem conceit) เป็นความนึกเปรียบเทียบที่เรียกร้องคนรักว่าอย่ามัวชักช้าในเรื่องของความรัก เพราะความงามจะโรยรากาลเวลาจะกลืนกินทุกสิ่ง ซึ่งพบได้ในเพลงชาวบ้าน โดยเน้นความขบขันล้อเลียนมากกว่าจะเป็นเรื่องจริงจัง

1.1.5 ความนึกเปรียบเทียบประเภทล้อเลียนสัญลักษณ์ เป็นการล้อเลียนความเปรียบในวรรณกรรมเก่า เช่น ในระเด่นลันได ตอนชมโฉมบางประแะ ของพระมหามนตรี (ทรัพย์)

1.1.6 ความนึกเปรียบเทียบประเภททอติพจน์ในบทร้อยกรองท้องทุ่ง (pastoral hyperbole conceit) มักจะแสดงออกถึงทัศนะที่ว่าคนที่มีความรักย่อมมีอำนาจเหนือธรรมชาติ

1.1.7 ความนึกเปรียบเทียบประเภทสัญลักษณ์ (heraldic conceit) ความนึกเปรียบเทียบประเภทนี้ความมุ่งหมายจะให้เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจง และมีนัยซึ่งเข้าใจกันในคนหมู่น้อย ยกที่บุคคลวงนอกจะเข้าใจ นอกจากนี้มักจะใช้ตราหรือสัญลักษณ์เพื่ออธิบายข้อความให้แจ่มแจ้งโดยพรรณนาเกี่ยวกับระบบธรรมชาติ

1.1.8 ความนึกเปรียบเทียบประเภทการสร้างวรรณกรรม (phanopoeia conceit) เป็นการจัดเรียงถ้อยคำให้เป็นรูปต่าง ๆ ตลอดจนเลือกใช้จิ้งหะ มาตรา และความยาวของแต่ละบาท ให้เข้ากับเนื้อหา วิธีนี้เรียกว่าการสร้างวรรณภาพ (phanopoeia)

1.1.9 ความนึกเปรียบเทียบประเภทความหมายของคำ (ethymological conceit) เป็นความนึกเปรียบเทียบที่ใช้ความหมายของชื่อต่าง ๆ เช่น ในกลอนรำพันพิลาป ที่กล่าวถึงกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเปรียบว่าเป็นเทพธิดา ซึ่งมีความหมายเทียบกับคำว่าอัปสรสุดาเทพอันเป็นพระนาม ในความตอนหนึ่งว่า “ไม่รักใคร่ในแผ่นดินถิ่นสุธา รักแต่แม่เทพธิดาสุธาลัย” เป็นต้น

1.1.10 ความนึกเปรียบเทียบประเภทที่เกี่ยวกับศาสนา (typological conceit) ประเภทนี้ค่อนข้างลึกซึ้ง จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางศาสนามาตีความหรืออธิบายความเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

1.1.11 ความนึกเปรียบเทียบประเภท concetti predicabili ความนึกเปรียบเทียบประเภทนี้ใช้กันมากในบทเทศน์ เพื่อให้ฟังไพเราะหรูหรา มีลักษณะแสดงภูมิปัญญา ปฏิภาณ และกล่าวโยงไปถึงเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนสอดใส่ทัศนะขัดแย้งลงไปในเรื่องความ

1.1.12 ความนึกเปรียบเทียบประเภทคตินิยมแบบคลีฟแลนด์ (Clevelandism) เป็นความนึกเปรียบเทียบที่นำเอาสิ่งที่ห่างไกลกันมากมาเปรียบเทียบกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ารวมเอาสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงและเกี่ยวพันกันมาไว้ด้วยกัน เช่น กล่าวเปรียบเทียบแขนของเขาเหมือน 2 ขาของวงเวียน เป็นต้น

ภายหลังความนึกเปรียบเทียบได้ลดความนิยม และได้มีการพัฒนาแนวคิดต่าง ๆ ขึ้นใหม่ เนื่องจากความไม่แจ่มแจ้งชัดเจน และความนึกเปรียบเทียบในบางประเด็น ยากต่อการตีความ และมีความห่างไกลจนเทียบกันไม่ได้ จึงมีวิธีการเปรียบเทียบสิ่งที่ใกล้เคียงกัน ง่าย แจ่มแจ้ง ชัดเจน ตรงไปตรงมา และเป็นธรรมชาติยิ่งขึ้น ดังที่ ทอมัส สแปรต เขียนไว้ใน History of the Royal Society เมื่อปี ค.ศ. 1667 ว่า “ความง่ายและความเป็นธรรมชาตินั้นจึงเป็นเป้าประสงค์ที่ปรารถนา กันเป็นอย่างมากในการเขียนหนังสือ”

นอกจากนี้ “ความนึกเปรียบเทียบ (conceit)” ยังครอบคลุมถึงสิ่งสมมุติจาก ความฝันที่วิจิตรพิสดาร หรือการเปรียบเทียบอย่างแบบยล คำนี้เป็นความหมายในทำนองเดียวกับ ที่วรรณคดีศึกษาเรียกว่า “ภาพพจน์ (figure of speech)” (บุษบา บัณฑิตบุรุษ, 2557 อ้างอิงใน ราชบัณฑิตยสถาน, 2539) ดังในตำราวรรณคดีที่สำคัญ เช่น ในตำรา Poetics ของอริสโตเติล ที่ได้ยกการใช้ภาษาที่มีอุปมาอยู่ในกลุ่ม “การนึกเปรียบเทียบ” หรือ “ภาพพจน์” ซึ่งถือว่าเป็นยอดของการใช้ภาษาในการแต่งคำประพันธ์ด้วย ในประเด็นนี้ผู้วิจัยจะขออภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 แนวคิดและกลไกที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ ในประเด็นนี้ผู้วิจัย จำนำเสนอแนวคิดและกลไกที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบใน 2 ประเด็น ได้แก่ กระบวน จินตภาพ กระบวนการนึกเปรียบเทียบด้วยภาพพจน์ มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 กระบวนจินตภาพ กระบวนจินตภาพเป็นคุณสมบัติและคุณค่าที่แสดง ความงามและให้รสแห่งวรรณคดีนั้นโดยตรง โดยเฉพาะในบทร้อยกรอง กระบวนจินตภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในด้านเร้าความรู้สึก ความประทับใจ ปลูกสำนึก ให้ความ เข้าใจ และความคิดที่แปลกใหม่อย่างกว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น คำว่า กระบวนจินตภาพ หมายถึง

การนำเสนอภาพในจิต หรือจินตภาพในบทประพันธ์ทั้งหลาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552) โดยเกิดขึ้นได้จากความสามารถของกวีหรือผู้แต่ง ซึ่งสามารถนำเสนอด้วยการสรรคำ การใช้วลี ข้อความ การใช้กลการประพันธ์ต่าง ๆ รวมถึงการใช้โวหารภาพพจน์ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์

กระบวนจินตภาพเป็นความงามทางวรรณกรรม มีวิธีการนำเสนอหลายประการ ได้แก่ 1) การเสนอกระบวนจินตภาพด้วยการใช้คำที่สรรแล้ว หรือการใช้วลี ข้อความพิเศษ 2) การเสนอกระบวนจินตภาพด้วยการใช้ภาษากระชับรัดกุมที่มีความหมายเด่น ทุกถ้อยคำ 3) การเสนอกระบวนจินตภาพด้วยกลการประพันธ์ที่ให้รายละเอียดอันเป็นลักษณะเด่น และละไว้ให้ผู้อ่านคิดสรุปเองต่อไป 4) การเสนอกระบวนจินตภาพด้วยกลการประพันธ์ที่บรรยายอย่างเพิ่มพูนทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ และ 5) การเสนอกระบวนจินตภาพด้วยการเลียนเสียงธรรมชาติ นอกจากนี้มีการใช้กลการประพันธ์ด้วยวิธีดังกล่าวแล้ว กระบวนจินตภาพยังรวมถึงการใช้โวหารภาพพจน์ต่าง ๆ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ อีกด้วย กล่าวสรุปได้ว่าการเสนอกระบวนจินตภาพในวงวรรณกรรมก็คือ การเสนอทั้งแง่คิดและแง่งานด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยกวีหรือผู้แต่งมีเจตนาที่จะได้บังเกิด “รส” แห่งวรรณคดี และกวีหรือผู้แต่งจะสรรคำ วลี กลการประพันธ์ และโวหารภาพพจน์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น และนอกจากนี้กลวิธีอื่น ๆ ที่กวีสร้างขึ้นแปลกใหม่ที่นอกเหนือจากที่ยกตัวอย่างข้างต้น ก็สามารถจัดเป็นกระบวนกรทางจินตภาพได้อีกด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 7-11)

1.2.2 กระบวนกรนึ่งเปรียบเทียบด้วยภาพพจน์ ราชบัณฑิตยสถาน (2552, หน้า 357-359) ให้ความหมายของ ภาพพจน์ ไว้ว่าหมายถึง กลวิธีอันเป็นศิลปะของการใช้ภาษา สำนวนในการพูด หรือการแต่งหนังสือ โดยเป็นการกล่าวถึงสิ่งหนึ่ง แต่ให้มีความหมายไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง มีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มอรรถรสให้แก่ถ้อยคำนั้น ๆ ซึ่งการใช้ภาพพจน์เป็นกระบวนกรนึ่งเปรียบเทียบนั่นเอง

นักวรรณคดีกล่าวว่า แม้รูปแบบของภาพพจน์จะแบ่งย่อยได้หลากหลาย แต่มีลักษณะร่วมเดียวกัน คือ การสัมพันธ์สิ่งหนึ่งเข้ากับอีกสิ่งหนึ่ง โดย ภาพพจน์ มีลักษณะสำคัญดังนี้ ได้แก่ ภาพพจน์ให้ความสำเร็จอารมณ์ ภาพพจน์ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ภาพพจน์ให้ความเข้มข้นทางอารมณ์มากยิ่งขึ้นและภาพพจน์ช่วยให้กล่าวคำน้อยแต่ได้ความมากข้างต้นเป็นลักษณะสำคัญของภาพพจน์ และเมื่อพิจารณากลวิธีทางภาษาเพื่อสื่อภาพพจน์ ราชบัณฑิตยสถาน (2552) ได้จำแนกประเภท ดังต่อไปนี้ อุปมา (simile) อุปลักษณ์ (metaphor) สัญลักษณ์ (symbol) บุคลาธิษฐาน (personification) สมมุติภาวะ (apostrophe) อติพจน์ (hyperbole) อวพจน์ (meiosis) อุปนิเสธ (litotes) นามนัย (metonymy) สัมพจนัย (synecdoche) อุปมานิทรทัศน์

(allegory) การอ้างถึง (allusion) การแฝงนัย (irony) ปฏิพจน์ (oxymoron) ปฏิทรรศน์ (paradox) และแนวเทียบ (analogy)

1) อุปมา (simile) เป็นภาพพจน์เปรียบเทียบระหว่างของสองอย่างหรือเรื่องสองเรื่อง ซึ่งอาจจะไม่ใช่ของหรือเรื่องเดียวกัน ในการเปรียบเทียบจะมีคำที่แสดงความเหมือน ได้แก่ กาล ดัง (ประ) ดุจ ประหนึ่ง เล่ห์ เพียง ถนัดดั่ง ละม้าย แม่น เหมือน เฉก (เช่น) ราว (กับ) เป็นตัวเชื่อม

2) อุปลักษณ์ (metaphor) อุปลักษณ์เป็นภาพพจน์กล่าวเปรียบเทียบโดยตรงระหว่างสิ่งที่มีคุณสมบัติร่วมบางประการของทั้งสองสิ่งหรือมากกว่า โดยมีคำแสดงเปรียบเทียบนั้นว่า เป็น คือ และคำว่า เท่ากับ นักเขียนนิยมใช้อุปลักษณ์ในวรรณกรรม เพราะได้ความกะทัดรัด แสดงความเฉียบแหลมในการหาจุดเหมือนที่บ่งบอกถึงประสบการณ์ และทัศนคติของผู้แต่ง

3) สัญลักษณ์ (symbol) สัญลักษณ์เป็นการใช้สิ่งต่าง ๆ ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต หรือเป็นตัวแทนสิ่งต่าง ๆ ที่มีสมบัติบางประการร่วมกันมาแทนอีกสิ่งหนึ่ง เช่น สีแดงเป็นสัญลักษณ์ของเลือด หรือแทนคำว่าหยุดในสัญญาณหมายจราจร

4) บุคลาธิษฐาน (personification) บุคลาธิษฐานเป็นภาพพจน์แบบหนึ่งที่กำหนดให้สิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ต้นไม้ ดอกไม้ ความคิด หรือนามธรรมใด ๆ มีสถานะเป็นมนุษย์ ทำกิริยา พูด คิด มีสติปัญญา และอารมณ์ ความรู้สึกอย่างมนุษย์ บุคลาธิษฐาน หรือบุคคลวัต มีลักษณะคล้ายอุปลักษณ์ จะต่างกันว่าบุคลาธิษฐานนั้นเทียบเป็นมนุษย์เท่านั้น แต่อุปลักษณ์จะเปรียบอะไรเป็นอะไรก็ได้ถ้ามีสมบัติบางประการเหมือนกัน บุคลาธิษฐานอาจใช้เป็นบางส่วนของเนื้อเรื่อง หรืออาจเป็นโครงสร้างของเรื่องทั้งเรื่องก็ได้

5) สมมุติภาวะ (apostrophe) สมมุติภาวะเป็นภาพพจน์ที่ผู้เขียนได้กำหนดให้บุคคลในเรื่อง กล่าวถ้อยคำสื่อสารกับสิ่งอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งอาจเป็นสถานที่ สิ่งของ สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ความคิด นามธรรมใด ๆ หรือแม้แต่บุคคลที่ตายไปแล้ว สมมุติภาวะจะมีลักษณะคล้ายกับบุคคลวัตที่สมมุติสิ่งที่มีมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ขึ้นมา แต่สมมุติภาวะจะต่างไปคือ การกำหนดให้มนุษย์พูดจาสื่อสารกับสิ่งที่สมมุติเป็นมนุษย์นั้นอีกด้วย

6) อติพจน์ (hyperbole) อติพจน์เป็นภาพพจน์ที่กล่าวเกินจริงอย่างจงใจด้วยมีเจตนาเน้นข้อความที่กล่าวนั้นให้มีน้ำหนักมาก ให้ความรู้สึกเพิ่มขึ้น อาจเป็นการโอ้อวดที่เกินจริงแต่ก็มีเค้าความจริงอยู่ โดยเรื่องที่ยกไม่ใช่เรื่องหลอกลวงทั้งหมด

7) อวพจน์ (meiosis) อวพจน์เป็นภาพพจน์รูปแบบหนึ่งที่ตรงกันข้ามกับอติพจน์ คือ การกล่าวให้น้อยลง ก็เพื่อลดความหมายให้น้อยลง เพื่อประชด (เล็กน้อย) หรือเพื่อความขบขัน

8) อุปนิเสธ (litotes) อุปนิเสธเป็นภาพพจน์รูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับอติพจน์ คือ การกล่าวให้น้อยลง บางครั้งก็เพื่อลดความหมายให้น้อยลง เพื่อประชด (น้อย ๆ ไม่รุนแรง) หรือเพื่อความขบขัน เป็นภาพพจน์ที่กล่าวลดน้ำหนักความลงในเชิงปฏิเสธ

9) นามนัย (metonymy) นามนัยเป็นภาพพจน์ที่ใช้คำ วลี รวมถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีลักษณะเด่น หรือมีสัมพันธภาพใกล้ชิดกับสิ่งที่แทนนั้น ซึ่งอาจแทนสิ่งที่ป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้

10) สัมพจนัย (synecdoche) สัมพจนัยเป็นภาพพจน์ที่ใช้ส่วนย่อยที่สำคัญแทนส่วนใหญ่แทนทั้งหมด รวมทั้งการใช้ส่วนใหญ่ทั้งหมดแทนส่วนย่อย หรือการกล่าวถึงนามธรรม ที่ทำกริยาอย่างป็นรูปธรรม สัมพจนัยสามารถแบ่งออกป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ใช้ส่วนย่อยที่สำคัญแทนส่วนใหญ่ทั้งหมด เช่น ใช้คำว่า ล้อแทน รถทั้งคัน เช่น คำว่า ลีบล้อสามล้อ สองล้อ ใช้คำว่า เท้า แทนสัตว์ทั้งตัว เช่น ในข้อความว่า ลีเท้ายังรู้พลาด เป็นต้น (2) ใช้ส่วนใหญ่ทั้งหมดแทนส่วนย่อย ตัวอย่างถ้อยคำ เช่น ใช้คำว่า ลูกหนัง แทน ลูกฟุตบอล ใช้คำว่า แก้ว แทน ถ้วยแก้ว ตัวอย่างถ้อยคำ เช่น “กองทัพอากาศ เอาชนะคู่แข่งชั้นไป 2 ประตูต่อ 0” คำว่า กองทัพอากาศในที่นี้ คือ ส่วนย่อย คือ ทีมฟุตบอลของกองทัพอากาศ “เรางดอบายมุขทั้งหมด เหล้ายาปลาบั้งไมเอาทั้งนั้น” คำว่า ออบายมุข ในที่นี้หมายถึง เหล้ายาปลาบั้ง คือ สุราและอาหาร จึงป็นเพียงส่วนย่อยของอาหารทั้งหมดเท่านั้น เป็นต้น (3) กล่าวถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมทำกริยาอย่างป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างในบทประพันธ์ เช่น พอความโลภเข้าประตูมา ความอายนก็ป็นออกหน้าตาต่างไป ป็นการนำสิ่งที่ป็นนามธรรมทำกริยาอย่างป็นรูปธรรม เป็นต้น

นักวิจารณ์กล่าวว่า อุปลักษณะ สัญลักษณ์ สัมพจนัย และนามนัยใกล้เคียงกับบุคคลวิดด้วย โดยเฉพาะสัมพจนัยและนามนัยนั้นจะใกล้เคียงกันมาก นักวิจารณ์สมัยหลัง ๆ จะเรียกสัมพจนัยรวมกับนามนัย

11) อุปมานิต์ศน์ (allegory) อุปมานิต์ศน์จะปรากฏใน เรื่องเล่าขนาดสั้นหรือขนาดยาว ทั้งที่ป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง มีความหมายแรกตรงตามเนื้อเรื่อง และมีความหมายที่สองแฝงอยู่ ถึงแม้ความหมายแรกจะน่าสนใจและทำความเข้าใจได้ตามเนื้อเรื่อง แต่ความหมายที่สำคัญและน่าสนใจกว่าอยู่ในความหมายที่สอง โดยนักวรรณคดีอธิบายว่า

อุปมาอุปไมยมีลักษณะใกล้เคียงกับอุปลักษณ์ที่ขยายความออกไป หรือเป็นสัญลักษณ์ที่มีเนื้อเรื่อง ประกอบความคิดสำคัญของเรื่อง ซึ่งมักเป็นด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนกลวิธีสำคัญ ในการสร้างอุปมาอุปไมย คือ การสมมุติให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเป็นรูปธรรมขึ้น

12) การอ้างถึง (allusion) การอ้างถึงเป็นการที่ผู้แต่งกล่าวอ้างอิงไปถึง บุคคล เหตุการณ์ นิทาน วาทะสำคัญ ประวัติ หรือวรรณกรรมอื่น ซึ่งอยู่นอกเรื่องที่เขียน โดยการกล่าวถึงสั้น ๆ ไม่มีคำอธิบายความยาว ผลที่ได้จากการใช้การอ้างถึงก็คือ การเพิ่มพลัง และสร้างความเข้าใจแก่ข้อความนั้น เพราะเป็นการช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งใหม่ได้อย่าง รวดเร็ว และซึมซาบด้วยการสัมผัสเข้ากับประสบการณ์เก่าที่ผู้อ่านมีอยู่ และการอ้างถึงยังเป็นการเตือนให้ผู้อ่านระลึกได้ว่าอุปติการณ์ต่าง ๆ ในโลกนี้มีหลายสิ่งที่เป็นสัจธรรมยั่งยืนอยู่ใน ธรรมชาติ และวิถีชีวิตของมนุษย์ไม่ว่ากาลเวลาจะล่วงเลยเพียงไร ยังมีเรื่องเกิดใหม่ที่เกิดซ้ำ เหมือนเรื่องเก่าที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว อย่างไรก็ตามผลได้ที่สำคัญที่สุดในด้านศิลปะการแต่งของ การอ้างถึงก็คือ การที่บอกเล่าได้มากโดยพูดน้อย

13) การแฝงนัย (irony) การแฝงนัยเป็นภาพพจน์ที่มีความหมายอย่างกว้าง คือ การขัดกันระหว่างความเป็นจริงกับที่ปรากฏให้เห็น และความหมายอย่างแคบ คือ ภาพพจน์ ซึ่งเจตนาจะสื่อสารความหมายที่ตรงกันข้ามหรือขัดกันกับถ้อยคำที่ใช้ภาพพจน์การแฝงนัย แบ่งย่อยได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การแฝงนัยด้วยถ้อยคำ การแฝงนัยเชิงละคร และการแฝงนัยเชิง ไซคล้อ

14) ปฏิพจน์ (oxymoron) ปฏิพจน์เป็นภาพพจน์ที่ใช้ถ้อยคำหรือวลี แสดงความคิดที่ขัดกันอย่างตรงกันข้ามในตัว ทั้งนี้เพื่อให้มีความหมายใหม่ และมีผลพิเศษ ทางอารมณ์

15) ปฏิทรรศน์ (paradox) ปฏิทรรศน์เป็นภาพพจน์ที่เป็นคำกล่าวขัดแย้ง กันเองในคำกล่าวหรือในสถานการณ์นั้น จนไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่ถ้าพิจารณาแล้ว คำกล่าวนั้น จะเป็นไปได้ และเป็นความจริงด้วย

16) แนวเทียบ (analogy) แนวเทียบเป็นภาพพจน์ที่เปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ พฤติกรรม ความคิด หรือสภาพใด 2 อย่าง ซึ่งมีลักษณะเหมือนหรือต่างให้เข้าคู่กัน โดยนำสิ่งที่ไม่คุ้นเคยมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่คุ้นเคยดีอยู่แล้ว การใช้แนวเทียบจะเป็นการยืนยัน ประเด็นโดยการเปรียบเทียบระหว่าง 2 สิ่ง ซึ่งสนับสนุนข้อเหมือนกันหรือต่างกันให้ชัดขึ้น แนวเทียบในบทร้อยกรองจะมีลักษณะคล้ายกับอุปมาและอุปลักษณ์ จะต่างกันที่ว่าอุปมา และอุปลักษณ์จะใช้คุณสมบัติบางประการของ 2 สิ่งมาเปรียบเทียบกัน และเป็นเทียบสิ่งนั้น โดยตรงด้วยถ้อยคำ แต่แนวเทียบจะเปรียบเทียบเป็นข้อความ

ข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้นำเสนอ องค์ความรู้เกี่ยวกับความนึกเปรียบเทียบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ ความหมายของความนึกเปรียบเทียบ และแนวคิดและกลไกที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ กระบวนการจินตภาพ กระบวนการนึกเปรียบเทียบ ด้วยภาพพจน์ อันเป็นแนวคิดสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนวภาษาศาสตร์ และกลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนวภาษาศาสตร์ งานวิจัยที่ศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนวภาษาศาสตร์พบการศึกษา เรื่อง ที่ศึกษาอุปสรรคณ์ในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน เรื่องอุปสรรคณ์ ของ (Lakoff & Johnson, 1980) แล้ว ยังมีการนำแนวคิดอื่น เช่น แนวคิดเรื่องหน้าที่ของอุปสรรคณ์ ของ โกลตี (Goaltly, 1997, 1998, 2000) และของ ชาร์เตอร์ริส-แบล็ค (Charteris-Black, 2005) แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์เจตนาปริจเฉทของ ชิฟฟริน (Schiffrin, 1997) และของ จอห์นสโตน (Johnstone, 2002) และแนวคิดเรื่องวัจนกรรมของ เซอร์ล (Searle, 1979) มาขยายการศึกษาให้รอบด้านยิ่งขึ้น พบการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเรื่องอุปสรรคณ์ที่นักการเมืองใช้: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ ของรัชนีญา กลิ่นน้ำหอม (2551) การศึกษาเรื่องอุปสรรคณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนวปริชานศาสตร์วัจนปฏิบัติศาสตร์ ของวรรณภา เพ็ชรกิจ (2551) การศึกษาเรื่องอุปสรรคณ์เกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้ ของเชิดชัย อุดมพันธ์ (2555) การศึกษาเรื่องการศึกษาการวิเคราะห์อุปสรรคณ์เชิงวิพากษ์ในการรายงานสดข่าวอุทกภัยทางโทรทัศน์ไทย ของสร้อยญา วรรณฤชิต (2557) และการศึกษาเรื่อง [ชาติคือมนุษย์]: อุปสรรคณ์เชิงวิพากษ์ในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ ของอุมาวัลย์ ชาติไอยรานนท์ (2560)

อุปสรรคณ์ที่นักการเมืองใช้: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ ของรัชนีญา กลิ่นน้ำหอม (2551) เป็นการศึกษาการใช้ภาษาของนักการเมืองที่สะท้อนมโนอุปสรรคณ์ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ วิเคราะห์ถ้อยคำอุปสรรคณ์ที่นักการเมืองใช้ซึ่งสะท้อนมโนอุปสรรคณ์เกี่ยวกับการเมือง และวิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปสรรคณ์ที่นักการเมืองใช้ในวาทกรรมการเมืองประเภทต่าง ๆ โดยเก็บข้อมูลจาก 4 แหล่ง คือ คำปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองในช่วงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 21 ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2547-เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 รายงานการประชุมสภา

ผู้แทนราษฎร การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล พ.ศ. 2545–พ.ศ. 2547 รายงานการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน ในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ มติชนรายสัปดาห์ และมติชนรายวัน ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2547– ธันวาคม พ.ศ.2548 และรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน ระหว่างเดือนมกราคม–ธันวาคม พ.ศ. 2547 ศึกษาโดยใช้แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ของ เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980, 2003) และนำแนวคิดของ โคเวคเซส (Kovecses, 2002) และกิบส์ (Gibbs, 1994, 1995) มาขยายความเข้าใจด้วย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาหน้าที่ของอุปลักษณ์โดยใช้แนวคิดทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์มาวิเคราะห์และจำแนกหน้าที่ ได้แก่ แนวคิดของไฮม์ส์ (Hymes, 1974) แนวคิดของโกทลี (Goatly, 1997, 1998, 2002) และแนวคิดชาร์เตอร์ริส-แบล็ค (Charteris-Black, 2004, 2005, 2006) ผลการศึกษาอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ พบ 9 มโนอุปลักษณ์ ได้แก่ [การเมืองคือการต่อสู้] [การเมืองคือการเดินทาง] [การเมืองคือแข่งขัน] [การเมืองคือครอบครัว] [การเมืองคือการรักษาโรค] [การเมืองคือการแสดง] [การเมืองคือธุรกิจ] [การเมืองคือการดูแลและการทำนุบำรุง] และ [การเมืองคือเกม] ผลการวิเคราะห์หน้าที่มโนอุปลักษณ์ พบว่า มีหน้าที่ 3 ด้าน คือ หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด ได้แก่ การอธิบายความ และการเปลี่ยนมุมมองใหม่ หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ การนำเสนอภาพด้านบวกของตนเอง และการนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายตรงกันข้าม และหน้าที่ด้านสัมพันธ์ภาพ ได้แก่ การลำดับความ และการเชื่อมโยงความ โดยหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้มีผลทางความคิดและความเชื่อ 3 ประการ คือ การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง ผู้นำเป็นที่พึ่งและประชาชนเป็นผู้พึ่งพา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นคนของหัวหน้าพรรค

นอกจากนี้ รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม ได้ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจไว้ว่า บริบททางสังคมอาจมีผลต่อการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมือง ดังที่พบอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] และ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] โดย รัชนิญญา มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากช่วงเวลานั้นมีการระบาดของโรคซาร์ส (SARS) ในประเทศไทยด้วยและภูมิภาคเอเชีย และยังมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก ทำให้กระแสของสองโรคนี้อยู่ในความสนใจของประชาชน ประกอบกับประเทศไทยมีนโยบายประกันสุขภาพแบบถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) ด้วยเหตุนี้เอง นักการเมืองจึงนำเรื่อง “โรค” มากกล่าวถึงเรื่อง “การเมือง” ซึ่งทำให้คำพูดของนักการเมืองทำให้น่าสนใจขึ้น และช่วยเพิ่มความเข้าใจในสิ่งที่นักการเมืองต้องการสื่อสารมากอีกด้วย ข้ออภิปรายอีกประการหนึ่ง คือ พรรคการเมืองไทยรักไทยซึ่งเป็นพรรคการเมืองใหม่ในขณะนั้น ที่มีสมาชิกจัดตั้งพรรคที่เป็นนักธุรกิจและบุคลากรทางการแพทย์เป็นจำนวนมาก รัชนิญญา ตั้งข้อสังเกตว่านี่คือเหตุผลที่ทำให้พบอุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับโรค และการทำธุรกิจเป็นจำนวนมากในคำพูดของนักการเมือง

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อุปลักษณะสามารถสะท้อนระบบความคิดในช่วงระยะเวลาหนึ่งของสังคมได้ และเป็นการนำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือสิ่งที่ผู้พูดมีประสบการณ์มากกว่าเปรียบเทียบ ดังเช่นนักการเมืองนำเรื่องการรักษาโรค และการทำธุรกิจ มาเปรียบเทียบกับเรื่องการเมืองเพื่อเกิดความเข้าใจที่กระจ่างมากขึ้น

การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนวปรัชานศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ของวรวรรณา เพ็ชรกิจ (2551) เป็นการศึกษามุมมองที่เกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์และผู้ป่วย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ วิเคราะห์หมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในระบบปรัชานของแพทย์และผู้ป่วย วิเคราะห์เจตนาของปรัชเษทในด้วบทและบทสนทนาที่แพทย์และผู้ป่วยใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับโรคมะเร็ง และวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของเจตนาปรัชเษทด้วกับอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็ง เก็บข้อมูลจากบุคคลสองกลุ่มได้แก่ แพทย์และผู้ป่วย โดยจะมุ่งวิเคราะห์มุมมองที่แพทย์และผู้ป่วยมีต่อโรคมะเร็งในภาพรวมไม่ได้แยกถึงชนิดย่อยของโรคมะเร็งต่าง ๆ รายละเอียดของการเก็บข้อมูลทั้งสองกลุ่ม มีดังนี้ กลุ่มแรก *ปรัชเษทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์* ประกอบด้วย ข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วการพูด คือ บทสนทนายะหว่างแพทย์จำนวน 9 คน กับผู้ป่วย บทบรรยายเกี่ยวกับโรคมะเร็งจำนวน 9 ครั้ง โดยมีแพทย์บรรยายจำนวน 19 คน และงานเขียนเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์ประกอบด้วย หนังสือ จำนวน 34 เล่ม บทความ จำนวน 36 บทความ และแผ่นพับ จำนวน 22 แผ่นพับ ที่เกี่ยวกับโรคมะเร็ง กลุ่มที่สอง *ปรัชเษทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วย* ประกอบด้วย ข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วการสัมภาษณ์ผู้ป่วยในโรงพยาบาล 3 แห่ง ที่ยินดีให้สัมภาษณ์รวมจำนวนทั้งสิ้น 71 คน และข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วการเขียน ได้แก่ หนังสือที่ผู้ป่วยเขียนเล่าประสบการณ์การเป็นมะเร็งของตนเอง จำนวน 29 เล่ม ที่มีวางขายในร้านหนังสือทั่วไป และบทสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคมะเร็งในนิตยสารชีวิต จำนวน 29 บทความ ผลการศึกษาคพบอุปลักษณะโรคมะเร็ง 9 มโนอุปลักษณะ ได้แก่ [โรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค] [โรคมะเร็งเป็นวัชพืช] [โรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้าย] [โรคมะเร็งเป็นภัยพิบัติ] [โรคมะเร็งเป็นเพื่อน] [โรคมะเร็งเป็นวัตถุแปลกปลอม] [โรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม] [โรคมะเร็งเป็นการเดินทาง] และ [โรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน] ผลการวิเคราะห์เจตนาปรัชเษทด้วบทและบทสนทนาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์และผู้ป่วย พบว่า เจตนาปรัชเษทของแพทย์ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งและการรักษา การรณรงค์ให้ป้องกันและเข้าตรวจคัดกรองโรค การปลอบใจให้กำลังใจผู้ป่วย ส่วนเจตนาปรัชเษทโรคมะเร็งของผู้ป่วย คือ การแบ่งปันประสบการณ์การเจ็บป่วยและการรักษา การแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยทั้งด้วานลบและบวก และการปลอบใจให้กำลังใจผู้ป่วยคนอื่น ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเจตนาและมโนอุปลักษณะ พบว่า มโนอุปลักษณะ

หนึ่งเป็นกลวิธีในการทำวัจนกรรมได้หลายแบบเพื่อสื่อเจตนาหนึ่ง การใช้มโนอุปลักษณ์จึงไม่สัมพันธ์กับประเภทของวัจนกรรม แต่สัมพันธ์กับเจตนาของการสื่อสารของแพทย์และผู้ป่วย

นอกจากนี้ วรวรรณา เพ็ชรกิจ ได้ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจไว้ว่า การพบมโนอุปลักษณ์ทั้ง 9 แบบ แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของมโนทัศน์โรคมะเร็ง กล่าวคือ การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งต้องอาศัยการทำความเข้าใจผ่านมโนทัศน์อื่นหลายมโนทัศน์ จึงจะครอบคลุมแง่มุมหรือคุณสมบัติหลักต่าง ๆ ที่อยู่ภายในมโนทัศน์ใหญ่อย่างโรคมะเร็งได้ ผลการศึกษาจึงทำให้พบมโนอุปลักษณ์หลายชนิด ทั้งนี้ผลการศึกษาายังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการใช้ความรู้และประสบการณ์ของแพทย์แต่ละคนอีกด้วย เช่น การใช้ภาษาของแพทย์จะพบมโนอุปลักษณ์ [โรคมะเร็งเป็นวัชพืช] ส่วนการใช้ภาษาของผู้ป่วยจะพบมโนอุปลักษณ์ [โรคมะเร็งเป็นเพื่อน] [โรคมะเร็งคือการแข่งขัน] ประเด็นดังกล่าว วรวรรณา ได้อธิบายว่า การที่แพทย์ใช้มโนอุปลักษณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าแพทย์มีพื้นฐานความรู้ที่ลึกซึ้งในระดับของเซลล์ ในเรื่องการแพร่กระจายของโรค ซึ่งเปรียบได้กับการแตกหน่อของพืช ส่วนการใช้สองมโนอุปลักษณ์ดังกล่าวของผู้ป่วย แสดงให้เห็นถึงมุมมองจากผู้ป่วยซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็ง โดยมองว่าการรักษาโรคมะเร็งเหมือนการเดินทางที่ยาวนาน และยังเป็นการแข่งขันที่มีฝ่ายแพ้หรือชนะในสนาม ซึ่งในที่สุดผู้ป่วยโรคมะเร็งจะพบกับการพ่ายแพ้ โดยทั้งสองมุมมองนี้จะพบได้น้อยมากในแพทย์ เนื่องจากแพทย์ไม่ได้เป็นผู้มีประสบการณ์ตรง อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า อุปลักษณ์ที่พบในภาษาของแพทย์จะมีหน้าที่ในการสื่อสารจากสิ่งที่ยากและซับซ้อนให้ง่ายขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ป่วยและประชาชน และแสดงถึงความรู้ที่ลึกซึ้งของแพทย์อีกด้วย

อุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้ ของเชิดชัย อุดมพันธ์ (2555) เป็นการศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) วิเคราะห์มโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ปรากฏในปริจเฉทตำรายาและตำราการแพทย์ และ 2) วิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ในปริจเฉทตำรายาและตำราการแพทย์ เก็บข้อมูลจากตำรายาและตำราการแพทย์ โดยเลือกที่จารเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งในรูปแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง จากหนังสือบุดคำและบุดขาวซึ่งได้รับการปริวรรตและตีพิมพ์เป็นเอกสารแล้วจำนวน 137 ฉบับ สืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่น่ามาศึกษาจากสถาบันด้านศิลปะและวัฒนธรรมหลักของภาคใต้ทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ สถาบันทักษิณคดีศึกษา จังหวัดสงขลา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต สำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และศูนย์วัฒนธรรมพัทลุง โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาลักษณะโรคพบ

9 มโนอุปลักษณ์ ได้แก่ [โรคเป็นมนุษย์] [โรคเป็นวัชพืช] [โรคเป็นสัตว์ร้าย] [โรคเป็นไฟ] [โรคเป็นสิ่งสกปรก] [โรคเป็นความไม่สมดุลหรือไม่สมบูรณ์ของธาตุ] และ [โรคเป็นภูตผี] ผลการวิเคราะห์หน้าที่มโนอุปลักษณ์ พบว่ามีหน้าที่ 3 ด้าน คือ หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด ได้แก่ เปลี่ยนมุมมอง และเสริมความ หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ ลดความรู้สึกที่รุนแรง และสร้างความตระหนัก และหน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ ได้แก่ สร้างความต่อเนื่องในเนื้อความ และสร้างศัพท์เรียกชื่อโรค

นอกจากนี้ เชิดชัย อุดมพันธ์ ได้ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจไว้ว่า ผลการศึกษาตรงกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ กล่าวคือ ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า มโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้เกี่ยวพันกับภูมิปัญญาและบริบททางสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ดังเช่น การพบมโนอุปลักษณ์ [โรคคือความไม่สมดุลหรือไม่สมบูรณ์ของธาตุ] ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้สำคัญที่แสดงถึงภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการเรื่องสุขภาพ และความเจ็บป่วยที่สั่งสมมาเพื่อทำความเข้าใจโรคของผู้ใช้ภาษา เนื่องจากความเจ็บป่วยที่เกิดจากโรค เป็นสภาวะธรรมชาติที่เกิดขึ้น กับมนุษย์ได้ในทุกช่วงชีวิตเช่นเดียวกับการเกิดและการตาย และมโนอุปลักษณ์ [โรคเป็นภูตผี] ก็เป็นมุมมองที่ก่อรูปขึ้นจากคตินิยมดั้งเดิมด้านความเชื่อเกี่ยวกับจิตวิญญาณ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับทวด ความเชื่อเกี่ยวกับแม่ย่านาง และความเชื่อเกี่ยวกับผี ซึ่งชาวบ้านในภาคใต้เชื่อกันว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีพลังอำนาจสามารถดลบันดาลให้เป็นไปทั้งในด้านที่ดีและในทางชั่วร้าย ทว่าภูตผีวิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์บางอย่างที่ไม่ดีจะสามารถทำให้เกิดเภทภัยไข้เจ็บแก่ผู้คนได้ เชิดชัย ตั้งข้อสังเกตว่า วามโนอุปลักษณ์ที่มุ่งเน้นที่การอธิบายถึงสาเหตุของการเกิดโรค คือ มโนอุปลักษณ์ [โรคคือความไม่สมดุลหรือไม่สมบูรณ์ของธาตุ] น่าจะเป็นชุดความรู้ใหม่ที่เข้ามาแทนที่การอธิบายถึงสาเหตุของการเกิดโรคได้อย่างเป็นระบบมากกว่า มโนอุปลักษณ์ [โรคเป็นภูตผี] แบบเดิม มโนอุปลักษณ์ทั้งสองที่ได้ยกตัวอย่างข้างต้นนี้ อาจเป็นข้อบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนผ่านของแนวความคิดจากความเชื่อดั้งเดิมในรูปอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติไปสู่แนวความคิดแบบพุทธที่เข้าในพื้นที่ภาคใต้หรือในระบบคิดของผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้นั่นเอง

การศึกษาการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ในการรายงานสดข่าวอุทกภัยทางโทรทัศน์ไทย ของสร้อยญา วรานฤชิต (2557) มีวัตถุประสงค์นอกจากจากศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับน้ำท่วมในเหตุการณ์อุทกภัย พ.ศ. 2554 จากกลวิธีทางภาษาที่นำมาใช้เป็นอุปลักษณ์ในการรายงานสดข่าวอุทกภัยทางโทรทัศน์ไทยแล้ว ยังตีความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์กับอุปลักษณ์เกี่ยวกับน้ำท่วมที่ปรากฏในการรายงานข่าวด้วย โดยเก็บข้อมูลจากข่าวที่ออกอากาศทางโทรทัศน์แบบฟรีทีวีใน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2554-วันที่ 31 ธันวาคม 2554 โดยคัดเลือกข่าวทั้งหมด 5 รายการ ได้แก่ รายการเรื่องเล่าเช้านี้ รายการเที่ยงวันทันเหตุการณ์ รายการ

เรื่องเด่นเย็นนี้ รายการเรื่องเล่า เสาร์-อาทิตย์ และรายการข่าว 3 มิติ โดยเก็บข้อมูลข่าวย้อนหลัง จากเว็บไซต์ www.krobkruakoa.com ผลการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวอุทกภัยพบเพียง อุปลักษณ์ [น้ำท่วม คือสงคราม] เป็นวิธีที่ผู้สื่อข่าวใช้สร้างและเน้นน้ำเสียงหรืออารมณ์ของ ข่าวน้ำท่วมให้เป็นข่าวที่น่ากลัวและน่าตื่นเต้น จึงเลือกใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกตระหนกหวาดกลัวร่วมไปกับข่าว ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับ อุดมการณ์กับอุปลักษณ์เกี่ยวกับน้ำท่วมที่ปรากฏในการรายงานข่าวพบอุดมการณ์ความกลัว และอุดมการณ์ทุนนิยม

[ชาติคือมนุษย์]: อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ ของอุมารัตน์ ชาติไอยรานนท์ (2560) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของมโนอุปลักษณ์และ หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ และยังใช้แนวคิดเรื่อง อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์อีกด้วย โดยเก็บข้อมูลจากวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการซึ่งเป็นผู้มี บทบาทสำคัญในคณะรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดกระแสชาตินิยม ในหมู่คนไทยในยุคนั้น หลวงวิจิตรวาทการได้รับมอบหมายให้ทำงานในการปลูกฝังความรักชาติ เพื่อสนับสนุนอุดมการณ์ชาตินิยมผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ ปาฐกถา ตำรา วรรณกรรม บทละคร และเพลง ผลการศึกษาพบว่า อุปลักษณ์ที่พบในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ คือ [ชาติคือ มนุษย์] การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวทำให้เกิดความชอบธรรมในการให้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวใจ ส่วนการวิเคราะห์หน้าที่ของอุปลักษณ์นั้น ผลการศึกษาพบว่า อุปลักษณ์ทำหน้าที่ในการถ่ายทอด ความคิดเป็นหลัก โดยมีหน้าที่ย่อยคือการกำหนดมุมมองใหม่และสื่ออุดมการณ์ซึ่งสัมพันธ์กับ การสื่ออุดมการณ์ชาตินิยม คือ เรื่องการเรียกร้องดินแดนคืนเพื่อขยายอาณาเขตของชาติ

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่งการศึกษาความนึกเปรียบเทียบ ตามแนวภาษาศาสตร์ ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีมุมมอง ต่อประเด็นต่าง ๆ เช่น โรค การเมือง และชีวิต ได้อย่างเป็นรูปธรรมที่น่าสนใจตามที่ได้อภิปราย ข้างต้น

2.2 กลุ่มศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรม ผู้วิจัยได้แบ่ง ผลการศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรม เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ร้อยแก้ว และร้อยกรอง ดังนี้

2.2.1 ร้อยแก้ว การศึกษาที่พบในประเด็นความนึกเปรียบเทียบตามแนว วรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว พบการศึกษาเรื่องกลวิธีการใช้ภาพพจน์เพื่อถ่ายทอดพุทธธรรม คำสอนในหนังสือธรรมะรุ่งอรุณ (พ.ศ. 2552–2562) ของพระพรหมมงคลญาณ ของ พิชญ์พัฒน์ภูณ พันสดี และอุมารินทร์ ตูลารักษ์ (2563) การศึกษาเรื่อง การศึกษาเรื่อง

การใช้ภาษาภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว ของรุ่งฤดี แผลงศร (2563) การศึกษาเรื่อง การใช้ภาพพจน์ในข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์รายวัน: กรณีศึกษาหน้าข่าวกีฬา ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ของสิริวรรณ นันทจันทร์ (2551) และการศึกษาเรื่องโวหารภาพพจน์ ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันทน์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของปฏิพันธ์ อุทยานกุล (2562) โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลวิธีการใช้ภาพพจน์เพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมคำสอนในหนังสือธรรมะรุ่งอรุณ (พ.ศ. 2552-2562) ของพระพรหมมงคลญาณ (วิริยงค์ สิรินุโร) ของพิชญ์พัฒน์กณู พันสดี และอุมารินทร์ ตูลารักษ์ (2563) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กลวิธีการใช้ภาพพจน์เพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมคำสอนในหนังสือธรรมะรุ่งอรุณ (พ.ศ. 2552-2562) ของพระพรหมมงคลญาณ (วิริยงค์ สิรินุโร) ผลการศึกษาพบว่า ในพุทธธรรมคำสอนในหนังสือธรรมะรุ่งอรุณ (พ.ศ. 2552-2562) ของพระพรหมมงคลญาณ (วิริยงค์ สิรินุโร) มีการใช้ภาพพจน์ทั้งหมด 19 ประเภท ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ บุคคลวัต อติพจน์หรืออติพจน์ อวพจน์ อุปนิษิต นามนัย สัมพจนัย อุปมานิทศน์ การอ้างอิง การแฝงนัย ปฏิพจน์ ปฏิทรรศน์ แนวเทียบ สัทพจน์ ปฏิปุจฉา และอาวัตพากย์ โดยภาพพจน์ที่พบมากที่สุด 3 ประเภท ได้แก่ อุปมา การอ้างอิง และอุปมานิทศน์ ตามลำดับ การใช้โวหารภาพพจน์ทั้ง 19 ประเภท ในหนังสือธรรมะรุ่งอรุณ แสดงให้เห็นว่า หนังสือพุทธธรรมคำสอนเล่มนี้มีความโดดเด่นในการใช้โวหารภาพพจน์ที่หลากหลาย และแสดงให้เห็นความสามารถภาษาในการใช้ความเปรียบเพื่อสื่อเนื้อหาให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างชัดเจน เห็นได้ว่าการใช้โวหารภาพพจน์เป็นกลวิธีทางภาษาที่สำคัญที่ใช้ในหนังสือพุทธธรรมคำสอน เป็นกลวิธีการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจด้านการเจริญสมาธิ เพื่อนำไปสู่หลักการปรียัติ การปฏิบัติ และปฏิเวธธรรม

การใช้ภาษาพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว ของรุ่งฤดี แผลงศร (2563) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ประเภทและโครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว โดยเก็บข้อมูลจากนิตยสารท่องเที่ยวจำนวน 2 ฉบับ คือ นิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. และนิตยสารเที่ยวรอบโลก ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 24 เล่ม เล่มละ 5 เรื่อง รวม 120 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิตยสารท่องเที่ยวทั้งสองฉบับใช้ภาพพจน์ 4 ประเภท ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียง และเล่นคำ และภาพพจน์ประเภทคำถาม ด้านการวิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว พบว่า มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ กล่าวคือ โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ ได้แก่

ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องการเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ และโครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วน คือ ส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถาม

การใช้ภาพพจน์ในข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์รายวัน: กรณีศึกษา

หน้าข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ของสิริวรรณ นันทจันทูล (2551) การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของภาพพจน์ในข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์ ลักษณะการใช้ภาพพจน์ในข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์ และความหมายของภาพพจน์ในบริบทของข่าวกีฬา โดยเก็บข้อมูลในหน้าข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2549 รวม 66 ฉบับ มีพาดหัวข่าวกีฬา 243 ข้อความ ผลการศึกษา พบการใช้ภาพพจน์ 9 ประเภท ได้แก่ นามนัย สมัญนาม อาวุธพากย์ สัมพจนัย อุปลักษณณ์ อติพจน์ สัทพจน์ สัญลักษณณ์ และการอ้างอิง ลักษณะการใช้ภาพพจน์ในข่าวกีฬา มี 3 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ภาพพจน์ที่ทำให้เห็นภาพ การใช้ภาพพจน์ที่ทำให้เกิดความรู้สึก และการใช้ภาพพจน์ที่สื่อความหมายแทนสิ่งหนึ่ง ส่วนความหมายของภาพพจน์ในบริบทข่าวกีฬา 15 ประเภท พบว่า เป็นคำที่มีความหมายโดยนัยตามบริบท ซึ่งจะเข้าใจความหมายกันเฉพาะกลุ่มบุคคลที่สนใจติดตามข่าวกีฬาอย่างต่อเนื่อง คำศัพท์ในลักษณะนี้เป็นภาษาเฉพาะในวงการกีฬา

โวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันทน์มหม่อม นิราศพระธาตุ

อินทร์แขวน ของปฏิพันธ์ อุทยานกุล (2562) การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องพลังปัญญาในวรรณกรรมของมาลา คำจันทร์ ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์พลังปัญญาของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรมในด้านการใช้โวหารภาพพจน์ ผลการศึกษาพบว่าในวรรณกรรมเรื่องเจ้าจันทน์มหม่อม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนมีการใช้โวหารภาพพจน์ 10 ชนิด ได้แก่ อุปมา อุปลักษณณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ สมัญนาม การอ้างอิง การซ้ำคำ การเล่นเสียง สัทพจน์ และสัญลักษณณ์

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่งการศึกษาความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรม โดยเก็บข้อมูลจากงานเขียนประเภทร้อยแก้ว เช่น สารคดี พุทธวจนะ นวนิยาย ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้ภาษาในประเด็นภาพพจน์ ได้อย่างน่าสนใจตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

2.2.2 ร้อยกรอง การศึกษาที่พบในประเด็นความนึกเปรียบเทียบตามแนววรรณกรรมประเภทร้อยกรอง พบการศึกษาเรื่อง **การสืบสรรค์จินตภาพในกวีนิพนธ์ไทย**

ของนิตยา แก้วลัดดา (2551) การศึกษาเรื่องภาพพจน์เปรียบเทียบ: กรณีศึกษารามเกียรติ์ **เขมร** ของบุษบา บัวสมบุญ (2557) การศึกษาเรื่อง**ความเปรียบเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์** ในวรรณคดีของ**พระเกียรติสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น** ของปราโมทย์ สกลรักความสุข (2554) และการศึกษาเรื่อง **“โวหารรัก”** ในบทเพลงของสุนทรภรณ์ ของสุนันท์ ภัคภานนท์ (2561) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสืบสรรค์จินตภาพในกวีนิพนธ์ไทย ของนิตยา แก้วลัดดา (2551) การศึกษานี้วิเคราะห์การสืบสรรค์จินตภาพในกวีนิพนธ์ไทย เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของการสร้างจินตภาพในกวีนิพนธ์ไทย และวิถีคิดของกวีที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ โดยศึกษาจินตภาพที่ปรากฏในตัวบท คือ กวีนิพนธ์ไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า การสร้างจินตภาพในกวีนิพนธ์ไทยเป็นการสืบทอด และสร้างใหม่ โดยมีรากฐานจากงานเก่าเป็นส่วนใหญ่ อันเป็นกลการประพันธ์ที่บ่งชี้ถึงพลังของจินตภาพว่า สามารถนำมาสร้างใหม่ได้หลากหลายมิติ เพื่อสื่อความคิดในบริบทใหม่ได้อย่างเข้มข้น กวีใช้การสืบสรรค์จินตภาพเพื่อสร้างบรรยากาศ และให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อแสดงอารมณ์ของตัวละครหรือกวี เพื่อแสดงคู่เปรียบ และเพื่อแสดงโลกทัศน์ของกวี

ในการสืบสรรค์จินตภาพ กวีจะใช้จินตภาพเดิมในบริบทใหม่ หรือใช้วิธีตัดแปลง ล้อเลียน และพาดพิง อันเป็นวิธีการที่แสดงถึงความสัมพันธ์โยงระหว่างตัวบทและความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละสมัย ผลการศึกษาทำให้เข้าใจวิถีคิดของกวีไทยแต่ละสมัยจากอดีตถึงปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงว่ามีปัจจัยและเงื่อนไขมาจากสภาพการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม และจากความคิด ความรู้ และเจตคติของกวีเป็นตัวกำหนด ตลอดจนจนเข้าใจโลกทัศน์และค่านิยมของคนแต่ละสมัย ความเข้าใจนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการตีความหรือทำความเข้าใจกวีนิพนธ์ในสังคมต่างสมัย อันจะนำไปสู่การประจักษ์ในคุณค่าของกวีนิพนธ์ไทย และภูมิปัญญาของผู้สร้างหรือกวีไทย

ภาพพจน์เปรียบเทียบ: กรณีศึกษารามเกียรติ์เขมร ของบุษบา บัวสมบุญ (2557) ผู้วิจัยอภิปรายว่า เขมรและไทยเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมร่วมกันมา และวรรณคดีก็เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีเพื่อนบ้านจะทำให้ได้ประโยชน์ในการเข้าใจวัฒนธรรม การศึกษาวรรณคดีโดยเฉพาะหัวข้อการศึกษา **“ความนึกเปรียบเทียบ”** เป็นวิธีหนึ่งในการเข้าถึงภูมิปัญญาของนักประพันธ์ซึ่งเป็นที่ถือว่าเป็นผู้ที่ช่วยเป็นภาพสะท้อนความคิดของสังคมได้ ในการศึกษารามเกียรติ์ฉบับลายลักษณ์ที่เก่าที่สุดของเขมร ผลการวิเคราะห์ความนึกเปรียบเทียบ พบว่า ถ้อยคำสามารถสะท้อนให้เห็นทัศนคติของนักประพันธ์ที่มีต่อสรรพสิ่งรอบตัว และยังพบว่าการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ ของนักประพันธ์

ได้รับอิทธิพลจาก วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและจากวรรณคดีพุทธศาสนา นอกจากนี้ทัศนคติของนักประพันธ์ที่แสดงออกด้วยภาพพจน์เปรียบเทียบยังได้สะท้อนให้เห็นความใกล้ชิดกับธรรมชาติและความเชื่อทางพุทธศาสนาของผู้ประพันธ์อีกด้วย ผู้วิจัยอภิปรายว่าภาพพจน์เปรียบเทียบมีความสำคัญในด้านวรรณศิลป์ที่ถือเป็นการตกแต่งที่เรียกว่าอสังการทางความหมาย หากขาดภาพพจน์เปรียบเทียบแล้ววรรณคดีเรื่องนั้นขาดอรรถรสไปไม่น้อย และหากมองด้านการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับทัศนคติของเจ้าของภาษาก็อาจมองได้ว่า ภาพพจน์เปรียบเทียบมีความหมายที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาของนักประพันธ์ด้วย อนึ่งการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบของรามเกียรติ์เขมรนับว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เราสามารถสะท้อนถึงทัศนคติของนักประพันธ์อย่างดี เห็นได้จากนักประพันธ์เรื่องนี้มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากกว่าคนในปัจจุบัน ดังสะท้อนได้จากภาพพจน์เปรียบเทียบที่อ้างถึงสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และการใช้วิถีชีวิตแบบเรียบง่าย นอกจากนี้ลักษณะพิเศษที่พบอีกอย่างที่สำคัญคือ อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่สะท้อนจากภาพพจน์เปรียบเทียบด้วย จึงกล่าวได้ว่าพุทธศาสนามีอิทธิพลสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนเขมรไม่น้อยกว่าคนไทย

ความเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ในวรรณคดีของพระเกียรติ

สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ของปราโมทย์ สกุศลรัศมี (2554) การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์กลวิธีในการเสนอความเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ในวรรณคดีของพระเกียรติ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น อีกทั้งศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์จากภาพพจน์ที่ปรากฏ ตลอดจนศึกษาการสืบทอดขนบและพัฒนาการในการใช้ความเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ในวรรณคดีของพระเกียรติ

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีเสนอความเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ 8 กลวิธี ได้แก่ การใช้ความเปรียบแบบอุปมา การใช้ความเปรียบแบบอุปสัญลักษณ์ การใช้ความเปรียบแบบอติพจน์ การใช้ความเปรียบแบบสมพจน์ การใช้ความเปรียบแบบนามนัย การใช้ความเปรียบแบบปฏิพจน์ การใช้ความเปรียบแบบการอ้างถึง และการใช้ความเปรียบแบบใช้สัญลักษณ์ ส่วนแนวคิดในการใช้ความเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ พบว่า กวีหรือบุคคลในสังคมมีแนวคิดว่าพระมหากษัตริย์ทางมีพระราชฐานะอันสูงส่งตั้งพระพุทธรูปเจ้า พระโพธิสัตว์เทพเจ้า ตลอดจนอยู่เหนือสรรพสิ่งทั้งปวง ทรงมีพระคุณสมบัติอันประเสริฐทั้งพระลักษณะพระสติปัญญา พระคุณธรรม และพระปรีชาสามารถ นอกจากนี้ทรงมีสิ่งเสริมพระบารมีที่ยิ่งใหญ่ ได้แก่ ทรงมีพระราชทรัพย์อันวิเศษ และความมหัศจรรย์ที่ทรงบันดาล การใช้ความเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ได้มีการสืบทอดขนบตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี เรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในกลวิธีการอุปมา อติพจน์ สมพจน์ ปฏิพจน์

และการอ้างถึง นอกจากนี้ยังพบพัฒนาการในการใช้ความเปรียบอันแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ของกวี และความเชื่อความศรัทธาที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเป็นต้นมา

“โวหารรัก” ในบทเพลงของสุนทรภรณ์ ของสุนันท์ ภัคภาณนท์ (2561) ผู้วิจัยอภิปรายว่า บทเพลงของสุนทรภรณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักและความพิศواس เป็นบทเพลงที่มีลักษณะเด่นด้านการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบที่เรียกว่า “โวหารภาพพจน์” จากการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงในอัลบั้ม “ที่สุดของเพลงรักสุนทรภรณ์” จำนวน 50 บทเพลง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ประเภท อุปมาและอติพจน์เป็นหลักในการสื่อความหมาย สื่อภาพ และสื่ออารมณ์ความรู้สึก โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ชมนาง: การชมความงามของหญิงผู้เป็นที่รัก 2) คำมั่นสัญญา: ถ้อยคำที่สร้าง ความมั่นใจในความรัก และ 3) การพลัดพราก: ความทุกข์ ความโศกเศร้า และความสะเทือนใจ การเลือกใช้โวหารภาพพจน์มากกล่าวในเชิงเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่เป็นไปตามขนบในการแต่งวรรณคดีที่มีมาแต่เดิม กล่าวคือ ในการ “ชมนาง” ผู้ประพันธ์มักเปรียบเทียบความงามของผู้หญิงกับธรรมชาติ บุคคลหรือเทพเจ้า การถ่ายทอด “คำมั่นสัญญา” มักเชื่อมโยงกับธรรมชาติ และแนวคิดทางพระพุทธศาสนา ส่วนการสื่อให้เห็นความทุกข์ ความโศกเศร้า และความสะเทือนใจจาก “การพลัดพราก” ผู้ประพันธ์มักเปรียบเทียบกับชีวิตที่สูญสิ้น และ เปรียบเทียบกับสภาพความเป็นไปของธรรมชาติ

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่งการศึกษาความนึกเปรียบเทียบ ตามแนววรรณกรรม โดยเก็บข้อมูลจากงานเขียนประเภทร้อยกรอง เช่น วรรณคดี บทเพลง ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้ภาษาในประเด็นภาพพจน์ ได้อย่างน่าสนใจ ตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนึกเปรียบเทียบ ตามแนวภาษาศาสตร์ และ แนววรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาในแง่ของการประยุกต์ใช้แนวคิด เรื่องความนึกเปรียบเทียบ อุปลักษณะ จินตภาพ โวหารภาพพจน์ ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 ต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย โดยจะแบ่งเป็นประเด็นย่อย ได้แก่ **องค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของการใช้ภาษา** ในส่วนนี้จะนำเสนอเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ การใช้ภาษาในบริบทการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาพูดสื่อสาร ภาษาเขียนสื่อสาร การใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย ในส่วนนี้จะนำเสนอเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ กลุ่มศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนสื่อสาร และกลุ่มศึกษาการใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของการใช้ภาษา

ความหลากหลายของภาษานั้น อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548) อภิปรายประเด็นไว้ว่า ความหลากหลายของภาษา (linguistic diversity) หมายถึง การที่ในสังคมหนึ่งมีภาษาที่ต่างกันจำนวนมาก ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นได้ในสังคมทั้งขนาดใหญ่และเล็ก เช่น สังคมขนาดใหญ่ที่สุดคือ โลก ดังที่ เน็ตเทิล (Nettle, 1999 : 1) กล่าวว่า ในโลกมีภาษาถึง 6,500 ภาษา และจัดได้ถึง 250 ตระกูล หรือจะกล่าวถึงสังคมขนาดเล็กที่ย่อยมาถึงระดับประเทศ เช่น ในสังคมไทยเองก็มีความหลากหลายของภาษา เนื่องจากมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาที่ใช้พูดมีไม่ต่ำกว่า 50 ภาษา และหากจะมองให้ย่อยลงไปกว่านั้น ในภาษาแต่ละภาษาในมิติของภาษาถิ่น หรือภาษาที่แปรไปตามปัจจัยของสังคม ก็มีความหลากหลายในลักษณะอื่นที่มีความแตกต่างจากภาษาอื่นอีก ดังนั้น กล่าวได้ว่าความหลากหลายของภาษาอาจพิจารณาได้เป็น 2 ด้าน คือ 1) การที่สังคมหรือชุมชนใดก็ตามมีภาษาใช้จำนวนมาก 2) การที่ภาษาใดภาษาหนึ่งมีรูปแบบการใช้หลายรูปแบบที่แตกต่างกัน หรือมีความหลากหลายในตัวของภาษาแต่ละภาษานั้นเอง

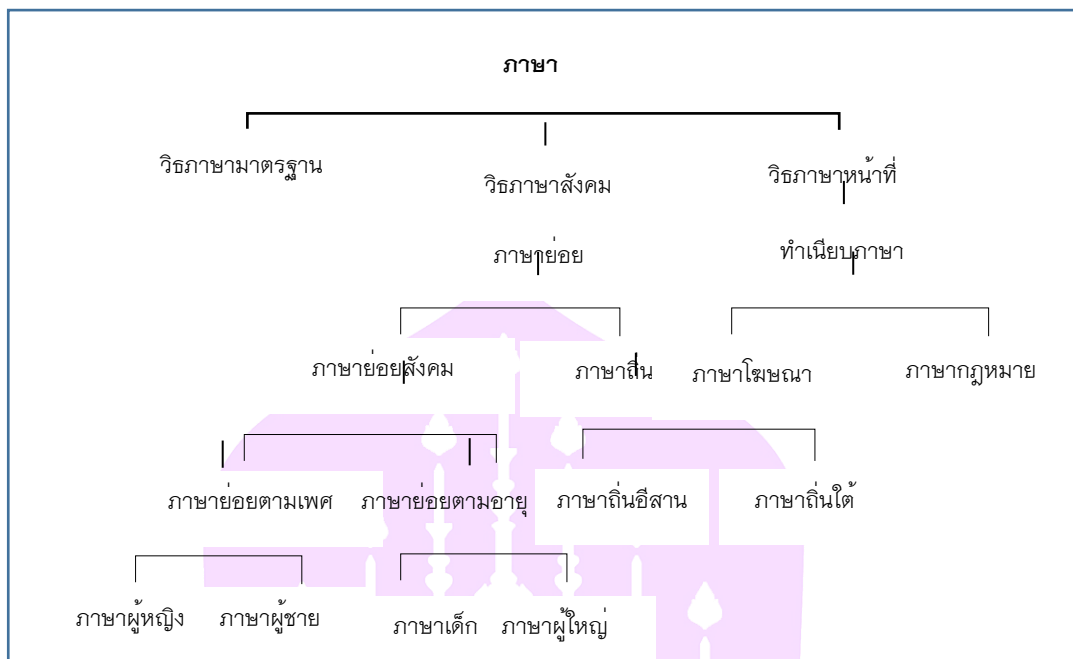
หากพิจารณาความหลากหลายในด้านที่ 2 โดยเฉพาะจะพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับสังคมโดยตรง ความหลากหลายลักษณะนี้พบในภาษาทุกภาษา ดังเช่น ความหลากหลายในภาษาไทยของเรา เห็นได้จากการใช้ภาษาไทยที่ต่างกันไปตามถิ่นที่อยู่ เช่น ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งแต่ละภาษาจะมีความต่างกัน ในบางลักษณะ ซึ่งแสดงว่าภาษาไทยมีความหลากหลาย นอกจากความหลากหลายตามถิ่นที่อยู่แล้วภาษาไทยที่มีผู้ใช้ตามปัจจัยที่ต่างกัน เช่น อายุ อาชีพ ฐานะทางสังคม ความรู้ ฯลฯ ก็จะมี ความหลากหลาย แตกต่างกันอีกด้วย นอกจากนี้หากพิจารณาภาษาไทยที่ทำหน้าที่ในบริบทการใช้ที่แตกต่างกัน เช่น ภาษากฎหมาย ภาษาวิชาการ ภาษาโฆษณา ภาษานวนิยาย ก็จะทำให้เห็นถึงความหลากหลายของภาษาไทยอีกด้วย อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550 หน้า 17-18) กล่าวว่า ความหลากหลายของภาษาเช่นนี้ เป็นจุดกระตุ้นให้นักภาษาศาสตร์สังคมสนใจศึกษา

ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษาในสังคม เช่น การเลือกภาษา การใช้ภาษา และการวางแผนภาษา ซึ่งรวมหัวข้อต่าง ๆ เช่น การกำหนดภาษาประจำชาติ การกำหนดภาษาราชการ การทำภาษาให้เป็นภาษามาตรฐาน เป็นต้น

ในประเด็นเรื่องความหลากหลายของภาษานี้ นักภาษาศาสตร์สังคม จำเป็นต้องแยกภาษาหนึ่งออกจากอีกภาษาหนึ่ง จึงใช้คำเรียกภาษาหนึ่งที่มีลักษณะต่างจากภาษาชนิดอื่นว่า “วิธภาษา (language variety)” (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550, หน้า 17-18) หมายถึงภาษาหนึ่งภาษาใดที่ต่างจากอีกภาษา หรืออีกนัยหนึ่งคำนี้จะใช้ในความหมายว่า ชนิดต่าง ๆ ของภาษาใดภาษาหนึ่ง หรือใช้คำว่า “ทำเนียบภาษา” ตามที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ เป็นผู้กำหนด ซึ่งหมายถึง วิธภาษาที่แตกต่างจากวิธภาษาอื่น ๆ แต่มุ่งอภิปรายไปถึงการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในมิติต่าง ๆ เช่น หน้าที สถานการณ์ วัตถุประสงค์ และแวดวงอาชีพ ดังนั้นในความหมายนี้ ภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการก็จัดว่าเป็นทำเนียบภาษาหนึ่ง ซึ่งต่างจากทำเนียบภาษาไม่เป็นทางการ ภาษากฎหมาย และภาษาแพทย์ก็เป็นทำเนียบภาษา เช่นเดียวกับภาษาโฆษณา

“ทำเนียบภาษา” ที่เรียกตาม ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ก็คือ “วิธภาษา (language variety)” ตามที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ระบุนั่นเอง มโนทัศน์เรื่อง “ทำเนียบภาษา” หรือ “วิธภาษา” มีการแบ่งย่อยประเภทลงอีก ดังที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548, หน้า 9) แจกแจงเป็นแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 2 แสดงทำเนียบภาษา

ที่มา: อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548, หน้า 9

ภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ภาษา แยกเป็นประเภทย่อย 3 ประเภท ได้แก่ วิธภาษามาตรฐาน วิธภาษาสังคม และวิธภาษาหน้าที่ โดยวิธภาษาสังคม เรียกอีกอย่างว่า ภาษาย่อย ซึ่งแบ่งออกเป็น ภาษาย่อยสังคม และ ภาษาถิ่น ทั้งสอง ประเภทนี้ยังแตกประเภทย่อยลงไปได้อีก โดยภาษาย่อยสังคมจะย่อยเป็นภาษาที่เกิดจากปัจจัยทางสังคมของผู้ใช้ภาษา และภาษาถิ่นจะย่อยเป็นภาษาที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ และส่วนวิธภาษาหน้าที่ ซึ่งเป็นสิ่งเดียวกับ ทำเนียบภาษา สามารถแตกเป็นประเภทย่อยได้อีกตามการใช้ เช่น ภาษาโฆษณา ภาษากฎหมาย เป็นต้น

1.1 การใช้ภาษาในบริบทการสื่อสาร ภาษามีความหลากหลายตามที่ได้อภิปรายไปแล้วข้างต้น ในหัวข้อนี้จะนำเสนอ 2 ประเด็น คือ ภาษาพูดสื่อสารและภาษาเขียนสื่อสาร ทั้งสองวิธีการที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนี้อาจแปรไปตามวิธีการสื่อสาร เช่น ในเหตุการณ์หรือวัตถุประสงค์เดียวกัน หากสื่อสารด้วยการพูดทางโทรศัพท์ ภาษาที่ใช้จะมีความไม่เป็นทางการมากกว่าสื่อสารด้วยการเขียนหนังสือราชการ หรือการสื่อสารด้วยการเขียนจะมีลักษณะกระชับ ภาษาสละสลวยกว่าการพูดสื่อสาร เนื่องจากผู้เขียนจะมีโอกาสเขียนร่างไว้ จึงมีเวลาคิด ปรับ และเกลาร้อยความมากกว่าการพูดสื่อสารในสถานการณ์ฉับพลัน เป็นต้น ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นสำคัญด้านการใช้ภาษาพูดสื่อสาร และภาษาเขียนสื่อสาร ดังนี้

1.1.1 ภาษาพูดสื่อสาร ภาษาพูดสื่อสาร มีประเด็นสำคัญดังที่คณาจารย์สาขาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, หน้า 102) อธิบายว่า การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึกหรือความต้องการ ด้วยถ้อยคำ น้ำเสียง กริยาท่าทาง และอาจใช้สื่อประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ เข้าใจ และเกิดการตอบสนอง ถ้าตอบสนองตามจุดมุ่งหมายของผู้พูด ก็นับว่า การพูดสัมฤทธิ์ผล แต่หากเป็นไปในทางตรงกันข้าม ก็ถือว่าการพูดไร้สัมฤทธิ์ผล การพูดเป็นทักษะที่พัฒนาได้โดยฝึกฝนอย่างถูกวิธี จะช่วยให้ผู้เรียนช่วยให้รู้จักสื่อสารด้วยคำพูดและท่าทีที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การพูดมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ผู้พูด สาร ผู้ฟัง ดังนี้

1) ผู้พูด คือ ผู้ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก ผ่านถ้อยคำ น้ำเสียง และกริยาท่าทาง อริสโตเติล (Aristotle) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับนักพูดที่ดีไว้ว่า จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 อย่าง คือ 1) น่าประทับใจ (ethos) กล่าวคือ จะต้องให้ผู้ฟังเกิดความประทับใจ 2) รู้จักใช้เหตุผล (logos) กล่าวคือ สามารถนำเสนอสารให้เข้าใจได้อย่างเป็นระบบ เป็นข้อเท็จจริง มีเหตุผล และมีหลักฐานสนับสนุน 3) คำนิ่งถึงผู้ฟัง (pathos) กล่าวคือ สามารถจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับความคาดหวังของผู้ฟัง และนอกจากนี้ยังต้องมี สีสการพูดที่ดี (style) กล่าวคือ มีศิลปะการใช้ถ้อยคำ สั้นกะทัดรัด สื่อความได้ถูกต้องชัดเจน และเป็นผู้มีอารมณ์ขัน

2) สาร คือ ข้อความ คำพูด หรือ เนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ผู้พูดต้องการสื่อสารกับผู้ฟังตามวัตถุประสงค์ สารในที่นี้ครอบคลุมไปถึงเนื้อหาสาระที่สื่อผ่านอวัจภาษา ได้แก่ น้ำเสียง สีหน้า สายตา และกริยาต่าง ๆ ที่แสดงออกควบคู่ถ้อยคำ โดยสารที่ดีต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน ไม่กำกวม ไม่ออกนอกประเด็น มีประโยชน์ และสร้างสรรค์ ตรงกับความถนัด ความสนใจ และความมุ่งหมายของผู้พูดเหมาะสมกับผู้ฟัง สอดคล้องกับเงื่อนไขของเวลา โอกาส และสถานที่

3) ผู้ฟัง คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ได้ยินหรือได้ฟัง สารที่ผู้พูดถ่ายทอดมา ผู้ฟังต้องรู้จักใช้กระบวนการคิด ทั้งก่อนฟัง ขณะฟัง และหลังฟัง มีมารยาทในการฟัง อาจตอบสนอง แสดงปฏิกิริยาด้วยการพยักหน้า ประทับมือ ยิ้ม หัวเราะ ก้มหน้า ขมวดคิ้ว ฯลฯ ผู้พูดก็จะทราบได้ว่าผลการพูดตรงกับจุดมุ่งหมายหรือไม่

การพูดสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกัน เช่น หากจำแนกการพูดตามจุดมุ่งหมายของการพูด แบ่งออกเป็น การพูดเพื่อความบันเทิง การพูดเพื่อให้ความรู้หรือข้อเท็จจริง และการพูดเพื่อจูงใจ นอกจากนี้เรายังสามารถจำแนกประเภทของการพูดตาม จำนวนผู้ฟัง รูปแบบ และโอกาส ได้ดังตารางที่จะนำเสนอต่อไป

	จำแนกตามจำนวน	จำแนกตามโอกาส	
		เป็นทางการ	ไม่เป็นทางการ
จำแนกตามรูปแบบ	การพูดระหว่างบุคคล	การสัมภาษณ์ พู่จณา-วิสัยชชณา เทศสองธรรมมาสน์ ฯลฯ	การสนทนา การซักถาม
	การพูดในกลุ่ม	การประชุมคณะกรรมการ การอภิปรายโต้ะกลม การประชุมกลุ่ม ฯลฯ	การเจรจาหรือ กลุ่มสนทนา สภากาแพ ฯลฯ
	การพูดในที่ชุมชน	การปาฐกถา การบรรยาย การกล่าวสุนทรพจน์	การโฆษณา การพูดหาเสียง
	การพูดทางสื่อมวลชน	การอภิปรายแบบต่าง ๆ การโต้ว่าที่ พิธีกร ฯลฯ	การแจ้งข่าว การถกเถียงโต้แย้ง ฯลฯ

ภาพ 3 แสดงประเภทของการพูด

ที่มา: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, หน้า 104

ภาพข้างต้นแสดงให้เห็นประเภทของการพูด กล่าวคือ หากจำแนกการพูดโดยใช้เกณฑ์จำนวนคนที่มีส่วนร่วมกับการพูด จะสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การพูดระหว่างบุคคล การพูดในกลุ่ม การพูดในที่ชุมชน และการพูดทางสื่อมวลชน

หากจำแนกตามโอกาสของการพูด จะแบ่งออกเป็น การพูดแบบเป็นทางการ และการพูดแบบไม่เป็นทางการ กล่าวคือ การพูดแบบเป็นทางการ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ พู่จณา-วิสัยชชณา การเทศสองธรรมมาสน์ ซึ่งเป็นการพูดระหว่างบุคคล การประชุมคณะกรรมการ การอภิปรายโต้ะกลม การประชุมกลุ่ม ซึ่งเป็นการพูดในกลุ่ม การปาฐกถา การบรรยาย การกล่าวสุนทรพจน์ การอภิปรายแบบต่าง ๆ การโต้ว่าที่ พิธีกร ซึ่งเป็นการพูดในที่ชุมชน และการพูดทางสื่อมวลชน ส่วนการพูดแบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย การสนทนา การซักถาม ซึ่งเป็นการพูดระหว่างบุคคล การเจรจาหรือ กลุ่มสนทนา สภากาแพ ซึ่งเป็นการพูดในกลุ่ม การโฆษณา การพูดหาเสียง การแจ้งข่าว การถกเถียงโต้แย้ง ซึ่งเป็นการพูดในที่ชุมชน และการพูดทางสื่อมวลชน เห็นได้ว่าการจำแนกการพูดสามารถจำแนกได้ออกมาเป็นหลายลักษณะตามที่ได้จำแนกข้างต้น

การสื่อสารด้วยการพูดมีข้อดีหลายประการ ที่เห็นได้ชัดเจน คือ สามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ในระยะเวลาสั้น และผู้พูดยังสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขคำพูด เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์เฉพาะได้ ดังนั้นภาษาที่ใช้ในการพูดจึงมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาที่ใช้สื่อสารด้วยการเขียน

1.1.2 ภาษาเขียนสื่อสาร ประเด็นสำคัญดังที่คณาจารย์สาขาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, หน้า 98-100) อภิปรายว่าคือการเรียบเรียงคำเป็นข้อความ หรือประโยคเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน ผู้เขียนต้องใช้ทั้งความรู้ทั้งด้านหลักการเขียน และวิธีการ รวมถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา และศิลปะในการใช้ภาษา เพื่อให้งานเขียน มีประสิทธิภาพ การเขียนจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดผู้เขียนเกิดความชำนาญ และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเขียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้ส่งสารนั่นคือผู้เขียน งานเขียน คือ สาร และผู้รับสาร คือ ผู้อ่าน ในการเขียนแต่ละครั้ง ผู้เขียนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียน และคำนึงถึงผู้อ่านหรือผู้รับสารด้วย การเขียนนั้นสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามเกณฑ์ที่ผู้เขียนได้ตั้งไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบ่งตามความมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้อ่าน ได้แก่ เขียนเพื่อให้เกิดความรู้ เขียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เขียนเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และเขียนเพื่อให้เกิดความคิดคล้ายตาม โดยจุดมุ่งหมายข้างต้นจะสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของผู้เขียนที่ตั้งไว้ก่อนเขียนว่ามีวัตถุประสงค์ใด

นอกจากนี้ การเขียนยังสามารถแบ่งย่อยได้อีกตามจุดมุ่งหมายในการเขียน โดยมีประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายดังนี้

- 1) การเขียนเพื่ออธิบาย เป็นการเขียนเพื่อชี้แจงข้อมูลให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตาม เช่น การเขียนอธิบายวิธีการใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น
- 2) การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อบอกเล่าเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ โดยอาจเป็นเรื่องที่เป็นประสบการณ์โดยตรงอ้อมก็ได้ การเขียนเพื่อเล่าเรื่องจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเข้าใจ หรือเกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วม มีความคิดคล้ายตามได้ โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่องที่น่าสนใจเขียน และศิลปะการสื่อสารของผู้เขียน
- 3) การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ ให้คำแนะนำ หรือให้ความคิดเห็นในประเด็นหนึ่ง การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นจะต้องคำนึงถึงหลักฐาน ข้อเท็จจริง และเหตุผลเป็นหลัก การเขียนแบบนี้สามารถทำให้ผู้อ่านเกิด

ความคิดคล้ายตามได้ การเขียนแสดงความคิดเห็นมีทั้งที่เป็นข้อเขียนและบทความ ซึ่งพบมากในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

4) การเขียนเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก เป็นการเขียนที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น โศกเศร้า ยินดี เป็นต้น การเขียนลักษณะนี้จะต้องเขียนอย่างสร้างความสะท้อนอารมณ์แก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการตามกับผู้เขียนต้องการสื่อได้ โดยการเขียนเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกนี้ นิยมใช้ในงานประเภทบันเทิงคดี

5) การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ เป็นการชักจูง โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านยอมรับและเชื่อในสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ เช่น โฆษณา คำขวัญ เป็นต้น

6) การเขียนเพื่อกิจธุระ เป็นการเขียนโดยมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีรูปแบบ และลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามประเภทของงานเขียน เช่น หนังสือราชการ จดหมายธุรกิจ โทรเลข ประกาศ การกรอกแบบฟอร์ม และตอบอีเมล เป็นต้น

การสื่อสารด้วยการเขียนมีข้อดีหลายประการ ที่เห็นได้ชัดเจน คือ สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน มีหลักฐาน มีระยะเวลาในการพิจารณา และผู้เขียนยังมีเวลาพิจารณาถ้อยคำที่ใช้ในการเขียนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะได้

ข้ออภิปรายข้างต้นในประเด็น การใช้ภาษาในบริบทการสื่อสาร แสดงให้เห็น ถึงการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งในการพูดและภาษาเขียนเพื่อการสื่อสาร ลักษณะของภาษาที่ใช้ในภาษาพูดและภาษาเขียน ถึงแม้ว่าจะใช้ภาษาไทยสื่อสารเหมือนกัน แต่ก็มีความหลากหลายที่แปรไปตามบริบทการใช้ ตามที่อภิปรายไว้แล้วข้างต้น นอกจากลักษณะของภาษาที่มีความหลากหลายอันเกิดจากการพูดและเขียนสื่อสารที่แตกต่างกันแล้ว หากพิจารณาในแง่ของทำเนียบภาษายังพบความหลากหลายในประเด็นอื่นๆ ด้วย ดังประเด็นสำคัญที่จะนำเสนอในประเด็นต่อไป

1.2 การใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา ทุกภาษาที่ใช้ในสังคมต่างมีหน้าที่แตกต่างกันไปตามบทบาทของการใช้ และการที่ภาษามีหน้าที่ การใช้ ในสถานการณ์ และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เป็นข้อแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของทำเนียบภาษา อมรธา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548, หน้า 48-51) ได้อภิปรายถึงภาษาต่างๆ ในสังคมไทย สามารถจำแนกตามหน้าที่ทางสังคมหรือทำเนียบภาษา ได้ 10 ประเภท ดังนี้

1. ภาษาราชการ (official language) คือ ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมระดับชาติที่เป็นทางการ เช่น ในการประชุมรัฐสภา การประกาศของทางราชการ ในหนังสือราชการ

ที่เป็นทางการ และในสื่อมวลชน ในสังคมไทยภาษาที่ทำหน้าที่เป็นภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน

2. ภาษาเมืองหลวง (capital language) คือ ภาษาที่ใช้ในอาณานิคมเมืองหลวงของประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นภาษาเดียวกับภาษาราชการ เช่น ในประเทศอินเดียภาษาเมืองหลวง คือ ภาษาฮินดี ซึ่งใช้โดยคนส่วนใหญ่ในกรุงเดลี แต่ภาษาราชการของอินเดีย คือ ภาษาอังกฤษ ในสังคมไทยภาษาเมืองหลวงได้แก่ ภาษาไทยกรุงเทพ ซึ่งเป็นภาษาที่เป็นพื้นฐานของภาษาไทยมาตรฐาน

3. ภาษาภูมิภาค (provincial language) คือ ภาษาระดับภาคที่ใช้ในต่างจังหวัด ซึ่งไม่ใช่เขตเมืองหลวง หลายประเทศที่เป็นสังคมหลายภาษามักมีภาษาหลายอย่างภาษาที่ทำหน้าที่เป็นภาษาภูมิภาค ซึ่งแตกต่างจากภาษาเมืองหลวง ในสังคมไทยภาษาภูมิภาค ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ระดับจังหวัดก็จัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย

4. ภาษานานาชาติ (international language) คือ ภาษาที่ทำหน้าที่เป็นภาษากลาง (lingua franca) สำหรับสื่อสารกับประเทศอื่น หรือชาวต่างประเทศที่อยู่ในประเทศ แทบจะกล่าวได้ว่าทุกสังคมในโลกจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ รวมทั้งสังคมไทยด้วย

5. ภาษากลางในประเทศ (local lingua franca) คือ ภาษาที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารภายในประเทศ สำหรับในสังคมไทยภาษาที่ทำหน้าที่นี้คือ ภาษาไทยมาตรฐาน โดยทำหน้าที่คล้ายภาษาอังกฤษ แต่เป็นการใช้ระดับภายในประเทศ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นคนไทย กลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่มาจากท้องถิ่นใด เมื่อมาติดต่อสื่อสารกันจะใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสารกัน

6. ภาษาเฉพาะกลุ่ม (group language) คือ ภาษาที่ใช้สื่อสารเฉพาะคนในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในบ้าน และกลุ่มชุมชนของตน ภาษาไทยถิ่นทุกภาษา และภาษาย่อยของภาษาไทยต่าง ๆ รวมถึงภาษาของชนกลุ่มน้อยทั้งหลายทำหน้าที่นี้ทั้งสิ้น เช่น ภาษาจีนต่าง ๆ ภาษาชาวเขา เช่น ม้ง เย้า ลีซอ กะเหรี่ยง ภาษาตระกูลมอญ-เขมร เช่น กูย มลาบรี (ผีตองเหลือง) ญัฮกุร หรือ ชาวบน เป็นต้น

7. ภาษาการศึกษา (educational language) คือ ภาษาที่ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนที่โรงเรียน มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในสังคมส่วนใหญ่ภาษาที่ทำหน้าที่เป็นภาษาการศึกษาและภาษาราชการมักเป็นภาษาเดียวกัน เช่น สังคมไทย ภาษาไทยมาตรฐานทำหน้าที่ทั้งสองอย่างนี้ แต่ในบางสังคมอาจเป็นคนละภาษาก็ได้ เช่น ในประเทศมาเลเซีย

ภาษาการศึกษาอาจเป็นภาษามาลเลย์ ภาษาอังกฤษ หรือภาษาจีน แล้วแต่สถาบันการศึกษานั้น จะกำหนด แต่ภาษาราชการต้องเป็นภาษามาลเลย์ เป็นต้น

8. ภาษาสอนเป็นวิชา (school-subject language) คือ ภาษาที่สอนในโรงเรียน หรือสถาบันต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนเป็นภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ ในสังคมไทยมีภาษาสอนเป็นวิชาหลายภาษา ทั้งภาษาไทยมาตรฐานเอง และภาษาตะวันตก ตะวันออก เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน โปรตุเกส รัสเซีย ญี่ปุ่น จีน เกาหลี เวียดนาม มาเลย์ เขมร บาลี และสันสกฤต เป็นต้น

9. ภาษาศาสนา (religious language) คือ ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมทางศาสนา ในสังคมไทยภาษาศาสนาที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาบาลี ที่ใช้ในกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น พิธีกรรมดังเห็นได้จาก ภิกษุมักใช้ภาษาไทยในการเทศน์สั่งสอนฆราวาส นอกจากนั้น ภาษาอังกฤษ ภาษาฮีบรู และภาษาจีน อาจทำหน้าที่เป็นภาษาศาสนาด้วย ในกิจกรรมทางศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธนิกายมหายาน หรือแบบจีน เป็นต้น

10. ภาษาวรรณกรรม (literary language) คือ ภาษาที่ใช้เขียนวรรณกรรม หรือผลงานที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในสังคมไทย ภาษาไทยมาตรฐานทำหน้าที่นี้ และภาษาอังกฤษ ก็ทำหน้าที่นี้ด้วยในวรรณกรรมบางประเภท รวมถึงภาษาประจำภาคก็สามารถทำหน้าที่นี้ได้เช่นกัน เช่น ภาษาอีสานก็อาจทำหน้าที่นี้ด้วย เช่น ในวรรณกรรมท้องถิ่นของอีสาน เป็นต้น

เห็นได้ว่า ภาษาไทยมาตรฐานทำหน้าที่มากที่สุด โดยเฉพาะหน้าที่ที่สำคัญ ตามที่ได้อภิปรายไปแล้วข้างต้น และสามารถสรุปประเภทของภาษาได้ดังภาพ

ประเภทของภาษาตามหน้าที่	ภาษาในสังคมไทย
(1) ภาษาราชการ	ภาษาไทยมาตรฐาน
(2) ภาษาเมืองหลวง	ภาษาไทยกรุงเทพ
(3) ภาษาภูมิภาค	ภาษาไทยถิ่นประจำภาคทั้งสี่ และภาษาไทยถิ่นประจำจังหวัด
(4) ภาษานานาชาติ	ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนแมนดาริน (ใช้บ้าง)
(5) ภาษากลางในประเทศ	ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาประจำภาค
(6) ภาษาเฉพาะกลุ่ม	ภาษาไทยถิ่น ภาษาย่อยของไทย และภาษาชนกลุ่มน้อย
(7) ภาษาการศึกษา	ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาอังกฤษ (ใช้บ้าง)
(8) ภาษาสอนเป็นวิชา	ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาต่างประเทศต่าง ๆ
(9) ภาษาศาสนา	ภาษาบาลี ภาษาไทยมาตรฐาน
(10) ภาษาวรรณกรรม	ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยถิ่นประจำภาค (ใช้บ้าง)

ภาพ 4 แสดงประเภทของภาษาตามหน้าที่ทางสังคม

ที่มา: อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548, หน้า 51

ภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เมื่อจำแนกภาษาตามหน้าที่ พบว่า การจำแนกภาษาที่ใช้ในสังคมไทยได้ดังนี้ ภาษาราชการ ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาเมืองหลวงในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาภูมิภาค ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นประจำภาคทั้งสี่ และภาษาไทยถิ่นประจำจังหวัด ภาษานานาชาติ ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนแมนดาริน (ใช้บ้าง) ภาษากลางในประเทศ ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาประจำภาค ภาษาเฉพาะกลุ่ม ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาประจำภาค ภาษาการศึกษา ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาอังกฤษ (ใช้บ้าง) ภาษาสอนเป็นวิชา ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาต่างประเทศต่าง ๆ ภาษาศาสนา ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาบาลี ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาวรรณกรรม ในสังคมไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยถิ่นประจำภาค (ใช้บ้าง) เป็นต้น

การจัดจำแนกภาษาตามลักษณะการใช้งาน หรือ ทำเนียบภาษาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของภาษาในสังคมไทย ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญแก่ผู้วิจัยนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนสื่อสาร และกลุ่มศึกษาการใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนสื่อสาร

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ กลุ่มภาษาพูด และกลุ่มภาษาเขียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 กลุ่มภาษาพูด

การทบทวนเอกสารพบบางงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาพูดพบการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเรื่อง **กลวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทย** ของธิดารัตน์ น้อมมนัส (2546) การศึกษาเรื่อง **กลวิธีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น** ของนันทฤทัย สีหเกรียงไกร (2549) การศึกษาเรื่อง **กลวิธีการถ่วงในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพที่ต่างกัน: กรณีศึกษาของครูและนักเรียน** ของปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) และการศึกษาเรื่อง **การแสดงวัจนกรรมกรขอโทษของทหารบก** ของอันธิกา ธรรมนิยม (2549) โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทย ของธิดารัตน์ น้อมมนัส (2546) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารในการตอบปฏิเสธของคนไทย เพื่อศึกษาการเลือกใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธในแต่ละบริบท และเพื่อศึกษาว่าปัจจัยทางเพศ สถานภาพทางสังคมระหว่างคู่สนทนาและลำดับเกียรติภูมิของอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธหรือไม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสนทนาในละครโทรทัศน์สองเรื่องแล้วสำรวจจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยจำแนกตามลำดับของเกียรติภูมิของอาชีพ 4 กลุ่ม ได้แก่ แพทย์ ข้าราชการระดับกลาง พนักงานเสมียน และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย กลุ่มละ 20 คน ประกอบด้วย เพศหญิงและเพศชายจำนวนเท่ากัน เมื่อพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยทางด้านสถานภาพทางสังคมของคู่สนทนาที่มีผลต่อการเลือกตอบปฏิเสธ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการให้เหตุผลกับคู่สนทนาที่มีสถานภาพทางสังคมเท่ากันมากที่สุด แต่กลวิธีนี้กับคู่สนทนาที่มีสถานภาพต่ำกว่า น้อยที่สุด

กลวิธีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น

ของนันธฤทัย สีหเกรียงไกร (2549) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงกับตัวแปรเพศและตัวแปรน้ำหนักความผิด ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เก็บจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาวិทยาลัยเทคนิคนครปฐม จำนวน 180 คน ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการปฏิเสธความจริงของวัยรุ่นมี 12 กลวิธี คือ การให้เหตุผล การปฏิเสธ การกล่าวโทษสิ่งอื่น การตั้งคำถาม การคาดคะเน การตำหนิ การขอโทษ การแนะนำ การอ้างพยานบุคคล การผิดผ่อน การปลอบใจ และการขอร้อง ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงของวัยรุ่นกับตัวแปรเพศและน้ำหนักความผิด พบว่า ตัวแปรเพศมีผลต่อกลวิธีในการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง โดยเฉพาะเพศหญิงจะมีกลวิธีในการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงมากกว่าเพศชาย ส่วนตัวแปรน้ำหนักความผิดของสถานการณ์พบว่า น้ำหนักความผิดมีผลต่อจำนวนการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง กล่าวคือ สถานการณ์ที่มีความผิดน้อยจำนวนวิธีก็จะน้อยด้วย แต่ถ้าสถานการณ์นั้นมีความผิดมากจำนวนกลวิธีก็จะมีมากขึ้นด้วย

กลวิธีกล่าวแย้งในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพที่ต่างกัน:

กรณีศึกษาของครูและนักเรียน ของปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพที่ต่างกันและความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกับสถานการณ์ที่มีและไม่มีบุคคลที่สามารถกล่าวแย้งนี้แบ่งเป็นการสนทนากล่าวแย้งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิด และกล่าวแย้งเมื่อมีความเห็นต่างกับคู่สนทนา ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เก็บจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจากครู ซึ่งเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า และนักเรียนเป็นผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า อย่างละ 100 คน รวมเป็น 200 คน ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของพูดทั้งสองสถานภาพ มีทั้งกลวิธีทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และพบว่า สถานภาพที่ต่างกันของผู้พูดและผู้ฟัง มีผลต่อการเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งที่ต่างกันด้วย คือ ผู้มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแย้งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิด อีกทั้งสถานภาพยังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่ต่างกันด้วย นอกจากนี้ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามารถก็ยังส่งผลต่อการเลือกแย้งหรือไม่แย้งด้วย กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามารถผู้พูดทั้งสองสถานภาพมักมีการแย้งน้อยลงเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยลงมาก

การแสดงวัจนกรรมการขอโทษของทหารบก ของอันธิกา ธรรมนิยม

(2549) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สามประการ ได้แก่ ประการแรกศึกษากลวิธีการแสดง

วจนกรรมการขอโทษของทหารบก ประการที่สองศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการแสดง วจนกรรมการขอโทษกับปัจจัย 3 ประการ คือ สถานภาพทางสังคมของผู้ฟังเทียบกับผู้พูด ระดับความรุนแรงของการกระทำผิดและอายุของผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูด ประการที่สาม คือ เพื่อเรียงลำดับการใช้กลวิธีในการแสดงวจนกรรมการขอโทษกับปัจจัยทั้งสามประการ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มาจาก แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทหารบก จำนวน 45 นาย ผลการศึกษาพบว่า การแสดงวจนกรรมการขอโทษของทหารบก มีทั้งสิ้น 7 กลวิธี คือ กลวิธี การกล่าวขอโทษ การอธิบายและชี้แจงเหตุผลของการกระทำผิด กลวิธีการกล่าวหาว่าผู้พูด ไม่มีเจตนากระทำผิด กลวิธีกล่าวตำหนิตนเอง การเสนอขอชดใช้ให้ การแสดงความห่วงใยต่อผู้ฟัง และพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ประการ คือ สถานภาพทางสังคมของผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูด ระดับความรุนแรงของการกระทำผิด และอายุของผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูด ไม่ส่งผลต่อการแสดง วจนกรรมการขอโทษ อาจเป็นเพราะทหารบกให้ความสำคัญกับชนิดของกลวิธีในการแสดง วจนกรรมการขอโทษมากกว่าอัตราการใช้กลวิธี และนอกจากนี้ยังพบว่าการใช้กลวิธีแสดง วจนกรรมการขอโทษของปัจจัย 3 ประการ และมีการใช้กลวิธีการแสดงวจนกรรมเพื่อขอโทษ ที่แตกต่างกัน

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่างการศึกษาภาษาที่ใช้สื่อสารด้วยการพูด ในหลากหลายสถานการณ์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาของงานวิจัย และมีการกำหนด ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่คาดว่าจะส่งผลต่อการใช้ภาษาด้วย อันได้แก่ สถานภาพ และเพศ เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้ภาษาได้อย่างน่าสนใจตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

2.1.2 กลุ่มภาษาเขียน การทบทวนเอกสารพบบางงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาเขียน พบการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเรื่องการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอ หุ่นใหญ่จังหวัดนครศรีธรรมราช ของณัฐรัตน์ แทนทอง และคณะ (2563) การศึกษาเรื่อง ลักษณะสองหน้าของภาษาวិชาการ: ความแจ่มชัดกับการเบี่ยงบังในการเขียนภาษา วิชาการไทย ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2557) การศึกษาเรื่องการศึกษาลีลาการใช้ภาษา และกลวิธีการเขียนของ ว.วชิรเมธี ของกาญจนา ปราบปญจะ (2553) การศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2558 ของสุรรัตน์ อักษรกาญจน (2559) และการศึกษาเรื่องลักษณะการใช้ภาษาเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น ของวิชรุ่น: กรณีศึกษา “ข้อความสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)” ของสุกัญญา บุญทวี (2551) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่

จังหวัดนครศรีธรรมราช ของณัฐรัตน์ แทนทอง และคณะ (2563) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อศึกษาการจัดทำหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาจากการปฏิบัติงานในระบบสารบรรณเกี่ยวกับหนังสือราชการ ผลการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏว่า ด้านการใช้ภาษามีการใช้ภาษาในระดับทางการ ใช้ภาษาที่ชัดเจนอีกทั้งมีการใช้คำได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งมีการใช้ประโยคที่มีความกระชับสามารถสื่อความหมายได้ดี ไม่ซับซ้อนจนทำให้เกิดความสับสน ซึ่งมีความถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ส่วนการจัดทำหนังสือราชการมีการจัดทำได้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ทุกประการ ทั้งรูปแบบการพิมพ์หนังสือราชการ การรับ-ส่งหนังสือราชการ และระบบการจัดเก็บหนังสือราชการ จึงทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ลักษณะสองหน้าของภาษาวิชาการ: ความแจ่มชัดกับการเบี่ยงบัง

ในการเขียนภาษาวิชาการไทย ของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2557) ผู้วิจัยอภิปรายว่าภาษาวิชาการ เป็นทำเนียบภาษา (register) ที่ใช้ในการเขียนเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้และความคิดของผู้เขียน ผลงานในอดีตแสดงให้เห็นว่าทำเนียบภาษาวิชาการมีคุณลักษณะเด่นหลายประการ รวมทั้งความแจ่มชัด (explicitness) และการเบี่ยงบัง (hedging) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดูเหมือนขัดแย้งกัน และทำให้ผู้วิจัยสนใจว่ามีรูปแบบทางภาษาแบบใดบ้างที่แสดงให้เห็นคุณลักษณะดังกล่าว และเพราะเหตุใดภาษาวิชาการจึงจำเป็นต้องมีทั้งความแจ่มชัดและการเบี่ยงบัง เนื่องจากยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับความแจ่มชัดและการเบี่ยงบังในภาษาวิชาการของไทย และในสังคมไทยมีนักวิชาการน้อยมากที่ตระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะสองประการดังกล่าวในการเขียนผลงานทางวิชาการ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์วิเคราะห์รูปแบบทางภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ความแจ่มชัดและการเบี่ยงบังในทำเนียบภาษาวิชาการไทย โดยใช้ข้อมูลจากบทความวิจัยในวารสารวิชาการสาขาต่าง ๆ จำนวนความยาวโดยรวมประมาณ 11,000 คำ นอกจากนั้นยังใช้ข้อมูลทำเนียบภาษาอื่น ๆ ในความยาวเท่า ๆ กัน เพื่อเปรียบเทียบและตัดสินว่า รูปแบบใดเป็นตัวบ่งชี้ของทำเนียบภาษาวิชาการอย่างแท้จริง ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบทางภาษา 4 ประการ ที่เป็นตัวบ่งชี้ความแจ่มชัดของภาษาวิชาการไทย ได้แก่ 1) คำแสดงหลักฐาน หรือให้เห็นภาพ เช่น คือ ดัง 2) คำแสดงการเชื่อมโยงความ เช่น ดังนั้น

3) วงเล็บ 4) เซึ่งอรรถ ส่วนตัวบ่งชี้การเบี่ยงบัง พบว่ามี 3 ประการ ได้แก่ 1) คำบอกนัยเป็นไปได้อัน เช่น โอกาส แนวน้อม 2) คำแบ่งรับแบ่งสู้ เช่น อาจ น่า มัก คง 3) คำบอกนัย ส่วนมาก เช่น ส่วนใหญ่โดยทั่วไป กล่าวโดยสรุปความแจ่มชัดกับการเบี่ยงบังเป็นคุณลักษณะที่ดูเหมือนขัดแย้งกัน แต่แท้ที่จริงเสริมซึ่งกันและกัน ความแจ่มชัดเป็นหน้าด่านที่หนึ่งซึ่งทำหน้าที่ในการเสนอความรู้ที่ผู้เขียนมั่นใจว่าเป็นความจริง ส่วนการเบี่ยงบังเป็นหน้าด่านที่สองซึ่งทำหน้าที่ในการเสนอความรู้ที่ผู้เขียนมั่นใจว่าเป็นความจริงหรือเชื่อว่าเป็นจริงเพียงบางส่วน

การศึกษาลีลาการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนของ ว.วชิรเมธี
ของ กาญจนา ปราบปญจะ (2553) การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาให้เห็นลีลาการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนในงานเขียนของ ว.วชิรเมธี โดยเก็บข้อมูลจากผลงานการเขียนหนังสือที่จัดพิมพ์รวมเล่มโดย บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2550 จำนวน 11 เล่ม จากหนังสือธรรมะ 2 ชุด ได้แก่ ชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ และชุดธรรมะในอากาศ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาด้านลีลาการใช้ภาษาในงานเขียนของ ว.วชิรเมธี ผู้วิจัยศึกษาลีลาการใช้ภาษาที่โดดเด่น 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการใช้คำ พบว่า มีการใช้คำซ้อน คำสแลง คำสร้างใหม่ คำภาษาต่างประเทศ ใช้คำให้เกิดจินตภาพ คำที่มีความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝง คำเชื่อม คำพ้องสัมผัส และคำที่มีการเล่นเสียงเล่นจังหวะ ด้านการใช้สำนวน พบว่า มีการใช้สำนวนเดิม สำนวนดัดแปลง และสำนวนสร้างใหม่ และด้านการใช้ประโยค พบว่า มีการใช้ประโยคกระชับ ประโยคขนานความ ประโยคขัดความ ประโยคซ้ำคำหรือซ้ำความ และประโยคสรุปความ ส่วนด้านกลวิธีการเขียนในงานเขียนของ ว.วชิรเมธี ผู้วิจัยศึกษากลวิธีการเขียนที่น่าสนใจทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านกลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องแบบตรงไปตรงมามากที่สุด ด้านกลวิธีการเขียนนำเรื่อง พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการเขียนสนวนนำเรื่องด้วยการกล่าววอย่าง ตรงไปตรงมามากที่สุด ด้านกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา พบว่า ผู้เขียนมีกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ และนิยมใช้อย่างสม่ำเสมอ 6 วิธี ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาโดยการนิยาม การนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ภาพพจน์ การนำเสนอเนื้อหาโดยการสาธก การนำเสนอเนื้อหาโดยการบูชา-วิไลชนา การนำเสนอเนื้อหา โดยการยกหลักฐานมาอ้างอิง และการนำเสนอเนื้อหาโดยการแสดงทัศนะ และด้านกลวิธีการเขียนบทสรุป พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการเขียนบทสรุปด้วยการย้ำใจความสำคัญของเรื่องมากที่สุด

การศึกษาลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2558
ของ สุวีร์รัตน์ อักษรกาน (2559) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะข้อผิดพลาด

ในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2558 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 494 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ในด้านการใช้คำ และการใช้ประโยค โดยตรวจจากข้อมูลการเขียนเรียงความ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาความถี่และหาการอยละของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยจากข้อมูลการเขียนเรียงความ ด้านการใช้คำ และการใช้ประโยค มีลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการใช้คำ ได้แก่ การใช้คำไม่ถูกต้องตามชนิดของคำ การใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน การเขียนสะกดคำ และการใช้คำฟุ่มเฟือย ด้านการใช้ประโยค โดยวิเคราะห์ตามหลักการสร้างประโยค ได้แก่ ประโยคใช้หน่วยเกิน ประโยคเว้นวรรคผิด ประโยคไม่สมบูรณ์ และประโยคเรียงลำดับผิด สำหรับสาเหตุลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ พื้นฐานในการใช้ภาษาทั้งการใช้คำและการใช้ประโยค อิทธิพลของภาษาอื่น เขียนน้อย ขาดความรอบคอบ อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของแต่ละคนอาจทำให้นักศึกษาคำนิ่งถึง หลักการเขียนน้อย

ลักษณะการใช้ภาษาเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่น:
กรณีศึกษา “ข้อความสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)” ของ สุกัญญา บุญทวี (2551) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะ การใช้ภาษาเขียนและลีลาการเขียนแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากข้อความสั้นจากการเขียน เพื่อแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร ฝ่ายมัธยม จำนวนข้อความ 1,290 ข้อความ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการใช้ภาษาเขียน ของนักเรียน มีลักษณะดังนี้ นักเรียนเขียนต่างไปจากมาตรฐานการเขียน ใช้ภาษาพูดในการเขียน ใช้ประโยคในลักษณะ คำ กลุ่มคำ ประโยคเดี่ยวและประโยคหลายประโยคในการเขียน ใช้คำ เฉพาะกลุ่มและใช้สำนวนทั้งสำนวนปกติและสำนวนวัยรุ่นในการเขียน ใช้ภาษาระดับภาษา กึ่งทางการและภาษาปากในการเขียน และใช้รูปและสัญลักษณ์ประกอบการเขียน

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่างการศึกษาภาษาที่ใช้สื่อสาร ด้วยการเขียนในหลากหลายสถานการณ์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาของงานวิจัย เช่น ภาษา ราชการ ภาษาที่ใช้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้ภาษา ได้อย่างน่าสนใจตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

2.2 กลุ่มศึกษาการใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่กลุ่มศึกษาการใช้ภาษาตามทำเนียบภาษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มศึกษาเฉพาะทำเนียบใดทำเนียบหนึ่ง และกลุ่มศึกษาหลายทำเนียบภาษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 กลุ่มศึกษาเฉพาะทำเนียบใดทำเนียบหนึ่ง การทบทวนเอกสารพบบงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มศึกษาเฉพาะทำเนียบใดทำเนียบหนึ่ง พบการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเรื่องการศึกษาวិเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในเฟซบุ๊กแฟนเพจยอดนิยมของไทย ของกาญจนา ต้นโพธิ์ (2563) การศึกษาเรื่องภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม ของกาญจนา โรจนพานิช (2539) การศึกษาเรื่องการศึกษาวิจัยลีลาของประมวลกฎหมายอาญา ของกฤติกา ผลเกิด (2546) การศึกษาเรื่อง ภาษาไทยเน็ต: ภาษาเฉพาะกลุ่มของคนไทยรุ่นใหม่ในการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ของ กานต์วีชมเชย (2556) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในเฟซบุ๊กแฟนเพจยอดนิยมของไทย ของกาญจนา ต้นโพธิ์ (2563) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาและการนำเสนอเนื้อหา โดยเลือกเก็บข้อมูลจากข้อความโพสต์ในเฟซบุ๊กแฟนเพจยอดนิยม 3 แฟนเพจ รวม 90 โพสต์ และนำเสนอกลวิธีที่เป็นลักษณะรวมของโพสต์ทั้งหมด ผลการวิจัยพบกลวิธีการใช้ภาษา คือ การใช้คำภาษาพูด ใช้คำหยาบ ใช้เครื่องหมายและสัญลักษณ์ ใช้คำเต็ม ใช้คำภาษาอังกฤษ ใช้คำที่แต่งขึ้นมาเอง และใช้คำผิดหลักไวยากรณ์ ตามลำดับ และพบกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา คือ การบอกเล่าเรื่องราวข่าวสาร กระแสสังคม การอ้างอิงสื่อหรือเรื่องราวอื่น ๆ ประกอบกับเรื่องที่เล่า การอ้างอิงรูปภาพ การสร้างมุกตลก การบอกเล่าเรื่องราวของตัวเอง การแนะนำให้ข้อคิดหรือเตือนสติ และการประชดหรือล้อเลียนสังคม ตามลำดับ ผลการศึกษาทำให้เห็นพลวัตของภาษาไทยในยุคดิจิทัลอย่างชัดเจน คือ ภาษาที่ปรากฏมักไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทยมากนัก เน้นการสื่อความง่าย และรวดเร็ว

ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม ของกาญจนา โรจนพานิช (2539) การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การเรียงคำในประโยค รูปประโยค และการเรียงเรียงสัมพันธ์สาร ในลักษณะภาษากฎหมายไทย พร้อมทั้งเปรียบเทียบในด้านความถี่ของภาษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน โดยให้เป็นตัวแทนของภาษาที่ใช้โดยทั่วไป และสรุปคุณลักษณะสำคัญของทำเนียบภาษากฎหมาย จากลักษณะทางภาษาที่วิเคราะห์ได้ ผลการศึกษา พบว่า ภาษากฎหมายมีรูปแบบการเรียงคำในประโยคที่เป็นลักษณะสำคัญ 3 แบบ เรียงลำดับจากการปรากฏมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ แบบ กริยา ห้ามให้-กรรม แบบกรรม-

(ประธาน)-กริยา และ แบบ เรื่อง- (ประธาน) -กริยา- (กรรม) แต่เฉพาะแบบ กริยา ห้าม/ให้-กรรม เท่านั้น ที่เป็นลักษณะสำคัญที่แท้จริงของภาษากฎหมายไทย เพราะมีความแตกต่างในการปรากฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากภาษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน ในด้านรูปประโยค ทั้งภาษากฎหมายไทย และภาษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน มักใช้รูปสังกรประโยค มากกว่ารูปอนุประโยค ภาษากฎหมายไทย มีความถี่ในการปรากฏน้อยกว่าภาษา บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านรูปแบบการเรียบเรียง สัมพันธสาร ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะการเชื่อมโยงความของภาษากฎหมายไทยจะใช้กลไกทางภาษา 2 ลักษณะ คือ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ และการเชื่อมโยงลักษณะทางภาษาของภาษา กฎหมายไทยที่วิเคราะห์ได้ แสดงให้เห็นคุณสมบัติตามที่ผู้กล่าวไว้ คือ ภาษากฎหมายไทยไม่ใช้ ถ้อยคำเยิ่นเย้อ นอกจากนี้ภาษากฎหมายไทยยังมีความศักดิ์สิทธิ์ มีความครอบคลุมเนื้อหา มีความชัดเจน กระชับ และไม่เจาะจงเฉพาะบุคคลใดหรือการกระทำหนึ่งการกระทำใด

การศึกษาวิจัยลีลาของประมวลกฎหมายอาญา ของกฤติกา ผลเกิด (2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจำแนกสาระในมาตราต่าง ๆ ศึกษารูปวากยสัมพันธ์ ศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความ และศึกษาศัพท์เฉพาะในประมวลกฎหมายอาญา ผลการศึกษาพบ ชนิดของสาระ 4 ชนิด ได้แก่ สาระชนิดที่เป็นข้อบังคับ สาระชนิดที่เป็นคำอนุญาต สาระชนิดที่เป็น คำจำกัดความ และสาระที่เป็นข้อบังคับแบบไม่มีเงื่อนไข โดยสาระชนิดที่เป็นข้อบังคับนั้น สามารถแบ่งย่อยได้ 2 ประเภท ได้แก่ สาระชนิดที่เป็นข้อบังคับแบบไม่มีเงื่อนไข และสาระชนิด ที่เป็นข้อบังคับแบบมีเงื่อนไข ด้านกลวิธีการเชื่อมโยงความนั้น พบว่ามี 3 ประเภท ได้แก่ การอ้างอิง การใช้คำเชื่อม และการซ้ำ ส่วนศัพท์เฉพาะ พบว่า มีการใช้ความหมายที่แตกต่างกับ ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยเน็ต: ภาษาเฉพาะกลุ่มของคนไทยรุ่นใหม่ในการสื่อสาร ทางอินเทอร์เน็ต ของกานต์วี ชมเชย (2556) การศึกษานี้มุ่งศึกษาลักษณะของภาษาไทยเน็ต ที่ปรากฏในปี พ.ศ. 2555-2556 และการปรากฏของภาษาไทยเน็ตในภาษาสื่อมวลชนและ วรรณกรรมรั้ววัยรุ่น ด้วยวิธีวิจัยทางภาษาศาสตร์สังคม และศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียน การสอนภาษาไทยในยุคการสื่อสารไร้พรมแดนด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า ภาษาไทยเน็ตเป็นวิธภาษาใหม่ของภาษาไทยที่ไม่ได้เกิดจากการผสมผสาน ระหว่างภาษาเขียน และภาษาพูด แต่เกิดขึ้นในฐานะภาษาที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ในการสื่อสาร กันผ่านหน้าจอบทคอมพิวเตอร์ด้วยการพิมพ์ จำแนกได้ 6 ลักษณะ ได้แก่ การแปรผันการสะกดคำ การพิมพ์แบบพิเศษ การใช้สัญลักษณ์ การสร้างคำใหม่ การใช้เครื่องหมาย และการใช้ภาษาอังกฤษปนภาษาไทยภาษาไทยเน็ตที่พบในภาษาสื่อมวลชนใช้เพื่อสื่อความหมายเชิงเสียดสี ล้อเลียน

สร้างความสนุกสนานและดึงดูดความสนใจ ส่วนในวรรณกรรมรักวัยรุ่นมีการใช้สัญลักษณ์เพื่อแสดง สีสหน้า อารมณ์ของตัวละคร และการพิมพ์ซ้ำเพื่อแสดงเสียงต่าง ๆ ภายในเรื่อง อาจารย์ผู้สอน ภาษาไทยส่วนใหญ่ มีความเห็นต่อการใช้ภาษาไทยเน็ตของคนรุ่นใหม่ว่าไม่ได้ทำให้ภาษาไทยวิบัติ แต่ก็อาจกระทบต่อศักยภาพในการคิดและการสื่อสารของคนรุ่นใหม่ได้ แนวทางในการพัฒนา การเรียนการสอนภาษาไทยในยุคการสื่อสารไร้พรมแดน คือ สอนให้เด็กเข้าใจว่าภาษาไทยเน็ต เป็นภาษาเฉพาะกลุ่มที่มีหน้าที่เฉพาะกิจในการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเท่านั้น การนำมาใช้สื่อสาร ในสถานการณ์อื่นโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ อาจทำให้เกิดปัญหา ในการสื่อสารได้ เช่น ผู้รับสารไม่เข้าใจข้อความนั้น

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่งการศึกษาภาษาที่ใช้ในทำเนียบใด ทำเนียบหนึ่ง เช่น ภาษากฎหมาย ภาษาเฟซบุ๊ก เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะ ของภาษาในทำเนียบใดทำเนียบหนึ่งอย่างน่าสนใจตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

2.2.2 กลุ่มศึกษาหลายทำเนียบภาษา การทบทวนเอกสารพบบงานวิจัย เกี่ยวกับกลุ่มศึกษาจากหลายทำเนียบภาษา พบการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเรื่องรูปแบบ การอ้างอิงในภาษากฎหมาย ภาษาราชการ และภาษาสื่อของไทย ของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2557) การศึกษาเรื่องคุณานุประโยคในทำเนียบภาษาของภาษากฎหมาย ภาษาสื่อ ภาษาการเมือง และภาษาราชการ ของสุชาลินี ปิยพสุนทร (2556) การศึกษาเรื่อง อุปลักษณะในทำเนียบภาษากฎหมาย ภาษาราชการ ภาษาการเมือง และภาษาสื่อของไทย ของปนัดดา เลอเลิศยุติธรรม (2557) และการศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาการเมือง กฎหมาย ภาษาสื่อ และภาษาราชการของไทย ของอนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ (2556) โดยมี รายละเอียดดังนี้

รูปแบบการอ้างอิงในภาษากฎหมาย ภาษาราชการ และภาษาสื่อ ของไทย ของ สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2557) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ รูปแบบการอ้างอิงในภาษากฎหมาย ภาษา วิชาการ และภาษาสื่อของสังคมไทย โดยใช้ข้อมูล จากคำพิพากษา บทความวิชาการ และข่าว ประมาณ 10,000 คำในทำเนียบภาษา ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการอ้างอิง 4 รูปแบบ ได้แก่ การอ้างอิงแบบซ้ำทั้งหมด การใช้คำแสดงการอ้างถึง การอ้างอิงแบบซ้ำบางส่วน และการใช้คำอื่น โดยพบการอ้างอิงแบบซ้ำทั้งหมดมากที่สุดในทุก ทำเนียบ ความแจ่มชัดในการปรากฏของการอ้างอิงในทำเนียบทั้ง 3 คือ ภาษากฎหมาย ภาษา วิชาการ ภาษาสื่อ

คุณานุประโยคในทำเนียบภาษาของภาษากฎหมาย ภาษาสื่อภาษา

การเมือง และภาษาวិชาการ ของสุธาสิณี ปียพสุนทร (2556) ผู้วิจัยอภิปรายว่า ลักษณะของคุณานุประโยคในทำเนียบภาษาต่าง ๆ นั้นมีทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงกันและลักษณะที่แตกต่างกันในส่วนความคล้ายคลึงกัน คุณานุประโยคเกือบทั้งหมดปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้ “ที่” และไม่มีการใช้บุรุษสรรพนามแทนนามที่ละไปในคุณานุประโยค ส่วนที่ต่างกัน สามารถจำแนกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ภาษาสื่อภาษาวิชาการ และภาษาการเมือง ซึ่งจะมีลักษณะใกล้เคียงกันมากกว่าภาษากฎหมาย นอกจากนี้ ทำเนียบภาษาสื่อ ภาษาวิชาการ และภาษาการเมือง ยังพบจำนวนคุณานุประโยคแบบเฉพาะเจาะจงมากกว่าภาษากฎหมายที่พบคุณานุประโยคแบบไม่เฉพาะเจาะจงค่อนข้างมาก และส่วนการก (การก คือ ลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ของคำนาม คำสรรพนาม คำคุณศัพท์ คำอนุภาค หรือคำบอกตัวเลข ที่ระบุหน้าที่ของคำนั้น ๆ) ของคำนามที่หายไปในเรื่องวิชาการมีหลากหลายชนิด รองลงมาเป็นเรื่องภาษาวิชาการ และการเมือง ตามลำดับ แต่สำหรับภาษากฎหมายนั้น การกของคำนามที่หายไปมีเพียงการกประธาน อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาดังนี้ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างทำเนียบภาษาสองกลุ่ม คือ ทำเนียบภาษาที่มีการปรากฏคุณานุประโยคหลากหลายชนิดกับทำเนียบภาษาที่มีการปรากฏคุณานุประโยคแบบจำกัด

อุปลักษณะในทำเนียบภาษากฎหมาย ภาษาวิชาการ ภาษาการเมือง

และภาษาสื่อของไทย ของปนัดดา เลอเลิศยุติธรรม (2557) ผู้วิจัยอภิปรายว่า แนวคิดเรื่องอุปลักษณะ แบ่งออกได้เป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดแบบดั้งเดิมและแนวคิดแบบภาษาศาสตร์ปริชาการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าอุปลักษณะสะท้อนถึงคุณลักษณะของทำเนียบภาษาอย่างไร โดยการศึกษาข้อมูลในทำเนียบภาษา 4 ทำเนียบภาษา ได้แก่ ภาษากฎหมาย ภาษาวิชาการ ภาษาการเมืองและภาษาสื่อ ภาษาสื่อเป็นทำเนียบที่มีอัตราการปรากฏของอุปลักษณะมากที่สุด และปรากฏการใช้อุปลักษณะในอัตราสูงทั้งอุปลักษณะตามแนวคิดแบบดั้งเดิมและอุปลักษณะที่สะท้อนมโนทัศน์ ภาษาการเมืองปรากฏอุปลักษณะสูงเป็นลำดับถัดมา ซึ่งมีการใช้อุปลักษณะเป็นเพื่อการอำพรางความจริงบางประการ ส่วนภาษาวิชาการปรากฏการใช้อุปลักษณะในอัตราต่ำ เนื่องจากต้องการความชัดเจนและเป็นทางการ และภาษากฎหมายจะไม่ปรากฏการใช้อุปลักษณะเนื่องจากภาษากฎหมายเป็นภาษาที่ต้องสื่อความอย่างชัดเจน ไม่สามารถอำพรางความจริงได้

การใช้คำเรียกขานในภาษาการเมือง กฎหมาย ภาษาสื่อ และภาษา

วิชาการของไทย ของอนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ (2556) ผู้วิจัยอภิปรายว่า คำเรียกขาน (address terms) สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่ทางสังคมที่อาจแตกต่างกันในแต่ละทำเนียบภาษา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและประเภทย่อยของคำเรียกขานในทำเนียบภาษาการเมือง ภาษากฎหมาย ภาษาสื่อ

และภาษาศาสตร์ การวิเคราะห์ความถี่ของรูปแบบคำเรียกขาน และเปรียบเทียบรูปแบบ และความถี่ของการใช้คำเรียกขานใน 4 ทำเนียบภาษาทั้ง 4 ประเภท โดยรวบรวมคำศัพท์จาก ทำเนียบภาษา ภาษาละ 10,000 คำ นำมาวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบคำเรียกขานและนับความถี่ของแต่ละประเภทย่อย ผลการศึกษาอภิปรายออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ รูปแบบของคำเรียกขานที่ปรากฏเด่นชัด มี 2 รูปแบบ ได้แก่ คำเรียกญาติ (เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง) และคำนำหน้าเพื่อแสดงยศ อาชีพ ตำแหน่ง สถานะ (เช่น ท่านนายก) ความถี่ของรูปแบบคำเรียกขาน พบว่า ภาษาการเมือง มีการใช้คำเรียกญาติมากที่สุด รองลงมา คือ ภาษาสื่อ ส่วนภาษากฎหมายและภาษาวិชาการไม่ปรากฏการใช้รูปแบบดังกล่าว ส่วนคำนำหน้าเพื่อแสดง ยศ อาชีพ ตำแหน่ง สถานะ พบว่า ทั้ง 4 ทำเนียบภาษามีลักษณะรูปแบบการใช้ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาการเมือง มีรูปแบบการใช้หลายลักษณะมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบประเด็นหน้าที่ทางสังคมที่สะท้อนจากการใช้คำเรียกญาติและคำนำหน้าเพื่อแสดงยศ อาชีพ ตำแหน่ง สถานะ คือ การแสดงถึงความใกล้ชิดการให้เกียรติยกย่อง และการแสดงความสุภาพนุ่มนวล

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่งการศึกษาลักษณะร่วมเฉพาะของภาษา เช่น คำกริยา อุปสรรจน์ คุณานุประโยคที่ปรากฏในหลายทำเนียบร่วมกัน เช่น ภาษาการเมือง ภาษากฎหมาย ภาษาในสื่อ เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมเฉพาะของในหลายทำเนียบอย่างน่าสนใจ ตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการใช้ภาษาในสังคมไทย ข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาในแง่ของการประยุกต์ใช้แนวคิด เรื่องความหลากหลายของกลวิธีการใช้ภาษาในทำเนียบต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความนึกเปรียบเทียบ เกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 ต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

เอกสารและงานวิจัยในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาของไทย ประกอบด้วยความเป็นมาของระบบการศึกษาไทย ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาจากพระราชบัญญัติ การศึกษา รัฐบาล คสช. กับการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย ประกอบด้วย กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป กลุ่มที่สะท้อนมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาของไทย

การศึกษา หมายถึง “กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 19 สิงหาคม 2542, หน้า 2) คำนิยามดังกล่าวจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แสดงให้เห็นว่า บุคคลและสังคมจะเจริญได้นั้นต้องผ่าน กระบวนการจากระบบการศึกษา การศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติบ้านเมือง เพราะเป็นกระบวนการสร้างคน สร้างชาติตั้งแต่ยุคอดีตถึงปัจจุบัน นับว่าการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ของทุกชีวิตและสังคม เพื่อความเข้าใจในประเด็นการศึกษาไทย ผู้วิจัยขอนำเสนอความรู้เกี่ยวกับ ระบบการศึกษาของไทยใน 3 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมาของระบบการศึกษาไทย ประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษา และรัฐบาล คสช. กับการศึกษา ดังนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาไทย การจัดการศึกษาของไทยนับแต่สมัย โบราณ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า การศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญ ในการกำหนดทิศทางของชาติ และในการพัฒนาคนให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป การศึกษาไทยมีความเป็นมา โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วง (ประไพ เอกอุ้น, 2542, สื่อออนไลน์) ดังนี้ การศึกษาของไทยสมัยโบราณ (พ.ศ. 1781–2411) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ สมัยกรุงสุโขทัย (พ.ศ. 1781–1921) สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893–2310) และสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2311–2411) การศึกษา ของไทยสมัยปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2412–2474) การศึกษาของไทยสมัยการปกครองระบอบ รัฐธรรมนูญระยะแรก (พ.ศ. 2475–2491) การศึกษาไทยสมัยพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2492–2534) การศึกษาสมัยปัจจุบัน (หลังปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป) โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1.1.1 การศึกษาของไทยสมัยโบราณ (พ.ศ. 1781–2411) เริ่มต้นที่สมัย กรุงสุโขทัย (พ.ศ. 1781–1921) การศึกษาสมัยนี้ เป็นการศึกษาแบบสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี ดั้งเดิม คนไทยในยุคนี้จะหาความรู้จากผู้ในชุมชน โดยมีบ้านและวัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษา ส่วนพระมหากษัตริย์จะมีพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และมีอิทธิพล ต่อมาจนถึงในยุคปัจจุบัน ดังเช่น พ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น พระมหา ธรรมราชาที่ 1 (พระเจ้าลิไท) ที่พระองค์ทรงพระนิพนธ์หนังสือไตรภูมิพระร่วง ซึ่งเป็นหนังสือ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการสอนศีลธรรมให้ราษฎรประพฤติในสิ่งที่ดีงามละเว้น การทำความชั่ว กษัตริย์ทั้งสองพระองค์นี้มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาในยุคนี้มาก ต่อมา

การศึกษาในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893–2310) นับตั้งแต่รัชสมัยพระรามาธิบดีที่ 2 ชาติตะวันตกได้เริ่มเข้ามาติดต่อกับไทย สังคมไทยในสมัยนั้นได้รับอิทธิพลจากต่างชาติ มาบ้าง จึงส่งผลให้การศึกษาไทยได้รับมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะในรัชสมัย สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง และสมเด็จพระนารายณ์มหาราช การศึกษาในยุคนี้เน้นการอ่าน เขียน เรียนเลข อันเป็นวิชาพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาอาชีพของคนไทย และผู้มีบทบาท สำคัญในยุคนี้อีกท่าน คือ พระโหราธิบดี ท่านได้แต่งแบบเรียนภาษาไทย ชื่อ จินตามณี ซึ่งใช้เป็น แบบเรียนสืบมาเป็นเวลานาน ในยุคนี้มีการสอนทั้งภาษาไทย บาลี สันสกฤต ฝรั่งเศส เขมร พม่า มอญ และภาษาจีน พระนารายณ์มหาราชเป็นกษัตริย์อีกพระองค์หนึ่งที่มีบทบาทใน การส่งเสริมการศึกษามาก ในยุคนี้มีการเรียนวิชาชีพ การเรือนการครัว ทอผ้า ตลอดจนมุ่งสอน กิริยามารยาทสำหรับผู้หญิงอีกด้วย ต่อมาในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรงกวาดขัน ในเรื่องการศึกษา โดยเน้นหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีการกำหนดให้ผู้ชายที่เข้ารับราชการ ทุกคน จะต้องผ่านการบวชเรียน และมีประเพณีการอุปสมบทเมื่ออายุครบ 20 ปี การศึกษา ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2311–2411) เริ่มต้นสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธ ยอดฟ้าจุฬาโลก พระองค์ทรงฟื้นฟูการศึกษาด้านอักษรศาสตร์และวรรณคดีขึ้น ดังเห็นได้จาก พระองค์ทรงเป็นกวี และมีบทพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ มากมาย ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้านภาลัย ในสมัยนี้เริ่มมีชาวยุโรป เช่น ชาติโปรตุเกส เข้ามาติดต่อกับทางการค้า กับไทยอีกครั้งหลังจากเลิกราไปเมื่อประมาณปลายสมัยอยุธยา ในสมัยนี้ได้ส่งเสริมการศึกษา ทั้งวิชาสามัญ โหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ จริยศาสตร์ มีการตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นใน พระบรมมหาราชวัง เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับการจัดการศึกษา ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า เจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงส่งเสริมการศึกษาด้านศาสนาอย่างมาก และมีการให้จารึกวิชาความรู้ สามัญและวิชาชีพ ลงในแผ่นศิลาประดับไว้ตามระเบียงวัดพระเชตุพนฯ จนได้รับการขนานนาม ว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย มีการใช้หนังสือไทย ประถม ก กา และประถมมาลา เป็นแบบเรียนเล่มที่ 2 และ 3 ต่อจากจินตามณีของพระโหราธิบดี ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

1.1.2 การศึกษาของไทยสมัยปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2412–2474) เริ่มต้น ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากที่พระองค์ได้ทรงครองราชย์ พระองค์มุ่งให้คนเข้ารับราชการและพัฒนาคนให้มีความรู้ทัดเทียมต่างประเทศ เพื่อให้มีความรู้ และความสามารถเพื่อช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน พระองค์ได้มีการจัด การศึกษาอย่างมีระเบียบแบบแผน (Formal education) มีโครงการศึกษาของชาติ มีโรงเรียนเกิดขึ้น ทั้งในวังและในวัด มีการกำหนดวิชาที่เรียน มีการสอบ และมีทุนเล่าเรียนหลวงให้ไปศึกษาวิชา ในต่างประเทศ ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการสำคัญ

ในการปกครองประเทศ คือ พระองค์ต้องการให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศเช่นเดียวกับในสมัยรัชกาลที่ 6 พระองค์ทรงศึกษาวิชาการจากต่างประเทศ และเมื่อทรงสำเร็จการศึกษา พระองค์ได้ทรงนำเอาแบบอย่างและวิธีการที่เป็นประโยชน์มาใช้เป็นหลักในการปรับปรุงการศึกษา เช่น ทรงนำวิชาลูกเสือจากประเทศอังกฤษเข้ามาจัดตั้งกองเสือป่าในประเทศไทย อย่างไรก็ตามผลกระทบอันเนื่องจากการจัดการศึกษาในยุคนี้มีอยู่มาก กล่าวคือเมื่อคนจำนวนมากได้รับการศึกษา มีความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองประเทศในระบอบรัฐธรรมนูญในระบบรัฐสภา จึงมีความปรารถนาจะเปลี่ยนแปลงการปกครองไปเป็นระบอบประชาธิปไตย และยังมีปัญหาอันเกิดจากคนล้นงาน ในยุคนั้นคนได้ละทิ้งอาชีพและถิ่นฐานบ้านเดิมมุ่งสู่อาชีพราชการมากขึ้น ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสมัยนี้เกิดปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ มีกลุ่มผู้ตื่นตัวทางการเมืองในกรุงเทพฯ เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่วนประเด็นเรื่องการศึกษา นั้น ก็เป็นปัญหาสืบเนื่องจากการประกาศใช้กฎหมายการศึกษา คือ พระราชบัญญัติประถมศึกษา กล่าวคือทำให้การศึกษาแพร่หลายได้ขยายวงกว้างออกไปและมีการตื่นตัวเรื่องการศึกษามากขึ้น แต่อย่างไรก็ดีก็ยังคงขาดความพร้อมทางด้านงบประมาณด้านการศึกษา

1.1.3 การศึกษาของไทยสมัยการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญระยะแรก

(พ.ศ. 2475–2491) เริ่มต้นที่นโยบายการจัดการศึกษาของคณะราษฎร หลังจากประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเปลี่ยนแปลงการปกครองในยุคนั้น ได้มีบทบาทในการวางเป้าหมายสำคัญ ยุทธศาสตร์ของคณะราษฎรมีอยู่ในหลัก 6 ประการ โดยมีหลักหนึ่งที่ได้เน้น (หลักที่ 6) เรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตย **เพราะคณะราษฎรมีความเห็นว่า ประชาชนควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย** อย่างไรก็ตามพบว่าได้ตั้งความหวังเรื่องการศึกษาไว้สูงเกินไป โดยมุ่งหวังจะทำให้เท่าเทียมอารยประเทศ ซึ่งสถานการณ์ของประเทศในขณะนั้นเองยังไม่มีความพร้อม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศในยุคนั้น ประเด็นที่สำคัญในยุคนี้นี้คือ **มีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ** หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว โดยจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งสภาการศึกษา พ.ศ. 2475 มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เหลือ 4 ปี และประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479 และมอบนโยบายให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาเองได้ มีการยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาล และตราพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้น เทศบาลได้จัดการศึกษาอย่างแท้จริงในปี พ.ศ. 2478

1.1.4 การศึกษาไทยสมัยพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2492-2534) ในสมัยนี้ มีการพัฒนาและปรับปรุงโครงการแผนการจัดการศึกษามากมาย เช่น การประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ. 2494 และได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ในปี พ.ศ. 2503 และประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ในปี พ.ศ. 2520 นอกจากนี้มีการออกระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากมาย เช่น การประกาศใช้ “พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2505” การประกาศ “พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512” โดยให้เอกชนดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน และดำเนินการสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี ในปี พ.ศ. 2516 จัดสอบเอนทรานซ์เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรวมกันเป็นปีแรก โดยก่อนหน้านั้นมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะจัดให้มีการสอบเข้าเรียนกันเอง มีการจัดระบบและแบ่งระดับการศึกษาใน “แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520” ได้จัดการศึกษาระดับประถมและมัธยมเป็นระบบ 6:3:3 คือ ชั้นประถมศึกษา 6 ชั้น มัธยมศึกษา 6 ชั้น ระดับตอนต้น 3 ชั้น และระดับตอนปลาย 3 ชั้น (ระบบปัจจุบัน) แผนการศึกษาฉบับนี้ยังได้ให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนอีกด้วย แผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารประถมศึกษาครั้งใหญ่ มีพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน โดยมีการบัญญัติให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในส่วนกลาง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติสำหรับโรงเรียนในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อการขอจัดตั้งโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว (ก่อนหน้านี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีฯ) และต่อมาในปี พ.ศ. 2527 ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527” โดยให้วิทยาลัยครูผลิตครูได้ถึงระดับปริญญาตรีและเปิดการสอนวิชาต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของท้องถิ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2533 ปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้ง 2 ระดับ คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1.5 การศึกษาสมัยปัจจุบัน (พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา) นับแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา มีการประกาศใช้แผนการศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอย่างน้อย 1 ปี และมีารประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จนมาถึงปัจจุบัน ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว เน้นไปที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทุกระดับช่วงชั้นให้มีความรู้และดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข โดยแผนพัฒนาการศึกษาดังกล่าวมีการปรับปรุงเป็นระยะ เพื่อให้เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์โดยเน้นการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างไร้พรมแดนและมุ่งเน้นความเท่าเทียมกัน การเรียนการสอนจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นที่การมีส่วนร่วมให้คิดและปฏิบัติ มุ่งให้รู้จักแก้ปัญหาเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง แต่อย่างไรก็ตาม

การศึกษาในยุคนี้ก็ยังเกิดความไม่เสมอภาคทางการศึกษา คุณภาพของการศึกษาก็ตกต่ำลง เนื่องจากระบบการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นเอกภาพที่แท้จริง ตลอดจนจนหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีจุดยืนไม่แน่นอน ทำให้เกิดความสับสนต่อผู้สอนและผู้เรียน

1.2 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากพระราชบัญญัติ

การศึกษา นับแต่วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2542 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศโดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้คำจำกัดความหมายของการศึกษา ไว้ว่า

“การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 2)

คำจำกัดความดังกล่าวจึงเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติตั้งแต่นั้นมานอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ยังได้ให้ความหมายของประเด็นที่เกี่ยวข้องและเป็นองค์ประกอบของการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ บุคคลที่องค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษา ได้แก่ ผู้สอน ครู คณาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และรัฐมนตรี ประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก และมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นประเด็นและขอบเขตที่สำคัญของงานวิจัยนี้ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง “การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 2) การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดอยู่ในประเภทการศึกษาในระบบ ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ในหมวดที่ 3 ระบบการศึกษา มาตราที่ 15 ซึ่งได้แบ่งการจัดการศึกษาไว้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 5)

การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย

วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

เมื่อเจาะประเด็นเฉพาะการศึกษาในระบบพบว่า ในมาตราที่ 16 ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาในระบบ ดังนี้ การศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ **การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา แบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง** การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือ การศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานจะครอบคลุมการศึกษากภาคบังคับ ตามที่มีระบุไว้ใน มาตรา 17 ที่ระบุว่า การศึกษากภาคบังคับ (เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีระยะเวลาในการศึกษาจำนวนเก้าปี (ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3) โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษากภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งมาตรา 22 ได้อธิบายไว้ คือ ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้มาตราที่ 23 ได้กล่าวถึงสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการจัดการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ 1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน 3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญา ไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา 4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง 5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

การศึกษาเรื่องความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 มุ่งเน้นศึกษาการใช้รูปภาษา แสดงความนึกเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นถึงมโนทัศน์ของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีมุมมองต่อการศึกษา ขั้นพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษาระดับนี้จะครอบคลุมไม่น้อยกว่าสิบสองปี นับตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำมุมมองที่สะท้อนทางความคิดมาเป็นข้อเสนอแนะและเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และรัฐบาล นำไปพัฒนาการศึกษาต่อไป

1.3 รัฐบาล คสช. กับการศึกษา นับตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2557 (หลังวันมีพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี) รัฐบาล คสช. ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เข้ามาบริหารประเทศอย่างเต็มตัวแล้วนั้น นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พบว่า ในตอนหนึ่งได้กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสะท้อนวิสัยทัศน์ของรัฐบาลให้เห็นว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการสร้างสังคมให้เข้มแข็ง จากความตอนหนึ่งที่ว่า “รัฐบาลจะสร้างสังคมให้เข้มแข็ง โดยจะนำการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทย มาสร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน” จะเห็นได้ว่า นอกจากศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทยแล้ว การศึกษาก็เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการนำมาสร้างสังคมให้เข้มแข็งได้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คำแถลงของนายกรัฐมนตรี พบว่า รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านนโยบายนำเสนอใน 7 ประเด็น ต่อไปนี้ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557, หน้า 20-21)

1.3.1 จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบ และการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้าง

สัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

1.3.2 ปรับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความจำเป็นของผู้เรียน และลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จะมีการปรับปรุงและบูรณาการ ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากไร้และด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษาทั้งใน ระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคูปองการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

1.3.3 ให้องค์กรภาคประชาสังคม เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็น นิติบุคคล และบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น

1.3.4 พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้มีความรู้ และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรม เข้าด้วยกัน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การแก้ปัญหา การรับฟัง ความเห็นของผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือ ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

1.3.5 พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของ ความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือ ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมิน สมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นสำคัญ

1.3.6 สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน และวัฒนธรรมสากล และการสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเตรียมเข้าสู่ เส้าหลักวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนและเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

1.3.7 ปลุกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพ เพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

คำแถลงนโยบายส่วนหนึ่งของนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยจะมุ่งปฏิรูปการศึกษาในทุกกระบวน โดยเฉพะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยจะจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของแต่ละบุคคลและพื้นที่ ให้ภาคประชาสังคม เอกชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบการศึกษา พัฒนาคณะแต่ละช่วงวัยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพ สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเตรียมพร้อม ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นประเด็น สำคัญ ที่รัฐบาลให้คำมั่นสัญญาในการจัดการกับระบบการศึกษา โดยเฉพะอย่างยิ่งการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นขั้นเริ่มต้นของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะพัฒนามากเป็นพิเศษ

เมื่อรัฐบาล คสช. ได้เข้ามาบริหารประเทศ นายกรัฐมนตรีได้สะท้อนมุมมอง ผ่านนโยบายของรัฐบาลในการปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยการกล่าวถึงมุมมองและนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในมิติต่าง ๆ พร้อมเสนอแนวทางการแก้ไขรวมทั้งสิ้น 8 ประเด็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, หน้า 18-20) ได้แก่ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับ มาตรฐานการศึกษา ขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาครู ผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมระบบ ธรรมภิบาลในวงการการศึกษา นโยบายหลักทั้ง 8 ด้านดังกล่าวของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นำมาพัฒนาการศึกษาไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในยุคคสช.นี้ ประกอบด้วย 3 ท่าน คือ พลเรือเอก อนุศักดิ์ พิพัฒน์นาคัย, พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ และนายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการที่รัฐบาลได้แต่งตั้งมอบหมายให้ดูแลเรื่องการศึกษา คือ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีมติแต่งตั้งในวันที่ 30 พฤษภาคม 2560 โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นำพาชาติไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น ซึ่งบุคคลสามกลุ่มที่ได้กล่าวมานี้ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา จะเป็นกลุ่มตัวแทนในการเก็บข้อมูลของผู้นอบ นโยบายทางการศึกษา

ข้อมูลดังกล่าวที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น แสดงให้เห็นได้ว่า การศึกษาของประเทศไทย มีการพัฒนามาเป็นเวลานานตามแต่ละยุคสมัย จุดเน้นของการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม แนวทางการจัดการศึกษาเริ่มชัดเจนขึ้นกระทั่งมีการออกกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบการศึกษา มีพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งมีจุดเน้นสำคัญที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา โดยให้การจัดการเรียนการสอนเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ รัฐบาลเองก็มุ่งเน้นที่การพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเห็นได้จากการที่มีการออกนโยบาย และมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะ อย่างไรก็ดีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยค้นพบ คือ ความสอดคล้องกันในพระราชบัญญัติการศึกษา และนโยบายของรัฐบาล คสช. กล่าวคือ ทั้งสองจะมุ่งเน้นที่การมีส่วนร่วมของสังคมในการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาการศึกษาอย่างรอบด้านและทุกมิติ การวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์เรื่อง อุปสรรคและแนวโน้มทัศนเชิงวิพากษ์การศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยนี้ จะเป็นการวิเคราะห์หามุมมองทางความคิดของกลุ่มคนในสังคม โดยใช้ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์มาช่วยอธิบายถึงระบบความคิด ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของสังคมต่อการจัดการศึกษา และเป็นการตอบสนองนโยบายการพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอีกด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป และกลุ่มที่สะท้อนมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป

การทบทวนเอกสารพบบางงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป พบการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเรื่อง **แนวทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกของประเทศไทย: บทเรียนจากหน่วยปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา** ของวิชณู ทรัพย์สมบัติ (2554) การศึกษาเรื่อง **แนวทางและผลการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก: บทเรียนจากสถานศึกษา** ของศศิธร เขียวกอ (2554) การศึกษาเรื่อง **รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ของชาติติยา ดวงสำราญ** (2552) การศึกษาเรื่อง **โปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** ของอนันต์ พันนึก (2553) การศึกษาเรื่อง **การวิจัยและพัฒนา นโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา** ของพิชิต ฤทธิ์จรรุญ (2553) การศึกษามีรายละเอียดดังนี้

แนวทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกของประเทศไทย: บทเรียนจากหน่วยปฏิบัติการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ของวิษณุ ทรัพย์สมบัติ (2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกของประเทศไทย (พ.ศ. 2542-2551) เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด ทิศทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกของประเทศไทย แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกลยุทธ์ การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เก็บข้อมูลจาก บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขต โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษแรกสู่สถานศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยการทำหนังสือเวียนเพื่อชี้แจงนโยบายแก่ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับสูงสุด รองมาคือ ใช้การจัดประชุมฝึกรวมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดประเมินผล ขณะที่ประเด็นการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ใช้วิธีเผยแพร่เอกสารหรือหนังสือแก่บุคลากร ในสถานศึกษา และประเด็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาใช้วิธีจัดประชุมชี้แจงนโยบาย แก่ผู้เกี่ยวข้อง และ 2) กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก พบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาสูงสุด คือ การนิเทศ กำกับติดตาม การดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาสู่สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ รองลงมา คือ การระดมความคิดจากผู้ปฏิบัติระดับสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการสร้างความเข้าใจ ในแนวปฏิบัติเรื่องการปฏิรูปการศึกษาแล้วหน่วยงานต้นสังกัด และกลยุทธ์การจัดทำแผน ขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อส่งต่อนโยบายปฏิรูปการศึกษาลงสู่สถานศึกษา

แนวทางและผลการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก:

บทเรียนจากสถานศึกษา ของศศิธร เขียวกอ (2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทาง ผลการขับเคลื่อนนโยบาย ปัญหา และอุปสรรคของการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษแรก (พ.ศ. 2542-2551) ของหน่วยปฏิบัติการระดับสถานศึกษาในจังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี กรุงเทพมหานคร ชลบุรี และเพชรบุรี เก็บข้อมูลโดยการสำรวจบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,697 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน และกลุ่มบุคลากรตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์คัดเลือกจาก

สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก จำนวน 8 แห่ง ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ 1) สถานศึกษาวางระบบการทำงาน เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา และการจัดทำแผนกลยุทธ์ขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิด และวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา และใช้วิธีการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องน้อยที่สุด 2) แนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาใช้การเผยแพร่เอกสารเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นการจัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากร และตั้งคณะทำงานสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดทำโครงการวิจัยนำร่อง 3) ผลการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา พบว่า ความสำเร็จด้านการพัฒนาครู หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อ การศึกษา แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก และ 4) ปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา พบว่า หลักสูตร ผิดกรอบที่จัดให้ครูไม่ตรงกับความต้องการ และไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานครู และขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านการสอน ครูขาดความรู้ ทักษะการทำวิจัย ขาดการนำสื่อไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูยังขาด ความรู้ ความตระหนัก ในกระบวนการประกันคุณภาพภายในอีกด้วย

รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ของชัตติยา ดวงสำราญ (2552) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และเพื่อทราบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 155 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 620 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์ ประเมินสภาพของโรงเรียน กำหนดทิศทางของโรงเรียน กำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน และประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน และรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระดับดีมาก จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะสู่การนำ ผลการวิจัยไปใช้ใน 6 ประเด็น คือ การวางแผนกลยุทธ์ พบว่า มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนกลยุทธ์ และมีการประชุมปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาอุปสรรค โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องจัดโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน สื่อสารให้

บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจเป้าหมาย และกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของการกำหนดทิศทางของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าและมั่นคง ควรปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ของโรงเรียนที่บกพร่องให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ด้านกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน พบว่าเป็นการกำหนดทิศทางของโรงเรียนไว้กว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ และผู้บริหารควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

โปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอนันต์ พันนึก (2553) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อประเมินประสิทธิภาพโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แนวคิดพื้นฐาน 5 ด้าน ที่นำมาออกแบบโปรแกรม ได้แก่ ความคาดหวังของการพัฒนา ความรู้และทักษะ หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ค่านิยมใหญ่ของการพัฒนาวิชาชีพ รูปแบบพัฒนาวิชาชีพแบบผสมผสานและบูรณาการ การประเมินประสิทธิผลของการพัฒนาวิชาชีพ ผลการศึกษา พบว่า โปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ การนำรายละเอียดโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือประเมินประสิทธิภาพโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคสนาม และแนวทางเงื่อนไขตัวชี้วัดความสำเร็จการนำโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ ผลการทดลองโปรแกรม พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผลประเมินความรู้สมรรถนะผู้บริหารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม โดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ผลการประเมินทักษะตามสมรรถนะผู้บริหารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการนำความรู้ ทักษะใหม่สู่การปฏิบัติของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ของพิชิต ฤทธิจักรุญ (2553) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการวิจัยมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใน 4 ประเด็น คือ ผู้เกี่ยวข้องต้องจัดระบบและกลไก

ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านมายังขาด การวางแผนที่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา และขาดการติดตามและประเมินผล ควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาด ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงาน ประสบความสำเร็จต้องจัดระบบการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อ การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการนิเทศ ขาดระบบการนิเทศทั้งการนิเทศภายในและการนิเทศภายนอก อย่างเป็นระบบ จัดระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบันครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดขวัญกำลังใจ ในการทำงานขาดความภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มศึกษาระบบ การศึกษา เช่น นโยบาย การปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งการศึกษาได้แสดง ให้เห็นถึงรูปแบบและผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาระบบการศึกษาในระดับต่าง ๆ อย่างน่าสนใจ ตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

2.2 กลุ่มที่สะท้อนมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ มุมมองจากสังคม และมุมมองจากวรรณกรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 มุมมองจากสังคม การศึกษาที่พบในประเด็นความคิดเห็นต่อระบบ การศึกษาไทยจากมุมมองสังคม พบการศึกษาเรื่อง **อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษา ของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า** ของธนภฤต สิทธิราช และคณะ (2558) การศึกษาเรื่อง **คุณภาพการศึกษาไทยกับมาตรฐานการบริการสาธารณะของรัฐ** ของพฤกษา เครือแสง (2558) การศึกษาเรื่อง **ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น** ของรัชวดี แสงมหะหมัด (2560) และการศึกษาเรื่อง **สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา**

การจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2552) โดยมีรายละเอียดดังนี้

**อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษ
หน้า** ของธนภฤต สิทธิราช และคณะ (2558) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคต
ภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า วิธีการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน
คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการมัธยมศึกษาของไทย โดยการศึกษา
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบการจัดการศึกษาไทย อนาคตของสังคมไทยในสอง
ทศวรรษหน้า แล้วนำสาระข้อมูลที่ศึกษาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยประยุกต์เทคนิค EDRF
(Ethnographic Delphi Futures Research) 2) นำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 ปรับปรุงข้อความให้ชัดเจน
เพื่อสอบถามหาฉันทามติเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสอง
ทศวรรษหน้า โดยใช้ Delphi technique กับผู้เชี่ยวชาญ 20 ท่าน จำนวน 2 รอบ วิธีการวิเคราะห์
ข้อมูล ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการมัธยมศึกษาของไทย
ในปัจจุบันที่มีปัญหา มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรในการศึกษา ด้านการบริหาร
การศึกษา ด้านครูด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ
การสอน และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษา
ของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า ตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ สรุปว่า ด้านสาระเนื้อหา
หลักสูตรจะเป็นไปตามความสนใจ ความรู้ความสามารถของนักเรียนโดยสาระการเรียน
เป็นการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบดิจิทัล ด้านการบริหารการศึกษาเป็นระบบที่ดีคำนึงถึง
ภาวะผู้นำที่กล้าตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจเต็มรูปแบบให้สถานศึกษา ด้านครูผู้สอน
มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ทางเทคโนโลยี ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
สวยงาม ร่มรื่น ด้านการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์มากขึ้น
ด้านสื่อการสอนใช้สื่อการสอนทันสมัยในระบบดิจิทัล ผ่านสื่อการสอนระบบออนไลน์
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นนักคิด วิเคราะห์แก้ปัญหาเองได้ มีความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือ และพัฒนาตนเองสู่การเป็นพลโลกของนักเรียน

คุณภาพการศึกษาไทยกับมาตรฐานการบริการสาธารณะของรัฐ
ของพฤษภา เครือแสง (2588) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามกฎหมายในการจัดการบริการ
สาธารณะด้านการศึกษาเป็นการบริการพื้นฐานสำคัญที่ทรัพยากรมนุษย์จะมีโอกาสได้รับ
การศึกษาดุจพรหม และรัฐเองมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการ ซึ่งการดำเนินกิจการของรัฐ
ในการจัดการบริการสาธารณะมีความสำคัญเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ ดังนั้น การดำเนิน

กิจการของรัฐนอกจากจะต้องจัดสรรให้ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคไม่เหลื่อมล้ำ เพียงพอทั่วถึง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือคุณภาพของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามกรอบที่กฎหมายวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้อย่างเคร่งครัด เพราะหากมาตรฐานการศึกษาของรัฐไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย รัฐต้องรับผิดชอบต่อประชาชน

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น
 ของรัชชวดี แสงมหะหมัด (2560) ความเหลื่อมล้ำในสังคมถือว่าเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานาน และส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ และที่สำคัญทำให้คุณภาพชีวิตถดถอยลงไปด้วย บทความนี้ได้มุ่งเน้นที่ความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาเนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคน แต่โอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมยังพบว่าเป็นปัญหาสำคัญวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านต่าง ๆ เพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประชาชน และเพื่อเป็นแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้น้อยลง มีการวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้วยสถิติโคสแควร์ และใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยเพื่อหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุดในสังคม คือ รายได้และทรัพย์สิน ในขณะที่ประเด็นที่ประชาชนเห็นว่าถูกเลือกปฏิบัติมากที่สุด คือ ความทุพพลภาพ รองลงมา คือ ถูกเลือกปฏิบัติเพราะระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ การที่สังคมมีการเลือกปฏิบัติ มีความไม่เท่าเทียมกันในรายได้และทรัพย์สิน ความไม่พึงพอใจในการศึกษา เพศ กลุ่มอายุ และถิ่นที่อาศัย ดังนั้นการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทไทย คือ ควรมีการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจให้เข้มแข็งยกระดับคุณภาพของการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และรัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียม

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน
ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2552) มีวัตถุประสงค์ประการ คือ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บข้อมูลจาก ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ในทุกภูมิภาคของไทย จำนวน 348 คน โดยการสนทนากลุ่ม สรุปผลการศึกษาเป็น 4 ประเด็น คือ ครูมีความเห็นว่า

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความซับซ้อน เข้าใจยาก ทำให้ผู้บริหาร และครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและไม่อยากเรียนรู้ ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาไม่มีคุณภาพ ไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ขาดการบูรณาการหลักสูตร ทำให้มีเนื้อหาหนักเมื่อเทียบกับเวลาเรียน ครูมีภาระงานมาก และต้องสอนหลายกลุ่มสาระฯ และมีภาระด้านงานสอนแล้ว ครูยังมีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบ หลายงาน เช่น ธุรการ การเงิน พัสดุ งานประกันคุณภาพ สารสนเทศ ภาระงานเหล่านี้ทำให้ครู ไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการสอนอย่างเต็มที่ ครูขาดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็น ระบบ และไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะตามกลุ่มสาระฯ มีแต่การนิเทศภายในที่โรงเรียนดำเนินการกันเอง รวมทั้งการอบรมพัฒนาครูที่ดำเนินการอยู่ใน ปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ซึ่งครูเห็นว่าไม่ได้ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่ควร และยังขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์เป็นจำนวนมาก และขาดศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่มสาระโดยตรง เพราะศึกษานิเทศก์ส่วนหนึ่ง เคยเป็นศึกษานิเทศก์ในระดับประถมศึกษามาก่อน เมื่อให้นิเทศสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงไม่สามารถให้การนิเทศการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มสาระได้

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับมุมมอง ทางสังคมที่มีต่อระบบการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำ สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขในองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการศึกษา ซึ่งผลการศึกษา ได้แสดงให้เห็นถึงมุมมองที่เป็นข้อมูลเพื่อช่วยพัฒนาระบบการศึกษาอย่างน่าสนใจตามที่ได้ อภิปรายข้างต้น

2.2.2 มุมมองจากวรรณกรรม การศึกษาที่พบในประเด็นความคิดเห็นต่อ ระบบการศึกษาไทยมุมมองจากวรรณกรรม พบการศึกษาเรื่องภาพสะท้อนของสังคม ด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยาย ของดอกไม้อสด ของชนิษฐา ทินวัฒน์ (2549) การศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาศจรัส ของสาวิตรี สิงห์ใหม่ (2549) การศึกษาเรื่องวิเคราะห์ทัศนะทางการศึกษาจากบทรอยกรองในนิตยสาร และวารสาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 จนถึง พ.ศ. 2527 ของเพ็ญศิริ พุกพันธ์ (2529) การศึกษาเรื่อง ปรัชญาการนำทางสังคมและการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสารรายสัปดาห์ ปีพุทธศักราช 2555 ของสันติ ทิพนา และคณะ (2558) และการศึกษาเรื่องภาพแทนครูในบทเพลงชุด “ครูในดวงใจ” ของธารรัตน์ เป็ดทิพย์ และมารศรี สอทิพย์ (2561) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยาย

ของดอกไม้มัสต ของชนิษฐา ทินวัฒน์ (2549) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้มัสต โดยศึกษาจากนวนิยายของดอกไม้มัสต จำนวน 12 เรื่อง ในช่วงปี พ.ศ. 2472-2492 ผลการศึกษา พบว่าภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ การจัดการศึกษา ค่านิยมทางการศึกษา และการดูงานต่างประเทศ ผลของการจัดการศึกษาและการศึกษาของสตรี ส่วนด้านวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกาย และการไว้มม การเข้าสมาคม วัฒนธรรมสมัยรัฐนิยม

ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษา พบว่า ดอกไม้มัสตให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเสนอทัศนะว่าประเทศชาติจะเจริญได้ประชาชนต้องได้รับการศึกษาอย่างดีและเท่าเทียมกัน การศึกษามีความหมายต่อชีวิตมนุษย์ ทำให้คนรู้จักคิด พิจารณา แยกแยะ ความถูกต้อง-ผิด เลือกปฏิบัติตนให้เป็นคนดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ดอกไม้มัสต เป็นสตรีที่มีความกล้าหาญในการแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์บ้านเมือง ซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเกินกว่าสตรีในยุคนั้น

ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของถวัลย์ มาตรฐาน

ของสาวิตรี สิงห์ใหม่ (2549) การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของถวัลย์ มาตรฐาน และวิเคราะห์ทัศนะทางการศึกษาของถวัลย์ มาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของถวัลย์ มาตรฐาน มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน มี 2 รูปแบบ คือ การจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ไม่จำกัดการเรียนรูเฉพาะในห้องเรียนหรือในตำราเรียนเท่านั้น และการจัดการเรียนการสอนแบบเก่าที่ครูเป็นผู้แสดงความคิดเห็นฝ่ายเดียว ด้านค่านิยมทางการศึกษา มี 3 ด้าน คือ การยกย่องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสายอาชีพและผู้จบการศึกษาไม่กลับสู่ท้องถิ่น ส่วนวรรณคดีด้านการศึกษาของถวัลย์ มาตรฐาน มี 8 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งแสดงทัศนะที่สนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ด้านความสำคัญของการศึกษา ด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เสนอทัศนะว่าการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงจะกำหนดอนาคตได้ ด้านความสำคัญของครู ด้านความสำคัญ of นักเรียน เสนอทัศนะต่อนักเรียน คือ อนาคตของชาติ ด้านความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น เสนอทัศนะที่แสดงถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายใกล้ตัวนักเรียนและสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และด้านบุคลากรทางการศึกษา ทัศนะ

ดังกล่าวมีคุณค่าต่อสังคมไทย ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องอาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการศึกษาของไทยได้

ปรากฏการณ์ทางสังคมและการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสาร

รายสัปดาห์ ปีพุทธศักราช 2555 ของสันติ ทิพนา และคณะ (2558) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ด้านธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการเมืองการปกครอง และด้านอื่น ๆ โดยเก็บข้อมูลจากเรื่องสั้นในนิตยสารรายสัปดาห์ปี พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาในประเด็นของด้านการศึกษา พบว่าเนื้อเรื่องในส่วนมากจะนำเสนอถึงปัญหาความยากจน ทำให้ไม่มีเงินทุนส่งลูกเรียนหนังสือดังในเรื่องรอยช่วน ในรอยยิ้มของเธอ เงาความจริง เป็นต้น ยังพบอีกว่าการเรียนในระดับสูง ๆ ไม่ได้หมายถึงจบมาแล้วมีงานทำ แต่การเรียนไม่สูงอาจทำให้มีงานที่ดีทำได้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาของวงการครูดังในเรื่อง ของขวัญชิ้นสุดท้ายของลุงเหมม ต้นยางโพรง เป็นต้น และพบว่ามีความความหวังอันสูงสุด คือ ให้ลูกได้รับการศึกษา ดังในเรื่องพินัยกรรมของวัยกลางคน คุณธรรมของเรา เป็นต้น ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนยังพบปัญหาต่าง ๆ อีกมาก รวมถึงนโยบายเรียนฟรีของรัฐบาลที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา เป็นต้น ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยยังมีปัญหาด้านการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา ปัญหาความยากจน นโยบายเรียนฟรีของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อวงการศึกษาในวงกว้าง

ภาพแทนครูในบทเพลงชุด “ครูในดวงใจ” ของธารรัตน์ เป็ดทิพย์ และมารศรี สอทิพย์ (2561) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพแทนครูที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงชุด “ครูในดวงใจ” จำนวน 11 บทเพลง โดยใช้แนวคิดภาพแทน (representation) เป็นกรอบคิดเพื่อวิเคราะห์ตัวบท ผลการศึกษาพบว่า ครูมี 3 ภาพแทน ได้แก่ การเป็นครูผู้เป็นที่รักและยกย่องเทิดทูนของนักเรียนรวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ภาพแทนกลุ่มนี้ถูกนำเสนอผ่านบทเพลงที่มีเนื้อหาเชิดชูเกียรติของครู มักมีการนำเสนอคุณธรรมที่สำคัญของครู การมีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้คนในสังคมต่างให้ความเคารพนับถือ การเป็นครูที่ผู้ถูกนำเสนอผ่านบทเพลงที่กล่าวถึงการเผชิญกับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ของครู ทั้งการเป็นคู่ปรับกับนักเรียน และต่อสู้ความยากลำบากในการทำงาน และครูไม่ได้เป็นไปตามอุดมคติ ภาพแทนนี้ถูกนำเสนอให้เห็นว่า ไม่ใช่ครูทุกคนที่จะเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม จากบทเพลงได้เล่าเรื่องให้เห็นว่า ครูบางคนอาจมีเหตุผลและความจำเป็นส่วนตัวทำให้ไม่ได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยอธิบายว่า ภาพแทนดังกล่าวที่พบในการวิจัยนี้ไม่ใช่ภาพสะท้อนสังคมโดยทั้งสิ้น เพราะเป็นการเลือกบางสิ่งมานำเสนอเท่านั้น โดยภาพแทนที่ถูกนำเสนอในเพลงนี้

สามารถแสดงถึงสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีการกล่าวถึงหรือการผลิตซ้ำ กระบวนการคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและอุดมการณ์ ซึ่งส่งผลต่อการประกอบสร้างความเป็นจริงในสังคมที่คนคาดหวัง แต่แท้จริงแล้วครู คือ ปุณฺชนธรรมตาคนหนึ่งในสังคม ย่อมมีความหลากหลายอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกที่ไม่ได้แตกต่างไปจากคนในอาชีพอื่น ๆ หากแต่สิ่งที่สังคมคาดหวังว่าครูจะต้องเป็น แม่พิมพ์ที่งดงามเพียงอย่างเดียว

การศึกษาที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับมุมมองจากวรรณกรรม ที่มีต่อระบบการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น ภาพสะท้อน ทิศนะ ภาพแทน ของระบบการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงมุมมองที่เป็นข้อมูลเพื่อช่วยพัฒนาระบบการศึกษาอย่างน่าสนใจ ตามที่ได้อภิปรายข้างต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยข้างต้น ผู้วิจัย จะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาในแง่ของการประยุกต์ใช้แนวคิด เพื่อช่วยให้เห็นมุมมอง ที่หลากหลายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายิ่งขึ้นในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความนึก เปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล ค.ศ. พ.ศ. 2557 – 2562 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ และความหลากหลายหลายของการใช้ภาษาของผู้มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดศึกษาความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย จากกลุ่มผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มที่ 2 กลุ่มของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา มีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกข้อมูลและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูลในการศึกษา

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยคัดเลือกจากบุคคล 3 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาที่ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน ดังนี้

1.1 กลุ่มของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ข้อมูลที่นำมาศึกษามาจากทั้งการสื่อสารด้วยการพูดและการสื่อสารด้วยการเขียนที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ แบ่งเป็นข้อมูลจากการสื่อสารด้วยการเขียนที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ส่วนข้อมูลจากการสื่อสารด้วยการพูดที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ เทปบันทึกการแถลงการณ์ เทปบันทึกการประชุม การเสวนา การวิพากษ์วิจารณ์ และการแสดงความคิดเห็นในประเด็นการศึกษาผ่านสื่อสาธารณะของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัย

เลือกข้อมูลแบบเจาะจงจากเทปบันทึกย้อนหลังในเว็บไซต์ยูทูบดอทคอม โดยใช้เกณฑ์คัดกรองข้อมูลจากการสืบค้นด้วยคำสำคัญ ที่เป็นประเด็นหลักของวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งมีชุดคำสืบค้น ได้แก่ การศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาไทย ปัญหาการศึกษา นโยบายการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษา พบจำนวน 57 คลิปวิดีโอ จาก 15 รายการ ดังนี้ 1) รายการคนหลังข่าว 2) รายการเผชิญหน้า face time 3) รายการ Timeline Suthichai yoon 4) รายการ ที่นี้ Thai PBS 5) รายการคนเคาะข่าว 6) รายการเดินหน้าปฏิรูป 7) รายการBreaking news 8) รายการพิศัศทัตไทย 9) รายการบ่ายนี้มีคำตอบ 10) รายการลับลวงพราง Exclusive 11) รายการเดินหน้าประเทศไทย 12) รายการตอบใจทย์ 13) รายการ VRNEW 14) รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี และ 15) รายการอื่นๆ

1.2 กลุ่มของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ข้อมูลที่นำมาศึกษาจากการสื่อสารด้วยการพูดและการสื่อสารด้วยการเขียนที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ มีดังนี้ ข้อมูลจากการสื่อสารด้วยการเขียน ได้แก่ หัวข้อกระทู้และถ้อยคำแสดงความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปรากฏในเพจครูนอกกรอบ เนื่องจากเพจดังกล่าวเป็นพื้นที่สาธารณะที่ได้รับความนิยมสูง มีครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการศึกษาเป็นจำนวนมากอย่างหลากหลายประเด็น ส่วนข้อมูลจากการสื่อสารด้วยการพูดที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ เทปบันทึกจากรายการโทรทัศน์ครู รายการสัมภาษณ์ครู สารคดีเกี่ยวกับครู และการแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการศึกษาของครูผ่านสื่อสาธารณะ ผู้วิจัยเลือกข้อมูลแบบเจาะจงจากเทปบันทึกย้อนหลังในเว็บไซต์ยูทูบดอทคอม โดยใช้เกณฑ์คัดกรองข้อมูลจากการสืบค้นด้วยคำสำคัญที่เป็นประเด็นหลักของวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งมีชุดคำสืบค้น ได้แก่ การศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาไทย ปัญหาการศึกษา นโยบายการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษา พบจำนวน 55 คลิปวิดีโอ จาก 24 รายการ ดังนี้ 1) รายการ EDUCA TALK 2) รายการ Teachers as Learners 3) รายการโทรทัศน์ครู 4) รายการเป็นเรื่องเป็นข่าว 5) รายการทางนำชีวิต ชุด กาย ใจ จิต 6) รายการคนต้นแบบ 7) รายการมูลนิธิยุวพัฒน์ 8) รายการ Spring news 9) รายการ ADD news 10) รายการจับประเด็น 11) รายการตอบใจทย์ 12) รายการธรรมะโฆษณา 13) รายการนโยบาย By ประชาชน 14) รายการขยายผลการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV 15) รายการข่าวเที่ยง Thai PBS 16) รายการพลิกปมข่าว 17) รายการ CKUA Studio for FUN 18) รายการ OKMD กระตุกต่อมคิด 19) รายการ TNN lightly news 20) รายการ CEP ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา 21) รายการ ECHO 22) รายการ Back to school 2017 23) รายการ Timeline Suthichai Yoon และ 24) รายการอื่นๆ

1.3 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคล
แวดล้อมตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ข้อมูลที่นำมาศึกษาจากการสื่อสาร
 ด้วยการพูดและการสื่อสารด้วยการเขียนที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ มีดังนี้ ข้อมูลจาก
 การสื่อสารด้วยการเขียนที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ หัวข้อกระทู้และถ้อยคำแสดง
 ความคิดประเด็นการศึกษาของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปในสังคม ที่ปรากฏในเว็บไซต์
 ฟันทิปดอทคอม เนื่องจากเว็บไซต์ดังกล่าวเป็นพื้นที่ซึ่งมีบอร์ดกระดานสาธารณะที่เปิดโอกาส
 ให้ทุกคนสามารถเข้าไปพูดคุยแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างเสรี
 นี้ถือเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูง โดยจะมีบุคคลหลากหลายกลุ่มเข้ามา
 แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างมากมาย ส่วนข้อมูลจากการสื่อสาร
 ด้วยการพูดที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ เทปบันทึกการสัมภาษณ์ การเสวนา สารคดี
 การอภิปราย สื่อมัลติมีเดียที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการศึกษา การแสดงความคิดเห็นในประเด็น
 ทางการศึกษาของบุคคลต่าง ๆ ผ่านสื่อสาธารณะ ทั้งจากนักเรียน ผู้ปกครอง นักศึกษา
 นักวิชาการและบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป ผู้วิจัยเลือกข้อมูลแบบเจาะจงจากเทปบันทึกย้อนหลัง
 ในเว็บไซต์ยูทูปดอทคอม โดยใช้เกณฑ์คัดกรองข้อมูลจากการสืบค้นด้วยคำสำคัญที่เป็น
 ประเด็นหลักของวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งมีชุดคำสืบค้น ได้แก่ การศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 การศึกษาไทย ปัญหาการศึกษา นโยบายการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษา พบจำนวน
 59 คลิปวิดีโอ จาก 42 รายการ ดังนี้ 1) รายการ EDUCA TALK 2) รายการคิดยกกำลัง 2
 3) รายการ Big Dose 4) รายการ Startyourway 5) รายการค้นปากอยากคุย 6) รายการ Sprouts
 School 7) รายการจัด ชัดทุกความจริง 8) รายการเข้าข่าวชัด 9) รายการ TEP TALK 10) รายการ
 Be Ready 4.0 11) รายการ Teachers as Learners ห้องพักครู 12) รายการปฏิรูปประเทศไทย
 กับมหาวิทยาลัยรังสิต 13) รายการ Bite-Size TNN 14) รายการ ECHO 15) รายการเฟื่องลดา
 16) รายการ Inherview กับคำผกา 17) รายการ Thais voice 18) รายการเจาะข่าวตื่น 19) รายการ
 Mickey Eduzones 20) รายการ Education ปี 3 21) รายการสะพานสายรุ้ง 22) รายการ Highlights
 บ่าย 3 23) รายการ ThaiStandupComedy 24) รายการที่นี้ Thai PBS 25) รายการข่าวค่ำ
 26) รายการเสวนาเพื่อพลิกโฉมการพัฒนาประเทศไทย 27) รายการเป็นเรื่องเป็นข่าว
 28) รายการเขย่าข่าวเที่ยง 29) รายการเจาะลึกข่าวร้อน 30) รายการคนไทย มอนิเตอร์
 31) รายการ tonight Thailand 32) รายการสมหัวคิด 33) รายการ 7-Eleven Thailand 34) รายการ
 ชมรมสภาพปฏิรูปการศึกษาไทย 35) รายการ ArPanda 36) รายการ Creativtone 37) รายการ
 Thairath Online 38) รายการพอ.หนุ่มครับ 39) รายการพิภคโลก 40) รายการบ่ายนี้มีคำตอบ
 41) รายการโรงเล่า และ 42) รายการ EEF Thailand

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ทั้งหมดจากกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของไทย ทั้งจากการสื่อสารด้วยการพูดและการสื่อสารด้วยการเขียน ที่แสดงความ
 นึกเปรียบเทียบ กล่าวสรุปคือ เก็บข้อมูลจากการสื่อสารด้วยการเขียน จากกลุ่มที่ 1) ผู้มอบ
 นโยบายทางการศึกษา ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กลุ่มที่ 2) ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ ได้แก่
 ข้อมูลจากหัวข้อกระทู้และถ้อยคำแสดงความคิดของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปรากฏใน
 เพจครูนอกกรอบ และกลุ่มที่ 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่ม
 บุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียน รวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ได้แก่ ข้อมูลจากหัวข้อกระทู้และถ้อยคำ
 แสดงความคิดเห็นการศึกษาของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปในสังคม ที่ปรากฏใน
 เว็บไซต์พันทิปดอทคอม ส่วนข้อมูลจากการสื่อสารด้วยการพูดที่แสดงความนึกเปรียบเทียบ
 คือ จากกลุ่มที่ 1) ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ เทปบันทึกการแถลงการณ์ เทปบันทึก
 การประชุม การเสวนา การวิพากษ์วิจารณ์ และการแสดงความคิดเห็นในประเด็นการศึกษาผ่านสื่อ
 สาธารณะของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ศึกษาธิการและคณะ และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา รวมจำนวน 15 รายการ
 กลุ่มที่ 2) ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ ได้แก่ เทปบันทึกจากรายการโทรทัศน์ครู รายการ
 สัมภาษณ์ครู สารคดีเกี่ยวกับครู และการแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการศึกษาของครู
 ผ่านสื่อสาธารณะ รวมจำนวน 24 รายการ และกลุ่มที่ 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิต
 จากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียน รวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ได้แก่
 เทปบันทึกการสัมภาษณ์ การเสวนา สารคดี การอภิปราย สื่อมวลชนเดียวที่เกี่ยวกับประเด็น
 ทางการศึกษา การแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการศึกษาของบุคคลต่าง ๆ ผ่านสื่อสาธารณะ
 ทั้งจากนักเรียน ผู้ปกครอง นักศึกษา นักวิชาการและบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป รวมจำนวน 42 รายการ
 ตามรายการที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำแสดงความคิด
 เปรียบเทียบ และความหลากหลายของการใช้ภาษาแสดงความคิดเปรียบเทียบ ตามวัตถุประสงค์
 ของการศึกษา โดยมีกระบวนการ 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือ
 วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำที่แสดงความนึกเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตามขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีกระบวนการ 2 ขั้นตอน คือ การสร้างเครื่องมือและการประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมี 4 ชนิด คือ แบบบันทึกถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ แบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบ แบบบันทึกความนึกเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ภาษา และแบบบันทึกเพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายของการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ดังนี้

1.1.1 แบบบันทึกถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ แบบบันทึกข้อมูลถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบใช้สำหรับเก็บข้อมูลรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในกลุ่มประเภทของความหมายต่าง ๆ โดยจำแนกกลุ่มของผู้ใช้ภาษาทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา และแบ่งออกเป็นส่วนของข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด และภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน เครื่องมือชนิดนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการศึกษาในบทที่ 4

1.1.2 แบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบ แบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบใช้เมื่อได้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบมาแล้ว จึงนำมาจัดกลุ่มตามประเภทของความหมาย โดยการจำแนกตามองค์ประกอบของหน่วยนึกเปรียบเทียบ ระหว่างหน่วยหลักคือ “การศึกษา” กับ หน่วยเปรียบเทียบ คือ การเปรียบเทียบที่สื่อถึงหรือหน่วยเปรียบเทียบ โดยจะบันทึกในแบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบ เครื่องมือชนิดนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษารูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ โดยนำเสนอผลการศึกษาในบทที่ 4

1.1.3 แบบบันทึกความนึกเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ภาษา เมื่อวิเคราะห์หน่วยหลักและหน่วยเปรียบเทียบแล้ว จึงนำถ้อยคำที่ได้มาพิจารณาแบ่งตามกลุ่มผู้ใช้ภาษาเพื่อวิเคราะห์ว่าในแต่ละกลุ่มความหมาย ผู้ใช้ภาษาแต่ละกลุ่มใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบเหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง เครื่องมือชนิดนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการศึกษาในบทที่ 5

1.1.4 แบบบันทึกเพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายของการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมด ได้แก่ ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ หน่วยหลัก และหน่วยเปรียบเทียบ และข้อมูลจำแนกความนึกเปรียบเทียบของแต่ละกลุ่มผู้ใช้ภาษา จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความหลากหลายของการใช้ภาษาเพื่อตีความและอภิปรายผลการศึกษา เพื่อหา

คำตอบว่า การใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบของกลุ่มผู้ใช้ภาษาต่าง ๆ มีความหลากหลายในลักษณะใด เครื่องมือชนิดนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการศึกษาในบทที่ 5

เครื่องมือทั้ง 4 ชนิดข้างต้น ใช้วิเคราะห์รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบและความหลากหลายของการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ ของกลุ่มผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา อันนำเสนอสู่การนำเสนอผลการศึกษาในบทที่ 4 และ บทที่ 5 เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยทั้งสองข้อ

ทั้งนี้เครื่องมือเก็บข้อมูลทั้ง 4 เครื่องมือจะนำเสนอไว้ในภาคผนวกของวิทยานิพนธ์นี้

1.2 การประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 2 คน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและการประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.2.1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณนะ หนูหมื่น คุณวุฒิ ปร.ต. (ภาษาไทย) อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2) รองศาสตราจารย์มนตรี มีเนียม คุณวุฒิ อ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปกร อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

3) ดร.กมลทิพย์ สมบูรณ์พงษ์ คุณวุฒิ ปร.ต. (ภาษาไทย) อาจารย์โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑา ธรรมชาติ คุณวุฒิ Ph.D. in Education (Research, Evaluation, Statistics, and Assessment) อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์วัชร พองันทา คุณวุฒิ คุณวุฒิ Ph.D. in Education (Research, Evaluation, Statistics, and Assessment) อาจารย์สาขาวิชาการวัดประเมินและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1.2.2 ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือ เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเครื่องมือแล้วมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ และสามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลได้ แต่ควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้
 ในบันทึกข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือดังกล่าวไปทดลองใช้เก็บข้อมูล และเห็นว่า
 ใช้เครื่องมือได้ จึงใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

2. เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา
 เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยแบ่งเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์วิจัยข้อแรก
 เพื่อศึกษารูปภาษาของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบท
 การศึกษาชั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดความนึกเปรียบเทียบจาก
 ความนึกเปรียบเทียบ (conceit) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545; 2552) เพื่อให้วิเคราะห์ถ้อยคำแสดง
 ความนึกเปรียบเทียบเพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์หน่วยหลักและหน่วยเปรียบเทียบ

2.2 กรอบแนวคิด ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์วิจัยข้อ
 ที่ 2 เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้
 ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดความนึก
 เปรียบเทียบจาก แนวคิดเรื่องความหลากหลายของภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550;
 2552) เพื่อให้วิเคราะห์ความหลากหลายของการใช้ภาษาของผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา
 ทั้ง 3 กลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ถอดเทปข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูดและคัดเลือกถ้อยคำจากข้อมูลจาก
 ภาษาเขียน ที่แสดงการเปรียบเทียบเพื่อนำมาวิเคราะห์

2. ศึกษาข้อมูลที่เก็บมาจากภาษาพูดและเขียนที่แสดงการเปรียบเทียบ แล้วมาจัดกลุ่ม
 ตามประเภทของความหมายเพื่อวิเคราะห์ว่าในแต่ละกลุ่มความหมายปรากฏหน่วยหลัก
 และหน่วยเปรียบเทียบใดบ้าง

3. เก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ 1 โดยใช้ แบบบันทึกถ้อยคำแสดง
 ความนึกเปรียบเทียบ และแบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบ

4. เก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ 2 โดยใช้แบบบันทึกความนึกเปรียบเทียบ
 เฉพาะกลุ่มผู้ใช้ภาษา และแบบบันทึกเพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายของการใช้ถ้อยคำแสดง
 ความเปรียบเทียบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยมีกระบวนการจัดระบบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การจัดระบบข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลที่ได้นบันทึกไว้แล้ว ผู้วิจัยนำมาจัดระบบข้อมูลโดยจำแนกเพื่อสรุปผลใน 2 ประเด็น ได้แก่

1.1 ข้อมูลจำแนกหน่วยนี้เปรียบเทียบ

1.2 ข้อมูลความนี้เปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ภาษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสู่การตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ เพื่อศึกษารูปภาพของความนี้เปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. และเพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนี้เปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่องความนี้เปรียบเทียบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545) และแนวคิดเรื่องภาพพจน์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552) มาเป็นแนวทางในการศึกษา และในส่วนของ การวิเคราะห์ความหลากหลายในการใช้หน่วยความนี้เปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องความหลากหลายของภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548, 2550) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน ตามลำดับ แล้วนำเสนอค่าความถี่และอัตราส่วนร้อยละ ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นระบุความนี้เปรียบเทียบ ในขั้นนี้จะจำแนกถ้อยคำที่แสดงความนี้เปรียบเทียบภาพพจน์ที่สร้างความเปรียบเทียบ การนำวัตถุหรือสถานการณ์ 2 อย่างมากล่าวเปรียบเทียบกัน และการนำเรื่องอื่นมาพูดถึงเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ขั้นตีความความนี้เปรียบเทียบ คือ การวิเคราะห์ถ้อยคำที่สะท้อนความคิดผ่านความนี้เปรียบเทียบที่ได้คัดเลือกจากขั้นตอนแรก ซึ่งการวิเคราะห์ในขั้นนี้จะเป็นการพิจารณาว่าถ้อยคำที่สื่อถึงเรื่องการศึกษานั้นปรากฏสิ่งใดที่เปรียบเทียบและสิ่งใดถูกเปรียบเทียบใดบ้าง โดยพิจารณาความสัมพันธ์หรือลักษณะร่วมกันของทั้งสองสิ่ง แล้วสรุปว่าความนี้เปรียบเทียบที่พบนั้น สะท้อนความคิดหรือมโนทัศน์อย่างไร

2.3 ขั้นศึกษาความหลากหลายการใช้ภาษาของหน่วยความนี้เปรียบเทียบ คือ ในขั้นตอนนี้ เมื่อได้ระบุและตีความความนี้เปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องถึงการศึกษาแล้ว ต่อมานำข้อมูลมาพิจารณาว่า การใช้ภาษาที่แสดงความนี้เปรียบเทียบนั้นเมื่อวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่มา

จากภาษาพูด ภาษาเขียน และข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มของผู้มอบนโยบาย กลุ่มผู้รับนโยบาย เพื่อปฏิบัติตาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา กับกลุ่มบุคคล แวดล้อมผู้เรียน รวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร อันนำมาสู่ เป็นข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยทั้ง 2 ข้อ

ตัวอย่างการวิเคราะห์

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างตัวบทที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่แสดงให้เห็นความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นมุมมองเรื่องการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนแรก ขั้นระบุความนึกเปรียบเทียบ

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจำแนกถ้อยคำที่แสดงความนึกเปรียบเทียบออกจากถ้อยคำ ที่ไม่แสดงความนึกเปรียบเทียบในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรากฏในข้อมูล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ตัวอย่าง เช่น

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ท่านหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ อกศจ. กล่าวว่า การบริหารการศึกษาระดับจังหวัดนี้ เปรียบเหมือนเป็นเวทีมวยซึ่งมีทั้งมุมแดงมุมน้ำเงิน ศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่ เสมือนเป็นนักมวยมุมแดง ส่วนกลุ่ม ผอ.เขตพื้นที่ทั้งหลาย ทำตัว เสมือนเป็นนักมวยมุมน้ำเงิน ส่วนข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ทำหน้าที่เป็น กองเชียร์และพีเลียง ให้แก่นักมวยของตน”

(ครูบ้านนอกดอทคอม, 2561, สื่อบอนไลน์)

ข้อความดังกล่าว เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า มีการใช้ความนึกเปรียบเทียบ กล่าวคือ จากนิยามของความนึกเปรียบเทียบ ว่า “การเปรียบเทียบถ้อยคำที่ใช้เปรียบเทียบ รวมถึงภาพพจน์ที่สร้างความเปรียบเทียบ การนำวัตถุหรือสถานการณ์ 2 อย่าง มากล่าว เปรียบเทียบกัน และการนำเรื่องอื่นมาพูดโยงถึงเรื่องการศึกษา พบว่าแสดงให้เห็นถึงความนึก เปรียบเทียบ” เห็นได้ว่า หากวิเคราะห์ในภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด พบว่า มีการเปรียบเทียบ “การบริหารงานของการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด” กับ “การแข่งขันกีฬา (มวย)” ดังสะท้อน ให้เห็นจากไวยากรณ์ภาพพจน์แบบอุปมา ที่ปรากฏคำเปรียบเทียบว่า “เปรียบเทียบ”, “เสมือน เป็น” นอกจากนี้ยังปรากฏภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ ที่ปรากฏคำเปรียบเทียบว่า “เป็น” ดังเห็น ได้จากถ้อยคำ “เปรียบเหมือนเป็นเวทีมวยซึ่งมีทั้งมุมแดงมุมน้ำเงิน”, “เสมือนเป็นนักมวยมุมแดง”, “เสมือนเป็นนักมวยมุมน้ำเงิน” และ “ทำหน้าที่เป็นกองเชียร์และพีเลียง” และเมื่อพิจารณาแล้ว

จะพบว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นการนำเรื่องอื่น คือ “การแข่งขันกีฬามวย” มาพูดเกี่ยวข้องถึงเรื่อง การศึกษา จึงสรุปได้ว่าถ้อยคำข้างต้นแสดงให้เห็นความนึกเปรียบเทียบอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตีความความนึกเปรียบเทียบ

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยตีความถ้อยคำที่สะท้อนความคิดผ่านความนึกเปรียบเทียบที่ได้ คัดเลือกจากขั้นตอนแรก ซึ่งการวิเคราะห์ในขั้นนี้ จะเป็นการพิจารณาว่าถ้อยคำที่สื่อถึงเรื่อง การศึกษานั้นปรากฏสิ่งทีเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบใดบ้าง โดยพิจารณาความสัมพันธ์ หรือลักษณะร่วมกันของทั้งสองสิ่ง แล้วสรุปว่าความนึกเปรียบเทียบที่พบนั้น สะท้อนความคิด หรือมโนทัศน์อย่างไร จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบระหว่าง “การศึกษา” กับ “กีฬา (มวย)” เมื่อวิเคราะห์จะพบว่ามีการเปรียบเทียบในองค์ประกอบย่อยของสองสิ่ง ข้างต้น ดังนี้ “การบริหารการศึกษาระดับจังหวัด” เปรียบได้กับ “สนามมวย”, “ศึกษาธิการ จังหวัด” เปรียบได้กับ “นักมวยฝ่ายแดง”, “ผอ.เขตพื้นที่การศึกษา” เปรียบได้กับ “นักมวยฝ่าย น้ำเงิน”, “ข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด” เปรียบได้กับ “กองเชียร์” และ “สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา” เปรียบได้กับ “พี่เลี้ยง” จากข้อวิเคราะห์ข้างต้นมาสู่การตีความได้ว่า การให้ความหมายของการศึกษามีความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องถึง “การแข่งขันกีฬา (มวย)” เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาความหลากหลายการใช้ภาษาของหน่วยความนึก เปรียบเทียบ

ขั้นตอนนี้ เมื่อได้ตีความความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องถึงการศึกษาแล้ว ต่อมานำ ข้อมูลมาพิจารณาว่า การใช้ภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบนั้นเมื่อวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่มา จากภาษาพูด ภาษาเขียน และข้อมูลที่จำแนกตามการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบที่แปรไป ตามปัจจัยผู้ใช้ภาษาในกลุ่มต่าง ๆ ในงานวิจัยนี้คือกลุ่มของผู้มอบนโยบาย กลุ่มผู้รับนโยบาย เพื่อปฏิบัติตาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา กับกลุ่มบุคคลแวดล้อม ผู้เรียน รวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เหมือน และต่างกัน จึงนำมาสู่ข้อสรุปของผลการศึกษา

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะต้องเป็นการกล่าวแสดงข้อเท็จจริงหรือเสนอความคิดเห็น ต่อระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยโดยภาพรวม ทั้งนี้การพิจารณาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น จะเลือกถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงความนึกเปรียบเทียบที่ปรากฏมาพิจารณา โดยมีหลักเบื้องต้น ในการพิจารณาจากชื่อเรื่องของข้อมูล และถ้อยคำที่ปรากฏ ดังนี้

1. งานวิจัย ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้อง กับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 มีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความนึก

เปรียบเทียบในที่นี้ หมายถึง การเปรียบเทียบ ถ้อยคำที่ใช้เปรียบเทียบ รวมถึงภาพพจน์ที่สร้างความเปรียบเทียบ การนำวัตถุหรือสถานการณ์ 2 อย่าง มากล่าวเปรียบเทียบกัน และการนำเรื่องอื่นมาพูดโยงถึงองค์ประกอบของการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยโดยภาพรวม ซึ่งจะประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยในส่วนต่าง ๆ ที่อ้างถึงในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 หากถ้อยคำที่แสดงความนึกเปรียบเทียบนั้นกล่าวถึงบุคคลหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เฉพาะเจาะจงที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม หรือเป็นการกระทำหรือผลของการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เฉพาะเจาะจงเพียงบุคคลเดียว ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นส่วนประกอบของกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่มในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยก็จะไม่นำมาวิเคราะห์ เช่น หัวข้อกระทู้ “หาที่เรียนพิเศษภาษาอังกฤษ ใน อ.เมือง ร้อยเอ็ด” (สมาชิกหมายเลข 2350241, 2559, ลี้ออนไลน์) หัวข้อกระทู้ดังกล่าวเป็นการสอบถามสมาชิกในกลุ่มพันทิปดอทคอม โดยวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ ต้องการหาติวเตอร์วิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งหัวข้อกระทู้ดังกล่าวไม่ได้เป็นการมุ่งนำเสนอข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่อระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในภาพรวมอันนำมาสู่ข้อวิพากษ์ ดังนั้นกรณีดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์

2. ความนึกเปรียบเทียบที่ได้จะสะท้อนผ่านจากถ้อยคำ ผู้วิจัยจะรวบรวมเฉพาะที่กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น โดยศึกษาองค์ประกอบของการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เป็นแนวทาง

3. ความนึกเปรียบเทียบนั้นจะต้องมาจากการรวบรวมถ้อยคำที่แสดงความนึกเปรียบเทียบที่ปรากฏการใช้ไม่ต่ำกว่า 10 ครั้ง และถ้อยคำที่แสดงความนึกเปรียบเทียบที่รวบรวมได้ต้องปรากฏการณ์ใช้อย่างน้อย 2 แหล่ง จึงจะนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์

บทที่ 4

รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษา

เนื้อหาในบทที่ 4 จะกล่าวถึงผลการศึกษาที่พบตามวัตถุประสงค์ในข้อแรก คือ “รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช.” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียน รวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ทั้งกลุ่มข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและกลุ่มข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน ผลการศึกษาพบรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องถึงการศึกษ จำนวนทั้งสิ้น 1,435 ถ้อยคำ นำมาจัดกลุ่มตามความหมาย ได้จำนวน 11 กลุ่มความหมาย ดังนี้

1. รูปภาพอุตสาหกรรมและพาณิชย์
2. รูปภาพการเดินทาง
3. รูปภาพการทำเกษตรกรรม
4. รูปภาพการสู้รบแข่งขัน
5. รูปภาพการรักษาทางการแพทย์
6. รูปภาพการทำลาย
7. รูปภาพการประกอบสร้าง
8. รูปภาพความเป็นมนุษย์
9. รูปภาพความเป็นครอบครัว
10. รูปภาพการประกอบอาหาร
11. รูปภาพการทดลอง

รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. ได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอย่างหลากหลายและน่าสนใจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปภาพอุตสาหกรรมและพาณิชย์

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” จำนวน 223 ถ้อยคำ เช่น **ผลิต ธุรกิจ แป๊ะเจี๊ยะ การลงทุน กระบวนการผลิต โรงงาน พัฒนา เครื่องจักร ผลผลิต ปลากระป๋อง รุ่น ห่วยแตก ล้าสมัย คุณภาพต่ำ ต่ำกว่ามาตรฐาน ลูกค้า ผู้บริโภค ผู้ซื้อ** โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการผลิตในอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ ได้แก่ 1) การศึกษาและครู 2) การใช้จ่ายด้านการศึกษา 3) การทำงานในระบบการศึกษา 4) ผลผลิตของการศึกษา 5) คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา และ 6) ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 6 หน่วย แสดงให้เห็นว่ามุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การผลิตในอุตสาหกรรมและพาณิชย์” ดังนี้

ตาราง 1 แสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบอุตสาหกรรมและพาณิชย์

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ
1	การศึกษาและครู	ผู้ผลิต
2	การใช้จ่ายด้านการศึกษา	ธุรกิจและการเงิน
3	การทำงานในระบบการศึกษา	การผลิตในโรงงาน
4	ผลผลิตของการศึกษา	สินค้า
5	คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา	คุณภาพของสินค้า
6	ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา	ลูกค้า

1. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การศึกษาและครู” กับ “ผู้ผลิต”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “การศึกษาและครู” การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลหรือสังคม ครู หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 235) คือ “ผู้ผลิต” ผลิต หมายถึง ทำให้เกิดมีขึ้นตามที่ต้องการด้วยการอาศัยแรงงานหรือเครื่องจักร เช่น การผลิตข้าว ผลิตรถยนต์ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 773) ผู้ผลิต สื่อความว่า ผู้ที่ทำให้เกิดขึ้นซึ่งในที่นี้คือ การผลิตในอุตสาหกรรม หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เงินทุนและแรงงานเพื่อผลิตสิ่งของหรือจัดให้มี

บริการ เพื่อสื่อความคิดว่า กระบวนการจัดการศึกษาและผู้ถ่ายทอดความรู้ คือ ผู้ผลิต ในอุตสาหกรรม

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การศึกษาและครู” กับ “ผู้ผลิต” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ การศึกษาไทยต้องผลิต ผลิต เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้น จำนวน 3 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) **สถาบันการศึกษามักง่ายแก่ผลิต**คนในสาขาที่ไม่จำเป็นมากมายกับการพัฒนา เศรษฐกิจออกมाल้นเมือง (สมาชิกรายหมายเลข 4172053, 2560, สื่อออนไลน์)

(2) **ครูสมัยนี้มีแต่ห่วย ๆ ผลิตแต่ลูกศิษย์ห่วย ๆ** (สมาชิกรายหมายเลข 2753483, 2561, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (1) และ (2) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วย ที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้ผลิต” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **สถาบันการศึกษามักง่ายแก่ผลิต** (ตัวอย่างที่ 1) **ครู...ผลิต** (ตัวอย่างที่ 2) สถาบันการศึกษา...แก่ผลิต ถ้อยคำดังกล่าวนี้ บุคคล ผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาต้องการสื่อให้เห็นว่า การศึกษาของไทยมีระบบการจัดการที่ไม่ได้ คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริง แต่เป็นการผลิตนักเรียนหรือนักศึกษาในสาขาที่ไม่ได้มีความจำเป็น ที่แท้จริงเป็นต่อการพัฒนาประเทศ (ตัวอย่างที่ 1) และมีมุมมองความคิดว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพครู ในปัจจุบันนั้นไม่มีคุณภาพ จึงผลิตสร้างนักเรียนที่ไม่มีคุณภาพ (ตัวอย่างที่ 2) สื่อความหมายว่า การศึกษาและครูผู้เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สั่งสอนศิษย์คือผู้ผลิตในอุตสาหกรรม ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผู้ผลิตเกี่ยวข้องถึง “การศึกษาและครู”

2. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การใช้จ่ายด้านการศึกษา” กับ “ธุรกิจและการเงิน”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึก เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การใช้จ่ายด้านการศึกษา” หมายถึง การรับและการจ่ายเงิน ในที่นี้ คือ การใช้จ่ายเมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา คือ “ธุรกิจและการเงิน” ธุรกิจ หมายถึง การงานประจำเกี่ยวกับอาชีพค้าขายหรือกิจการอย่างอื่นที่สำคัญและไม่ใช้ราชการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 601) การเงิน หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารใช้จ่ายเงิน รวมความว่า การงานที่เกี่ยวกับการค้าขายที่ไม่ใช้ราชการและเกี่ยวกับการบริหารใช้จ่ายเงิน เพื่อสื่อความคิดว่าการใช้จ่ายเมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาด้านการศึกษา คือ การงานที่เกี่ยวกับการค้าขายและการบริหารเงิน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การใช้จ่ายด้านการศึกษา” กับ “ธุรกิจและการเงิน” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ธุรกิจ แป๊ะเจี๊ยะ การลงทุน เงิน ลงทุน** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 41 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(3) อนุบาลคือ**ธุรกิจ**ร้อยล้าน ประถม-มัธยมคือ**ธุรกิจ**สิบล้าน มหาวิทยาลัยคือ**ธุรกิจ**พันล้าน (ครูที่เหยิน, 2558, ลี้อออนไลน์)

(4) พ่อแม่เล่น**แป๊ะเจี๊ยะ**กันตั้งแต่ลูกรักยังเข้าโรงเรียนไม่ได้เลย (สมาชิกหมายเลข 1276619, 2558, ลี้อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (3) และ (4) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ธุรกิจและการเงิน” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **ธุรกิจ** (ตัวอย่างที่ 3) **แป๊ะเจี๊ยะ** (ตัวอย่างที่ 4) ธุรกิจ หมายถึง การงานประจำเกี่ยวกับอาชีพค้าขายหรือกิจการอย่างอื่นที่สำคัญและไม่ใช้ราชการ แป๊ะเจี๊ยะ หมายถึง น. เงินกินเปล่า เช่น โรงเรียนนี้เก็บค่าแป๊ะเจี๊ยะแพงมาก สื่อความหมายว่า การศึกษาในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็น อนุบาล ประถม มัธยม และอุดมศึกษา คือการทำธุรกิจ และวงเงินหมุนเวียนจะมากขึ้นเมื่อเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษานั้นสูงขึ้น (ตัวอย่างที่ 3) และการเข้าโรงเรียนในยุคปัจจุบัน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเตรียมเงินให้กับโรงเรียนเพื่อเป็นการจูงใจให้บุตรหลานมีที่เรียนไว้ก่อนตั้งแต่ยังได้เข้าโรงเรียน (ตัวอย่างที่ 4) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ธุรกิจและการเงินเกี่ยวโยงถึง “การใช้จ่ายด้านการศึกษา”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การทำงานในระบบการศึกษา” กับ “การผลิตในโรงงาน”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การทำงานในระบบการศึกษา” หมายถึง การบริหารงานจัดการด้านการศึกษาในระดับต่าง ๆ เช่น การมอบนโยบายทางทางการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บังคับบัญชาในส่วนงานต่าง ๆ การวางแผนในการเพิ่มและผลิตอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน คือ “การผลิตในโรงงาน” หมายถึง การทำให้เกิดสินค้าที่ต้องใช้เงินทุนแรงงาน ยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักร เพื่อสื่อความคิดว่าการบริหารจัดการในระบบการศึกษา คือ การสร้างให้เกิดสินค้าต้องใช้เงินทุน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การบริหารงานในระบบการศึกษา” กับ “การผลิตในโรงงาน” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **กระบวนการผลิต โรงงาน ผลิตพัฒนา เครื่องจักร** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 60 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5) ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ **กระบวนการผลิต** การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 15)

(6) การศึกษาไทยไม่ตอบโจทย์กับสิ่งที่เราเป็นอยู่ทุกวันนี้เป็น**โรงงานผลิตพลเมือง**ไทย (ECHO, 2561, ลี้อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (5) และ (6) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “การผลิตในโรงงาน” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **กระบวนการผลิต** (ตัวอย่างที่ 5) **กระบวนการผลิต** หมายถึง กรรมวิธีที่ทำให้เกิดสิ่งของหรือจัดให้มีบริการ โรงงาน หมายถึง อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า, 1,025) สื่อความหมายว่า กระทรวงศึกษาธิการต้องสนับสนุนส่งเสริมให้มีการผลิตมีครูดีมีคุณภาพ โดยการสนับสนุนระบบการสร้างครูที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพันธกิจสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ (ตัวอย่างที่ 5) และในปัจจุบันการศึกษากำลังผลิตคน เหมือนกับการผลิตสินค้าให้ออกมามีลักษณะเหมือนกันจากโรงงาน ซึ่งไม่ตอบโจทย์สังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (ตัวอย่างที่ 6) ความนี้เปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการผลิตในโรงงานเกี่ยวข้องถึง “การทำงานในระบบการศึกษา”

4. หน่วยนี้เปรียบเทียบ “ผลผลิตของการศึกษา” กับ “สินค้า”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผลผลิตของการศึกษา” หมายถึง สิ่งที่เป็นผลลัพธ์จากการผลิตของระบบการศึกษา ในที่นี้สื่อความหมายถึง นักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา คือ “สินค้า” หมายถึง สิ่งของที่ซื้อขายกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,233) เพื่อสื่อความคิดว่า สิ่งที่เป็นผลลัพธ์จากการผลิตของระบบการศึกษา คือ สิ่งของที่ซื้อขายกัน

การใช้รูปภาพที่แสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่าง “ผลผลิตของการศึกษา” กับ “สินค้า” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ผลผลิต ปลากระป๋อง รุ่น** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 6 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(7) เด็กคือ**ผลผลิต** ที่ต้องผลิตตามออร์เดอร์ ของลูกค้า (jade8530, 2558, สื่อออนไลน์)

(8) ผลการศึกษาที่ย่ำแย่จากการสำรวจอันดับหลากหลายสำนัก คะแนนน้อยลงทุกปี สาเหตุมาจากโรงเรียนผิดรูปเป็น**ปลากระป๋อง** (Inthira Vittayasomboon, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (7) และ (8) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “สินค้า” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ผลผลิต** (ตัวอย่างที่ 7) **ปลากระป๋อง** (ตัวอย่างที่ 8) **ผลผลิต** หมายถึง สิ่งของที่ได้จากการผลิตในอุตสาหกรรม ปลากระป๋อง หมายถึง อาหารสำเร็จรูปในบรรจุกระป๋อง มีปลาในซอสพร้อมรับประทาน สื่อความหมายว่า นักเรียนคือ สิ่งของที่ได้จากการผลิตในอุตสาหกรรม ตามรูปแบบและจำนวนที่ตลาดต้องการ (ตัวอย่างที่ 7) และสาเหตุหนึ่งที่คะแนนซึ่งเป็นตัววัดคุณภาพของการศึกษา ในปัจจุบันลดน้อยลง คือ การวางระบบการศึกษาที่มีลักษณะอย่างไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษา ทำให้การ

ผลิตนักเรียนเป็นไปอย่างไม่ต้อง จึงได้สินค้าที่ผิดเพี้ยนไปจากที่ควรจะเป็น (ตัวอย่างที่ 8) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า สินค้าเกี่ยวโยงถึง “ผลผลิตของการศึกษา”

5. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา” กับ “คุณภาพของสินค้า”

ผู้รู้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา” คุณภาพหมายถึง ลักษณะที่ดีเด่นที่สุดของบุคคลหรือสิ่งของ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 263) ในที่นี้ คือ ลักษณะของนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา และคุณภาพของการบริหารจัดการในระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการมอบนโยบาย การจัดการเรียนการสอน การประเมิน และการจัดสอบ คือ “คุณภาพของสินค้า” หมายถึง ลักษณะที่ดีเด่นของสิ่งของ สินค้าที่ได้จากการผลิตในระบบอุตสาหกรรม เพื่อสื่อความคิดว่าลักษณะดีเด่นของนักเรียน และการจัดการในระบบการศึกษา คือ ลักษณะดีเด่นของสิ่งของจากการผลิตในอุตสาหกรรม

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา” กับ “คุณภาพของสินค้า” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ห่วยแตก ล้าสมัย คุณภาพต่ำ แย่ สภาพชำรุดทรุดโทรม ต่ำกว่ามาตรฐาน** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 103 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(9) การศึกษาไทยมัน**ห่วยแตก** เพราะ? (สมาชิกหมายเลข 129528, 2558, สื่อออนไลน์)

(10) การสอบต่าง ๆ ยัง**ล้าสมัย** เราสอบโดยใช้การท่องจำแล้วคัดคน โรงเรียนจะแข่งขัน โดยเอาเด็กของตัวเองเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก ตัวเองจะได้มีชื่อเสียง (สมาชิกหมายเลข 2389792, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (9) และ (10) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ห่วยแตก** (ตัวอย่างที่ 9) **ล้าสมัย** (ตัวอย่างที่ 10) **ห่วยแตก** หมายถึง ก. แย่มาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 134) **ล้าสมัย** หมายถึง เก่า ไม่เหมาะสม ไม่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน สื่อความหมายว่า การศึกษาไทยในยุคปัจจุบันเปรียบเสมือนกับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพที่ถูกผลิตขึ้นมา และอาจไม่นำมาใช้ได้จริง ถ้อยคำความดังกล่าวเป็นประเด็นที่ตั้งขึ้นมาเพื่อถามความคิดเห็นว่า เพราะเหตุใดการศึกษาไทยจึงเปรียบเสมือนกับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ หรือมีคุณภาพแย่มาก (ตัวอย่างที่ 9) และระบบการสอบในยุคปัจจุบัน ไม่มีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน เน้นการท่องจำ และเป็นการจัดการศึกษาเพื่อแข่งขันกันเองเพราะประโยชน์ทางธุรกิจเท่านั้น ระบบการจัดสอบ

จึงเปรียบได้กับสินค้าที่ตกุ่นไม่ทันสมัย (ตัวอย่างที่ 10) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า คุณภาพของสินค้าเกี่ยวข้องถึง “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา”

6. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา” กับ “ลูกค้า”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา” หมายถึง บุคคลผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ นักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา คือ “ลูกค้า” หมายถึง น. ผู้ซื้อ เช่น ผู้ขายปลีกเป็นลูกค้าของผู้ขายส่ง ผู้อุดหนุนในเชิงธุรกิจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,068) เพื่อสื่อความคิดว่าบุคคลผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับระบบการศึกษา คือ ผู้อุดหนุนในเชิงธุรกิจ

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา” กับ “ลูกค้า” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ลูกค้า ผู้บริโภค ผู้ซื้อ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 10 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(11) โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนพอมีการแข่งขันก็เอาใจเด็กและผู้ปกครองเปรียบเสมือนเป็น**ลูกค้า** (เปิดอกกปัญหา วิกฤตการศึกษาไทย, 2560, สื่อออนไลน์)

(12) ถ้าผู้ปกครองที่เป็น**ผู้ซื้อ** รู้สึกว่าไม่ละ ฉันไม่ชอปละ โอพวกดีวเตอร์อะไรเยอะ ๆ เนี่ย ฉันไม่เอาแล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นกลไกทางตลาดนั่นเอง (Thai PBS, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (11) และ (12) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ลูกค้า” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ลูกค้า** (ตัวอย่างที่ 11) **ผู้ซื้อ** (ตัวอย่างที่ 12) **ลูกค้า** หมายถึง ผู้ซื้อ ผู้ใช้เงินเพื่อได้สิ่งซึ่งบริโภค บริโภค หมายถึง กิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 654) สื่อความหมายว่า นักเรียนและผู้ปกครองเป็นผู้เลือกซื้อสินค้าเพื่อบริโภค สินค้านั้นก็ คือ ทั้งโรงเรียนรัฐและเอกชนที่ต้องแข่งขันกันเพื่อจะได้จำนวนยอดของนักเรียน (ตัวอย่างที่ 11) และผู้ปกครองซึ่งเป็นเสมือนผู้บริโภคที่ต้องใช้เงินใช้จ่ายให้กับบริการต่าง ๆ ในระบบการศึกษา เช่น การซื้อคอร์สดีว (ตัวอย่างที่ 12) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ลูกค้าเกี่ยวข้องถึง “ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” โดยปรากฏใน 6 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การศึกษาและครู” กับ “ผู้ผลิต” 2) “การใช้จ่ายด้านการศึกษา” กับ “ธุรกิจและการเงิน” 3) “การทำงานในระบบการศึกษา” กับ “การผลิตในโรงงาน” 4) “ผลผลิตของการศึกษา” กับ “สินค้า” 5) “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการในการศึกษา” กับ

“คุณภาพของสินค้า” และ 6) “ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา” กับ “ลูกค้า” ซึ่งมีโมทัศน์ดังกล่าวได้แสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบอุตสาหกรรมและพาณิชย์

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นสังคมเกษตรกรรมสู่การเป็นสังคมอุตสาหกรรม ดังที่รัฐบาลมีนโยบายขับเคลื่อนประเทศไทยภายใต้แนวคิด Thailand 4.0 คือ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ซึ่งได้ยุค Thailand 1.0 ที่เน้นการพัฒนาประเทศโดยเน้นการเกษตรกรรมเป็นหลัก มุ่งเน้นการผลิต ขายเป็นไร่และพืชสวน และสัตว์ต่าง ๆ จนถึงยุคที่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมหนักและการส่งออกเป็นหลัก คือ Thailand 2.0 และ 3.0 เห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเกิดจากการวางนโยบายในการบริหารประเทศดังกล่าว ส่งผลต่อมโนทัศน์ของคนสังคมที่มีมุมมองต่อการศึกษา โดยมองว่าการบริหารจัดการในด้านศึกษาก็เปรียบเทียบกับ “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” ซึ่งมีโมทัศน์ดังกล่าวนี้เป็น การเปรียบเทียบกับเรื่องใกล้ตัว อันเกิดจากการวางกรอบนโยบายในการบริหารประเทศของรัฐบาลในยุค คสช. มาเปรียบเทียบกับการศึกษา ดังที่ปรากฏเปรียบเทียบถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ ผู้ผลิต ธุรกิจและการเงิน การผลิตในโรงงาน สินค้า คุณภาพของสินค้า และลูกค้า กล่าวคือ การดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์จำเป็นต้องอาศัยผู้ผลิตที่ต้องลงทุน ทั้งงบประมาณและแรงงาน เพื่อผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีบริการตามความต้องการของผู้ซื้อ ซึ่งผู้ผลิตเปรียบได้กับการศึกษาและครูที่ทำหน้าที่ในการสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อผลิตนักเรียนให้มีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางวิชาการและศักยภาพด้านอื่น เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ซึ่งการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้เป็นเรื่องการทำธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุน เช่นเดียวกับในการบริหารจัดการงานด้านการศึกษาที่ใช้งบประมาณในการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการผลิตเหมือนในโรงงาน ซึ่งต้องใช้เครื่องจักรและกระบวนการต่าง ๆ ในการผลิตนี้เปรียบได้กับการทำงานงานในระบบการศึกษาที่ต้องผลิตสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งเปรียบได้กับนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา โดยสิ่งที่ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงอุตสาหกรรม คือ คุณภาพของสินค้า โดยต้องผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อจะได้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคซึ่งเปรียบได้กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการศึกษา ได้แก่ นโยบายทางการศึกษา โรงเรียน และนักเรียนที่มีคุณภาพ สินค้าเหล่านี้เปรียบได้กับผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษานั้นเอง

รูปภาพการเดินทาง

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “การเดินทาง” จำนวน 204 ถ้อยคำ เช่น **ผู้นำทาง กัปตัน เข็มทิศ คนแจวเรือ รถยนต์ เรือจ้าง พาหนะ ขับเคลื่อน เดินหน้า ขับเคลื่อน ก้าวข้าม หลงทาง ห่างไกล หลุม เส้นทาง ทางผ่าน ทิศทาง แนวทาง ปลายทาง เป้าหมาย จุดหมาย เป็นต้น** โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเดินทาง ได้แก่ 1) การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา 2) สภาพของการศึกษา 3) อุปสรรคในระบบการศึกษา 4) เส้นทางด้านการศึกษา และ 5) จุดหมายของการศึกษา รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 5 หน่วยแสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทย มอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การเดินทาง” ดังนี้

ตาราง 2 แสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบการเดินทาง

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ
1	การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา	ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง
2	สภาพของการศึกษา	ลักษณะการเดินทาง
3	อุปสรรคในระบบการศึกษา	อุปสรรคในการเดินทาง
4	เส้นทางด้านการศึกษา	เส้นทาง
5	จุดหมายของการศึกษา	ปลายทาง

1. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลหรือสังคม บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้ที่สนับสนุนการศึกษา (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 3) ในที่นี้หมายถึงรายวิชาที่บังคับให้เรียนในหลักสูตร รวมความว่า ทั้งกระบวนการเรียนรู้และบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านการศึกษา คือ “ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง” ผู้นำทาง หมายถึง บุคคลผู้นำไปให้ถึงปลายทาง

พาหนะ หมายถึง น. เครื่องนำ เครื่องขับขี่ ยานต่าง ๆ มีรถและเรือ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 833) และอุปกรณ์นำทาง หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยให้การเดินทางไปสู่ยังเป้าหมาย ได้สะดวกและสำเร็จ เพื่อสื่อความคิดว่าระบบการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา คือ บุคคล ผู้นำไปให้ปลายทาง เครื่องขับขี่ และเครื่องมือช่วยในการเดินทาง

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ผู้นำทาง กัปตัน นักบิน หัวเรือใหญ่ เข็มทิศ คนแจวเรือ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 33 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(13) ยิ่งเชี่ยวชาญสอนมากขึ้นเหมือน**นักบิน** ชั่วโมงบินเพิ่มขึ้น (face time, 2560, Online)

(14) วิชาแนะแนว เราว่าเป็น**วิชาไวซ์ทาง**อนาคตให้กับนักเรียนนะคะ (Yamashiro Rkyu, 2557, Online)

ตัวอย่างที่ (13) และ (14) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้นำทาง พาหนะและอุปกรณ์นำทาง” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **นักบิน** (ตัวอย่างที่ 13) **วิชาไวซ์ทาง** (ตัวอย่างที่ 14) นักบิน หมายถึง น. ผู้ขับขี่เครื่องบิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 613) ซึ่งเครื่องบินเป็นพาหนะอากาศยาน วิชาไวซ์ทาง หมายถึง ความรู้ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งในที่นี้คือ วิชาแนะแนว สื่อความหมายว่า อาชีพครูก็เหมือนกับนักบินที่มีประสบการณ์การบิน ยิ่งบินมากก็ยิ่งมีประสบการณ์สอนมากจนเกิดความชำนาญ (ตัวอย่างที่ 13) และวิชาแนะแนวที่เป็นวิชาบังคับให้เรียนตามหลักสูตร เป็นสิ่งที่ช่วยนำทางให้นักเรียนได้เดินตามเป้าหมายในการศึกษาและวางเป้าหมายการดำเนินชีวิตในอนาคต (ตัวอย่างที่ 14) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผู้นำทาง พาหนะและอุปกรณ์นำทาง เกี่ยวโยงถึง “การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา”

2. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สภาพของการศึกษา” กับ “ลักษณะการเดินทาง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สภาพของการศึกษา” หมายถึง ลักษณะความเป็นไปของการศึกษาในรูปแบบความก้าวหน้าหรือถดถอย คือ “ลักษณะการเดินทาง” หมายถึง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาที่เป็นไป เพื่อสื่อความคิดว่าสภาพของการศึกษา คือ ลักษณะการเดินทาง

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สภาพของการศึกษา” กับ “ลักษณะการเดินทาง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ขับเคลื่อน ถอยหลังลงคลอง**

ไปไกล เดินหน้าขับเคลื่อน ก้าวข้าม เคลื่อนเข้าสู่ เข้าถึง ก้าวไปข้างหน้า ก้าวไกล ก้าวหน้า
 ย่ำอยู่กับที่ เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 102 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(17) กระทรวงศึกษาธิการได้พยายาม**ขับเคลื่อน** ในการสร้างความตระหนักให้กับ
 คนในชาติ (รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี, 2557, สื่อออนไลน์)

(18) ทุกวันนี้การศึกษที่บ้านเราที่**ถอยหลังลงคลอง** (วินวิน, 2558, สื่อออนไลน์)
 ตัวอย่างที่ (17) และ (18) ข้างต้น ใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วย
 ที่นำมาเปรียบ คือ “ลักษณะการเดินทาง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ขับเคลื่อน** (ตัวอย่างที่ 17)
ถอยหลังลงคลอง (ตัวอย่างที่ 18) ขับเคลื่อน หมายถึง น. ผลักหรือดันให้ไปด้วยแรงดันไอน้ำ
 หรือกังหัน เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 185) ถอยหลังลงคลอง ในความหมาย
 เดียวกับสำนวน ถอยหลังเข้าคลอง หมายถึง หวนกลับไปหาแบบเดิม (ราชบัณฑิตยสถาน,
 2556, หน้า 528) สื่อความหมายว่า ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการพยายามพัฒนาระบบการศึกษา
 เหมือนกับการพยายามทำให้พาหนะเคลื่อนไปข้างหน้า (ตัวอย่างที่ 17) แต่ก็ยังไม่สำเร็จผล
 และเหมือนกับว่ายิ่งพัฒนาก็จะแย่ไปกว่าเดิม (ตัวอย่างที่ 17) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้น
 สะท้อนให้ว่า ลักษณะการเดินทางเกี่ยวโยงถึง “สภาพของการศึกษา”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “อุปสรรคในระบบการศึกษา” กับ “อุปสรรค ในการเดินทาง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึก
 เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “อุปสรรคในระบบการศึกษา” อุปสรรค หมายถึง น.
 เครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,428) ในที่นี้คือ
 สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในระบบการศึกษา คือ “อุปสรรคในการเดินทาง” หมายถึง ข้อขัดข้องที่ทำให้
 การเดินทางไปยังจุดหมายล่าช้า เพื่อสื่อความคิดว่าสิ่งที่เป็นปัญหาด้านการศึกษา คือ ข้อขัดข้อง
 ในการเดินทาง

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “อุปสรรคในระบบการศึกษา”
 กับ “อุปสรรคในการเดินทาง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **หลงทาง ห่างไกล โกล
 ทางไกล หลุม หลุมดำ หาทางออกไม่เจอ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 17 ถ้อยคำ
 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(19) การศึกษาไทยเด็กไทยก็**หลงทาง**ขึ้นไปทุกวัน (ครูพีเหิน, 2558, สื่อออนไลน์)

(20) แม้มีความ**ห่างไกล** จะเป็นอุปสรรคแต่ก็ไม่มากไปกว่าอุปสรรคจากหลักสูตร
 ที่ต้องใช้สอนแบบเดียวกันกับเด็กในเมือง (EEF Thailand, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (19) และ (20) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “อุปสรรคในการเดินทาง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **หลงทาง** (ตัวอย่างที่ 19) **ห่างไกล** (ตัวอย่างที่ 20) หลงทาง หมายถึง ผิดทาง ห่างไกล หมายถึง ระยะทางยาว สื่อความหมายว่า นักเรียนไทยมีความสับสนภายใต้ระบบการศึกษาในยุคปัจจุบัน อาจเป็นเพราะการศึกษาไม่ได้ช่วยให้นักเรียนค้นพบตัวเอง (ตัวอย่างที่ 19) และโรงเรียนที่มีที่ตั้งห่างไกลกัน ก็ถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงระบบการศึกษา แต่ก็ยังน้อยกว่าการใช้หลักสูตรเดียวกัน จากการกำหนดของผู้มอบนโยบายทางการศึกษาซึ่งสถานศึกษาที่อยู่ไกลกัน การสนับสนุนและความพร้อมที่มีก็แตกต่างกัน ความนี้เปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า อุปสรรคในการเดินทาง เกี่ยวโยงถึง “อุปสรรคในระบบการศึกษา”

4. หน่วยนี้เปรียบเทียบ “เส้นทางด้านการศึกษา” กับ “เส้นทาง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “เส้นทางด้านการศึกษา” หมายถึง เส้นทาง หมายถึง ทางหรือแนวทาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,252) ในที่นี้คือ แนวหรือวิถีทางปฏิบัติในระบบการศึกษา คือ “เส้นทาง” หมายถึง ทางที่ใช้สัญจรโดยพาหนะต่าง ๆ เช่น รถ เรือ เครื่องบิน เช่น ถนน น้ำ อากาศ เป็นต้น เพื่อสื่อความคิดว่าแนวหรือวิถีทางปฏิบัติในระบบการศึกษา คือ ทางที่พาหนะต่าง ๆ ใช้สัญจร

การใช้รูปภาพที่แสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่าง “เส้นทางด้านการศึกษา” กับ “เส้นทางของการเดินทาง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ทิศทาง** **เส้นทาง** **ทางผ่าน** **แนวทาง** **เฉพาะทาง** **ต้นทาง** **ระหว่างทาง** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 42 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(21) คุณครูเค้าจะได้ดูแลแล้วก็ปรับตัวเองให้รู้**ทิศทาง**กันนะครับ (ETV CHANNEL, 2558, สื่อออนไลน์)

(22) ในแต่ละปีเรามีนักเรียนดินรน เพื่อเรียนต่อใน**เส้นทาง**ในการศึกษา (EEF Thailand, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (21) และ (22) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ลักษณะการเดินทาง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ทิศทาง** (ตัวอย่างที่ 21) **เส้นทาง** (ตัวอย่างที่ 22) ทิศทาง หมายถึง น. แนวหรือทางที่มุ่งไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 572) เส้นทาง หมายถึง ทางหรือแนวทาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,252) สื่อความหมายว่า แนวทางการกำหนดนโยบายทางการศึกษาส่งผลต่อการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือของครูเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา (ตัวอย่างที่ 21) และการที่นักเรียน

เข้าสู่ระบบการศึกษาเสมือนกับการเดินทางสัญจรเพื่อไปยังจุดมุ่งหมาย (ตัวอย่างที่ 22) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า เส้นทางเกี่ยวข้องถึง “เส้นทางด้านการศึกษา”

5. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “จุดหมายของการศึกษา” กับ “ปลายทาง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “จุดหมายของการศึกษา” หมายถึง เป้าหมายปลายทางของการเข้าสู่ระบบการศึกษาก็คือ การสำเร็จการศึกษาเพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการเลี้ยงชีพ คือ “ปลายทาง” หมายถึง สุดทาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 724) เพื่อสื่อความคิดว่า จุดท้ายสุดของการเข้ามาในระบบการศึกษา คือ สุดเส้นทางของการเดินทาง

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “จุดหมายของการศึกษา” กับ “ปลายทาง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **จุดหมาย ปลายทาง เป้าหมาย อีฟฟาก มั่ง จุดหมายปลายทาง** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 10 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(23) ครูก็เป็นส่วนสำคัญที่จะนำพาศิษย์ไปยัง**จุดหมาย** (สมาชิกหมายเลขที่ 2709492, 2558, สื่อออนไลน์)

(24) ถ้าตามดู**ปลายทาง**ของเด็กที่รอดจากการตกเหว จะพบว่าเกือบทั้งหมด เริ่มต้นชีวิตอีกครั้งด้วยการเป็นมนุษย์หุ่นยนต์ มีชีวิตตามโปรแกรม (EEF Thailand, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (23) และ (24) ข้างต้น ใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ปลายทาง” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **จุดหมาย** (ตัวอย่างที่ 23) **ปลายทาง** (ตัวอย่างที่ 24) **จุดหมาย** หมายถึง น. จุดหรือสภาวะที่ต้องพยายามไปให้ถึง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 329) **ปลายทาง** หมายถึง สุดทาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 724) สื่อความหมายว่า จุดที่ผู้เข้าสู่ระบบการศึกษาต้องให้ถึงคือ การสำเร็จการศึกษา โดยมีครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้ศิษย์ถึงเป้าหมาย (ตัวอย่างที่ 23) และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจะมีลักษณะเหมือนกับหุ่นยนต์ คือ ขาดความคิดสร้างสรรค์ แต่ถนัดการรับรับสั่งมาปฏิบัติ ซึ่งไม่ใช่วิธีหรือผลลัพธ์การสร้างคนของระบบการศึกษาที่ควรจะเป็น ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ปลายทางเกี่ยวข้องถึง “จุดหมายของการศึกษา”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การเดินทาง” โดยปรากฏใน 5 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้นำทาง พาหนะและอุปกรณ์นำทาง” 2) “สภาพของการศึกษา” กับ “ลักษณะการเดินทาง” 3) “อุปสรรคในระบบการศึกษา” กับ

“อุปสรรคในการเดินทาง” 4) “เส้นทางด้านการศึกษา” กับ “เส้นทาง” และ 5) “จุดหมายของการศึกษา” กับ “ปลายทาง” ซึ่งมีโน้ตค้นดังกล่าวได้แสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการเดินทาง

การเข้ามาบริหารงานด้านการศึกษาของผู้มอบนโยบายทางการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะ และการเข้าสู่ระบบการศึกษาของนักเรียน คือ การเดินทางเข้ามาสู่ถนนสายการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ เรียนรู้และเก็บเกี่ยวสิ่งสมประสงค์ต่าง ๆ เพื่อสร้างรากฐานชีวิตให้มีความมั่นคงและเติบโตในสังคมและใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัยเมื่อถึงวัยที่เข้าสู่ระบบการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ปกครองต้องส่งบุตรหลานทุกคนเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับอย่างเลี่ยงไม่ได้ เพราะสังคมเชื่อว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังที่สำนวนไทยที่ว่า รากฐานของบ้านคืออิฐ เมื่อนักเรียนได้เริ่มต้นเข้าสู่ถนนสายการศึกษาแล้วจะต้องผ่านการศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา สู่ปลายทาง คือ การสำเร็จการศึกษาตามที่ตนได้เลือกแล้วนำความรู้ที่ได้จากเส้นทางศึกษานี้ไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถ ข้ออภิปรายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การเข้าสู่ระบบการศึกษาเปรียบได้กับการเดินทางบนถนนสายหนึ่ง ไม่ว่าจะในฐานะของผู้มอบนโยบายทางการศึกษาที่เข้ามารับตำแหน่งทำงานตามวาระ หรือฐานะของนักเรียนที่เข้ามาศึกษาหาความรู้ ต่างก็ต้องเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้นผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานจึงมีมโนทัศน์ในเรื่องการศึกษาเปรียบได้กับการเดินทาง กล่าวคือ

ในการเดินทางบนเส้นทางศึกษานั้นต้องอาศัยผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง ซึ่งเปรียบได้กับผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ครู เนื้อหาวิชา ที่ต้องทำหน้าที่ในการเดินทางเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา และเรียนรู้โดยมีกระบวนการจัดการศึกษา และความรู้ทางวิชาการตัวช่วยในการเดินทางไปสู่จุดหมายที่วางไว้ ซึ่งการเดินทางนั้นจะลักษณะต่าง ๆ เช่น เดินทางไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว หรือถอยหลัง ซึ่งทำให้การเดินทางสู่จุดหมายล่าช้า แล้วแต่ความชำนาญและสภาพที่เอื้อต่อการเดินทาง โดยบนเส้นทางอาจมีอุปสรรคในการเดินทางบ้างได้ซึ่งเปรียบได้กับการดำเนินงานหรือการศึกษาในระบบการศึกษาอาจพบปัญหาต่าง ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาไม่ถูกจุด ทำให้เสียเวลา แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่เดินทางบนเส้นทางของการศึกษานี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้มอบนโยบายทางการศึกษาหรือนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษาต่างต้องการไปยังจุดหมายปลายทาง คือ การแก้ไขหรือพัฒนาระบบการศึกษาให้ดีขึ้นและการสำเร็จการศึกษาของนักเรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ นั่นเอง

รูปภาพการทำเกษตรกรรม

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบคือ “การทำเกษตรกรรม” จำนวน 180 ถ้อยคำ เช่น คนผลิตเมล็ดออกมา ชาวนา เหนอสเซอร์ที่เพาะปลูก กระถาง นา ดิน แจกปุ๋ยสูตรมาตรฐาน ปลูกผัก จับพริก เพาะเลี้ยง ปลูกข้าว ใส่ปุ๋ยเลี้ยงดู จับจอบพรวน ความเจริญงอกงาม ผลิ ออกใบ ออกลูก ออกดอกออกผล กาฝาก คัดเลือก คุณภาพต้นไม้ ต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้แคระ พืชพันธุ์ เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการทำเกษตรกรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ 2) ผู้ปกครอง 3) สถานศึกษา 4) กระบวนการจัดการการศึกษา 5) พัฒนาการของนักเรียน 6) ปัญหาของระบบการศึกษา 7) การประเมินผลทางการศึกษา และ 8) ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 8 หน่วยแสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การทำเกษตรกรรม” ดังนี้

ตาราง 3 แสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ
1	ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ	นายทุนทางการเกษตร
2	ผู้ปกครอง	เกษตรกร
3	สถานศึกษา	พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก
4	กระบวนการจัดการการศึกษา	กระบวนการเพาะปลูก
5	พัฒนาการของนักเรียน	การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร
6	ปัญหาของระบบการศึกษา	วัชพืช
7	การประเมินผลทางการศึกษา	การคัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร
8	ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา	พืชผลทางการเกษตร

1. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ” กับ “นายทุนทางการเกษตร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ” หมายถึง ผู้มอบนโยบายหรือผู้บริหารระดับสูงในระดับกระทรวงศึกษาธิการ เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “นายทุนทางการเกษตร” หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของทุนที่ใช้ในการเกษตร เพื่อสื่อความคิดว่า ผู้มอบนโยบายหรือผู้บริหารระดับสูงในระดับกระทรวงศึกษาธิการ คือ ผู้เป็นเจ้าของทุนที่ใช้ในการเกษตร

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ” กับ “นายทุนทางการเกษตร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เสียใหญ่ เสีย** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 2 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(25) **กระทรวงศึกษาฯ = เสียใหญ่** แจกปุ๋ยสูตรมาตรฐาน และก็เป็นคนคัดต้นไม้หลังจากที่มันงอก เพื่อนำไปปลูกลงดินต่อไป

(26) ถึงเวลาคัดเลือกคุณภาพต้นไม้ ...**เสีย**(ยิ้ม) ใช้วิธีวัดสวนสูง (วิธีเดียว) ในการคัดต้นไม้ ที่จะนำไปปลูกลงดิน ต้นไหนสูงเกิน 1 เมตร ผ่าน!! เจ้าได้ไปต่อ (สมาชิกเลขที่ 815133, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (25) และ (26) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “นายทุนทางการเกษตร” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **กระทรวงศึกษาฯ = เสียใหญ่** (ตัวอย่างที่ 25) **เสีย** (ตัวอย่างที่ 26) คำว่า เสีย หมายถึง น. เจ้าของกิจการที่ร่ำรวย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 130) กิจการในที่นี้คือ การลงทุนทางการเกษตร ข้อความดังกล่าวสะท้อนมุมมองว่า ผู้บริหารในกระทรวงศึกษาได้มอบนโยบายหรือหลักสูตรในการจัดการศึกษาซึ่งเปรียบได้กับปุ๋ยสูตรมาตรฐานให้แก่ผู้รับนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษา เพื่อให้นำไปใช้ หลังจากนั้นจะเป็นผู้คัดเลือกนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่ระบบระบบการศึกษาที่สูงขึ้นในขั้นต่อไป (ตัวอย่างที่ 26) และเมื่อถึงเวลาคัดเลือกนักเรียน (ต้นไม้) ผู้บริหารฯ ก็จะมาประเมินผลคุณภาพทางการศึกษา (วัดสวนสูง) หากได้มาตรฐานตามที่ต้องการก็จะนำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการต่อไป (ตัวอย่างที่ 27) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า นายทุนทางการเกษตรเกี่ยวโยงถึง “ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ”

2. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ผู้ปกครอง” กับ “เกษตรกร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “ผู้ปกครอง” หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลนักเรียน เปรียบได้

กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “เกษตรกร” หมายถึง ผู้ทำเกษตรกรรม เพื่อสื่อความคิดว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลนักเรียน คือ ผู้มีอาชีพทำเกษตรกรรม

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้ปกครอง” กับ “เกษตรกร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **พ่อแม่ = คนที่มีเมล็ดพืช คนผลิตเมล็ดออกมา ชาวนา** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 4 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(27) **พ่อแม่ = คนที่มีเมล็ดพืช** (ผลิตเมล็ดพืชมาก็ลุ้นเองว่าจะเป็เมล็ดพันธุ์อะไร)

(28) **คนผลิตเมล็ดออกมา** ครบ แล้วเอาไปฝาก เนอสรี่ครับ (จะเอกชนหรือรัฐจะเกรด A เกรด D+ แล้วแต่ความสามารถตัวเอง) (สมาชิกเลขที่ 33178810, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (27) และ (28) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “เกษตรกร” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **พ่อแม่ = คนที่มีเมล็ดพืช** (ตัวอย่างที่ 27) **คนผลิตเมล็ดออกมา** (ตัวอย่างที่ 28) คำว่า เมล็ด หมายถึง น. ส่วนภายในของผลไม้ที่เพาะเป็นต้นขึ้นได้ เช่น เมล็ดมะม่วง เมล็ดมะพร้าว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 919) สื่อความหมายว่า พ่อแม่คือผู้ปกครองเปรียบเสมือนกับเกษตรกรผู้มีและผลิตเมล็ดพืชซึ่งเปรียบเสมือนกับนักเรียน (ตัวอย่างที่ 27) และเมื่อผลิตแล้วจะนำไปฝากเข้าในโรงเรียนรัฐหรือเอกชนในระดับใดก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการของผู้ปกครอง (ตัวอย่างที่ 28) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เกษตรกรเกี่ยวโยงถึง “ผู้ปกครอง”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สถานศึกษา” กับ “พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สถานศึกษา” หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542, หน้า 2) เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ “พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก” พื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง ผืนดิน ที่ดิน สำหรับทำการเกษตร กระถาง หมายถึง ผืนดิน ที่ดิน เพื่อทำการเกษตร หรือภาชนะปากกว้าง มีรูปร่าง ๆ สำหรับปลูกต้นไม้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 39) เพื่อสื่อความคิดว่า สถานที่ที่เป็นหน่วยงานการศึกษา ทั้งของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเปรียบได้กับผืนดิน ที่ดินเพื่อทำการเกษตร หรือภาชนะสำหรับปลูกต้นไม้

การใช้รูปภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง“สถานศึกษา” กับ “พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **โรงเรียน = เนอสเซอร์รี่ที่เพาะปลูก** กระถาง นา ดิน ดินเหนียว ดินทราย เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 20 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(29) **โรงเรียน = เนอสเซอร์รี่ที่เพาะปลูก**

(30) เนอสเซอร์รี่รับเมล็ดมาเพาะเลี้ยงใน**กระถาง** (สมาชิกละที่ 815133, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (29) และ (30) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **เนอสเซอร์รี่ที่เพาะปลูก** (ตัวอย่างที่ 29) **กระถาง** (ตัวอย่างที่ 30) ถ้อยคำ ที่เพาะปลูก ประสมคำระหว่าง ที่ และ เพาะปลูก หมายถึง แหล่ง ถิ่น ที่ดินที่ใช้ในการปลูกและเลี้ยงดูต้นไม้ และคำว่า กระถาง หมายถึง ภาชนะปากกว้าง มีรูปต่าง ๆ สำหรับปลูกต้นไม้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 39) สื่อความหมายว่า โรงเรียนคือสถานที่ให้การศึกษาเล่าเรียนอบรมสั่งสอน และดูแลนักเรียน เปรียบได้กับที่ดินหรือกระถางสำหรับเพาะปลูกต้นไม้เพื่อให้พืชพันธุ์เติบโตต่อไป ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูกเกี่ยวข้องถึง “สถานศึกษา”

4. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “กระบวนการจัดการการศึกษา” กับ “กระบวนการเพาะปลูก”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “กระบวนการจัดการการศึกษา” หมายถึง รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “กระบวนการเพาะปลูก” เป็นการประสมคำระหว่าง กระบวนการ และ เพาะปลูก หมายถึง วิธีการปลูกและดูแลต้นไม้ ตั้งแต่การเพาะเมล็ดจนการนำส่วนใดส่วนหนึ่งไปปลูกแล้วบำรุงเพื่อให้เจริญเติบโต เพื่อสื่อความคิดว่า รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ คือ วิธีการปลูกและดูแลต้นไม้ตั้งแต่การเพาะเมล็ดจนการนำส่วนใดส่วนหนึ่งไปปลูกแล้วบำรุงเพื่อให้เจริญเติบโต

การใช้รูปภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง“กระบวนการจัดการการศึกษา” กับ “กระบวนการเพาะปลูก” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เสียใหญ่แจกปุ๋ยสูตร** มาตรฐาน การสอนคนก็เหมือนการปลูกต้นไม้ ปลูกฝัง ปลูกผัก จับพรวน เลี้ยงดู เพาะเลี้ยง ย้ายกล้า ทำเกษตร ปลูกข้าว ใส่ปุ๋ยเลี้ยงดู จับจอบพรวน เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 52 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(31) กระทรวงศึกษาฯ = **เสียใหญ่แจกปุ๋ยสูตรมาตรฐาน** และก็เป็นคนคัดต้นไม้หลังจากที่มันงอก เพื่อนำไปปลูกลงดินต่อไป (สมาชิกละที่ 815133, 2558, สื่อออนไลน์)

(32) เปรียบเทียบ**ครูสอนเหมือนการปลูกผัก** (คนอุบล, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (31) และ (32) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “กระบวนการเพาะปลูก” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **เสียใหญ่แจกปุ๋ยสูตรมาตรฐาน** (ตัวอย่างที่ 31) **ครูสอนเหมือนการปลูกต้นไม้** (ตัวอย่างที่ 32) ถ้อยคำ ปุ๋ยสูตรมาตรฐาน ประสมค่าระหว่าง ปุ๋ย หมายถึง น. สิ่งทีใส่ลงไปที่ดินหรือให้ธาตุอาหารพืชหนึ่งหรือหลายธาตุที่มีการกำหนดสูตรและปริมาณขั้นต่ำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 749) และสูตรมาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์หรือปริมาณที่ถูกจำกัดแล้วว่ามีความเหมาะสม และถ้อยคำปลูก หมายถึง ก. เอาต้นไม้หรือเมล็ด หน่อ หัว เป็นต้น ใส่ลงที่ดินหรือสิ่งอื่นเพื่อให้งอกหรือให้เจริญเติบโต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 726) สื่อความหมายว่า ในการจัดการศึกษาต้องมีการมอบนโยบายหรือหลักสูตรมาจากผู้บริหารการศึกษาสู่สถานศึกษา นโยบายที่มอบมานั้นจะมีการกำหนดรูปแบบไว้อย่างชัดเจนเหมือนการได้มอบปุ๋ยสูตรมาตรฐาน (ตัวอย่างที่ 31) และในการสอนนักเรียนก็มีวิธีการเช่นเดียวกันกับการปลูกต้นไม้ที่จะต้องมีการบำรุงดูแล รดน้ำ พรวนดิน และใส่ปุ๋ย คอยกำจัดวัชพืช ต้นไม้นั้นสามารถเติบโตได้อย่างสมบูรณ์ (ตัวอย่างที่ 32) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการเพาะปลูกเกี่ยวข้องถึง “กระบวนการจัดการการศึกษา”

5. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “พัฒนาการของนักเรียน” กับ “การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “พัฒนาการของนักเรียน” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร” หมายถึง การที่พืชผลทางเกษตรมีพัฒนาการเติบโตขึ้นหลังจากเริ่มปลูกและมีการบำรุงดูแล เพื่อสื่อความคิดว่า การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา คือ การที่พืชผลทางเกษตรมีพัฒนาการเติบโตขึ้นหลังจากเริ่มปลูกและมีการบำรุงดูแล

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “พัฒนาการของนักเรียน” กับ “การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ความเจริญงอกงาม โต ผล ออกใบ แม่นาก ออกดอกออกผล ผ้งรากลึก แม่นาก** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 31 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(33) การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อ ความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม... (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542, หน้า 2)

(34) ทุกคนรู้ว่าต้นไม้โตในดินที่แตกต่างกัน ดอกบัวก็ต้องโต ดินที่อึมน้ำ ตะบองเพชรก็ต้องโตในดินทราย ต้นข้าวโตได้ใน 3 ดินก็จริงแต่ละสายพันธุ์ของต้นข้าวก็ยังโตในดินที่แตกต่างกัน (FOLLOW THE DREAM, 2561)

ตัวอย่างที่ (33) และ (34) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า ความเจริญงอกงาม (ตัวอย่างที่ 33) โต (ตัวอย่างที่ 34) ถ้อยคำ ความเจริญงอกงาม ประสมคำระหว่าง ความเจริญ และ งอกงาม เจริญ หมายถึง ก. เติบโต งอกงาม ทำให้งอกงาม งอกงาม หมายถึง เจริญผลิดอกออกผล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 333) สื่อความหมายว่าการได้รับการศึกษา คือ การได้เรียนรู้เพื่อให้เติบโต มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นซึ่งการพัฒนาของผู้เรียนเปรียบได้กับการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่สามารถเติบโตขึ้นได้จากสภาพแวดล้อมและดินที่แตกต่างกัน ความนี้เปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตรเกี่ยวโยงถึงพัฒนาการของนักเรียน

6. หน่วยนี้เปรียบเทียบ “ปัญหาของระบบการศึกษา” กับ “วัชพืช”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ปัญหาของระบบการศึกษา” หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคของการดำเนินการในระบบการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “วัชพืช” หมายถึง น. พืชที่ไม่ต้องการ เช่น หญ้าคาในแปลงข้าว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,103) เพื่อสื่อความคิดที่ว่า วัชพืชที่ไม่เป็นที่ต้องการ พืชที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพแวดล้อม ศัตรูของพืช คือ สิ่งที่เป็นอุปสรรคของการดำเนินการในระบบการศึกษา

การใช้รูปภาพที่แสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่าง “ปัญหาของระบบการศึกษา” กับ “วัชพืช” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น กาฝาก เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 1 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(35) ต้องรอให้คนในกระทรวงศึกษาตายไปให้หมดก่อนครับพวกนี้คือ กาฝาก ของประเทศชาติเป็นตัวเหือบที่คอยถ่วงความเจริญ (สมาชิกเลขที่ 2170891, 2561, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (35) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “วัชพืช” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า กาฝาก (ตัวอย่างที่ 35) ถ้อยคำ กาฝาก หมายถึง น. ชื่อพืชเบียนหลายชนิดในหลายวงศ์ที่อาศัยเกาะดูดน้ำและแร่ธาตุ หรือสารอาหาร

ที่สังเคราะห์แล้วจากพรรณไม้ที่อาศัย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 113) สื่อความหมายว่า ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นว่าผู้บริหารการศึกษาคือสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นผู้ที่เบียดเบียนและเป็นปัญหาต่อระบบการศึกษา หากไม่เปลี่ยนแปลงหรือกำจัดก็เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษา ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า วิชาชีพเกี่ยวข้องถึง “ปัญหาของระบบการศึกษา”

7. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การประเมินผลทางการศึกษา” กับ “การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การประเมินผลทางการศึกษา” หมายถึง กระบวนการที่ได้จากการวัดผลทางการศึกษามาตัดสินคุณค่า (ประอร สุนทรวิภาต, 2546) เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร” หมายถึง การเลือกผลผลิตทางเกษตรที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้เพื่อส่งต่อในขั้นตอนต่อไป เพื่อสื่อความคิดว่า กระบวนการที่ได้จากการวัดผลทางการศึกษามาตัดสินคุณค่า คือ การเลือกผลผลิตทางเกษตรที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพื่อส่งต่อในขั้นตอนต่อไป

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การประเมินผลทางการศึกษา” กับ “การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **คัดเลือกคุณภาพต้นไม้ วิธีวัดส่วนสูง (วิธีเดียว) การตัดต้นไม้ ต้นไหนสูงเกิน 1 เมตร ผ่าน!** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 4 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(36) ถึงเวลา**คัดเลือกคุณภาพต้นไม้ ... เลี้ย(ยิ้ม) ใช้ วิธีวัดส่วนสูง (วิธีเดียว) ในการตัดต้นไม้** ที่จะนำไปปลูกลงดิน ต้นไหนสูงเกิน 1 เมตร ผ่าน! เจ้าได้ไปต่อ

(37) **เนอสเซอร์ี่ได้ความสูงของต้นไม้เฉลี่ยเกิน 1 เมตร** ก็จะมีองค์หนึ่งการันตีว่าเนอสเซอร์ี่นี้ได้มาตรฐานนะ พวกคุณสามารถส่งเมล็ดพันธุ์ไปเพาะเลี้ยงได้อย่างสบายใจ (สมาชิกเลขที่ 815133, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (36) และ (37) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **คัดเลือกคุณภาพต้นไม้ วิธีวัดส่วนสูง (วิธีเดียว) การตัดต้นไม้** (ตัวอย่างที่ 36) **ความสูงของต้นไม้เฉลี่ยเกิน 1 เมตร** (ตัวอย่างที่ 37) ถ้อยคำดังกล่าวสื่อความหมายว่า การคัดเลือกพันธุ์ไม้ด้วยวิธีการเดียว คือ การวัดความสูงของลำต้น ต้นใดที่มีความสูงเกินขนาดตามเกณฑ์ที่นายทุนเจ้าของกิจการทางการเกษตรได้ตั้งไว้ ต้นนั้นก็จะผ่านเกณฑ์คัดเลือกในการดำเนินการต่อขั้นตอนต่อไป กรณีดังกล่าวนี้เทียบได้กับที่นักเรียนจะถูกวัดและประเมินผลเมื่อผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางการศึกษา หากนักเรียนคนใดผ่านเกณฑ์ตามที่ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาได้วางไว้ก็จะ

ถูกคัดเลือกให้เข้าสู่ระบบการศึกษาในขั้นต่อไปได้ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการคัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตรเกี่ยวโยงถึงการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา

8. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา” กับ “พืชผลทางการเกษตร”

ผู้รู้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา” หมายถึง นักเรียนในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “พืชผลทางการเกษตร” หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากการเกษตร เพื่อสื่อความคิดว่า นักเรียนในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน คือ ผลผลิตที่ได้จากการเกษตร

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา” กับ “พืชผลทางการเกษตร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ต้นไม้ ยืนต้น ไม้ดอก ไม้แคระ ไม้เลื้อย ผล ไม้อ่อน ไม้งาม ดอก** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 66 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(38) ผลปรากฏ เนอสรี่ก็ได้ **ต้นไม้นานาพันธุ์ ยืนต้นบ้าง ไม้แคระบ้าง ไม้ดอกบ้าง ไม้เลื้อยบ้าง**

(39) กระทรวงศึกษาธิการฯ... เป็นคนคัด**ต้นไม้**หลังจากที่มันงอก เพื่อนำไปปลูกลงดินต่อไป (สมาชิกเลขที่ 815133, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (38) และ (39) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “พืชผลทางการเกษตร” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ต้นไม้ ยืนต้น ไม้แคระ ไม้ดอก ไม้เลื้อย** (ตัวอย่างที่ 38) **ต้นไม้** (ตัวอย่างที่ 39) ต้นไม้ หมายถึง น. คำรวมเรียกพืชทั่วไป โดยปกติมีลำต้นใหญ่ มีกิ่งแยกออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 453) ยืนต้น หมายถึง น. เรียกต้นไม้ใหญ่ที่มีผลและมีอายุยืนนาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 955) แคระ หมายถึง ว. เตี้ยเล็กกว่าปรกติ เช่น คนแคระ ม้าแคระ ต้นไม้แคระ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 277) ไม้ดอก หมายถึง น. ไม้ที่ปลูกไว้ดูดอก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 933) เลื้อย หมายถึง ก. ทอดวงเวียนไป (ใช้แก่ไม้เถา) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,087) ถ้อยคำดังกล่าวสื่อความหมายว่า นักเรียนที่ได้เข้าสู่สถาบันการศึกษาก็จะเจริญเติบโตในรูปแบบที่แตกต่างกันตามธรรมชาติของตนเอง เหมือนกับพืชผลทางการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น ไม้ยืนต้น ไม้แคระ ไม้ดอก ไม้เลื้อย เป็นต้น ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า พืชผลทางการเกษตรเกี่ยวโยงถึงผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การทำเกษตรกรรม” โดยปรากฏใน 8 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ” กับ “นายทุนทางการเกษตร” 2) “ผู้ปกครอง” กับ “เกษตรกร” 3) “สถานศึกษา” กับ “พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก” 4) “กระบวนการจัดการการศึกษา” กับ “กระบวนการเพาะปลูก” 5) “พัฒนาการของนักเรียน” กับ “การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร” 6) “ปัญหาของระบบการศึกษา” กับ “วัชพืช” 7) “การประเมินผลทางการศึกษา” กับ “การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร” และ 8) “ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา” กับ “พืชผลทางการเกษตร” ซึ่งมีโน้ตส์ดังกล่าวได้แสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม

สังคมไทยมีรากฐานจากสังคมเกษตรกรรม การเพาะปลูกจึงเป็นอาชีพหลักสำคัญในการเลี้ยงปากเลี้ยงท้องและสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจของประเทศมายาวนาน ดังนั้นผู้ใช้ภาษาในสังคมไทย จึงมีโน้ตส์การทำเกษตรกรรมเมื่อกล่าวถึงการศึกษา ซึ่งจะช่วยอธิบายเมื่อสื่อสารได้เห็นภาพชัดเจน ดังที่สำนวนไทยที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการทำเกษตรกรรมที่ว่า “รากฐานของบ้านคืออิฐ รากฐานของชีวิตคือการศึกษา” ถ้อยคำดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษามีความสำคัญ และสังคมไทยก็มีความสัมพันธ์กับเกษตรกรรม เมื่อพิจารณาคำว่า “รากฐาน” ซึ่งหมายถึง น. หลักสำคัญอันเป็นพื้นฐานรองรับส่วนที่เป็นพื้นรองรับสำหรับพัฒนาต่อไป สำนวนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาเป็นหลักสำคัญอันเป็นที่รองรับการเจริญเติบโตด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ และเมื่อพิจารณานัยของคำว่า “ราก” ซึ่งหมายถึง ส่วนของต้นไม้ ตามปกติอยู่ในดินโดยมีหน้าที่ดูดอาหารเลี้ยงลำต้น จะพบความหมายที่สื่อถึงความสำคัญของการศึกษา กล่าวคือ หากเปรียบเทียบมนุษย์เป็นต้นไม้หนึ่งต้น ส่วนของต้นไม้ที่มีหน้าที่สำคัญในการดูดอาหารไปเลี้ยงส่วนอื่น ๆ ของลำต้นก็คือ ราก ซึ่งในที่นี้ก็เปรียบได้กับ “การศึกษา” หากรากของต้นไม้ไม่ทำหน้าที่ดังกล่าวก็จะส่งผลให้พืชพันธุ์เกิดความเสียหายหรือล้มตายได้ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษานำส่วนประกอบของพืช คือ ราก มาเปรียบเทียบกับการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ใช้ภาษาผูกพันเกี่ยวข้องและใกล้ชิดมากกล่าวถึงเรื่องการศึกษา เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม จึงกล่าวเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรม กล่าวคือ

การทำเกษตรกรรมต้องอาศัยนายทุนทางการเกษตรซึ่งเป็นเจ้าของกิจการที่จะลงทุนเพื่อผลประโยชน์และกำไรที่ได้จากการทำเกษตรกรรม นายทุนซึ่งเปรียบได้กับผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการที่ทำหน้าที่ในการวางแผน จัดสรรนโยบายและงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีเกษตรกรทำหน้าที่ดูแลและบำรุงพืชผลทางการเกษตรซึ่งเปรียบได้กับ

ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาในระบบการศึกษา โดยใช้พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูกเป็นแหล่งเพาะปลูกต้นกล้าให้เติบโต ซึ่งเปรียบได้กับสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่ผู้ปกครองได้ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา การจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีกระบวนการ คือ การอบรมดูแล สั่งสอน ให้ทั้งความรู้ทางวิชาการและการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับกระบวนการเพาะปลูกที่ต้องมีการดูแล การรดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย เพื่อให้ต้นกล้ามีการเจริญเติบโต เมื่อต้นกล้าเจริญเติบโตอาจจะมีปัญหาอุปสรรคที่ทำให้เจริญเติบโตได้ช้า คือ วัชพืช ซึ่งในมุมมองนี้เปรียบได้กับปัญหาของระบบการศึกษา เมื่อต้นกล้าเติบโตขึ้นพร้อมเก็บเกี่ยวแล้ว นายทุนทางการเกษตรก็จะมีการตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตรเปรียบได้กับการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา เพื่อจะได้นำพืชผลทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์ต่อ ทั้งเพื่อจำหน่ายหรือบริโภคต่อไป

รูปภาพการสู้รบแข่งขัน

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบคือ “การสู้รบแข่งขัน” จำนวน 175 ถ้อยคำ เช่น **นักรบ นักสู้ ผู้พ่ายแพ้ แข็งแกร่ง แกร่ง อดทน แข่งขัน การวิ่งแข่ง วิ่ง กีฬา เลือดแทบกระเด็น ดุเดือด อารูธ ติดอารูธ กลยุทธ์ สนามแข่งขัน เวทีมวย รั้งท้าย แพ้ ชนะ ตกต่ำ อันดับรั้งท้าย** เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสู้รบแข่งขัน ได้แก่ 1) บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน 2) สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน 3) การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา 4) สถานการณ์ในระบบการศึกษา 5) การรับมือในระบบการศึกษา 6) สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา และ 7) ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 7 หน่วย แสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบกับ “การสู้รบแข่งขัน” ดังนี้

ตาราง 4 แสดงหน่วยนิกรเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกรเปรียบเทียบ
1	บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	ผู้ต่อสู้แข่งขัน
2	สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน
3	การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา	วิธีการต่อสู้แข่งขัน
4	สถานการณ์ในระบบการศึกษา	สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน
5	การรับมือในระบบการศึกษา	ยุทธวิธีและอาวุธ
6	สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา	สนามแข่งขันต่อสู้
7	ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา	ผลของการแข่งขันต่อสู้

1. หน่วยนิกรเปรียบเทียบ “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “ผู้ต่อสู้แข่งขัน”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนิกรเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 3) และนักเรียน หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้รับการศึกษจากโรงเรียน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 613) รวมความว่า ผู้บริหารจัดการงานทางด้านการศึกษา รวมถึงผู้รับการศึกษจากโรงเรียน เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้ต่อสู้แข่งขัน” หมายถึง บุคคลผู้เป็นคู่สู้รบกันแข่งขันกัน เพื่อสื่อความคิดว่าบุคคลผู้บริหารจัดการงานด้านการศึกษา และผู้รับการศึกษจากโรงเรียน คือ ผู้ที่ต้องต่อสู้และแข่งขัน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนิกรเปรียบเทียบระหว่าง “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “ผู้ต่อสู้แข่งขัน” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **นักรบ นักสู้ นักต่อสู้ ผู้พิทักษ์ ผู้แพ่** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 10 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(40) เรียนหนัก เรียนเยอะ สอบบ่อย **นักรบ**ตายในสนามรบ ทุกคนจึงถูกมีความกล้าหาญ เด็กไทยเรียนไม่จบตกเหวของระบบการศึกษา (EEF Thailand, 2557, สื่อออนไลน์)

(41) ยิ่งแข่งขันคนยิ่ง active ผลด้านลบของการแข่งขัน คือ จะมี**ผู้แพ่**เกิดขึ้นหลายประเทศติดกับเรื่องนี้ (สมหวัชิต-ปฏิรูปการศึกษาไทยแลนด์ 4.0, 2561)

ตัวอย่างที่ (40) และ (41) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้ต่อสู้แข่งขัน” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **นักรบ** (ตัวอย่างที่ 40) **ผู้แพ้** (ตัวอย่างที่ 41) ถ้อยคำ **นักรบ** หมายถึง น. ผู้ชำนาญในการรบ หรืออาจหมายถึงทหาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 613) และ **ผู้แพ้** หมายถึง ผู้ที่ไม่ชนะจากการแข่งขัน สื่อความหมายว่า นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษาต้องเผชิญชีวิตในระบบการศึกษาเช่นเดียวกับผู้มีความชำนาญในการรบและจะเสียชีวิตในสนามรบได้ตลอดเวลา ดังนั้นนักเรียนไทยจึงมีความเสี่ยงในการใช้ชีวิตภายใต้ระบบการศึกษาในยุคปัจจุบัน และมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว (ตัวอย่างที่ 40) และหากมองเรื่องการศึกษา คือ การแข่งขันในทุกขณะก็จะมีผู้แพ้เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่การพัฒนาที่แท้จริง (ตัวอย่างที่ 41) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่าผู้ต่อสู้แข่งขันเกี่ยวโยงถึง “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน”

2. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้บริหารงานจัดการทางด้านการศึกษาและของผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้รับการศึกษาจากโรงเรียน เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน” หมายถึง ลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้สู้รบแข่งขัน เพื่อสื่อความคิดว่าลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้บริหารงานด้านการศึกษาและผู้รับการศึกษาในโรงเรียน คือ ลักษณะคุณสมบัติของนักรบ นักแข่งขัน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **อดทน แข็งแกร่ง แกร่ง ทน ไม่เข้มแข็ง เข้มแข็ง** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 18 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(42) ลูกหลานจึงต้อง**อดทน**ศึกษาเล่าเรียน เพื่อวันข้างหน้า จะได้เจริญเติบโตขึ้นมาสร้างฐานะแล้วเลี้ยงดูพ่อแม่ได้ในอนาคต (รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี, 2557, สื่อออนไลน์)

(43) เด็กในรุ่นนี้เวลาจะไปจะต้องทำให้ตัวเอง**แข็งแกร่ง** ไม่งั้นหุ่นยนต์กับคอมพิวเตอร์กินแทนหมด (9 MCOT Official, 2561, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (42) และ (43) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **อดทน** (ตัวอย่างที่ 42) **แข็งแกร่ง** (ตัวอย่างที่ 43) ถ้อยคำ **อดทน** หมายถึง ก. บึกบึน ยอมรับสภาพ

ความลำบาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,365) และ แข็งแกร่ง หมายถึง ว. อุดทนไม่ย่อท้อ สื่อความหมายว่า นักเรียนผู้เป็นส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษา ต้องมีความพร้อมที่จะอยู่ภายใต้ระบบการศึกษาโดยมีลักษณะเฉพาะเช่นเดียวกับความพร้อมผู้ที่ต้องต่อสู้แข่งขัน คือต้องมีความแข็งแกร่ง อุดทน ต่อสิ่งที่ต้องเผชิญ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขันเกี่ยวข้องถึง “สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการต่อสู้แข่งขัน”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” เผชิญ หมายถึง ก. ปะทะกัน ต่อกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 787) กล่าวคือ การพบ ปะทะ หรือดำเนินการอยู่ในระบบการศึกษา คือ “วิธีการต่อสู้แข่งขัน” วิธี หมายถึง น. ทำนองหรือหนทางที่จะทำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,121) กล่าวคือ หนทางหรือวิธีการที่ใช้ในการต่อสู้แข่งขัน เพื่อสื่อความคิดว่าการดำเนินการอยู่ในระบบการศึกษา คือหนทางหรือวิธีการที่ใช้ในการต่อสู้แข่งขัน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการต่อสู้แข่งขัน” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **แข่ง แข่งขัน การวิ่งแข่ง วิ่ง กีฬา แพ้คัดออก แกร่งแย่ง สงคราม สู้ โจมตี ตี** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 99 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(44) กระแสหลักเนี่ยเชื่อว่าเรื่องการศึกษาคือการเตรียมคนให้เข้าสู่การทำงาน มันก็เลยไปเน้นที่เรื่องการแข่งขันใช่ปะ? โรงเรียนจะคาดหวังกับคุณครูให้พาเด็ก**แข่งขัน**ได้ (ECHO, 2561, สื่อออนไลน์)

(45) ทุกคนก็ต่างต้อง**แกร่งแย่ง**กัน แย่งชิงคาบสอน (สำนักข่าวไทย THAMCOT, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (44) และ (45) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “วิธีการต่อสู้แข่งขัน” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **แข่งขัน** (ตัวอย่างที่ 44) **แกร่งแย่ง** (ตัวอย่างที่ 45) แข่งขัน หมายถึง ก. ชิงเอาชนะเพื่อให้รางวัล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 215) แข่งแย่งหมายถึง ก. พยายามเอาดีเอาเปรียบกันหรือจะเอาแต่ได้ข้างเดียว ไม่ปรองดองกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 152) สื่อความหมายว่า การอยู่ในระบบการศึกษาไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางการศึกษา หรือเป็นนักเรียน ต้องพยายามดิ้นรนอย่างเอาดีเอาเปรียบผู้อื่น

เพื่อชิงชัยชนะในการอยู่ในวงการศึกษาก็ได้ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า วิธีการต่อสู้แข่งขันเกี่ยวข้องถึง “การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา”

4. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สถานการณ์ในระบบการศึกษา” กับ “สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “สถานการณ์ในระบบการศึกษา” สถานการณ์ หมายถึง น. เหตุการณ์ที่กำลังเป็นไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,158) ในที่นี้หมายถึง เหตุการณ์ในบริบทการศึกษาที่กำลังเป็นอยู่ คือ “สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน” หมายถึง ความเป็นไปภายใต้บริบทการต่อสู้แข่งขัน เช่น ดุเดือด จริงจัง เป็นต้น เพื่อสื่อความคิดว่าเหตุการณ์ในบริบทของการศึกษา คือ ลักษณะความเป็นไปในบริบทการต่อสู้แข่งขัน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สถานการณ์ในระบบการศึกษา” กับ “สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เลือดแทบกระเด็น ดุเดือด จะเป็นจะตาย** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 2 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(46) ให้ลูกเรียน**เลือดแทบกระเด็น** (สมาชิกหมายเลข 3096643, 2559, สื่อออนไลน์)

(47) ขณะที่อีกฟากฝั่งแข่งกัน**จะเป็นจะตาย** ต้องเรียนพิเศษกันตั้งแต่อนุบาล (ครูพี่เหียน, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (46) และ (47) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **เลือดแทบกระเด็น** (ตัวอย่างที่ 46) **จะเป็นจะตาย** (ตัวอย่างที่ 47) เลือดแทบกระเด็น กระเด็น หมายถึง ก. เคลื่อนจากที่เดิม หรือแตกแยกจากที่เดิมออกไปโดยเร็ว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 35) หมายถึง การได้รับบาดเจ็บอย่างหนักจากการโดนทำร้ายซึ่งทำให้เลือดออกจากร่างกายโดยเร็ว **จะเป็นจะตาย** หมายถึง อยู่ในสถานการณ์คับขันระหว่างความเป็นหรือความตาย สื่อความหมายว่าสถานการณ์ภายใต้ระบบการศึกษาเป็นสถานการณ์ที่มีการสู้รบแข่งขัน ต่อสู้ แย่งชิง จนมีการบาดเจ็บ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า สถานการณ์ต่อสู้แข่งขันเกี่ยวข้องถึง “สถานการณ์ในระบบการศึกษา”

5. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “การรับมือในระบบการศึกษา” กับ “ยุทธวิธีและอาวุธ”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การรับมือในระบบการศึกษา” รับมือ หมายถึง ก. ต่อต้าน กำราบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 990) ในที่นี้หมายถึง การต่อต้านหรือการป้องกันตนเองในระบบการศึกษา คือ “ยุทธวิธีและอาวุธ” ยุทธวิธี หมายถึง วิธีและอุบายของการรบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 958) อาวุธ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการทำร้าย ทำลาย ป้องกันคู่ต่อสู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,410) รวมความหมายถึง อุบายและเครื่องมือที่ใช้ในการรบ เพื่อสื่อความคิดว่าป้องกันตนเองในระบบการศึกษา คือ วิธีการ อุบาย และเครื่องมือที่ใช้ในการสู้รบแข่งขัน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การรับมือในระบบการศึกษา” กับ “ยุทธวิธีและอาวุธ” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **อาวุธ กลยุทธ์ ติดอาวุธ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 7 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(48) การศึกษาคือ**อาวุธ**ที่สำคัญที่สุดที่คุณจะเปลี่ยนแปลงโลกใบนี้ได้ (Thai PBS, 2557, สื่อออนไลน์)

(49) คุณต้องหา**กลยุทธ์**ที่ทำให้การเรียนรู้มีลมหายใจให้ได้ (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไทย, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (48) และ (49) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ยุทธวิธีและอาวุธ” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **อาวุธ** (ตัวอย่างที่ 48) **กลยุทธ์** (ตัวอย่างที่ 49) อาวุธ หมายถึง น. เครื่องมือที่ใช้ในการทำร้าย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,410) กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการในการรบ สื่อความหมายว่า การศึกษาคือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนเผชิญอยู่ในโลกนี้ได้ เพื่อใช้ป้องกันตัวและทำร้ายสิ่งต่าง ๆ (ตัวอย่างที่ 48) และครูจะต้องมีแผนหรือวิธีการในการสั่งงานหรือการบ้านแก่นักเรียน เช่นเดียวกับการเตรียมวิธีการเพื่อสู้รบหรือตั้งรับในสนามรบ (ตัวอย่างที่ 49) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ยุทธวิธีและอาวุธเกี่ยวโยงถึง “การรับมือในระบบการศึกษา”

6. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “สถานที่ที่ดำเนินงานด้านการศึกษา” กับ “สนามแข่งขันต่อสู้”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สถานที่ที่ดำเนินงานด้านการศึกษา” หมายถึง พื้นที่หรือที่ที่สามารถจัดกิจกรรมด้านการศึกษาได้ เช่น ห้องประชุม โรงเรียน รวมถึงอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ดำเนินงานทางด้านการศึกษา คือ “สนามแข่งขันต่อสู้” หมายถึง พื้นที่สำหรับการแข่งขัน

ประลอง เพื่อสื่อความคิดว่าพื้นที่ที่ใช้ดำเนินงานทางการศึกษา คือ พื้นที่สำหรับการแข่งขัน
ประลอง

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สถานที่ดำเนินงานด้าน
การศึกษา” กับ “สนามแข่งขันต่อสู้” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **สนามแข่งขัน
เวทิมวย** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 2 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(50) ส่วนประถมการศึกษาแน่นอนว่าการแข่งขันใน**สนามแข่งขัน** (Benjawan
Kobkan, 2558, สื่อออนไลน์)

(51) เป็นครั้งแรกที่จัดตั้ง**เวทิมวย** เป็นทอคแบทเทิล (Timeline Suthichai yoon, 2559,
สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (50) และ (51) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วย
ที่นำมาเปรียบ คือ “สนามแข่งขันต่อสู้” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **สนามแข่งขัน** (ตัวอย่างที่ 50)
เวทิมวย (ตัวอย่างที่ 51) สนามแข่งขัน สนาม หมายถึง น. ลาน ที่ว่าง ที่โล่ง (ราชบัณฑิตยสถาน,
2556, หน้า 1,162) แข่งขัน หมายถึง ก. ชิงเอาชนะเพื่อรางวัล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า
215) รวมความว่า ลานสำหรับชิงชนะเพื่อเอารางวัล และ เวทิมวย หมายถึง ที่ยกพื้นสำหรับ
เล่นมวย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,129) สื่อความหมายว่า พื้นที่การจัดทางด้านการศึกษา
คือพื้นที่สำหรับการต่อสู้ประลองแข่งขันเพื่อชิงชัย ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า
สนามแข่งขันต่อสู้เกี่ยวโยงถึง “สถานที่ดำเนินงานทางการศึกษา”

**7. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “ผลของ
การแข่งขันต่อสู้”**

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึก
เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” คือ ผลลัพธ์หรือ
ข้อสรุปที่จากการชิงชัยในระบบการศึกษา คือ “ผลของการแข่งขันต่อสู้” หมายถึง ข้อสรุปแพ้ชนะ
ในการแข่งขันต่อสู้ในสนาม เพื่อสื่อความคิดว่าผลลัพธ์ของการชิงชัยที่ในระบบการศึกษา คือ
ข้อสรุปแพ้ชนะในการแข่งขันต่อสู้ในสนาม

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผลของการเผชิญอยู่ในระบบ
การศึกษา” กับ “ผลของการแข่งขันต่อสู้” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **รังท้าย แพ้ ชนะ
ตกต่ำ อันดับบ๊วย อันดับรังท้าย อันดับท้าย ๆ กวาดแชมป์ ชัยชนะ รู้ผลแพ้ชนะ** เป็นต้น
โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 37 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(52) ทำไมการศึกษาของเด็กไทย**รังท้าย**อาเซียน ทั้ง ๆ ที่งบประมาณการศึกษา
เพิ่มขึ้นทุกปี (สมาชิกหมายเลข 2500165, 2558, สื่อออนไลน์)

(53) ถ้าพิจารณาคุณภาพการศึกษาไทยอาจจะอยู่อันดับท้าย ๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน (Thairath Online, 2558, สืบออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (52) และ (53) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ผลของการแข่งขันต่อสู้” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **รั้งท้าย** (ตัวอย่างที่ 52) **อันดับท้าย ๆ** (ตัวอย่างที่ 53) รั้งท้าย หมายถึง ว. อยู่ในลำดับสุดท้าย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 958) อันดับท้าย ๆ หมายถึง เมื่อจัดเรียงแล้วจะอยู่ในอันดับหลัง ๆ เพื่อสื่อความหมายว่าหากมองว่าประเทศไทยเราต้องแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ในด้านการศึกษาเรามักจะเป็นผู้แพ้ โดยที่ถูกจัดไว้อันดับท้าย ๆ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผลของการแข่งขันต่อสู้เกี่ยวข้องกับ “ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การสู้รบแข่งขัน” โดยปรากฏใน 7 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “ผู้ต่อสู้แข่งขัน” 2) “สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน” 3) “การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการต่อสู้แข่งขัน” 4) “สถานการณ์ในระบบการศึกษา” กับ “สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน” 5) “การรับมือในระบบการศึกษา” กับ “ยุทธวิธีและอาวุธ” 6) “สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา” กับ “สนามแข่งขันต่อสู้” 7) “ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “ผลของการแข่งขันต่อสู้” ซึ่งมโนทัศน์ดังกล่าวได้แสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน

คำเปรียบเปรยที่เราจะได้ยินว่า “ชีวิตคือการต่อสู้” ถ้อยคำนี้สื่อให้เห็นถึงแนวคิดการดำเนินชีวิตว่า ในทุกช่วงวัยแห่งการเจริญเติบโตจะต้องฟันฝ่าต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาทุกเมื่อ โดยเฉพาะชีวิตที่ต้องการความก้าวหน้าในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน เช่นเดียวกับการเข้าสู่ระบบการศึกษาที่มีที่มีความเหลื่อมล้ำสูง ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาในฐานะผู้บริหารงานก็ต้องมุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในด้านของผู้ปกครองก็ต้องมุ่งแข่งขันพัฒนาบุตรหลานเพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาและสถานศึกษาที่ตนคิดว่าดีมีมาตรฐาน เช่นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งโดยมากจะอยู่ในเมืองใหญ่ สถานศึกษาที่ถูกเชื่อว่ามีคุณภาพสูงเหล่านั้น จะมีพื้นที่สำหรับรับนักเรียนอย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถรับทุกคนที่ต้องการเข้ามาได้ ดังนั้นจึงต้องมีระบบการคัดเลือก โดยผู้ที่มีความพร้อมตามคุณสมบัติที่ถูกกำหนดไว้เท่านั้นจะเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก ผู้ปกครองและนักเรียนจึงต้องเตรียมความพร้อมให้มากที่สุด ซึ่งต้องต่อสู้เพื่อแข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองถูกคัดเลือกซึ่งหมายถึงผู้ชนะในเกมนี้

สถานการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อต้องข้องเกี่ยวกับระบบการศึกษา ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีโน้ตค้นเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน กล่าวคือ ผู้ต่อสู้แข่งขันในเกม กีฬา และสงครามเปรียบเทียบกับบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนผู้เป็นส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา คือ ครูที่สอบเข้ารับบรรจุเป็นข้าราชการ ซึ่งต้องผ่านกระบวนการสอบแข่งขันเข้ามาทำงาน ในแต่ละสนามสอบนั้นต้องแข่งขันกับคนอื่นจำนวนมาก และการที่นักเรียนหนึ่งคนจะสามารถเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เชื่อว่ามีคุณภาพดีนั้น ต้องผ่านการสอบแข่งขันกับคนอื่นเป็นจำนวนมากเช่นกัน ก่อนที่ผู้ต่อสู้แข่งขัน จะลงสนามเตรียมความพร้อมอย่างดีที่สุดเพื่อให้มีความแข็งแกร่งและอดทนในการแข่งขัน โดยที่ต้องมีกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการเอาชนะคู่ต่อสู้ เปรียบได้กับนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นผลผลิตของระบบการศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์และเคล็ดลับต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา ในสถานการณ์ต่อสู้แข่งขันจะดุเดือด อันตราย เปรียบได้กับการที่นักเรียนต้องใช้ชีวิตระบบการศึกษาอย่างเข้มข้นหนักหน่วง บางครั้งผู้ต้องใช้อาวุธในการโต้ตอบกับคู่ต่อสู้หรือป้องกันตัวด้วย และท้ายสุดผลของการแข่งขันในเกมการต่อสู้ก็จะมีฝ่ายแพ้และฝ่ายชนะตามวิถีของการแข่งขัน โดยที่ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโน้ตค้นส่วนมากว่าระบบการศึกษาไทยเป็นผู้แพ้เมื่อต้องแข่งขันในสนามระดับสากล

รูปภาพการรักษาทางการแพทย์

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบคือ “การรักษาทางการแพทย์” จำนวน 149 ถ้อยคำ เช่น หมอ พยาบาล ผ่าตัด เยียวยา รักษา ยา ยาขม สูตทยา เสียสติ ICU ประสาท บ่วยปางตาย อาการบ่วยเรื้อรัง อาการโคม่า ตาย หาย ไอซียู ล้มเหลว เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา ได้แก่ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา 2) การแก้ปัญหา ระบบการศึกษาและการให้การศึกษา 3) วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน 4) ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา 5) สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา และ 6) ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 6 หน่วย แสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การรักษาทางการแพทย์” ดังนี้

ตาราง 5 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกเปรียบเทียบ
1	ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา	บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย
2	การแก้ปัญหาในระบบการศึกษาและการให้การศึกษา	วิธีการรักษา
3	วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน	ยารักษา
4	ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา	โรค
5	สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา	อาการและความเร่งด่วนในการรักษา
6	ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา	ผลของการรักษา

1. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นต้นไป และบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้สนับสนุนการศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษาในหน่วยต่าง ๆ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542, หน้า 3) เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย” บุคลากรทางการแพทย์ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล เป็นต้น รวมทั้งผู้ที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาผู้ป่วยในด้านอื่น ๆ ด้วย (พลินชรัตน์, ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) และผู้ป่วย หมายถึง ผู้ที่ไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 785) เพื่อสื่อความคิดว่า บุคลากรหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา คือ บุคลากรทางการแพทย์ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาผู้ป่วยและเป็นผู้ป่วย

การใช้รูปภาพที่แสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “บุคลากรทางการแพทย์” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น หมอ พยาบาล ผู้บริหาร...ที่สามารถพาโรงเรียนออกจากไอชียุ คุณครูที่ต้องการเยียวยา เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 15 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(54) ผู้บริหารท่านไหนใน 3,000 เนี่ยที่สามารถพาโรงเรียนออกจากไอซียูได้ ท่านจะอยู่ในลิสต์ที่โปรโมทขึ้นไปเป็นผู้บริหาร (เตรียมสอบบรรจุครู by ยอด, 2559, สื่อออนไลน์)

(55) กลายเป็นว่าเพจของผมเป็นศูนย์รวมของคุณครูที่ต้องการเยียวยาทางจิตใจ จากการสอนที่โรงเรียน (EDUCA TALK, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (54) และ (55) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า ผู้บริหารท่านไหน...พาโรงเรียนออกจากไอซียู (ตัวอย่างที่ 54) คุณครูที่ต้องการเยียวยา (ตัวอย่างที่ 55) ถ้อยคำในตัวอย่างที่ 54 เป็นคำกล่าวของรัฐมนตรีฯ กระทรวงสาธารณสุขที่มีการดำเนินโครงการโรงเรียน ICU ซึ่งเป็นห้องดูแลผู้ป่วยวิกฤต (BANGKOK HOSPITAL, ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) โครงการนี้ เป็นโครงการเพื่อเร่งแก้ปัญหาโรงเรียนที่ขาดโอกาสและขาดความพร้อม หากผู้บริหารสามารถนำโรงเรียนให้พ้นจากวิกฤตนี้ จะได้ขึ้นทะเบียนรายชื่อเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งบริหารที่สูงขึ้นเป็นรางวัล และครูปรารถนาที่จะได้รับการเยียวยา เยียวยา หมายถึง บำบัดโรค แก่โรค (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 962) ทางจิตใจ เนื่องจากการทำงานที่ส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจ (ตัวอย่างที่ 54) ความนี้เปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วยเกี่ยวโยงถึงผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

2. หน่วยนี้เปรียบเทียบ “การแก้ปัญหาาระบบการศึกษาและการให้การศึกษา” กับ “วิธีการรักษา”

ผู้รู้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การแก้ปัญหาาระบบการศึกษาและการให้การศึกษา” การแก้ปัญหาาระบบการศึกษา หมายถึง การจัดการกับปัญหา การพัฒนา และการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น และการให้การศึกษา หมายถึง การให้ความรู้ การอบรม การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากสภาพแวดล้อม เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “วิธีการรักษา” หมายถึง วิธีปฏิบัติตามหลักขั้นตอนเพื่อระวัง ปกป้อง และเยียวยาให้หายจากโรค เพื่อสื่อความคิดว่า วิธีการเยียวยาให้หายจากโรค คือ การจัดการและพัฒนาระบบการศึกษา

การใช้รูปภาพที่แสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่าง “การแก้ปัญหาาระบบการศึกษาและการให้การศึกษา” กับ “วิธีการรักษา” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น ผ่าตัด เยียวยา รักษา เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 16 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(56) เร่งช่วยเหลือเยียวยา โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา (ETVNEWS THAI, 2557, สื่อออนไลน์)

(57) ครูรักษาด้วยการให้สติปัญญา ล้วนเหมือนรักษาด้วยการแพทย์ เมื่อเห็นคนที่เรารักษาดีขึ้น เราก็ต้องมีความสุขไปด้วย และนี่คือเหตุผลที่ครูเป็นครูตลอดชีวิต (7Eleven Thailand, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (56) และ (57) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “วิธีการรักษา” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **เยียวยา** (ตัวอย่างที่ 56) **รักษา** (ตัวอย่างที่ 57) คำว่า เยียวยา หมายถึง ก. บำบัดโรค แก้โรค และ รักษา หมายถึง ระวัง ป้องกัน สงวนไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 962) ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน (ตัวอย่างที่ 56) และครู คือ ผู้รักษานักเรียนเช่นเดียวกับแพทย์ที่ต้องรักษาผู้ป่วย แต่ครูรักษาด้วยการให้การศึกษา ให้นักเรียนมีความรู้ ครูก็มีความสุขเช่นเดียวกับแพทย์ที่รักษาผู้ป่วยได้สำเร็จ (ตัวอย่างที่ 57) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการรักษาเกี่ยวโยงถึง “การแก้ปัญหาาระบบการศึกษา และการให้การศึกษา”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน” กับ “ยารักษา”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน” หมายถึง วิธีปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบในด้านการศึกษาและคำสอนที่กำหนดให้เรียนเปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ยารักษา” หมายถึง สิ่งที่ใช้แก้ ป้องกัน และรักษาโรค เพื่อสื่อความคิดว่าวิธีการทำงานด้านการศึกษาอย่างมีระบบและสาระสำคัญเนื้อหาที่กำหนดให้เรียน คือ สิ่งที่สามารถรักษา ป้องกัน และรักษาโรคได้

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน” กับ “ยารักษา” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ยา ยาแรง ยาขม ใช้ยา สูตรยา** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 8 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(58) รัฐมนตรีสาธารณสุขก็บอกผมไม่ได้ ว่าห้ามรักษาแบบนี้ เพราะนี่คือ professional รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาบอกคุณต้องผ่าตัดแบบนี้ **ใช้ยา**แบบนี้ ไม่ได้นะ AC006 (Timeline Suthichai, 2558, สื่อออนไลน์)

(59) ครูเปรียบได้แค่หมอ...นักเรียนคือคนป่วย...โครงสร้างหลักสูตรคือ**สูตรยา** ขอรับ (เป็นความคิดส่วนตัวนะขอรับ) (Skolpat Sensook, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (58) และ (59) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ยารักษา” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ใช้ยา** (ตัวอย่างที่ 5) **สูตรยา** (ตัวอย่างที่ 6) คำว่า ใช้ยา หมายถึง การใช้สิ่งที่แก้หรือป้องกันโรค และบำรุงร่างกาย สูตรยา หมายถึง น.

ส่วนประกอบที่กำหนดขึ้นในการปรุงยา อาหาร เครื่องดื่ม เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,249) ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รัฐมนตรีฯ มองว่าครูคือผู้เข้าใจวิธีการกำหนดหลักสูตรหรือวิธีการสอนที่สุด ซึ่งเปรียบเสมือนกับแพทย์ที่เป็นเชี่ยวชาญในการตรวจวินิจฉัยโรค ในที่นี้เป็นการเปรียบเทียบการศึกษากับการสาธารณสุขได้ว่า ครูเปรียบกับแพทย์ และวิธีการทำงาน เนื้อหาบทเรียนคือยา ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ยารักษาเกี่ยวโยงถึง “นโยบายและหลักสูตร”

4. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา” กับ “โรค”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา” สิ่งที่เป็นข้อขัดข้องที่ทำให้การบริหารการศึกษาดำเนินไปอย่างไร้ราบรื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 733) เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “โรค” หมายถึง ภาวะที่ร่างกายทำงานได้ไม่เป็นปกติ เนื่องจากเชื้อโรค (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,024) เพื่อสื่อความคิดว่า ข้อขัดข้องในการบริหารด้านการศึกษา คือ เชื้อโรค

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา” กับ “โรค” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เสียสติ ประสาทเสียสุขภาพ บ้าบ้า ๆ บอ ๆ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 12 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(60) ระบบระบอบ **บ้า ๆ บอ ๆ** หลาย ๆ อย่าง (สมาชิกเลขที่ 1149444, 2558, สื่อออนไลน์)

(61) มีครูไม่น้อยเลย ที่หมกมุ่นกับงานกับนักเรียน แบบแทบ**เสียสติ..ประสาทรับทาน เสียสุขภาพ** หรือบางรายถึงขั้นครอบครัวแตกแยกไปก็มี... (สมาชิกเลขที่ 701086, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (60) และ (61) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **บ้า ๆ บอ ๆ** (ตัวอย่างที่ 60) **เสียสติ ประสาทรับประทาน เสียสุขภาพ** (ตัวอย่างที่ 61) คำว่า บ้า ๆ บอ ๆ บ้า หมายถึง ก. เสียสติ วิกลจริต สติฟั่นเฟือน และ บอ หมายถึง ว. เกือบบ้า ใกล้จะเป็นบ้า ครึ่งบ้าครึ่งดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 656) ในที่นี้ใช้เป็นคำซ้ำเพื่อให้มีความหมายเด่นชัดขึ้น เสียสติ หมายถึง มีสติฟั่นเฟือน คุ่มร้ายคุ่มดี ประสาทรับประทาน ประสาท หมายถึง ส่วนของร่างกายมีลักษณะคล้ายเส้นใย มีหน้าที่นำคำสั่งและความรู้สึกไปสู่หรือออกจากสมอง หรืออวัยวะส่วนอื่นของร่างกาย โดยปริยายหมายถึง จิตใจ ความรู้สึก (ราชบัณฑิตยสถาน,

2556, หน้า 325) รับประทาน หมายถึง กิน คำนี้ภาษาปากใช้ว่า ประสาทแตก หมายถึง กำลังมีภาวะความผิดปกติทางด้านสมอง และเสียสุขภาพ การมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนเนื่องจากสุขภาพเสื่อมโทรม สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาเทียบได้กับภาวะหรือโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้น ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า โรคเกี่ยวข้องถึง “ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา”

5. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไข ปัญหาการศึกษา” กับ “อาการและความเร่งด่วนในการรักษา”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไข ปัญหาการศึกษา” หมายถึง ความเป็นไปของระบบการศึกษาและความจำเป็นรีบเร่งถึงการได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาอย่างทันที่เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “อาการและความเร่งด่วนในการรักษา” หมายถึง ลักษณะหรือความเป็นไปของระบบการศึกษา รวมถึงระดับความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไข เพื่อสื่อความคิดว่า สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา คือ อาการและความรุนแรงของโรค

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา” กับ “อาการและความเร่งด่วนในการรักษา” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น ICU วิกฤต ป่วยหนัก ป่วยหลายโรค ป่วยปางตาย อาการป่วยเรื้อรัง อาการโคม่า ป่วย ไอซียู วิกฤตป่วยหนัก เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 61 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(62) โรงเรียนไอซียู/โรงเรียนวิกฤต (Spring News, 2560, สื่อออนไลน์)

(63) พบว่าการศึกษาไทย ป่วยหนัก ป่วยหลายโรค (ม่อนหินซ้อน, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (62) และ (63) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “อาการและความเร่งด่วนในการรักษา” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ไอซียู วิกฤต** (ตัวอย่างที่ 62) **ป่วยหนัก** **ป่วยหลายโรค** (ตัวอย่างที่ 63) คำว่า **ไอซียู** ทับศัพท์จาก ICU (Intensive Care Unit) ซึ่งเป็นห้องที่ใส่ดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพชั้นวิกฤต คือ อยู่ในขั้นล้มแหลมต่ออันตราย ป่วยหนัก หมายถึง มีอาการไม่สบายไม่สบายมาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 726) ป่วยหลายโรค หมายถึง ไม่สบายด้วยโรคหลายชนิด ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนคือสถานที่จัดการศึกษาบางแห่งอยู่ในภาวะอันตราย จำเป็นต้องได้รับ

การดูแลเร่งด่วน ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า อาการและความเร่งด่วนในการรักษาเกี่ยวโยงถึง “สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา”

6. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา” กับ “ผลของการรักษา”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา” ลักษณะ หมายถึง สมบัติเฉพาะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,048) ในที่นี้คือรูปแบบของการศึกษาหลังจากการจัดการแล้ว เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผลของการรักษา” หมายถึง ลักษณะที่เป็นไปหลังจากการเข้าสู่กระบวนการรักษาทางการแพทย์ เพื่อสื่อความคิดว่า ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา คือ ผลของการรักษาทางการแพทย์

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา” กับ “ผลของการรักษา” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ตาย หายไอซียูล้มเหลว** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 37 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(64) บางที่มี**ไอซียู** โรงเรียนหนึ่ง ข้ามมากบอกเป็น**ไอซียู** ขอลอยเดี่ยวให้รัฐมนตรีไล่ ผอ.ออก หาย**ไอซียู**เลย (Spring News, 2560, สื่อออนไลน์)

(65) คุณคิดว่า อะไรคือความ**ล้มเหลว** การศึกษาไทยครับ? (สมาชิกหมายเลข 1274899, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (64) และ (65) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผลของการรักษา” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **หายไอซียู** (ตัวอย่างที่ 64) **ล้มเหลว** (ตัวอย่างที่ 65) ถ้อยคำว่า หายไอซียู หาย หมายถึง ไม่ปรากฏ พ้นจากการเจ็บป่วย ในที่นี้คือ การพ้นจากสภาพที่ต้องรักษาในชั้นวิกฤติ **ล้มเหลว** หมายถึง ไม่ได้ผล หากใช้ในถ้อยคำว่า ภาวะหัวใจล้มเหลว สื่อความหมายว่า เสียชีวิตและหมดลมหายใจ ดังนั้นถ้อยคำดังกล่าวสื่อความหมายว่า ในบางสถานศึกษาจะพ้นวิกฤตได้หากไม่มีผู้อำนวยการโรงเรียน และการศึกษาถูกมองว่าเหมือนกับภาวะหัวใจล้มเหลวซึ่งสื่อถึงการเสียชีวิต ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าผลของการรักษาเกี่ยวโยงถึง “ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การรักษาทางการแพทย์” โดยปรากฏใน 6 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย” 2) “การแก้ปัญหาระบบการศึกษาและการให้การศึกษา” กับ “วิธีการรักษา” 3) “วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน” กับ “ยารักษา” 4) “ปัญหาและ

อุปสรรคของระบบการศึกษา” กับ “โรค” 5) “สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา” กับ “อาการและความเร่งด่วนในการรักษา” 6) “ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา” กับ “ผลของการรักษา” ซึ่งมีโน้ตค้นดังกล่าวได้แสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์

ความเจ็บป่วยเป็นสัจธรรมที่ทุกชีวิตต้องพบเจอ ดังนั้นเมื่อเราพบกับความเจ็บป่วยก็ต้องหาวิธีการรักษาเยียวยาให้อาการเจ็บป่วยหายหรือบรรเทาลงเพื่อให้กลับไปใช้ชีวิตแบบปกติได้โดยเร็วที่สุด เช่นกันเมื่อระบบการศึกษามีปัญหาหรือเป็นอุปสรรค รวมถึงการไม่รับการศึกษาของคนในสังคม ผู้คนในสังคมก็จะสะท้อนมุมมองว่าเป็นเช่นเดียวกับการเจ็บไข้ได้ป่วยได้หรือการเป็นโรคได้ ดังเห็นได้ชัดจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มีอาชีพเป็นแพทย์คือ นายแพทย์ วีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ จะมีโน้ตค้นเปรียบเทียบจากเรื่องที่ใกล้ตัว คือการรักษาโรค โดยสะท้อนผ่านในหลายถ้อยคำเมื่อมีโอกาสถูกสัมภาษณ์ในสื่อสาธารณะและการจัดทำโครงการพัฒนาระบบการศึกษา คือ โครงการห้องเรียน ICU ขึ้น ในสมัยที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนที่สามในสมัยรัฐบาล คสช. ก็เป็นการชี้ชัดว่า รัฐมนตรีฯ ทำงานด้านการศึกษาเหมือนกับการรักษาผู้ป่วย นอกจากนี้ผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ ก็มีโน้ตค้นนี้เช่นเดียวกัน ดังถ้อยคำที่สะท้อนผ่านโฆษณาทางโทรทัศน์ชิ้นหนึ่งว่า “ครูรักษาด้วยการให้สติปัญญา ล้วนเหมือนรักษาด้วยการแพทย์ เมื่อเห็นคนที่เรารักษาดีขึ้น เราก็ต้องมีความสุขไปด้วย และนี่คือเหตุผลที่ครูเป็นครูตลอดชีวิต” (7Eleven Thailand, 2558, ลี้ออนไลน์) ถ้อยคำข้างต้นเป็นตัวอย่งที่สะท้อนให้เห็นว่า การสอนของครูเปรียบได้กับการรักษาทางการแพทย์ เห็นได้เมื่อพิจารณาถ้อยคำข้างต้นที่สื่อความหมายว่า โรงเรียนเปรียบเสมือนกับผู้ป่วยหนัก และการที่ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเปรียบได้เช่นเดียวกับการที่แพทย์รักษาผู้ป่วยให้มีอาการดีขึ้นหรือหายจากโรค เห็นได้ว่าโน้ตค้นการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ได้สะท้อนผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบอย่างหลายหลายน่าสนใจ กล่าวคือ

บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย คือ ผู้ที่ทำหน้าที่รักษาผู้ป่วยและผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา เปรียบได้กับผู้มอบนโยบายทางการศึกษาและครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานด้านการศึกษา ในขณะที่เดียวกันครูผู้รับนโยบายมาปฏิบัติก็เป็นผู้ป่วยด้วยเช่นกัน เนื่องจากเป็นผู้ที่เป็นด่านหน้าในการทำงาน ทำให้เกิดภาวะความเครียดกดดันสั่งสม ด้วยเหตุนี้จึงเปรียบได้กับบุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย ในการรักษาโรคหรือความเจ็บป่วยบุคลากรทางการแพทย์จะมีวิธีการรักษาเปรียบได้กับวิธีการหรือหนทางในการช่วยเหลือโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีปัญหาและการให้การศึกษาแก่นักเรียนของครู ในการรักษานั้นจะต้องใช้ยาเพื่อบรรเทารักษาอาการเปรียบได้กับนโยบายที่มอบนโยบายมาให้ปฏิบัติ รวมถึงหลักสูตรที่จะนำมาใช้พัฒนานักเรียน

ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมารักษาโรคเปรียบได้กับปัญหาในระบบการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับภาระประเมิน ซึ่งเปรียบได้กับอาการและความเร่งด่วนในการรักษา ท้ายสุดแล้วเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการรักษาผลของการรักษาจะออกมาเป็นอย่างไร ก็เป็นไปตามสภาพความเจ็บป่วย ซึ่งโดยมากผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาไม่มีโอกาสที่อาการจะแย่งหรือไม่สามารถรักษาได้เพราะเป็นโรคเรื้อรังมาเป็นเวลานาน

รูปภาพการทำลาย

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบคือ “การทำลาย” จำนวน 144 ถ้อยคำ เช่น **เมื่อการศึกษาทำร้าย เครื่องแบบเป็นลึงกดทับ ทำลาย รังแก ซีนใจ คุกคามอิสรภาพ ถูกพิพากษา กลัว ทุกข์ เสียใจ เครียด เบื่อ เหนื่อย อนาคต วงจรอุบาทว์ ลึงกดทับ มั่นชั้วมันเลว เป็นต้น** โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการทำลาย ได้แก่ ระบบและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา กระบวนการในระบบการศึกษา สิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาได้รับ มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 5 หน่วย แสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทย มอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบกับ “การทำลาย” ดังนี้

ตาราง 6 แสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบการทำลาย

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ
1	ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา	ผู้ทำลาย
2	กระบวนการในระบบการศึกษา	วิธีการทำลาย
3	สิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาที่ได้รับ	ผลจากการทำลาย
4	มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา	ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย
5	ผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา	ผู้ถูกทำลาย

1. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา” กับ “ผู้ทำลาย”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา” หมายถึง วิธีการกำหนดนโยบาย การปฏิบัติ และการจัดการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้ทำลาย” หมายถึง บุคคลผู้เป็นต้นเหตุในการสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่นทั้งด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เพื่อสื่อความคิดว่า รูปแบบการกำหนดนโยบายหรือการบริหารจัดการด้านการศึกษาในปัจจุบัน คือ บุคคลที่ทำลายผู้อื่น

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา” กับ “ผู้ทำลาย” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เมื่อการศึกษาทำร้าย** **เครื่องแบบเป็นสิ่งกดทับ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 2 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(66) **เมื่อการศึกษาทำร้าย**ชีวิตคุณ (Startyourway Official, 2560, สื่อออนไลน์)

(67) **เครื่องแบบเป็นสิ่งกดทับ**ให้นักเรียนทุกคนเหมือนกัน (BeerNoDrink, 2560)

ตัวอย่างที่ (66) และ (67) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้ทำลาย” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **การศึกษาทำร้าย** (ตัวอย่างที่ 66) **เครื่องแบบเป็นสิ่งกดทับ** (ตัวอย่างที่ 67) ถ้อยคำ การศึกษาทำร้าย หมายถึง ระบบการศึกษา คือ ผู้ที่สร้างความเสียหาย ทำให้พัง ทำให้ฉิบหาย ทำให้หมดสิ้นไป เครื่องแบบเป็นสิ่งกดทับ หมายถึง ชุดนักเรียนที่บังคับใช้สวมใส่เป็นเครื่องแบบในการมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่ลดคุณค่าศักดิ์ศรี ความเป็นอิสระในการใช้ชีวิตของนักเรียน สื่อความหมายว่า การบริหารจัดการ การวางนโยบายทางการศึกษา (ตัวอย่างที่ 66) รวมถึงการบังคับให้นักเรียนสวมเครื่องแบบนักเรียน (ตัวอย่างที่ 67) ซึ่งการศึกษาและเครื่องแบบนักเรียนเปรียบได้กับ บุคคลผู้กระทำการทำร้ายผู้อื่นในระบบการศึกษา ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผู้ทำลายเกี่ยวโยงถึง “ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา”

2. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “กระบวนการในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการทำลาย”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “กระบวนการในระบบการศึกษา” หมายถึง วิธีการปฏิบัติ รวมถึงการดำเนินงานในการบริหารการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “วิธีการทำลาย” หมายถึง กลวิธีในการสร้างความเสียหายให้กับผู้อื่นหรือฝ่ายตรงข้าม เพื่อสื่อความคิดว่า การปฏิบัติหรือการบริหารงานในระบบการศึกษา คือ กลวิธีในการสร้างความเสียหายให้กับผู้อื่น

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “กระบวนการในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการทำลาย” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ทำลาย รังแก ชื่นใจ** **คุกคามอิสรภาพ กำหนดชะตากรรม บีบ เอาเด็กมาเป็นเครื่องมือ บังคับ ตัดสินชะตาชีวิต** **ผลาญบ โกง** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 77 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(68) การศึกษาแบบร่องเท้าเบอร์เดียวไม่ใช่แต่เพียง**ทำลาย**โอกาสและความฝันของเด็กจำนวนมากเท่านั้น (EEF Thailand, 2557, ลี้ออนไลน์)

(69) เด็กบ้านเราโดนระบบ**ชื่นใจ**เรียนด้วยแหละ (สมาชิกหมายเลข 4910021, 2557, ลี้ออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (68) และ (69) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “วิธีการทำลาย” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ทำลาย** (ตัวอย่างที่ 68) **ชื่นใจ** (ตัวอย่างที่ 69) **ทำลาย** หมายถึง ทำให้พัง ทำให้ฉิบหาย ทำให้หมดสิ้นไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 569) **ชื่นใจ** หมายถึง บังคับยอมให้ทำตาม ลี้อความหมายว่า การกระทำหรือการจัดการในระบบการศึกษาในรูปแบบที่ไม่มีความหลากหลาย ไม่เหมาะกับผู้เรียนที่มีความแตกต่าง (ตัวอย่างที่ 68) และการบังคับให้นักเรียนรับการศึกษา (ตัวอย่างที่ 69) เปรียบได้กับการทำร้ายระบบการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อผู้มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา โดยเฉพาะนักเรียน ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า วิธีการทำลายเกี่ยวโยงถึง “กระบวนการในระบบการศึกษา”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องระบบการศึกษาได้รับ” กับ “ผลจากการทำลาย”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องระบบการศึกษาได้รับ” หมายถึง ผลจากการกระทำเนื่องจากการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่กระทบถึงผู้มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผลจากการทำลาย” หมายถึง ผลจากการทำให้พังหรือทำให้ฉิบหาย เพื่อสื่อความคิดว่า ผลจากการบริหารจัดการงานด้านการศึกษา คือ ผลที่ได้รับจากการทำลาย

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องระบบการศึกษาได้รับ” กับ “ผลจากการทำลาย” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ทุกข์** **ถูกพิพากษา เสียใจ เครียด เปื้อน เหนื่อย อนาคต แทบเป็นแทบตาย ตาย น่าสมเพช** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 40 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(70) ปรากฏว่า 0 กับ ร กันเกือบทั้งห้อง ครูก็เป็น**ทุกข์** ผู้ปกครองก็เป็น**ทุกข์** ตัวนักเรียนเองก็เป็น**ทุกข์** (EDUCA TALK, 2559, สื่อออนไลน์)

(71) ใส่ใจกับทุกอย่างบนร่างกายของเราจนได้ความรู้สึก**ถูกคุกคามอิสรภาพ** (สมาธิหมายเลข 3475550, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (70) และ (71) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผลจากการทำลาย” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ทุกข์** (ตัวอย่างที่ 70) **ถูกคุกคามอิสรภาพ** (ตัวอย่างที่ 71) **ทุกข์** หมายถึง น. ความยากลำบาก ความไม่สบายกาย สบายใจ ความทนได้ยาก ความทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 575) **ถูกคุกคามอิสรภาพ** **คุกคาม** หมายถึง แสดงอำนาจด้วยกริยาหรือทำให้หวาดกลัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 262) **อิสรภาพ** หมายถึง ความเป็นใหญ่ ความเป็นไทยแก่ตัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,416) รวมความว่า ถูกกระทำโดยการแสดงอำนาจเพื่อลดความเป็นใหญ่ หรือความเป็นอิสระ สื่อความหมายว่า การตัดสินใจโดยให้ผลการเรียนตามเกณฑ์ การประเมิน ทำให้เกิดความทุกข์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน (ตัวอย่างที่ 70) และการกดขี่อย่างเคร่งครัดในเรื่องสุขภาพทางร่างกาย ทำให้ผู้เรียนรู้สึกขาดความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต (ตัวอย่างที่ 70) เปรียบได้กับผลที่ได้รับจากการถูกทำลายจากระบบการศึกษาซึ่งส่งผลให้ทั้งผู้ปฏิบัติและผู้ถูกปฏิบัติไม่มีความสุขและรู้สึกขาดอิสรภาพในการดำรงชีวิต ความนี้เปรียบเทียบข้างต้น สะท้อนให้ว่า ผลจากการทำลายเกี่ยวโยงถึง “สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องของระบบการศึกษาได้รับ”

4. หน่วยนี้เปรียบเทียบ “มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา” กับ “ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา” หมายถึง วิธีการคิดของผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ตัดสินใจที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย” หมายถึง วิธีการมองของผู้ที่กระทำต่อระบบการศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานทางการศึกษา เพื่อสื่อความคิดว่าวิธีคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา คือ วิธีการมองผู้ที่กระทำหรือสร้างความเสียหายต่อผู้อื่น

การใช้รูปภาพที่แสดงความนี้เปรียบเทียบระหว่าง “มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา” กับ “ผลที่ผู้ทำลายถูกตัดสินใจ” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **วงจรอุบาทว์ วงจรแย ๆ สิ่งกดทับ มันชั่วมันเลว** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 23 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(72) เมื่อไหร่ที่ปฏิรูปการศึกษาได้จริง ๆ ไอ่ **วงจรอุบาทว์** แบบนี้คงไม่มีหรอก (สมาชิกรายชื่อเลข 4199047, 2558, ลี้ออนไลน์)

(73) การศึกษามันเป็น**วงจรมั่ว ๆ** (ครูพี่เหยิน, 2558, ลี้ออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (72) และ (73) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกันหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ผลที่ผู้ทำลายถูกตัดสิน” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **วงจรมั่ว ๆ** (ตัวอย่างที่ 72) **วงจรมั่ว ๆ** (ตัวอย่างที่ 73) วงจรมั่ว ๆ หมายถึง น. สิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,095) อุบาทว์ หมายถึง อิบรีย จัญไร ไม่เป็นมงคล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,425) มั่ว ๆ หมายถึง ไม่ดี ลี้อความหมายว่า สิ่งที่เป็นวัฏจักรของการศึกษา เปรียบได้กับสิ่งที่ไม่ดีไม่เป็นมงคล ไม่นำความเจริญก้าวหน้ามาให้ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผลที่ผู้ทำลายถูกตัดสินเกี่ยวโยงถึง “ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย”

5. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา” กับ “ผู้ถูกทำลาย”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา” หมายถึง บุคคลหรือผู้ได้รับผลจากการปฏิบัติ บริหารงานด้านการศึกษา เปรียบได้กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ผู้ถูกทำลาย” หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการทำให้เสียหาย เพื่อลี้อความคิดว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารงานด้านการศึกษา คือ ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการทำลาย

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารงานการศึกษา” กับ “ผู้ถูกทำลาย” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **กรรมเด็กบ้านเราโดนขึ้นใจ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 2 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(74) **กรรมของประเทศไทย** (สมาชิกรายชื่อเลข 4612331, 2558, ลี้ออนไลน์)

(75) ไม่เคยทำอะไรงะ เอาแต่สั่ง ให้ทำอะไรก็ทำไม่เป็นหรอกคะ 55 รอรบรวมผลงานจากมดงานอย่างเรา ๆ ไปเป็นผลงานตัวเองงะ สบายได้ชั้น **กรรมตกอยู่ที่เด็ก ๆ** (พลอย พลอย, 2559, ลี้ออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (74) และ (75) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกันหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ผู้ถูกทำลาย” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **กรรมของประเทศไทย** (ตัวอย่างที่ 74) **กรรมตกอยู่ที่เด็ก ๆ** (ตัวอย่างที่ 75) กรรม หมายถึง น. การกระทำที่ส่งผลร้ายมาจนถึงปัจจุบัน หรือซึ่งจะส่งผลร้ายต่อไปในอนาคต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 16) ลี้อความหมายว่า ผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำของผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะระดับนโยบาย คือ ผู้บริหารการศึกษา คือ ประเทศไทยและนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เป็นผลผลิตทางด้านการศึกษา

ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผู้ถูกทำลายเกี่ยวโยงถึง “ผู้ได้รับรับผลกระทบจากการศึกษา”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การทำลาย” โดยปรากฏใน 5 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ระบบและผู้มีอำนาจการศึกษาในระบบการศึกษา” กับ “ผู้ทำลาย” 2) “กระบวนการ ในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการทำลาย” 3) “สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องของระบบการศึกษาได้รับ” กับ “ผลจาก การทำลาย” 4) “มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา” กับ “ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย” 5) “ผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา” กับ “ผู้ถูกทำลาย”

ถึงแม้ว่าตามการนิยาม “การศึกษา” ของพระราชบัญญัติการศึกษาซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นแนวทางในการวางนโยบายและการจัดการด้านการศึกษาว่า “กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542, หน้า 2) นิยามดังกล่าว ชัดแย้งและตรงกันข้ามกับมโนทัศน์ของผู้ที่ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังคม ที่มองว่าการศึกษา คือ “การทำลาย” โดยแสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหลายหน่วยนึกเปรียบเทียบ เห็นได้จากนิยามการศึกษา พึงจะเป็นเรื่องของการสร้างและการพัฒนาบุคคล สังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชาติต่อไป แต่บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาเองกลับมองว่า การศึกษาเป็น ผู้ทำลาย เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า มุมมองดังกล่าวอาจเกิดจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมองว่าการวางนโยบายของรัฐบาลที่แก้ไขได้ไม่ตรงจุด การสะสมของปัญหาด้านการศึกษามายาวนาน การบริหารจัดการระบบการศึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่รอบด้าน หรือเกิดจากการมีมุมมองต่อการศึกษาที่ไม่ตรงกันของแต่ละฝ่าย จึงสะท้อนมโนทัศน์การศึกษากับการทำลายอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ

ผู้ทำลาย คือ บุคคลที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหายทั้งที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในที่นี้เปรียบได้กับระบบการศึกษา บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา รวมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ด้านการศึกษาที่กระทำต่อผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา โดยวิธีการทำลายเปรียบได้กับการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่ถูกมองว่ายังไม่ดีคุณภาพและไม่เหมาะสม เช่น การที่ทำให้นักเรียนไทยต้องเรียนอย่างหนักและไม่ได้จัดกระบวนการศึกษาที่ไม่ได้ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย ท้ายสุดผู้ทำลายก็ได้รับผลจากการทำร้ายเปรียบได้กับสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาได้รับ ซึ่งจะถูกลมองในแง่ลบจากผู้ที่ถูกทำลายซึ่งคือ นักเรียนผู้ที่เป็นผลผลิตของระบบศึกษานั้นเอง

รูปภาพการประกอบสร้าง

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “การประกอบสร้าง” จำนวน 108 ถ้อยคำ เช่น **สร้าง แสงสว่าง สร้างสรรค์ พิมพ์ ผู้สร้าง พ่อพิมพ์ แม่พิมพ์ วาดภาพ สร้าง ปั้น** เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการประกอบสร้าง ได้แก่ 1) การศึกษา 2) ครู และ 3) นักเรียน รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 3 หน่วย แสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทย มอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การประกอบสร้าง” ดังนี้

ตาราง 7 แสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบการประกอบสร้าง

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ
1	การศึกษา	ผู้สร้าง
2	ครู	ผู้สร้าง
3	นักเรียน	ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง

1. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “ผู้สร้าง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของสังคมหรือบุคคล ในที่นี้คือการจัดการระบบการศึกษา การสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ “ผู้สร้าง” ผู้สร้าง หมายถึง ผู้ที่ทำให้เกิดก่อกำเนิด ในที่นี้คือได้หลายลักษณะ คือ ผู้สร้างสรรคงานศิลปะ จิตรกร และผู้ให้แสงสว่าง เพื่อสื่อความคิดว่ากระบวนการจัดการศึกษา การให้ความรู้ การเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนคือ ผู้สร้างสรรคผลงาน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การศึกษา” กับ “ผู้สร้าง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **สร้าง แสงสว่าง สร้างสรรค์ พิมพ์ ปั้น วาด** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 36 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(76) การศึกษาเพื่อ**สร้าง**คนไทย สังคมไทยและประเทศไทยให้เข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี, 2557, สื่อออนไลน์)

(77) ระบบการศึกษาที่พวกเราจะช่วยกัน**สร้าง** จะ**สร้างแสงสว่าง**ที่ปลายอุโมงค์เสมอ (EEF Thailand, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (76) และ (77) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้สร้าง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **สร้าง** (ตัวอย่างที่ 76) **แสงสว่าง** (ตัวอย่างที่ 77) **สร้าง** หมายถึง ก. เนรมิต บันดาลให้มีให้เป็นขึ้นด้วยฤทธิ์อำนาจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,178) **แสงสว่าง** หมายถึง น. แสงที่มีความสว่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,270) สื่อความหมายว่า การศึกษาเป็นผู้สร้างคนอันเป็นฐานสำคัญในการสร้างสังคมและประเทศไทยให้มีความมั่นคง (ตัวอย่างที่ 76) และการศึกษาจะเป็นผู้สร้างความสว่างไสวให้กับสังคมในอนาคตอันใกล้ (ตัวอย่างที่ 77) ความนี้เปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ผู้สร้างเกี่ยวโยงถึง “การศึกษา”

2. หน่วยนี้กเปรียบเทียบ “ครู” กับ “ผู้สร้าง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนี้กเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “ครู” หมายถึง น. ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ คือ “ผู้สร้าง” หมายถึง หมายถึง ผู้ที่ทำให้เกิดกิจการ ในที่นี้คือ ผู้สร้างสรรคงานศิลปะ จิตรกร และแสงสว่างเพื่อสื่อความคิดว่าผู้สั่งสอน ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ คือ ผู้สร้างสรรคผลงาน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนี้กเปรียบเทียบระหว่าง “ครู” กับ “ผู้สร้าง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ **ผู้สร้าง พ่อมิมพ์ แม่พิมพ์ วาดภาพ ช่างปั้น แสงสว่าง น้ำมัน เจียรไน** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 61 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(78) อาชีพครูสำหรับคนอื่นอาจจะเป็นเพียงอาชีพทั่วไปที่เรียกว่า **แม่พิมพ์** ของชาติ แต่สำหรับผมแล้ว มันคือความหมายของคำว่าชีวิต (มูลนิธิยุวพัฒน์ ให้อาณาตกับผู้ที่เป็อนาคตของประเทศไทย, 2559, สื่อบอนไลน์)

(79) ตัวผมที่จะเป็นครูในอนาคต ขอสาบานว่า จะเป็น**เทียน**ที่ส่องชีวิตเด็ก ๆ อีกหลายคน ให้มีเป้าหมายในชีวิตครับ (Jade8530, 2558, สื่อบอนไลน์)

ตัวอย่างที่ (78) และ (79) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้สร้าง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **แม่พิมพ์** (ตัวอย่างที่ 78) **เทียน** (ตัวอย่างที่ 79) **แม่พิมพ์** หมายถึง น. สิ่งที่เป็นต้นแบบ เช่น แม่พิมพ์ตัวหนังสือ โดยปริยายหมายถึงครู (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 923) **เทียน** หมายถึง น. เครื่องตามไฟที่พันหรือหล่อด้วยขี้ผึ้งหรือไข มีไส้อยู่ตรงกลาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 584) สื่อความหมายว่า โดยทั่วไปแล้วอาชีพครูจะถูกมองว่าเป็นต้นแบบของนักเรียน เช่นเดียวกับ แม่พิมพ์ตัวหนังสือ หรือแท่นพิมพ์ขนม (ตัวอย่างที่ 78) และมุมมองของว่าที่ครูในอนาคตคนหนึ่งมองว่าจะตั้งปณิธานในการเป็นครูเหมือนกับเทียนที่คอยส่องสว่างทางให้กับลูกศิษย์เพื่อให้นักพบทางสว่าง

ในการดำเนินชีวิต (ตัวอย่างที่ 79) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ครูเกี่ยวข้องถึง “ผู้สร้าง”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “นักเรียน” กับ “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “นักเรียน” หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้ได้รับการศึกษาจากโรงเรียน คือ “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง” ผู้สร้าง หมายถึง ผู้ที่ทำให้เกิดกิจการ ในที่นี้คือ ผู้สร้างสรรคงานศิลปะ จิตรกร และแสงสว่าง สิ่งที่ถูกสร้าง หมายถึง สิ่งที่ถูกที่ทำให้เกิดกิจการ เพื่อสื่อความคิดว่าผู้ศึกษาเล่าเรียน คือ ผู้ที่ทำให้เกิดกิจการและสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “นักเรียน” กับ “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ **สร้าง บัน** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้น จำนวน 11 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(80) เขามาเขียนว่าเรียนดี กีฬาเด่น เด็กโรงเรียนชพ.เป็นเด็ก**สร้าง**ชาติ นี่เป็นสิ่งที่เขาเขียนขึ้นมา (EDUCA TALK, 2559, สื่อออนไลน์)

(81) สิ่งที่เราเห็น**ภาพ**ชัดเลยคือ ความทุกข์ของเด็กไทยจำนวนหนึ่ง ของจำนวนมากเลยก็คือ ความทุกข์เนื่องจากการสอบ (TNN, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (80) และ (81) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **สร้าง** (ตัวอย่างที่ 80) **ภาพ** (ตัวอย่างที่ 81) สร้าง หมายถึง เนรมิต บันดาลให้มีให้เกิดขึ้นด้วยฤทธิ์อำนาจ ภาพ รูปที่ปรากฏเห็นหรือนึกเห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 867) สื่อความหมายว่า นักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง (อักษรย่อโรงเรียน ช.พ.) มีความมุ่งมั่นตั้งใจว่าจะจะเป็นนักเรียนผู้พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า (ตัวอย่างที่ 80) และสิ่งที่ป็นรูปภาพสะท้อนให้เห็น คือ ความไม่มีความสุขของนักเรียนไทย ซึ่งต้นเหตุก็คือการสอบในระบบการศึกษาที่ทำให้เกิดความเครียด (ตัวอย่างที่ 81) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า นักเรียนเกี่ยวข้องถึง “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การประกอบสร้าง” โดยปรากฏใน 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การศึกษา” กับ “ผู้สร้าง” 2) “ครู” กับ “ผู้สร้าง” และ 3) “นักเรียน” กับ “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง”

คำนิยามความหมายของการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ตอนหนึ่งระบุไว้ว่า การศึกษา หมายถึง “การสร้างสรรคจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้าง

องค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” นิยามดังกล่าวเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์และพัฒนาคน และคนก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติต่อไป ดังคำกล่าวที่เรามักได้ยินกันคุ้นหู และเป็นหัวข้อสำคัญในการสัมมนาในประเด็นทางด้านการศึกษาในสมัยรัฐบาล คสช. ที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” คำกล่าวข้างต้นสื่อให้เห็นว่า ประเทศชาติจะมีการพัฒนาได้จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชาติ การสร้างคนในที่นี้คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการและการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ซึ่งหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลเหล่านี้ เป็นหน้าที่อันเป็นหลักสำคัญของสถาบันการศึกษา เพื่อให้ทรัพยากรบุคคลเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติต่อไปดังคำกล่าวข้างต้น ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงสะท้อนมโนทัศน์ผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสร้าง กล่าวคือ

ผู้สร้าง หมายถึง ผู้ที่ให้กำเนิดสิ่งต่าง ๆ ทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้เกิดขึ้น ในที่นี้เปรียบได้กับการศึกษาของไทยที่ เป็นผู้สร้างชีวิตให้กับคนในสังคมให้ได้มีความรู้เพื่อนำไปสร้างฐานะที่มั่นคงเพื่อดำรงอยู่ในสังคมนี้ได้ โดยที่ผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญในการสร้างที่สำคัญ คือ ครูผู้รับนโยบายทางการศึกษามาปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะหลากหลายตามมุมมองของคนในสังคม เช่น การสร้างแสงสว่าง ซึ่งเปรียบเทียบกับเทียน การสร้างรูปปั้น ขนมห หรืออื่น ๆ ที่ผู้สร้างต้องการให้ผลิตภัณฑ์ออกมาเหมือนกับแบบที่วางไว้ เปรียบได้กับการแม่พิมพ์ เป็นต้น ซึ่งครูผู้ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนมักจะถูกเปรียบเทียบกับแม่พิมพ์ จากคำเปรียบเปรยที่ว่า ครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ซึ่งสื่อเห็นว่า ครูจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ทำตาม และนักเรียนจะได้นำความรู้ความสามารถไปสร้างชาติต่อไป

รูปภาพความเป็นอมนุษย์

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบคือ “ความเป็นอมนุษย์” จำนวน 93 ถ้อยคำ เช่น **อรหันต์ จิตวิญญูณ เทพ ธิดา นางฟ้า ลูกเทวดา ลูกเทพ ไดโนเสาร์ แพะ ไก่** เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาสามารถสื่อความหมายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอมนุษย์ ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษา 2) ครู และ 3) นักเรียน รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 3 หน่วย แสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบกับ “ความเป็นอมนุษย์” ดังนี้

ตาราง 8 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบความเป็นอมมุขย์

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกเปรียบเทียบ
1	ผู้บริหารการศึกษา	ความเป็นอมมุขย์
2	ครู	ความเป็นอมมุขย์
3	นักเรียน	ความเป็นอมมุขย์

1. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ผู้บริหารการศึกษา” กับ “ความเป็นอมมุขย์”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “ผู้บริหารการศึกษา” หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป คือ “ความเป็นอมมุขย์” หมายถึง น. ผู้ที่มีมุขมุขย์ (หมายรวมทั้ง เทวดา พรหม สัตว์นรก เปรต อสุรกาย ภูตผี ปีศาจ เป็นต้น) แต่โดยมากจะหมายถึง ภูตผีปีศาจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 1,375) เพื่อสื่อความคิดว่าบุคลากรที่มีหน้าที่บริหารจัดการด้านการศึกษา คือ ผู้ที่มีมุขมุขย์

การใช้รูปภาพที่แสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้บริหารการศึกษา” กับ “ความเป็นอมมุขย์” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ อรหันต์ เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 23 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(82) ในกระทรวงศึกษาธิการอรหันต์เยอะไปหมด แต่ละอรหันต์แต่ละแข่งใหญ่พอ

(83) ผมได้พาอรหันต์ทั้งหมดไปเข้าค่ายสลายพฤติกรรม (Spring News, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (82) และ (83) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ความเป็นอมมุขย์” ดังที่พบจากถ้อยคำว่ อรหันต์ (ตัวอย่างที่ 101 และ 102) หมายถึง น. ชื่อพระอรุขบุคคลชั้นสูงใน 4 ชั้น คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 1,378) โดยปริยาย หมายถึง ผู้วิเศษ รอบรู้ทุกสิ่งอย่าง สื่อความหมายว่า บุคลากรในกระทรวงตั้งตนว่าเป็นผู้วิเศษ ผู้รอบรู้ หลายคน (ตัวอย่างที่ 101) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ปรับทัศนคติแล้ว (ตัวอย่างที่ 102) ความนิกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่ ความเป็นอมมุขย์เกี่ยวข้องถึง “ผู้บริหารการศึกษา”

2. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ครู” กับ “ความเป็นอมมุขย์”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “ครู” หมายถึง น. ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์

คือ “ความเป็นอมมุขย์” อมมุขย์ หมายถึง ผู้ที่มีไซ่มุขย์ (หมายรวมทั้ง เทวดา พรหม สัตว์นรก เปรต อสุรกายภูตผีปีศาจ เป็นต้น) แต่โดยมาจากจะหมายถึง ภูตผีปีศาจ เพื่อสื่อความคิดว่า ผู้สั่งสอนศิษย์ คือ ผู้ที่มีไซ่มุขย์

การใช้รูปภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ครู” กับ “ความเป็นอมมุขย์” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ จิตวิญญาณ ฮีโร่ เทพ ธิดา เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้น จำนวน 37 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(84) ฝ่ายบริหารโรงเรียนเดี๋ยวนี้ก็ไม่ใช้คนที่มี จิตวิญญาณ ความเป็นครู พวกเขาเป็นนักธุรกิจโดยแท้ที่หวังมากอบโกยผลประโยชน์ผ่านโรงเรียน (สมาชิกหมายเลข 1984603, 2558, สื่อออนไลน์)

(85) วันนี้ เราต้องกลายร่างเป็น นางมาร เพื่อค้นหาเหตุผลจากเด็กให้ตอบครูให้ได้ว่า ทำไมจึงไม่มาโรงเรียน (วันวานยังหวานอยู่, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (84) และ (85) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ความเป็นอมมุขย์” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า จิตวิญญาณ (ตัวอย่างที่ 84) นางมาร (ตัวอย่างที่ 85) จิตวิญญาณ จิต หมายถึง น. ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิด และนึก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 324) วิญญาณ หมายถึง สิ่งที่เชื่อกันว่ามีอยู่ในกายเมื่อมีชีวิต เมื่อตายจะออกจากกายล่องลอยไปหาที่เกิดใหม่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 1,118) รวมความหมายว่า ใจและสิ่งที่มีอยู่ในกายจะออกจากกายเมื่อเสียชีวิต นางมาร มาร หมายถึง เทวดาจำพวกหนึ่ง มีใจหยาบซ้าคอยกีดกันไม่ให้ทำบุญ รวมหมายถึง ยักษ์ และผู้ทำลาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 904) สื่อความหมายว่า ความเป็นครูคือจิตและวิญญาณที่ล่องลอยอยู่เมื่อมีชีวิตจะอยู่ในร่างกาย ซึ่งสื่อความว่าผู้ที่เป็นครูทุกคนต้องเป็นครูด้วยสำนึกในจิต (ตัวอย่างที่ 84) และในบางสถานการณ์ครูต้องแสดงบทบาทให้เห็นว่าเป็นเทวดาที่มีจิตใจหยาบซ้า หรือผู้ทำลายผู้อื่น เพื่อให้ได้คำตอบบางอย่างของนักเรียน (ตัวอย่างที่ 85) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้น สะท้อนให้ว่าความเป็นอมมุขย์เกี่ยวโยงถึง “ครู”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “นักเรียน” กับ “ความเป็นอมมุขย์”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “นักเรียน” หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้ได้รับการศึกษาจากโรงเรียน คือ “ความเป็นอมมุขย์” หมายถึง ผู้ที่มีไซ่มุขย์ (หมายรวมทั้ง เทวดา พรหม สัตว์นรก เปรต อสุรกายภูตผีปีศาจ เป็นต้น) แต่โดยมากจะหมายถึง ภูตผีปีศาจ เพื่อสื่อความคิดว่า ผู้ศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียน คือ ผู้ที่มีไซ่มุขย์

การใช้รูปภาษาที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “นักเรียน” กับ “ความเป็นอมมุขย์” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เทวดา ตัวประหลาด ลูกเทวดา ลูกเทพ เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 33 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(86) เด็กสมัยนี้มีแต่เด็กเทวดา ทำอะไรไม่เป็น คิดอะไรไม่เป็น (Aptkka, 2557, สื่อออนไลน์)

(87) เมื่อคิดต่าง ครูจะมองว่าไม่เชื่อฟัง นักเรียนด้วยกันจะมองว่าเป็นตัวประหลาด (jade8530, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (86) และ (87) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ความเป็นอมมุขย์” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **เทวดา** (ตัวอย่างที่ 105) **ตัวประหลาด** (ตัวอย่างที่ 86) เทวดา หมายถึง เทพหรือชาวสวรรค์ ตัวประหลาด ประหลาด หมายถึง แปลกผิดปกติหรือมิได้คาดหมายว่าจะเป็นไปได้ น่าพิศวง ตัวประหลาด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 713) โดยปริยาย หมายถึง อนุษย์ที่ไม่ปกติ มีลักษณะรูปร่างแปลกไป สื่อความหมายว่า นักเรียนในยุคปัจจุบันเปรียบเป็นชาวสวรรค์ที่เสวยสุข อิ่มทิพย์ โดยไม่ต้องทำอะไรจึงทำให้ขาดทักษะในการจัดการความคิด ขาดความชำนาญในการปฏิบัติ (ตัวอย่างที่ 87) และเมื่อนักเรียนมีความคิดที่แตกต่างไปจากครูหรือเพื่อนจะถูกมองว่าเป็น อนุษย์ ที่มีความแปลกไปจากผู้อื่น (ตัวอย่างที่ 106) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนว่า ความเป็นอมมุขย์เกี่ยวโยงถึง “นักเรียน”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “ความเป็นอมมุขย์” โดยปรากฏใน 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ผู้บริหารการศึกษา” กับ “ความเป็นอมมุขย์” 2) “ครู” กับ “ความเป็นอมมุขย์” และ 3) “นักเรียน” กับ “ความเป็นอมมุขย์”

ความเป็นอมมุขย์ หมายถึง สิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ในที่นี้ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แสดงมโนทัศน์ผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย โดยจะปรากฏถ้อยคำที่สื่อความหมายในเชิงลบทั้งสิ้น และมีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ การใช้มโนทัศน์เปรียบเทียบนี้ถึงแม้ว่าผู้ใช้ภาษาจะใช้รูปภาพที่มีความหมายประจำรูป เป็นคำที่มีความหมายเชิงบวก แต่ถ้อยคำเหล่านั้นก็จะซ่อนความหมายที่มีนัยทางลบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะทัศนคติของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีมุมมองต่อระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในทางลบ จึงพบการสื่อหน่วยรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ ความเป็นอมมุขย์ในหน่วยนึกเปรียบเทียบต่าง ๆ กล่าวคือ

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีมีโนทัศน์เปรียบเทียบการศึกษากับความเป็น
 อมนุษย์ ความเป็นอมนุษย์ หมายถึง ผู้ที่ไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งหมายรวมถึง เทวดา พรหม ภูตผีปิศาจ
 และสัตว์ โดยมาเปรียบเทียบกับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ได้แก่ ผู้มอบนโยบาย
 ทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษาและมีส่วนได้ส่วนเสีย
 กับระบบการศึกษา เช่น ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาถูกเปรียบเทียบว่าเป็น อรหันต์ ซึ่งเป็นชื่อ
 ของพระอริยบุคคลชั้นสูงสุดใน 4 ชั้น คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระ
 อรหันต์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,378) ซึ่งสื่อถึงความหมายว่าเป็นผู้รู้ทุกเรื่อง
 เมื่อนำมาใช้ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเป็นการใช้ภาษาที่มีน้ำเสียงเชิงเสียดสีที่สื่อ
 ความหมายในทางลบ ซึ่งสื่อความหมายถึงผู้ที่ทำต้งเป็นผู้รู้นั่นเอง ในขณะเดียวกัน ครูผู้รับนโยบาย
 มาปฏิบัติ ก็ถูกมองเปรียบเทียบเช่นเดียวกับอมนุษย์ เช่น นางมาร เนื่องจากผู้ที่เป็นครูอาจจะต้องมี
 บุคลิกในหลายลักษณะ เช่น ครูจะเป็นนางฟ้าที่ใจดีเมื่อเด็กนักเรียนเชื่อฟัง ครูจะเป็นนางมารร้าย
 ใจยักษ์ เมื่อนักเรียนไม่เชื่อฟัง เป็นต้น และท้ายสุดนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของการศึกษาก็ถูก
 เปรียบเทียบกับความเป็นอมนุษย์ที่สื่อความหมายในทางลบ เช่น ลูกเทวดา ถ้อยคำดังกล่าว
 สื่อความหมายถึงเด็กที่ถูกเลี้ยงดูอย่างดีประคบประหงมมากจนเกินไปจากพ่อแม่ ซึ่งถ้อยคำนี้
 แฝงนัยตำหนิพ่อแม่ เป็นต้น

รูปภาพครอบครัว

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ
 ที่เกี่ยวโยงระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ครอบครัว”
 จำนวน 70 ถ้อยคำ เช่น พ่อแม่ อบรมเลี้ยงดูและสั่งสอน รักและห่วงใย เมตตาและเสียสละ
พี่น้อง ญาติ ลูก ลูกหลาน เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา
 สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของครอบครัว ได้แก่
 1) ผู้ปกครอง 2) การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว และ 3) ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปภาพ
 ที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 3 หน่วยแสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคน
 ในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่าเป็นความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “ครอบครัว” ดังนี้

ตาราง 9 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบครอบครัว

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกเปรียบเทียบ
1	บุคลากรทางการศึกษา	ผู้ปกครอง
2	การดูแลนักเรียน	การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว
3	ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา	ความสัมพันธ์ในครอบครัว

1. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “บุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้ปกครอง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “บุคลากรทางการศึกษา” หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงาน การศึกษาต่าง ๆ ผู้ปกครอง หมายถึง น. ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 758) เพื่อสื่อความคิดว่าบุคคลผู้ปฏิบัติงานทางด้านการจัดการและสนับสนุนด้านการศึกษา คือ ผู้ทำหน้าที่ดูแลบุตรหลานในครอบครัว

การใช้รูปภาพที่แสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่าง “บุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้ปกครอง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น แม่ พ่อแม่ เป็นพ่อเป็นแม่ พ่อแม่คนที่ 2 เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 16 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(88) ครูคือผู้ที่**พ่อแม่**ไว้ใจและเชื่อใจที่จะมอบลูกหลานอันเป็นที่รักของพวกเขา ให้ดูแลและอบรมสั่งสอน

(89) ครูคือ**พ่อแม่**คนที่ 2 (ภาพฝันการศึกษาไทย, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (88) และ (89) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ผู้ปกครอง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **พ่อแม่** (ตัวอย่างที่ 88 และ 89) เป็นการนำคำมารวมกันระหว่างคำว่า พ่อ หมายถึง น. ชายผู้ให้กำเนิดแก่ลูก; คำที่ลูกเรียกชายผู้ให้กำเนิดหรือเลี้ยงดูตน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 824) และ แม่ หมายถึง น. หญิงผู้ให้กำเนิดหรือเลี้ยงดูลูก, คำที่ลูกเรียกหญิงผู้ให้กำเนิดหรือเลี้ยงดูตน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 922) รวมความหมายถึงชายและหญิงผู้ให้กำเนิดลูก สื่อความหมายว่า ครูผู้เป็นบุคลากรทางการศึกษา เปรียบได้กับทั้งชายและหญิงผู้ให้กำเนิดลูกโดยสายเลือด ความนิกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ผู้ปกครองเกี่ยวโยงถึง “บุคลากรทางการศึกษา”

2. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “การดูแลนักเรียน” กับ “การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การดูแลนักเรียน” หมายถึง การเอาใจใส่ให้การศึกษาอบรม ดูแลแก่นักเรียน คือ “การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว” หมายถึง การเอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่นเลี้ยงดูบุตรหลานให้เป็นคนดีมีคุณภาพ เพื่อสื่อความคิดว่าการเอาใจใส่ให้การศึกษาอบรมของบุคลากรทางการศึกษา คือ การเอาใจใส่ให้ความรักความอบอุ่นของพ่อแม่ผู้ปกครอง การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การดูแลนักเรียน” กับ “การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ดูแล ผู้ให้ อบรม เลี้ยงดูและสั่งสอน รักและห่วงใย เมตตาและเสียสละ** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 19 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(90) ถ้าครูไม่สนใจเด็กก็จะไม่เหลือใครแล้วฉันเราต้องเป็นคน **ดูแล** เขา (RamajittiDoc, 2560, ลี้ออนไลน์)

(91) เซ็ดชูครู **ผู้ให้** (7Eleven Thailand, 2558, ลี้ออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (90) และ (91) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว” ดังที่พบจากถ้อยคำ **ดูแล** (ตัวอย่างที่ 84) **ผู้ให้** (ตัวอย่างที่ 85) **ดูแล** หมายถึง ก. เอาใจใส่ให้เป็นไปด้วยดี เช่น พ่อแม่ดูแลลูก พยาบาลดูแลคนไข้; ปกป้องรักษา ปกครอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 441) **ผู้ให้** หมายถึง บุคคลที่มอบหรือสละสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้อื่น สื่อความหมายว่า ครู คือ บุคคลที่ต้องดูแลนักเรียน เพราะเป็นที่พึ่งสำคัญของนักเรียน เพราะนักเรียนจะไม่สามารถมีที่พึ่งอื่นได้ และครูยังเป็นผู้มอบความรักความปรารถนาดีแก่นักเรียนอีกด้วย (ตัวอย่างที่ 91) และอาชีพครูเป็นอาชีพที่ควรค่าแก่การยกย่องเชิดชู (ตัวอย่างที่ 90) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัวเกี่ยวโยงถึง “การดูแลนักเรียน”

3. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา” กับ “ความสัมพันธ์ในครอบครัว”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา” หมายถึง ความผูกพันเกี่ยวข้องของบุคคลที่อยู่ในวงการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเป็นในฐานะผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และครูกับศิษย์ คือ “ความสัมพันธ์ในครอบครัว” หมายถึง ความผูกพันเกี่ยวข้องกันของแต่ละบุคคลที่เป็นสมาชิกหนึ่งในครอบครัว เพื่อสื่อความคิดว่าความผูกพันเกี่ยวข้องของบุคคลในวงการศึกษา คือ ความผูกพันเกี่ยวข้องในรูปแบบของครอบครัว

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา” กับ “ความสัมพันธ์ในครอบครัว” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ครอบครัว พี่น้อง ญาติ ลูก ลูก ๆ ลูกหลาน พี่เลี้ยง** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 35 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(92) ถือว่าเป็นโอกาสดี เพราะผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการรับผมทั้ง 3 คน เข้ามาอยู่ใน**ครอบครัว**เดียวกันแล้ว (ETV NEWSTHAI, 2557, สื่อออนไลน์)

(93) รักโรงเรียนเหมือนบ้าน รักงานเหมือนชีวิต รักศิษย์เหมือน**ลูกหลาน** (CKUA Studio for FUN, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (92) และ (93) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “ความสัมพันธ์ในครอบครัว” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ครอบครัว** (ตัวอย่างที่ 92) **ลูกหลาน** (ตัวอย่างที่ 93) ครอบคลุม หมายถึง น. สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วย สามีภรรยา และหมายรวมถึงลูกด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 230) **ลูกหลาน** หมายถึง น. ผู้มีอายุคราวลูกหรือหลานที่เป็นญาติห่าง ๆ หรือที่นับว่าเป็นญาติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,074) สื่อความหมายว่า ผู้บริหารการศึกษามีมุมมองต่อผู้ร่วมงานที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ว่าเป็นบุคคลผู้อยู่ใน**ครอบครัว**เดียวกัน (ตัวอย่างที่ 92) และครูผู้ให้การอบรมสั่งสอนทั้งด้านความรู้และคุณธรรมจริยธรรมมีมุมมองว่าศิษย์คือบุคคลที่นับว่าเป็นญาติกัน (ตัวอย่างที่ 93) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ความสัมพันธ์ใน**ครอบครัว**เกี่ยวข้องถึง “ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “ความเป็นครอบครัว” โดยปรากฏใน 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “บุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้ปกครอง” 2) “การดูแลนักเรียน” กับ “การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว” และ 3) “ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา” กับ “ความสัมพันธ์ในครอบครัว”

ครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการหล่อหลอมชีวิตของคนหนึ่งให้เติบโตขึ้น เพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ ผู้ใช้ภาษาในสังคมไทยจึงมักเปรียบเทียบการอยู่ร่วมกันในองค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ว่ามีลักษณะของความเป็น**ครอบครัว** โดยสื่อเน้นหมายถึง การเลี้ยงดูอยู่ด้วยกันอย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัย ช่วยเหลือสนับสนุนเกื้อกูล มีความรัก ความเข้าอกเข้าใจ มีสายใยความเป็น**ครอบครัว** เช่นกันในสถาบันการศึกษาในระดับโรงเรียน เมื่อผู้ปกครองต้องส่งบุตรหลานของตนเองเข้ามายังสถานศึกษาโดยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาคอยดูแลอบรมสั่งสอนนักเรียนแทนผู้ปกครองที่อยู่ที่บ้าน การได้ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในโรงเรียน

ในแต่ละวันเป็นเวลาหลายชั่วโมง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน รวมถึงเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เกิดความรัก ความผูกพัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเปรียบได้กับลักษณะของความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงสะท้อนมิติทัศน์การศึกษาคือความเป็นครอบครัวผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ กล่าวคือ

ผู้ปกครองคือพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด หรือญาติพี่น้องผู้ที่รับอุปการะ ดูแลนักเรียน โดยการส่งเสริม เลี้ยงดู ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้เติบโตขึ้นมีพัฒนาการตามวัยอย่างเต็มศักยภาพ ผู้ปกครองจึงเปรียบได้กับครูผู้รับนโยบายทางการศึกษาปฏิบัติซึ่งเป็นผู้ที่เป็นด้านหน้าในการดูแลนักเรียนโดยตรงที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ทางวิชาการ และส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพ การเลี้ยงดู และการให้การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของผู้ปกครองจะเป็นเปรียบได้กับครูที่ดูแลนักเรียนที่โรงเรียน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์แบบคนในครอบครัว นั่นเอง

รูปภาพการประกอบอาหาร

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “การประกอบอาหาร” จำนวน 58 ถ้อยคำ เช่น **ปรุง ผสมผสาน ทำอาหาร ผักชีโรยหน้า วัตถุดิบ เครื่องปรุงรส ร้อนฉ่ำ คาร์โบไฮเดรต เมนู จับฉ่าย บุฟเฟ่ต์** เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการประกอบอาหาร ได้แก่ 1) การทำงานด้านการศึกษา 2) บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน 3) ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา 4) การจัดการหลักสูตร 5) นโยบายและเนื้อหาบทเรียน และ 6) หลักสูตร รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อยทั้ง 6 หน่วย แสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การประกอบอาหาร” ดังนี้

ตาราง 10 แสดงหน่วยนึ่งเปรียบเทียบการประกอบอาหาร

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึ่งเปรียบเทียบ
1	การทำงานด้านการศึกษา	กระบวนการทำอาหาร
2	บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	วัตถุดิบ
3	ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา	ลักษณะของอาหาร
4	การจัดการหลักสูตร	สารอาหาร
5	นโยบายและเนื้อหาบทเรียน	เมนูอาหาร
6	หลักสูตร	ร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหาร

1. หน่วยนึ่งเปรียบเทียบ “การทำงานด้านการศึกษา” กับ “กระบวนการทำอาหาร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึ่งเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การทำงานด้านการศึกษา” หมายถึง การบริหารงาน การดำเนินงาน การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา รวมถึงการจัดอบรมให้ความรู้ คือ “กระบวนการทำอาหาร” กระบวนการ หมายถึง น. กรรมวิธีหรือลำดับการกระทำซึ่งดำเนินต่อเนื่องกันไปจนสำเร็จลง ณ ระดับหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 46) ในที่นี้คือกรรมวิธีในการประกอบอาหาร เพื่อสื่อความคิดว่าการบริหารจัดการงานด้านการศึกษา คือ กรรมวิธีในการประกอบอาหาร

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึ่งเปรียบเทียบระหว่าง “การทำงานด้านการศึกษา” กับ “กระบวนการทำอาหาร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ปรุง วิธีปรุง ผสมผสาน ทำอาหาร ผักชีโรยหน้า** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 10 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(94) การสอนในอดีตก็คือการ**ทำอาหาร**ขึ้นมาอย่างหนึ่งแล้วก็เรียกเด็ก ๆ มากิน พอผ่านไปอีกยุคหนึ่งเราก็**ทำอาหาร**ที่มันหลากหลาย **ทำอาหาร**ที่น่ากิน ดึงดูดความสนใจ (EDUCA TALK, 2559, สื่อออนไลน์)

(95) ระบบประเมิน**ผักชีโรยหน้า** ให้ครูทำผลงานหลอก ๆ ส่ง (พยัคฆ์ขาว, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (94) และ (95) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “กระบวนการทำอาหาร” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **ทำอาหาร** (ตัวอย่างที่ 94) **ผักชีโรยหน้า** (ตัวอย่างที่ 95) ทำอาหาร หมายถึง การประกอบหรือปรุงอาหารด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ

เช่น การต้ม ผัก ทอด นึ่ง และตกแต่งอาหาร ผักชีโรยหน้า หมายถึง (ลำ) น.การทำอาหารดี เพียงผิวเผิน สื่อความหมายว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ในระบบการศึกษา คือ การประกอบอาหาร (ตัวอย่างที่ 94) และการประเมินในระบบการศึกษาส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำเพียงเพื่อให้ผ่านการประเมินผลประโยชน์ที่แท้จริงไม่ได้ตกอยู่กับนักเรียน (ตัวอย่างที่ 95) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า กระบวนการทำอาหารเกี่ยวโยงถึง “การทำงานด้านการศึกษา”

2. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “วัตถุดิบ”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ และนักเรียน หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้รับการศึกษจากโรงเรียน รวมความว่า ผู้บริหารจัดการงานทางด้านการศึกษา รวมถึงผู้รับการศึกษจากโรงเรียน คือ “วัตถุดิบ” หมายถึง น. สิ่งที่เตรียมไว้เพื่อผลิตหรือประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1,104) ในที่นี้คือสิ่งที่เตรียมไว้เพื่อการทำอาหาร เพื่อสื่อความคิดว่าบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาและผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา คือ สิ่งที่เตรียมไว้ประกอบอาหาร

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การศึกษา” กับ “วัตถุดิบ” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เครื่องปรุงรส วัตถุดิบ ผักชี** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 15 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(96) ครูเป็นเหมือน**เครื่องปรุงรส** ส่วนนักเรียนเป็นเหมือน**วัตถุดิบ** (ความรักกำลังแบ่งบาน, 2559, สื่อออนไลน์)

(97) ระบบปัจจุบันเป็นระบบแพ็คตัดออกเพื่อหา**วัตถุดิบ**ที่พร้อม (jade8530, 2557, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (96) และ (97) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “วัตถุดิบ” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **เครื่องปรุงรส** (ตัวอย่างที่ 96) **วัตถุดิบ** (ตัวอย่างที่ 97) เครื่องปรุงรส สิ่งที่ใช้ปรุงแต่งอาหาร เช่น น้ำตาล น้ำปลา เกลือ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 271) วัตถุดิบ หมายถึง สิ่งที่เตรียมไว้เพื่อประกอบในการทำอาหาร สื่อความหมายว่า ครูคือบุคลากรทางการศึกษาที่มีหลากหลายรูปแบบเสมือนกับเครื่องปรุงหลายรสชาติของอาหาร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างในนักเรียนซึ่งคือวัตถุดิบ

ในการประกอบอาหาร ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า วัตถุประสงค์เกี่ยวโยงถึง “บุคคลากรทางการศึกษาและนักเรียน”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา” กับ “ลักษณะของอาหาร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา” หมายถึง รูปแบบของระบบการศึกษา และใจความสำคัญของความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ คือ “ลักษณะของอาหาร” หมายถึง รูปแบบที่กล่าวถึงอาหารในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรสชาติ อุณหภูมิ เพื่อสื่อความคิดว่าลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา คือ ลักษณะของอาหาร หมายถึง รสชาติและอุณหภูมิ

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ลักษณะของระบบการศึกษา” กับ “ลักษณะของอาหาร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ร้อนฉ่า เข้มข้น พร้อมกิน** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 9 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(98) ในแวดวงการศึกษาที่**ร้อนฉ่า**ขึ้นมาทันที (Face time, 2560, สื่อออนไลน์)

(99) เพิ่มความ**เข้มข้น**ของเนื้อหาวิชาการให้เด็กจนเกินจะรับไหว (สมาชิกหมายเลข 2500165, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (98) และ (99) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ลักษณะของอาหาร” ดังที่พบจากถ้อยคำ **ร้อนฉ่า** (ตัวอย่างที่ 98) **เข้มข้น** (ตัวอย่างที่ 99) **ร้อนฉ่า** หมายถึง อาหารที่ผ่านกรรมวิธีผลิตโดยใช้อุณหภูมิสูง คำว่า ฉ่า เป็นการเลียนเสียงเดือดของน้ำมันหลังจากใส่วัตถุดิบลงไปกระทะในขณะที่มีความร้อนสูง **เข้มข้น** หมายถึง ว. เข้มมาก เข้มจัด ดุเดือด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 207) ในที่นี้ หมายถึงรสชาติของอาหารที่มีความเข้มข้น สื่อความหมายว่า เมื่อเกิดประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ในวงการศึกษานี้เปรียบเสมือนกับการประกอบอาหารโดยการใส่วัตถุดิบลงไปกระทะที่มีอุณหภูมิสูง (ตัวอย่างที่ 98) และในปัจจุบันมีมุมมองว่า เนื้อหาวิชามีความยากหรือลึกซึ้งเกินไปกว่าที่เด็กนักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ (ตัวอย่างที่ 99) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนว่า ลักษณะของอาหารเกี่ยวโยงถึง “ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา”

4. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “การจัดการหลักสูตร” กับ “สารอาหาร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลักคือ “การจัดการหลักสูตร” หมายถึง การบริหารงานทางด้านการจัดการหลักสูตรเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ “สารอาหาร” หมายถึง สารเคมีที่

ประกอบอยู่ในอาหารที่ให้คุณค่าต่อร่างกายในด้านต่างๆ ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน วิตามิน แร่ธาตุ และน้ำ (โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ, 2564, สื่อออนไลน์) เพื่อสื่อความคิดว่าการบริหารจัดการหลักสูตร คือ สารเคมีที่ประกอบอยู่ในอาหารอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “การจัดการหลักสูตร” กับ “สารอาหาร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **คาร์โบไฮเดรต โปรตีน สารอาหาร ไขมัน** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 3 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(100) แคมบริดจ์มาเพื่อคุณว่า **คาร์โบไฮเดรต โปรตีน** ครบหรือเปล่าเพราะที่ทำมาอาหารมีเยอะแต่ขาด**สารอาหาร**ไม่ครบถ้วน ต้องดูภาพใหญ่ ภาษาสัมพันธ์กับวัฒนธรรม (Timeline Suthichai yoon, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (100) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “สารอาหาร” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **คาร์โบไฮเดรต โปรตีน และสารอาหาร** (ตัวอย่างที่ 100) คาร์โบไฮเดรต หมายถึง น. ชื่อกลุ่มสารประกอบอินทรีย์ ซึ่งประกอบด้วยธาตุคาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 257) โปรตีน หมายถึง น. สารประกอบอินทรีย์เชิงซ้อนของไนโตรเจน มีโมเลกุลขนาดใหญ่ประกอบด้วยกรดแอมิโนหลายชนิดเชื่อมโยงกัน เป็นสารประกอบที่สำคัญยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตทุกชนิดซึ่งจำเป็นต้องใช้เพื่อสร้างเนื้อเยื่อของร่างกาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 767) และสารอาหาร หมายถึง สารเคมีที่ประกอบอยู่ในอาหารที่ให้คุณค่าต่อร่างกายในด้านต่าง ๆ สื่อความหมายว่าการบริหารงานทางการจัดการหลักสูตรโดยนำหลักสูตรจากต่างประเทศมาใช้ในประเทศไทยเสมือนกับการเติมสารอาหารชนิดต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายลงไปในการที่เตรียมไว้บริโภค ทั้งนี้จะต้องได้รับการควบคุมคุณภาพทางโภชนาการจากหน่วยงานต่างประเทศ ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า สารอาหารเกี่ยวโยงถึง “การจัดการหลักสูตร”

5. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “นโยบายและเนื้อหาบทเรียน” กับ “เมนูอาหาร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “นโยบายและเนื้อหาบทเรียน” นโยบาย หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ เนื้อหาบทเรียน หมายถึง ข้อใจความสำคัญของคําศาสตร์ต่าง ๆ รวมความว่าแนวทางที่กำหนดในการดำเนินการด้านการศึกษาและองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ คือ “เมนูอาหาร” เมนู เป็นคำทับศัพท์ MENU หมายถึง รายการ ในที่นี้คือรายการอาหาร เพื่อสื่อความคิดว่า รายการอาหาร คือ แนวทางการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและบทเรียน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “นโยบายและเนื้อหาบทเรียน” กับ “เมนูอาหาร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **เมนู จับจ่าย อาหารฝรั่ง เค้ก** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 18 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(101) **เมนู**ที่เราจะจัดสรรให้คุณครูที่มานำร่องลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (ETV CHANNEL, 2558, สื่อออนไลน์)

(102) การศึกษาไทยมัน**จับจ่าย**มากยิ่งทุกอย่างที่ผู้ใหญ่คิดว่าจำเป็นให้เด็กด้วยความหวังดี (สมาชิกหมายเลข 1149444, 2558, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (101) และ (102) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “กระบวนการทำอาหาร” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **เมนู** (ตัวอย่างที่ 101) **จับจ่าย** (ตัวอย่างที่ 102) **เมนู** หมายถึง รายการอาหาร จับจ่าย หมายถึง น. ชื่ออาหารจีนอย่างหนึ่ง ต้มผักหลาย ๆ อย่าง เช่น กวางตุ้ง คะน้า กะหล่ำปลี หัวผักกาด ขึ้นฉ่าย กับเนื้อสัตว์ เช่น เป็ด หมู ใช้ชีอิ้วปรุงรสจนเค็ม และในอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง ว. หลาย ๆ อย่างแต่ไม่มีคุณภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 27) เพื่อสื่อความหมายว่า นโยบายในการจัดการศึกษา เช่น การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเสมือนกับรายการอาหารที่ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาได้เลือกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับนโยบายทางการศึกษาได้นำมาใช้ในการจัดการศึกษา (ตัวอย่างที่ 97) และกลุ่มผู้เป็นส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษามีมุมมองว่าการศึกษา การศึกษาไทยมีความหลากหลายแต่ไม่มีคุณภาพ เสมือนกับอาหารจีนชนิดหนึ่งที่มีส่วนผสมวัตถุดิบหลายอย่าง (ตัวอย่างที่ 98) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการทำอาหาร คือ “นโยบายและเนื้อหาบทเรียน เกี่ยวโยงถึง”

6. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “หลักสูตร” กับ “ร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหาร”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “หลักสูตร” ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแก่นสำคัญในการวางแผนทางการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการที่จะให้ความรู้ การเสริมสร้างเจตคติ ตลอดจนทั้งการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) คือ “ร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหาร” ร้านอาหาร หมายถึง พื้นที่สำหรับขายอาหารทั้งแบบซื้อกลับและสามารถเข้ามานั่งรับประทานได้ รูปแบบการจัดอาหาร หมายถึง ลักษณะของการจัดอาหารเพื่อรับประทานรูปแบบต่าง ๆ เช่น โต๊ะจีนหรือการจัดโต๊ะจำกัดจำนวนคน แบบบุฟเฟต์หรือการจัดแบบผู้รับ

ประทานอาหารต้องบริการตัวเอง เป็นต้น เพื่อสื่อความคิดว่ามวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือ พื้นที่สำหรับขายอาหารและลักษณะของการจัดอาหารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรับประทาน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สถานศึกษา” กับ “ร้านอาหาร และรูปแบบการจัดอาหาร” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ฟู้ดคอร์ท บัฟเฟต์** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 3 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(103) สมัยนี้เรียนแบบ**บัฟเฟต์** (สมาชิกหมายเลข 1149444, 2558, สื่อออนไลน์)

(104) เหมือนเวลาเราไป**ฟู้ดคอร์ท** ในห้างสรรพสินค้า เราไม่ได้ถูกบังคับให้กินร้านไหน เราได้คุบองก์จากเงินเราเอง เรื่องการศึกษาก็เหมือนกัน ก็คือเงินภาษีของประชาชนนั่นแหละ (Thai PBS, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (103) และ (104) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “หลักสูตร” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **บัฟเฟต์** (ตัวอย่างที่ 103) **ฟู้ดคอร์ท** (ตัวอย่างที่ 104) บัฟเฟต์ หมายถึง รูปแบบการจัดเลี้ยงที่จัดอาหารไว้เป็นส่วนกลาง ผู้รับประทานเลือกอาหารมารับประทานเอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 72) ฟู้ดคอร์ท เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ food court หมายถึง ศูนย์อาหาร สื่อความหมายว่า หลักสูตรการเรียนในปัจจุบันนี้ ผู้เรียนสามารถเลือกสรรหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่ายเสมือนกับการทานอาหารแบบช่วยเหลือตัวเอง โดยที่ผู้รับประทานสามารถเลือกรายการอาหารมาทานได้ตามต้องการ (ตัวอย่างที่ 103) และหลักสูตรต่าง ๆ ยังหาได้ง่ายเหมือนกับการเดินเข้าไปในร้านอาหาร ที่มีรายการอาหารให้เลือกรับประทานจำนวนมาก (ตัวอย่างที่ 104) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหารเกี่ยวโยงถึง “หลักสูตร”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การประกอบอาหาร” โดยปรากฏใน 6 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การทำงานด้านการศึกษา” กับ “กระบวนการทำอาหาร” 2) “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “วัตถุดิบ” 3) “ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา” กับ “ลักษณะของอาหาร” 4) “การจัดการหลักสูตร” กับ “สารอาหาร” 5) “นโยบายและเนื้อหาบทเรียน” กับ “เมนูอาหาร” 6) “หลักสูตร” กับ “ร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหาร”

อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เพราะหากขาดอาหารมนุษย์ก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ เมื่อกล่าวถึงอาหารซึ่งเป็นคำที่มีความหมายกว้าง หากพิจารณา

เจาะจงก็จะเห็นว่าอาหารมีหลายประเภท มีความหลากหลายที่แปรไปตามท้องถิ่นและวัฒนธรรม และอาหารไทยหลายเมนูก็เป็นอาหารที่มีชื่อเสียงดังไกลไปทั่วโลก เช่น ต้มยำกุ้ง ทั้งนี้เนื่องจากอาหารไทยแต่ละเมนูจะมีกรรมวิธีในการปรุงหลายขั้นตอน และเลือกใช้วัตถุดิบที่ผ่านการคัดสรรมาอย่างดี จึงได้อาหารในแต่ละจาน มโนทัศน์ดังกล่าวนี้เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงถูกนำมาเปรียบเทียบกับการทำงานในระบบการศึกษาอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ

กระบวนการทำอาหารแต่ละเมนูมีขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนเฉพาะแต่ละรายการเปรียบได้เช่นเดียวกับการทำงานในระบบการศึกษาที่ต้องมีการเตรียมการ การวางแผนต่าง ๆ เพื่อมาประกอบอาหารในแต่ละเมนูได้ การเลือกสรรวัตถุดิบต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบของอาหาร จึงเปรียบได้กับครูที่ทำหน้าที่ในการจัดสรรคัดเลือกความรู้เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียน ในบางครั้งถูกเปรียบว่าเป็นเหมือนกับเครื่องปรุงรสที่คอยปรุงรสชาติของอาหารให้มีความกลมกล่อมน่ารับประทาน ซึ่งเปรียบได้กับนักเรียน นอกจากนี้ลักษณะของอาหาร เช่น รสชาติต่าง ๆ เปรียบได้กับลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชาที่มีความเข้มข้น และในบางสถานการณ์ที่ตึงเครียดในแวดวงการศึกษา ก็ถูกเปรียบได้กับลักษณะของอาหารที่มีความเผ็ดร้อนอีกด้วย ในประเด็นของสารอาหาร เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต และไขมัน ก็ถูกเปรียบได้กับคุณค่าและประโยชน์ของหลักสูตร นโยบาย รวมถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่นำมาใช้ที่มีความหลากหลายในแง่ของคุณประโยชน์ ในส่วนของเมนูอาหารก็เปรียบได้กับนโยบาย เนื้อหาบทเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและนักเรียนผู้เป็นส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษา นอกจากนี้ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีมุมมองว่าหลักสูตรในปัจจุบันที่ใช้ในระบบการศึกษา มีความหลากหลายเช่นเดียวกับร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหารในสังคมไทยที่มีความหลากหลายอีกด้วย

รูปภาพการทดลอง

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยหลัก คือ “การศึกษา” กับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบคือ “การทดลอง” จำนวน 31 ถ้อยคำ เช่น ทดลอง หนูทดลอง เครื่องทดลอง ห้องทดลอง ลองผิดลองถูก เป็นต้น โดยมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา สามารถจัดกลุ่มตามความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการทดลอง ได้แก่ 1) การบริหารและการจัดการศึกษา 2) สถานศึกษา และ 3) ประเทศไทยและนักเรียน รูปภาพที่เปรียบเทียบถึงองค์ประกอบย่อย

ทั้ง 3 หน่วยแสดงให้เห็นว่า มุมมองทางความคิดของคนในสังคมไทยมอง “การศึกษา” ว่ามีความคล้ายคลึงและนำมาเปรียบเทียบได้กับ “การทดลอง” ดังนี้

ตาราง 11 แสดงหน่วยนิกเปรียบเทียบการทดลอง

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกเปรียบเทียบ
1	การบริหารและการจัดการศึกษา	การทดลอง
2	สถานศึกษา	ห้องปฏิบัติการทดลอง
3	ประเทศไทยและนักเรียน	หนูทดลอง

1. หน่วยนิกเปรียบเทียบ “การบริหารและการจัดการศึกษา” กับ “การทดลอง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “การบริหารและการจัดการศึกษา” บริหาร หมายถึง การดำเนินการจัดการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 655) จัดการ หมายถึง สั่งงาน ควบคุมงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 310) รวมความว่า การดำเนินการ สั่งงาน ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา คือ “การทดลอง” ทดลอง ก. ลองทำ ลองให้ทำ ทดสอบข้อสมมุติฐาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 539) เพื่อสื่อความคิดว่าการดำเนินงานของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา คือ การลองทำเพื่อทดสอบข้อสมมุติฐาน

การใช้รูปภาพที่แสดงความนิกเปรียบเทียบระหว่าง “การบริหารและการจัดการศึกษา” กับ “การทดลอง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ การทดลอง ลองผิดลองถูก เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 9 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(105) แล้วที่นี้ทุกคนก็คิดว่าเหี้ยเด็กเราพวกเราเหมือนเป็น**การทดลอง**ที่ล้มเหลว (Timeline Suthichai Yoon, 2559, สื่อบทสนทนา)

(106) ในต่างประเทศจะให้เด็ก**ทดลอง**เรียนไปเรื่อย ๆ แม้กระทั่งแต่การเข้ามหาวิทยาลัย (Mickey Eduzones, 2560, ออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (105) และ (106) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “การทดลอง” ดังที่พบจากถ้อยคำที่ว่า **การทดลอง** (ตัวอย่างที่ 105) **ทดลอง** (ตัวอย่างที่ 106) ทดลอง หมายถึง ลองทำ ลองทำให้ ทดสอบข้อสมมุติฐาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 537) สื่อความหมายว่า นักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษามองตนเองเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทดลองที่ไม่ประสบความสำเร็จไม่ตรงตามข้อสมมุติฐานหรือไม่มีผู้ใดไม่ได้ประโยชน์จากการทดลองนี้ ซึ่งเป็นทัศนคติเชิงลบต่อ

การทดลอง (ตัวอย่างที่ 105) และการจัดการศึกษาในต่างประเทศจะมีวิธีคิดว่าเป็นการทดลอง โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อค้นสิ่งที่ตัวเองถนัดที่สุด ซึ่งเป็นทัศนคติเชิงบวก ต่อการทดลอง (ตัวอย่างที่ 106) ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า การทดลองเกี่ยวโยงถึง “การบริหารและการจัดการศึกษา”

2. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “สถานศึกษา” กับ “ห้องปฏิบัติการทดลอง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “สถานศึกษา” หมายถึง โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย คือ “ห้องปฏิบัติการทดลอง” หรือ ห้องปฏิบัติการ หมายถึง สถานที่ซึ่งอยู่ในสถานะที่ถูกควบคุม และเป็นที่น่าสนใจ การทดลอง และการวัดทางวิทยาศาสตร์หรือทางเทคนิค (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2564, สืบออนไลน์) เพื่อสื่อความคิดว่าสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษา คือ สถานที่ที่อยู่ในสถานะควบคุมสำหรับการทดลองวิจัย

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “สถานศึกษา” กับ “ห้องปฏิบัติการทดลอง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **ห้องทดลอง** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 1 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(107) การศึกษายุคใหม่ควรเป็นแบบ**ห้องทดลอง** ให้นักเรียนได้ลงมือทดลองปฏิบัติ (BeerNoDrink, 2560, สืบออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (107) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบเทียบ คือ “ห้องปฏิบัติการทดลอง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **ห้องทดลอง** (ตัวอย่างที่ 108) ห้องทดลอง หมายถึง ห้องที่อยู่ในสถานะถูกควบคุมเพื่อทดลองหาคำตอบของสมมุติฐาน สื่อความหมายว่า มุมมองที่มีต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ควรจะเป็นลักษณะของการเปิดโอกาสให้มีการลองผิดลองถูก ได้ลงมือทำ เพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า ห้องปฏิบัติการทดลองเกี่ยวโยงถึง “สถานศึกษา”

3. หน่วยนึกเปรียบเทียบ “ประเทศไทยและนักเรียน” กับ “หนูทดลอง”

ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแสดงความคิดผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่างหน่วยหลัก คือ “ประเทศไทยและนักเรียน” หมายถึง บ้านเมือง ถิ่นที่อยู่ ที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพรมแดนติดต่อกับลาว เขมร มาเลเซีย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 590) นักเรียน หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้รับการศึกษาจากโรงเรียน คือ “หนูทดลอง” หมายถึง สัตว์ซึ่งใช้เป็นตัวทดลองในห้องปฏิบัติการ เพื่อสื่อความคิดว่าประเทศไทยของเราที่อาศัยอยู่และผู้ศึกษาเล่าเรียน คือ หนูที่ถูกใช้ทดลองในห้องปฏิบัติการ

การใช้รูปภาพที่แสดงความนึกเปรียบเทียบระหว่าง “ประเทศไทยและนักเรียน” กับ “หนูทดลอง” พบได้จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำ เช่น **หนูทดลอง หนูลองยา หนูทดลองยา** เป็นต้น โดยปรากฏการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 21 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(109) กระทรวงศึกษาทำอะไรกัน ดร.ทั้งหลาย อียาเอาเด็ก ๆ เป็น**หนูทดลอง**กันเลย
 เพื่อจริงพวกชอบลองยากับเขาวชนไทย

(110) จะปล่อยให้คนกลุ่มนี้เข้าระบบการศึกษา ใช้เด็กและครูเป็น**หนูทดลองยา**
 ไปถึงไหนกัน (ฟ้าใสในวันที่ฝนตก, 2559, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างที่ (109) และ (110) ข้างต้นใช้กระบวนการเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบกับหน่วยที่นำมาเปรียบ คือ “หนูทดลอง” ดังที่พบจากถ้อยคำว่า **หนูทดลอง** (ตัวอย่างที่ 109) **หนูทดลองยา** (ตัวอย่างที่ 110) หนูทดลอง หมายถึง สัตว์ซึ่งใช้เป็นตัวทดลองในห้องปฏิบัติการ สื่อความหมายว่า การศึกษาของประเทศไทยและนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา ถูกบริหารจัดการ ให้นโยบายด้วยการลองผิดลองถูกจากนักการศึกษาและผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ซึ่งทุกทรรณะในความนึกเปรียบเทียบนี้เป็นทัศนะเชิงลบต่อการทดลองความนึกเปรียบเทียบข้างต้นสะท้อนให้ว่า หนูทดลองเกี่ยวโยงถึง “ประเทศไทยและนักเรียน”

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของ “การศึกษา” เกี่ยวโยงกับ “การทดลอง” โดยปรากฏใน 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การบริหารและการจัดการศึกษา” กับ “การทดลอง” 2) “สถานศึกษา” กับ “ห้องปฏิบัติการทดลอง” และ 3) “ประเทศไทยและนักเรียน” กับ “หนูทดลอง”

การทดลองในห้องปฏิบัติการเป็นการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ ซึ่งผลของการทดลองอาจเป็นไปตามสมมุติฐานหรือไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ก็ได้ ลักษณะของการทดลองในห้องปฏิบัติการนี้จึงถูกนำมาเปรียบเทียบกับกระบวนการทำงานด้านการศึกษาที่มีลักษณะของการลองผิดลองถูกในการทำงาน ดังเช่น การน่านโยบาย หลักสูตร รวมถึงรูปแบบการสอนต่าง ๆ ที่เป็นของใหม่ หรือนำเข้าจากต่างประเทศมาใช้ ซึ่งไม่อาจการันตีได้ว่าจะทำให้เกิดประสิทธิผลกับการจัดการในระบบการศึกษาไทยหรือไม่ หากนำมาใช้ได้ดีเกิดประสิทธิผลก็จะมีผลขยายผลต่อไป แต่หากไม่เกิดประสิทธิผลก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับวิธีการ หรือยกเลิกเปลี่ยนแปลงไปเลยก็ได้ ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงแสดงมโนทัศน์การศึกษาเปรียบได้กับการทดลอง กล่าวคือ

การทดลองในห้องปฏิบัติการที่มีการเตรียมการและกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ เปรียบได้กับการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาไม่มีความหยุดนิ่ง เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีวิทยาการความรู้ต่าง ๆ

เกิดขึ้นใหม่ทุกวัน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการศึกษาจึงต้องมีการเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับใช้อยู่เสมอ ประเด็นข้างต้น การนำนโยบายหรือวิทยาการต่าง ๆ มาปรับใช้ข้างต้น เปรียบได้กับการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยใช้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสถานที่ ในการปฏิบัติการนี้ เนื่องจากเป็นที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นศูนย์รวมของบุคลากร ทางการศึกษาและนักเรียน ผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา โดยสิ่งที่ถูกนำมาเป็นเครื่องทดลอง ก็คือ ประเทศไทยและนักเรียน กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาไทยในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สะท้อน มุมมองว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาคือผู้ที่นำแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาในประเทศไทย เปรียบได้กับการนำประเทศไทยมาเป็นเครื่องทดลอง นอกจากนี้ครูผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ก็นำนโยบายต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนผู้เป็นผลผลิตของ ระบบการศึกษา จึงเปรียบได้กับเป็นการนำนักเรียนมาเป็นสิ่งที่ถูกใช้ทดลองนั่นเอง

ผลการศึกษารูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษาข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึง มโนทัศน์ที่สะท้อนผ่านรูปภาพทั้ง 11 กลุ่มความหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมและพาณิชย์ การเดินทาง การทำเกษตรกรรม การสู้รบแข่งขัน การรักษาทางการแพทย์ การทำลาย การประกอบสร้าง ความเป็นมนุษย์ ความเป็นครอบครัว การประกอบอาหาร และการทดลอง ซึ่งเป็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ มอบนโยบาย ทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบ การศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ทั้งกลุ่มข้อมูลที่มาจากการ สืบเสาะด้วยการพูดและกลุ่มข้อมูลที่มาจากการสืบเสาะด้วยการเขียน โดยสรุปผลการศึกษา ได้ในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตาราง 12 แสดงสรุปความถี่และอัตราการย่อยของรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ

ที่	รูปภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	อุตสาหกรรมและพาณิชย์	223	15
2	การเดินทาง	204	14
3	การทำเกษตรกรรม	180	13
4	การสู้รบแข่งขัน	175	12
5	การรักษาทางการแพทย์	149	11
6	การทำลาย	144	10
7	การประกอบสร้าง	108	8
8	ความเป็นมนุษย์	93	6

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	รูปภาพ	จำนวน	ร้อยละ
9	ความเป็นครอบครัว	70	5
10	การประกอบอาหาร	58	4
11	การทดลอง	31	2
รวม		1,435	100

บทที่ 5

ความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ของผู้ใช้ภาษา

เนื้อหาในบทที่ 5 จะกล่าวถึงผลการศึกษาที่พบตามวัตถุประสงค์ในข้อที่สอง คือ “ศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช.” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การใช้รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 ที่แปรไปตามกลุ่มผู้ใช้ 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบาย มาสู่การปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อม ตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ทั้งกลุ่มข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและกลุ่มข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน ผลการศึกษาพบความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบทั้ง 11 กลุ่มความหมาย ดังนี้

1. รูปภาพอุตสาหกรรมและพาณิชย์
2. รูปภาพการเดินทาง
3. รูปภาพการทำเกษตรกรรม
4. รูปภาพการสู้รบแข่งขัน
5. รูปภาพการรักษาทางการแพทย์
6. รูปภาพการทำลาย
7. รูปภาพการประกอบสร้าง
8. รูปภาพความเป็นอมนุษย์
9. รูปภาพความเป็นครอบครัว
10. รูปภาพการประกอบอาหาร
11. รูปภาพการทดลอง

รูปภาพอุตสาหกรรมและพาณิชย์

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา กับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 พบว่า แปรไปตามกลุ่มผู้ใช้ภาษาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ** กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 25 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 37.31 และพบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 42 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 62.69 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 13 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบอุตสาหกรรม และพาณิชย์ของกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การใช้จ่ายด้านการศึกษา	ธุรกิจและการเงิน	ลงทุน เงินอุดหนุน รายได้ เบี้ยปรับ
2	การทำงานในระบบการศึกษา	การผลิตในโรงงาน	ผลิต ผลิตและพัฒนา นำเข้า กลไก กระบวนการผลิต โรงงาน อັพเกรด
3	ผลผลิตของการศึกษา	สินค้า	บริการ
4	คุณภาพของผลผลิต และการจัดการศึกษา	คุณภาพของสินค้า	คุณภาพ คุณภาพต่ำ คุณภาพและมาตรฐาน
5	ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา	ลูกค้า	ลูกค้า

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน คือ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายจำกัดความของ การศึกษา ไว้ว่า “กระบวนการ เรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542, หน้า 2) เห็นได้ว่า การนิยามความหมายของการศึกษาข้างต้นนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาไม่ได้มีมีนัยทัศน์ ของการเปรียบเทียบระหว่างการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ แต่จะพบการเปรียบเทียบ มีนัยทัศน์อื่น ด้วยเหตุนี้จึงพบการปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ อุตสาหกรรมและพาณิชย์ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด อย่างไรก็ตามก็ยังพบการใช้ถ้อยคำ แสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสาร ด้วยการพูดในหลายหน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ ธุรกิจและการเงิน การผลิตในโรงงาน สินค้า คุณภาพของสินค้า และลูกค้า ในประเด็นนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ปัจจุบันเป็นโลกแห่งธุรกิจ มีการแข่งขันที่มีความเข้มข้นสูง ที่ต้องปรับตัว เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ และเป็นโลกธุรกิจที่ไร้พรมแดน ด้านการตลาดสินค้าและบริการ ในปี 2558 ขยายจาก 60 ล้านคน เป็น 600 ล้านคน (ศูนย์ข้อมูลความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2559, หน้า 1, สื่อออนไลน์) ซึ่งรัฐบาล มีบทบาทสำคัญต้องขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดังนั้น กิจกรรมที่ใช้ทุนหรืออุตสาหกรรม และแรงงาน เพื่อสร้างผลผลิตหรือการบริการเพื่อกำไรและการค้าขายรวมถึงกิจการทางเศรษฐกิจหรือพาณิชย์ จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เป็นเหตุให้บุคคลในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจึงมีมีนัยทัศน์เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบกับ อุตสาหกรรมและพาณิชย์

ประเด็นข้างต้นนี้มีข้อสนับสนุน โดยพบว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำ แสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการทำงานในระบบการศึกษากับ การผลิตในโรงงาน ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ ในหน่วยการทำงานในระบบการศึกษากับการผลิตในโรงงาน ในภาษาที่มาจากจากการสื่อสาร ด้วยการเขียน จำนวน 20 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 60 ในขณะที่พบในภาษาที่มาจากจากการสื่อสาร ด้วยการพูด จำนวน 11 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 40 ดังที่พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ เช่น ผลิต ลงทุน โรงงาน เป็นต้น ในถ้อยคำ

“เราต้อง**ผลิต**คนหรือว่าหาคนเข้ามาทดแทน ครูพันธุ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้น” (Spring News, 2557, สื่อบอนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นนี้สื่อมโนทัศน์ว่า ครูซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษากำลังจะขาดแคลน จำเป็นต้องมีการเพิ่มจำนวนโดยการ “ผลิต” การใช้ถ้อยคำดังกล่าว เป็นการสื่อความคิดว่า การทำงานในระบบการศึกษาคือการเตรียมกำลังคนมาเพิ่มเพื่อมาเป็นครู การเตรียมเพิ่มอัตรากำลังนี้เปรียบเทียบกับได้กับการเพิ่มจำนวนสินค้าผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมนั่นเอง ประเด็นนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากผู้มอบนโยบายทางการศึกษาเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางกรอบนโยบายการบริหารการศึกษาจึงสื่อมโนทัศน์ผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยการทำงานในระบบการศึกษากับการผลิตในโรงงานเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสนับสนุนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนอย่างน่าสนใจ** กล่าวคือ พบการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้า ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 20 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 80 ในขณะที่พบในภาษาที่มาจากจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 4 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 20 ดังที่พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ เช่น คุณภาพ คุณภาพต่ำ มาตรฐาน เป็นต้น เช่นในตัวอย่างถ้อยคำ

“ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มี**คุณภาพและมาตรฐาน**อย่างทั่วถึง” (ETVNEWS THAI, 2560, สื่อบอนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นสื่อมโนทัศน์ว่า ประชากรทุกคนควรเข้าถึงการศึกษาที่ดี โดยการสื่อนี้ด้วยใช้ถ้อยคำ “คุณภาพ” หมายถึง ลักษณะดีเด่นของสิ่งของหรือบุคคล เป็นการสะท้อนมโนทัศน์ว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษามองว่าการศึกษาคือสินค้าในระบบอุตสาหกรรมและพาณิชย์ ซึ่งปรากฏการใช้เห็นจากภาษาที่มาจากจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าภาษาที่มาจากจากการสื่อสารด้วยการเขียน เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า การพูดกล่าวว่าคุณภาพของการศึกษาในข้อมูลที่ปรากฏจะเป็นลักษณะการอภิปราย ดังนั้นข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดที่มาจากการประชุม การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็น จึงเป็นไปลักษณะของการวิพากษ์ประเด็นการศึกษา แต่ในขณะที่ข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมีที่มาจากพระราชบัญญัติการศึกษาซึ่งกรอบในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งไม่มีลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์หรือการให้ข้อคิดเห็น ดังนั้น ผู้มอบนโยบาย

ทางการศึกษาจึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิต และการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่า ข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 47 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 75 และพบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 16 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 25 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 14 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบอุตสาหกรรม และพาณิชย์ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษาและครู	ผู้ผลิต	ครู...ผลิต
2	การใช้จ่ายด้านการศึกษา	ธุรกิจและการเงิน	เงิน งบประมาณ ทูม ทุ่มงบประมาณ รวย มีราคาสูง การลงทุน ต้นทุน ธุรกิจ พาณิชย์ ธุรกิจแสวงหากำไร
3	การทำงานในระบบการศึกษา	การผลิตในโรงงาน	ผลิต เครื่องผลิต
4	ผลผลิตของการศึกษา	สินค้า	ผลผลิต
5	คุณภาพของผลผลิต และการจัดการศึกษา	คุณภาพของสินค้า	สินค้างาม คุณภาพ ห่วย ห่วยแตก คุณภาพห่วย สภาพไร้คุณภาพ
6	ผู้ใช้ประโยชน์ จากการศึกษา	ลูกค้า	ชำรุดทรุดโทรม ลูกค้า ผู้ซื้อ ผู้บริโภค

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากหากผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังคมมีมุมมองต่อเรื่องการศึกษาว่าเป็นเช่นเดียวกับอุตสาหกรรม จะเป็นมุมมองที่เป็นภาพลบ ดังที่ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2556, สื่อออนไลน์) นักวิชาการด้านการศึกษาได้เสนอมุมมองต่อเรื่องการศึกษาว่า “การศึกษาไม่ใช่อุตสาหกรรมผลิตคนให้ออกมาเหมือน ๆ กัน แต่การศึกษาคือศิลปะในการพัฒนาคนที่ต่างกันให้ออกมาต่างกว่าเดิม” ถ้อยคำดังกล่าวเป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับมุมมองของสังคมในยุคแข่งขันของอุตสาหกรรม ว่าสังคมจะมองการศึกษาเป็นเรื่องของการผลิตในอุตสาหกรรมไม่ได้ การศึกษาควรเป็นเครื่องมือสร้างคนที่มีความหลากหลายให้เติบโตอย่างงดงาม ดังนั้นจึงพบว่า ในกลุ่มของผู้รับนโยบายมาปฏิบัตินี้จะปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเฉพาะหน่วยนึกเปรียบเทียบ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ จำนวน 20 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 83 ของข้อมูลที่พบในกลุ่มนี้ทั้งหมด ดังที่พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของสินค้า เช่น คุณภาพ ไร้คุณภาพ ห่วย เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“เคยเป็นครูอัตราจ้างครับ แต่งานที่ทำไม่ได้นำมาซึ่ง **คุณภาพ** ของการศึกษา” (วันดีดี, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมุมมองต่อการศึกษาในทางลบ กล่าวคือ ครูมองว่าในปัจจุบัน ภาระงานของครูที่มีมากมายไม่ได้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาคืบหน้าดีขึ้น ครูไม่ได้ใช้เวลากับการดูแลนักเรียนอย่างเต็มที่เพราะต้องไปปฏิบัติงานหน้าที่อื่น จึงทำให้นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษามีได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ประเด็นในลักษณะดังกล่าวนี้จะถูกพบมากในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยเขียนมากกว่าการพูด ในประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า การแสดงความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในทางลบอย่างตรงไปตรงมา จะสามารถทำได้อย่างมั่นใจในการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าการสื่อสารด้วยการพูด เพราะการพูดในที่สาธารณะและมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์และอาจได้รับผลกระทบต่อดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า ผู้รับนโยบายใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิต

และการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าในข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่า ข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการพูด

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบทั้งในภาษาที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนและภาษาที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับอุตสาหกรรมและพาณิชย์ในข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 44 ถ้อยคำ และพบในข้อมูลที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 49 ถ้อยคำ ซึ่งรวมทั้งภาษาที่ได้มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนและพูดที่พบนี้ คิดเป็นร้อยละ 42 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 15 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบอุตสาหกรรมและพาณิชย์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษาและครู	ผู้ผลิต	การศึกษาไทยต้องผลิต
2	การใช้จ่ายด้านการศึกษา	ธุรกิจและการเงิน	มูลค่าสูง ธุรกิจลิปล้าน ธุรกิจร้อยล้าน แป๊ะเจี๊ยะ ธุรกิจพันล้าน พร้อมจ่ายเงิน
3	การทำงานในระบบการศึกษา	การผลิตในโรงงาน	ผลิต ระบบผลิต คัดเลือก กลจักร พัฒนา โรงงาน อุตสาหกรรม เครื่องจักร โรงงานผลิต
4	ผลผลิตของการศึกษา	สินค้า	ปลากระป๋อง ผลผลิต รูน
5	คุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา	คุณภาพของสินค้า	ไร้คุณภาพ ห่วย แย่ ๆ ห่วย ๆ ห่วยแตกล้ำสมัย อย่างเก่า ไม่อัปเดต คุณภาพตกต่ำ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ไม่พัฒนา ต่ำกว่ามาตรฐาน

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาในยุคปัจจุบันเติบโตมาในสังคมอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงจึงทำให้มีโมทัศน์เปรียบเทียบโดยแสดงผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษาแบบกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าทั้งในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าจำนวน 59 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 57 ของข้อมูลที่พบในกลุ่มนี้ทั้งหมด ดังที่พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของสินค้า เช่น ห่วย แ่ ๆ ห่วย ๆ เก่า อ้าพเดช ต่ำกว่ามาตรฐาน คุณภาพตกต่ำ เป็นต้น และในตัวอย่างถ้อยคำจากการสื่อสารด้วยการเขียน เช่น

“เด็กที่จบออกมายังไร้คุณภาพ แล้วมันเนามาตั้งแต่ต้นทาง” (สมาชิกหมายเลข 4004431, 2558, สื่อออนไลน์)

และถ้อยคำจากการสื่อสารด้วยการพูด เช่น “ในการวัดผลทางการศึกษาระหว่างประเทศ นักเรียนไทย ยังคงได้คะแนนในระดับที่ **ห่วย**กว่าชาวบ้าน” (เจาะข่าวตื่น, 2560, สื่อออนไลน์)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทั้งภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนและพูดปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษาดับคุณภาพของสินค้าในเชิงลบ และพบในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากระบบการศึกษา นักเรียน รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบและอยู่ในระบบการศึกษาโดยตรง ด้วยเหตุนี้บุคคลกลุ่มนี้ จึงกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา เหตุผลหนึ่งที่สำคัญคือ เพราะในสังคมปัจจุบัน สื่อโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันอย่างมาก ทำให้สังคมเปิดกว้าง ผู้คนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างอิสระเสรี ดังนั้นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษาจึงแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์การศึกษาอย่างตรงไปตรงมาได้

รูปภาพการเดินทาง

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา
กับการเดินทางของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562
พบว่า แปรไปตามกลุ่มผู้ใช้ภาษาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึก
เปรียบเทียบ “การศึกษากับการเดินทาง” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบาย
ทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบ
การศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึก
เปรียบเทียบการศึกษากับการเดินทาง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา**
จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน
น้อยกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพ
แสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการเดินทาง ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน
จำนวน 4 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 11 และพบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด จำนวน
31 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 89 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 16 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบการเดินทาง
ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษาและบุคลากร ทางการศึกษา	ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง	นักบิน
2	สภาพของการศึกษา	ลักษณะการเดินทาง	ซับซ้อน ทิศทาง ก้าวหน้า เข้าสู่ เดินหน้า ไม่ตรงทาง เดินถอยหลัง ไม่ตรงทิศไม่ตรงทาง
3	อุปสรรคในระบบ การศึกษา	อุปสรรคในการเดินทาง	ทางไกล
4	จุดหมายของการศึกษา	ปลายทาง	จุดหมายปลายทาง

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน คือ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายจำกัดความของ การศึกษา ไว้ว่า “กระบวนการ เรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542, หน้า 2) การนิยามความหมายของการศึกษาข้างต้นนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาไม่ได้มีมิโนทัศน์ของ การเปรียบเทียบระหว่างการศึกษากับการเดินทาง แต่จะพบการเปรียบเทียบมิโนทัศน์อื่น ด้วยเหตุนี้จึงพบการปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษาคือการเดินทาง ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด อย่างไรก็ตามก็ยังพบการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา กับการเดินทางข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดอยู่ในประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะ และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา บุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ ข้างต้น เป็นผู้ดำเนินการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งมีมิโนทัศน์ในการทำงานด้านการศึกษา เปรียบเทียบได้กับการเดินทาง ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น ขับเคลื่อน ไม่ตรงทิศไม่ตรงทาง ทิศทาง จุดหมายปลายทาง เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ท่านต้องเข้าใจทุกเรื่องอย่างถ่องแท้ ไม่งั้นการ**ขับเคลื่อนจะไม่ตรงทิศไม่ตรงทาง**” (Government Sophawatthanasiri, 2559, สื่อบทสนทนาออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าว เป็นการชี้แจงนโยบายทางการศึกษาของผู้มอบนโยบายให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องให้รับทราบ เพื่อถือปฏิบัติดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ตั้งไว้ การใช้ ถ้อยคำ “ขับเคลื่อน” และ “ไม่ตรงทิศตรงทาง” สะท้อนให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายการศึกษา เปรียบการทำงานด้านการศึกษา คือ การเดินทาง โดยมีผู้มอบนโยบาย คือ กัปตันใหญ่ ที่จะขับเคลื่อนนำบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเปรียบได้กับผู้ช่วยกัปตันไปยังจุดหมายปลายทาง โดยการเดินทางจะอยู่บนเส้นทาง คือ นโยบายของรัฐบาลที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้มอบนโยบาย ทางการศึกษา จึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ การเดินทางในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึก เปรียบเทียบการศึกษากับการเดินทาง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการเดินทางเป็นจำนวนมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น กล่าวคือ พบการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา
กับการเดินทาง ในข้อมูลทั้งที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนและพูด รวมจำนวน 89 ถ้อยคำ
คิดเป็นร้อยละ 43 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 17 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการเดินทาง
ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษาและบุคลากร ทางการศึกษา	ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง	ผู้นำทาง เรือจ้าง เครื่องบิน กับตัน หัวเรือใหญ่ พาหนะ คนแจวเรือ ผู้แจวเรือจ้าง นำทาง ชี้นำทาง ชี้ทาง
2	สภาพของการศึกษา	ลักษณะการเดินทาง	เดิน ขับเคลื่อน ก้าวไกล ก้าวไป ถึงฝั่ง เคลื่อนไป ไปไกล ก้าวข้าม กลับมา ถอยตั้งต้น ถอยหลัง เดินไปหาทางตัน ขึ้น ฝั่งหรือถอยหลังลงคลอง ถอยหลังลงคลอง พายเรือวนอยู่ในอ่าง
3	อุปสรรคในระบบ การศึกษา	อุปสรรคในการเดินทาง	หลงทาง ทางไกล หาทางออก ไม่เจอ หลุมดำ หลุม
4	เส้นทางด้านการศึกษา	เส้นทาง	ต้นธาร ทาง ทิศทาง
5	จุดหมายของการศึกษา	ปลายทาง	เป้าหมาย ปลายทาง

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ คือ ครูและบุคลากร
ทางการศึกษา เป็นผู้ประกอบอาชีพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาโดยตรง และต้องเป็น
กำลังสำคัญบนเส้นทางสายนี้อย่างยาวนานจนเกษียณอายุราชการ ซึ่งต่างจากกลุ่มอื่นที่เข้าสู่
เส้นทางนี้แล้วจากไป ดังเช่น กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษาที่อยู่ในตำแหน่งมีวาระ
ที่กำหนด และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษาก็จะเข้าสู่เส้นทาง
การศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลและเมื่อสำเร็จการศึกษาตามระดับที่ต้องการแล้วก็จะออก

จากระบบการศึกษาเช่นกัน ดังนั้นกลุ่มผู้รับนโยบายด้านการศึกษาจะเป็นผู้เผชิญบนเส้นทางสายการศึกษาเป็นเวลานาน โดยที่ระหว่างทางจะพบกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาไม่ว่าจะเป็นผู้มอบนโยบายด้านการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ด้วยเหตุนี้กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจึงสะท้อนการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ การเดินทางในข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการและเขียนเป็นจำนวนมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสนับสนุนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษากับผู้นำทาง พาทนะ และอุปกรณ์นำทาง เป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น** กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษากับผู้นำทาง พาทนะ และอุปกรณ์นำทาง ทั้งในข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการเขียนและพูด รวมจำนวน 28 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 84 ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น เรือจ้าง รถยนต์ เครื่องบิน กัปตัน เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ครูไม่ได้เป็นเพียง**เรือจ้าง**ที่ส่งให้เด็กไปถึงฝั่งฝันเท่านั้น” (Thai PBS, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยมีภาพจำของผู้ประกอบอาชีพครูว่าเป็นเรือจ้างที่ทำหน้าส่งลูกศิษย์จากปากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่ง เมื่อเสร็จภารกิจนี้แล้ว ภาระหน้าที่ก็หมดไป แต่ผู้ใช้ภาษารายนี้แสดงความเห็นเชิงโต้แย้งว่า แท้จริงแล้ว คุณค่าของอาชีพครูไม่ได้เป็นเพียงผู้ที่หน้าที่ส่งโดยผู้สำเร็จแล้วหมดหน้าที่เท่านั้น อย่างไรก็ตามผลการศึกษាถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบก็แสดงให้เห็นว่า ในสังคมยังมีภาพจำของครูคือเรือจ้างอยู่ ด้วยเหตุนี้กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ การเดินทางในหน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษากับผู้นำทาง พาทนะ และอุปกรณ์นำทาง เป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการเดินทาง พบประเด็นที่น่าสนใจคือ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบสภาพของการศึกษากับลักษณะของการเดินทางเป็นจำนวนมากที่สุด ทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูด เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น** กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบสภาพของการศึกษากับลักษณะของการเดินทางเป็นจำนวนมากที่สุด ทั้งในภาษาที่ได้จากการสื่อสารด้วย

การเขียนและพูดเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยนี้เปรียบเทียบกับอื่น โดยพบจำนวน 45 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 56 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 18 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการเดินทาง
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้ เปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา	ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง	หัวขบวน ชีทาง เรือจ้าง
2	สภาพของการศึกษา	ลักษณะการเดินทาง	ขับเคลื่อน พาสู่นำพา ไป เช่น นำพาศิษย์ไปยังจุดหมาย ไปไกล มาไกล ก้าวเดิน เดินหน้า เดินไป ก้าวหน้า ไปด้วยกัน บันจากรยาน ตกเหว ตามหลัง ไปไม่รอด สวนทาง เข้าถึง
3	อุปสรรคในระบบการศึกษา	อุปสรรคในการเดินทาง	อุปสรรค หลงทาง ห่างไกล
4	เส้นทางด้านการศึกษา	เส้นทาง	ทาง ต้นน้ำ แนวทาง ระหว่างทาง ทางผ่าน ทางออก เส้นทาง ทิศทาง
5	จุดหมายของการศึกษา	ปลายทาง	ปลายทาง จุดหมายเป้าหมาย

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีมโนทัศน์เรื่องการศึกษาคือการเดินทางที่มีลักษณะการเดินทางในรูปแบบต่าง ๆ ดังถ้อยคำที่ปรากฏข้างต้นที่หลากหลาย แต่โดยส่วนมากจะพบการมโนทัศน์ลักษณะของการเดินทางของนักเรียนในทางลบ ดังตัวอย่างถ้อยคำ ไปไม่ถึงไหน ตกเหว ย่ำอยู่กับที่ ถอยหลัง และ ตกเหว เป็นต้น ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“เด็กไทยเรียนไม่จบตกเหวของระบบการศึกษา” (Thai PBS, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่เข้าระบบการศึกษาแล้วไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้เปรียบได้กับลักษณะของการเดินทางของนักเรียนที่พบกับหายนะ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้เผชิญชีวิตบนเส้นทางสายการศึกษาด้วยตนเอง จึงใช้ถ้อยคำ

แสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบสภาพของการศึกษากับลักษณะของการเดินทางเป็นจำนวนมากที่สุดทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูดเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น

รูปภาษาการทำเกษตรกรรม

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล ค.ศ. 2557-2562 พบว่า แปรไปตามกลุ่มผู้ใช้ภาษาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการทำเกษตรกรรม” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรม พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น และจะพบการใช้พบหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูกเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น** กล่าวคือ พบการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมในข้อมูลทั้งที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนและพูดรวมจำนวน 12 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 6.6 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น และจะพบการใช้พบหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูก เฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 19 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรมของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	สถานศึกษา	พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก	ดินปลูก
2	กระบวนการจัดการการศึกษา	กระบวนการเพาะปลูก	ใส่ปุ๋ย พรวน ปลูกฝัง ย้ายกล้า
3	พัฒนาการของนักเรียน	การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร	ความเจริญงอกงาม

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ การทำเกษตรกรรมดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น ใสปุ๋ย พรวน ย้ายกล้า เป็นต้น ในถ้อยคำ

“ใสปุ๋ยไปเนิ่นออกดอกออกผลไม่ได้พรวนดินไม่ได้จัดการย้ายกล้าย้ายอะไรกันเลย”

(ETV NEWSTHAI, 2557, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษามีมโนทัศน์ในการพัฒนา นักเรียนเปรียบเทียบได้กับกระบวนการเพาะปลูก เนื่องจากผู้มอบนโยบายทางการศึกษามีภารกิจ ในการจัดการศึกษาโดยการดูแลกระบวนการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ทางรัฐบาลได้วางไว้ ดังนั้นกลุ่มนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจึงสะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดในรูปภาพแสดง ความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบ กระบวนการจัดการศึกษา คือ กระบวนการ เพาะปลูก แต่อย่างไรก็ตามการแสดงมโนทัศน์ผ่านการใช้รูปภาพความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับ การทำการเกษตร ในภาพรวมของกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษาพบการใช้ในจำนวนที่ น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ในสมัยรัฐบาล คสช. มีวิสัยทัศน์ เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คือ การก้าวเข้าสู่ประเทศไทย ยุค 4.0 หรือไทยแลนด์ 4.0 โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น จึงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่ การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (เพ็ญประภา ศรีประสม, 2556, สื่อออนไลน์) ด้วยเหตุบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ก็ยังคงสะท้อนมโนทัศน์การศึกษากับการทำเกษตรกรรมในรูปแบบเดิมอยู่ เช่น การเพาะปลูก การรดน้ำ พรวนดิน ใสปุ๋ย แต่อย่างไรก็ตามผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดง ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมเป็นจำนวนน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ กลุ่มอื่น และจะพบการใช้พบหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการ เพาะปลูก เฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึก เปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรม พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมในข้อมูลที่มา จากภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด เป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ ในหน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรม ในภาษาที่มาจากการสื่อสาร

ด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ โดยพบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 57 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 85 และพบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 10 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 15 ดังตัวอย่าง ถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 20 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม
ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้กเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้ปกครอง	เกษตรกร	ชาวนา
2	สถานศึกษา	พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถาง ที่เพาะปลูก	ดินปลูก ดิน สวน นา
3	กระบวนการจัดการ การศึกษา	กระบวนการเพาะปลูก	1. ปลูก ปลูกฝัง ปลูกผัก บ่ม 2. จับพรวน จับจอบ สร้าง สวน 3. พรวน ปลูกข้าว ปลูกบั้น 4. ใส่ปุ๋ย ย้ายกล้า ทำเกษตร 5. เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ใส่ผัก 6. ยิงถางยิงรก จอบพรวน 7. สองมือช้อนมาดูแล 8. เพาะเลี้ยง 9. เจริญงอกงาม

ตาราง 20 (ต่อ)

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
4	พัฒนาการของนักเรียน	การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร	1. เจริญเติบโตใหญ่ ผลิ ผลิตออก 2. ออกผล ออกใบ ระบัดใบ 3. แผ่ราก ให้ร่มเงา พลีว ลูสม 4. รากฐาน แยกต่าง ทางแยก 5. ผักจะโต อุดมสมบูรณ์
5	ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา	พืชผลทางการเกษตร	1. ไม้อ่อน ดอกไม้ ผัก ผลผลิต 2. มวลดอก ไม้งาม บัว กิ่งก้าน 3. ไม้ใหญ่ ไม้อ่อนใส

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทำเกษตรกรรม ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น จับพรว้า จับจอบ สร้างสวน ปูกลูก ปูกลูกฝัง ปูกลูกปั้น ไล่ปุ๋ย ผลผลิต เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน เช่น

“ครูคือ **ผู้จับพรว้า จับจอบ** อาบเหงื่อเพื่อ **สร้างสวน** การศึกษา” (ปัญญา ดี, 2560, สื่อออนไลน์)

และในถ้อยคำจากถ้อยคำที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด เช่น

“ทักษะการรู้ทันดิจิทัลจึงจำเป็นต้องได้รับการ **ปูกลูกฝัง** ตั้งแต่ห้องเรียน” (VOICE online 21, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมโนทัศน์ในการทำงาน ด้านการศึกษาเปรียบเทียบได้กับการทำเกษตรกรรม เนื่องจากถ้อยคำที่พบข้างต้นสื่อถึงของการทำการเกษตรกรรม กล่าวคือ ผู้จับจอบ จับพรว้า สร้างสวน ผู้ที่กระทำกริยาต่าง ๆ เหล่านี้

คือ เกษตรกร และในอีกประเด็นที่กล่าวถึงการปลูกฝังทักษะดิจิทัล ซึ่งถ้อยคำนี้ก็สั้นๆ ของการทำเกษตรได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามเห็นได้ว่า การใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทำเกษตรกรรมจะพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่า ภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดจำนวนมากอย่างน่าสนใจ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าการถ่ายทอดความคิดผ่านการแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนที่พบโดยมากจะเป็นข้อความขนาดยาวกว่าการสื่อสารด้วยการพูด ซึ่งจะเป็นการบรรยายและพรรณนาให้เห็นภาพเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากธรรมชาติของภาษาเขียนและภาษาพูดมีความต่างกัน ผู้ที่ต้องเขียนสื่อสารจะมีเวลาในการพิจารณาถ้อยคำก่อนที่จะนำเสนอในช่องทางสาธารณะ แต่ในขณะที่ผู้ใช้ภาษาพูดไม่ได้มีเวลาไตร่ตรองอย่างพิถีพิถันก่อนพูดมากกว่าภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียน ดังนั้นจึงพบความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทำเกษตรกรรมในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูดเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** ใช้หน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูกมากกว่า หน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น ๆ เป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูกในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนและข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดรวมกันเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ โดยพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนจำนวน 28 ถ้อยคำ และพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 2 ถ้อยคำ รวมเป็นจำนวน 30 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 44 จาก 8 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น ปลูกผัก รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย เป็นต้น ดังตัวอย่างถ้อยคำ

“ครูสอนเหมือนการปลูกผักต้อง รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย นักเรียนต้องเรียนรู้อะไรต่อเมื่อ ทบทวนตลอดจึงจะเข้าใจกว่าผักจะโตพอเก็บกินได้” (คนดวงดี, 2561, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมีปฏิบัติมีโมทัศน์ในการทำงาน ด้านการศึกษาในหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติหรือครูรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่โดยตรงในการดูแล อบรม สั่งสอน ให้ความรู้ทางวิชาการ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่นักเรียน ดังนั้นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติมากที่สุดจึงต้องยอมสะท้อนสิ่งใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องมากที่สุด เช่นเดียวกันครุมีหน้าที่ในการจัดกระบวนการศึกษาจึงสะท้อนโมทัศน์ผ่าน

รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบ กระบวนการจัดการศึกษากับ กระบวนการเพาะปลูกมากที่สุดอย่างน่าสนใจเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรม พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษากับพืชผลทางการเกษตรมากกว่าผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ จำนวนมากอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษาในกลุ่มนี้รวมจำนวน 49 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 74 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาและผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 21 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำเกษตรกรรม
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้บริหารการศึกษาระดับ กระทรวงศึกษาธิการ	นายทุนทางการเกษตร	เสีย เสียใหญ่
2	ผู้ปกครอง	เกษตรกร	1. คนผลิตเมล็ด 2. คนที่มีเมล็ดพืช
3	สถานศึกษา	พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถาง ที่เพาะปลูก	กระถาง ดินเหนียว ดินทราย ดิน ปุ๋ย เนอสเซอร์ที่เพาะปลูก ดินที่อึมน้ำ
4	กระบวนการจัดการ การศึกษา	กระบวนการเพาะปลูก	ปลูก ปลูกฝัง ปลูกใหม่ 1. เลี้ยงดู ปลูกลงดิน ฝังราก 2. ผลิตเมล็ด เลี้ยงเพาะ 3. เลี้ยง การเลี้ยงดู เก็บเกี่ยว 4. ต้องการน้ำมาก 5. ต้องการน้ำน้อย

ตาราง 21 (ต่อ)

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
5	พัฒนาการของนักเรียน	การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร	โต เจริญ ออกลูก 1. ออกดอกออกผล 2. ผังรากลึก กะเทาะเปลือก
6	ปัญหาของระบบการศึกษา	วัชพืช	กาฝาก
7	การประเมินผลทางการศึกษา	การคัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร	คัดต้นไม้ วัดสวนสูง 1. คัดเลือกคุณภาพต้นไม้มือ 2. วิธีวัดสวนสูง 3. ต้น ยืนต้น ต้นไม้ ไม้ดอก ต้นไม้นานาพันธุ์ ไม้เลื้อย
8	ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา	พืชผลทางการเกษตร	1. ไม้แคระ ผลผลิต พืชเมล็ด 2. เมล็ดพันธุ์ ผักชี ตะไคร้ 3. รากฝอย ผลพวง รากแก้ว 4. ดอกบัว พืชพันธุ์ 5. รากแขนง ถั่วงอก 6. ทุเรียน หัวกะทิ ตะบองเพชร 7. มะนาว ต้นหอม

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทำเกษตรกรรม ดังที่ปรากฏถ้อยคำเช่น พืช ไม้แคระ ไม้เลื้อย ต้นไม้ ต้นข้าว ต้นไม้ ตะไคร้ ทุเรียน เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“กระทรวงศึกษาฯ = เลี้ยงใหญ่แจกปุ๋ยสูตรมาตรฐาน และก็เป็นคนคัดต้นไม้ออกจากที่มันงอก เพื่อนำไปปลูกลงดินต่อไป” (สมาชิกหมายเลข 120476, 2559, สื่อบทสนทนา)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามีมโนทัศน์ว่าตน คือ พืชพันธุ์ที่เติบโตมาจากการหล่อเลี้ยงดูแลของระบบการศึกษา โดยมีผู้มอบนโยบายเป็นผู้แลและจะนำไปให้ประโยชน์ต่อไป เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามองตนเองว่าเป็นผลผลิตของระบบการศึกษาเช่นเดียวกับผลผลิตทางการเกษตร จึงต้องยอมสะท้อนหน่วยนิกเปรียบเทียบสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเองมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น

รูปภาษาการสู้รบแข่งขัน

ผลการศึกษาความหลากหลายของการใช้รูปภาษาการสู้รบแข่งขันของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล ค.ศ. พ.ศ. 2557-2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนิกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการสู้รบแข่งขัน” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความนิกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาษาแสดงความนิกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขันเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน กล่าวคือ พบการใช้รูปภาษาแสดงความนิกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน เฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน และไม่พบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด โดยพบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 21 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 22 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขันของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนิกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน	อดทน
2	การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา	วิธีการต่อสู้แข่งขัน	แข่ง แข่งขัน สู้ ๆ ทอคแบบเทิล
3	สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา	สนามแข่งขันต่อสู้	เวทีมวย

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการสู้รบแข่งขัน ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น แข่ง แข่งขัน สู้ เวทีมวย สู้ ๆ อดทน ดังตัวอย่างในถ้อยคำ

“ผลสัมฤทธิ์ของเด็กไทยเริ่มสู้กับต่างประเทศไม่ได้” (ETV NEWSTHAI, 2557, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษามีมโนทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาว่า คุณภาพของการศึกษาไม่เป็นที่พึงพอใจ เนื่องจากเมื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนไทยไปเปรียบเทียบกับนักเรียนในต่างประเทศแล้วพบว่าถดถอยไปจากเดิม เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาได้สะท้อนมโนทัศน์ผ่านถ้อยคำที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ดังที่ World Economic Forum (WEF) รายงานภาพรวมเศรษฐกิจของโลกซึ่งเก็บข้อมูลจากความมั่นคงของธนาคารและความซับซ้อนทางธุรกิจของแต่ละประเทศ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มา รายงานภาพรวมเศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลก ต่อมามีการนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เจาะลึกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ พบว่าประเทศที่มีระบบการศึกษาดีที่สุดในโลกตามลำดับ คือ ประเทศฟินแลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ ประเทศเบลเยียม ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศกาตาร์ ประเทศไอร์แลนด์ ประเทศเอสโตเนีย ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศบาร์เบโดส (Learning curve, 2564, Online) นอกจากนี้สถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ จำนวน 64 ประเทศ โดยพบว่าในปี 2564 ผลการจัดอันดับด้านการศึกษา ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 56 มีอันดับลดลง 1 อันดับจากปี 2563 และเป็นอันดับ 3 ในกลุ่มประเทศอาเซียนที่เข้าร่วมการจัดอันดับ โดยเป็นรองประเทศสิงคโปร์ ที่ได้อันดับ 7 และประเทศมาเลเซีย ที่ได้อันดับ 39 (กรุงเทพธุรกิจ, 2565, สื่อออนไลน์) ข้อมูลข้างต้นสะท้อนเห็นได้ว่า ในสังคมยุคของการแข่งขันทางเศรษฐกิจส่งผลทุกอย่างเกิดการแข่งขันไม่เว้นแม้แต่การศึกษาเอง อย่างไรก็ตามมโนทัศน์การศึกษา คือ การสู้รบแข่งขันพบเฉพาะในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ข้อมูลที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน คือ พระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ มองการศึกษาว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อความเจริญอกงาม สร้างสรรค์จริยธรรมก้าวหน้าทางวิชาการไม่ใช้การแข่งขันแพ้หรือชนะ ซึ่งเป็นมุมมองไปในทางลบ ด้วยเหตุนี้จึงไม่พบมโนทัศน์ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ สื่อมโนทัศน์การศึกษา คือ การสู้รบแข่งขัน

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน ในข้อมูลที่ได้มาจากภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมาก อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการสู้รบแข่งขันในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ โดยพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 32 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 71 และพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 13 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 29 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 23 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน
ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน	ผู้ต่อสู้แข่งขัน	นักสู้ ผู้รวม.. ขบวนการ ผู้พิทักษ์ ผู้รับลูกและผู้ส่งลูก
2	สภาพความพร้อมของ บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน	สภาพความพร้อม ของผู้สู้รบแข่งขัน	ทน อดทน เข้มแข็ง ไม่เข้มแข็ง แข็งแรงและทนทาน
3	การเผชิญอยู่ในระบบ การศึกษา	วิธีการต่อสู้แข่งขัน	สู้ สู้ ๆ ต่อสู้ ต่องสู้ สู้ตาย วิ่ง การแข่งกัน แข่งขัน การวิ่งแข่ง
4	การรับมือในระบบ การศึกษา	ยุทธวิธีและอาวุธ	กลยุทธ์
5	สถานที่ดำเนินงาน ด้านการศึกษา	สนามแข่งขันต่อสู้	สนามแข่งขัน
6	ผลของการเผชิญอยู่ ในระบบการศึกษา	ผลของการแข่งขันต่อสู้	แพ้ เลี้ยง ตกต่ำ ชนะ

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น การแข่งขันในสนามแข่งขัน นักต่อสู้ นักสู้ อดทน แข่งขัน วิ่งแข่ง สู้ เดิมพัน เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ส่วนประถมศึกษาแน่นอนว่าการแข่งขันในสนามแข่งขัน ก็ยังสูงเช่นกัน” (Benjawan Kobkan, 2558, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมโนทัศน์เรื่องการศึกษาว่าการเข้าสู่ระดับการศึกษา เช่น ระดับประถมศึกษาเปรียบเสมือนกับการแข่งขัน เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบัน นักเรียนทุกระดับจะต้องสอบแข่งขันเพื่อให้ได้เข้าอยู่ในโรงเรียนตามที่ต้องการ แต่โรงเรียนแต่ละแห่งจะรับนักเรียนได้จำนวนจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่ผู้ปกครองให้การเชื่อมั่นยอมรับเพราะเห็นว่ามีคุณภาพในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะพัฒนานักเรียนได้ดีที่สุด จึงมุ่งให้บุตรหลานได้เข้าสู่สถาบันดังกล่าว เมื่อจำนวนรับที่จำกัดกับจำนวนของผู้ต้องการเข้าศึกษาไม่สัมพันธ์กัน จึงต้องเกิดการคัดเลือก ซึ่งในกระบวนการคัดเลือกนี้จึงเกิดการแย่งชิงแข่งขันกัน ผู้รับนโยบายจึงสะท้อนมโนทัศน์การศึกษา คือ การสู้รบแข่งขัน จึงพบความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขันในกลุ่มข้อมูลภาษาที่มาจากการสื่อสารเขียนมากกว่าการสื่อสารด้วยการพูด ในประเด็นนี้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติสามารถแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมาในมโนทัศน์การศึกษา คือ การสู้รบแข่งขันซึ่งเป็นความคิดเห็นไปในทางลบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน เนื่องจากสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน เนื่องจากผู้รับนโยบายเห็นว่าหลักการจัดการศึกษาควรที่จะช่วยกันพัฒนานักเรียนเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามตามการให้ความหมายจากพระราชบัญญัติการศึกษาไม่ใช้การจัดการเพื่อการสู้รบแข่งขัน ดังนั้นมโนทัศน์การศึกษาคือการสู้รบแข่งขันจึงไม่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ครูจึงสื่อสารผ่านภาษาที่มาจากการพูดน้อยกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขันเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น ทั้งในข้อมูลที่มาจากรหัสที่สื่อสารด้วยการเขียนและข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ การสู้รบแข่งขัน ในข้อมูลภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนจำนวน 50 ถ้อยคำ และข้อมูลภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 59 ถ้อยคำ

รวมเป็น 109 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 62 ของจำนวนที่พบทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 24 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการสู้รบแข่งขัน
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน	ผู้ต่อสู้แข่งขัน	ผู้แพ่ นักรบ ผู้แข็งแกร่ง
2	สภาพความพร้อมของ บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน	สภาพความพร้อม ของผู้สู้รบแข่งขัน	แข็งแกร่ง จุดแข็ง อดทน อ่อน จุดอ่อน
3	การเผชิญอยู่ในระบบ การศึกษา	วิธีการต่อสู้แข่งขัน	สู้ แข่ง แข่งขัน คัด แก่งแย่ง แพ็คดอกอก โดมิโน สุ่มเกรด เล่นหอย สงคราม ตีกัน ดินรน แก่งแย่งกัน แย่งชิง รับไม่มีรุก สู้จนตาย
4	สถานการณ์ในระบบ การศึกษา	สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน	แข่งกันจะเป็นจะตาย เลือดแทบกระเด็น
5	การรับมือในระบบ การศึกษา	ยุทธวิธีและอาวุธ	อาวุธ ติดอาวุธ ความสามารถทางการรบ
6	ผลของการเผชิญอยู่ใน ระบบการศึกษา	ผลของการแข่งขันต่อสู้	ชนะ แพ้ เอาชนะ ตกต่ำ ต่ำ ต่ำสุด รังท้าย เหนื่อย อันดับ อันดับบ้วย ต่ำลง ลำดับท้าย ๆ ล้าหลัง ตกต่ำลง อันดับที่ เอาตัวรอด ค่อย ความตกต่ำ ตามโลกไม่ทัน อันดับท้าย ๆ กวาดแชมป์ แยก อันดับรังท้าย จัด ranking

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น รังท่าย นักรบ แข่งขัน ผู้แพ่ แ่งแย่ง ตีกัน แพ่ ชนะ ในถ้อยคำ

“ทำไมการศึกษาของเด็กไทย**รังท่าย**อาเซียน ทั้ง ๆ ที่งบประมาณการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี” (สมาชิกรายชื่อ 2500165, 2558, ลีออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาได้ตั้งคำถามให้เป็นประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับระบบการศึกษาของเด็กไทยเมื่อเปรียบเทียบกับในกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ แล้วพบว่าอยู่ในอันดับรังท่าย ดังที่ สถาบันวิจัยของสำนักพิมพ์ตำรา Pearson รายงานว่า การศึกษาของประเทศไทยถูกอยู่ในอันดับที่ 8 ซึ่งตามหลังกัมพูชา และฟิลิปปินส์ แต่ในขณะที่มาเลเซียได้เดินหน้าพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างดีเยี่ยม (kapook.com, 2558, ลีออนไลน์) แต่ผกผันกับงบประมาณด้านการศึกษาในช่วงรัฐบาล คสช. ได้เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าไม่สอดคล้องกับคุณภาพของการศึกษาที่ถดถอย ดังนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง เพราะเป็นเสมือนผู้เข้าร่วมแข่งขันในสนาม จึงได้ระบายความในใจผ่านตั้งคำถามโดยสะท้อนให้เห็นถึงโมทัศน์ของการศึกษากับการสู้รบแข่งขันได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสนับสนุนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา คือ วิธีการต่อสู้แข่งขันเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น** กล่าวคือ พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษาคือวิธีการต่อสู้แข่งขันจากข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 21 ถ้อยคำ และข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 31 ถ้อยคำ รวมเป็น 52 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 52 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น แ่งแย่ง แข่งขัน แ่งชิง ลู่ แพ่ คัดออก ในตัวอย่างถ้อยคำ

“การสอบต่าง ๆ ยังล้าสมัย เราสอบโดยใช้การท่องจำแล้วคัดคน โรงเรียนจะ**แข่งขัน**โดยเอาเด็กของตัวเองเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก ตัวเองจะได้มีชื่อเสียง” (MGR Online VDO, 2559, ลีออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามีมุมมองว่า ระบบการสอบในประเทศไทยยังไม่ทันสมัยเนื่องจากการวัดผลประเมินผลที่เน้นการท่องจำ โดยวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนจะประเมินความสำเร็จจากการแข่งขันนี้คือ จำนวนของ

นักเรียนที่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้ คือ ผู้ชนะ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษามีมุมมองว่า วิธีการดังกล่าวเป็นการประเมินที่ไม่ทันสมัย และไม่ใช่วิธีการที่ยุติธรรม จึงสะท้อนผ่านหน่วยนี้เปรียบเทียบ การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษากับวิธีการต่อสู้แข่งขันอย่างชัดเจน และเป็นจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะต้องเป็นผู้เผชิญอยู่ในสนามแข่งขันทางการศึกษาในทุกช่วงของชีวิต เพราะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การผ่านเข้าสู่ระดับการศึกษาต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เปรียบเสมือนกับการอยู่ในสนามสู้รบแข่งขันทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจึงแสดงมโนทัศน์การศึกษากับการสู้รบแข่งขันอย่างเด่นชัดมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ

รูปภาพการรักษาทางการแพทย์

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพการรักษาทางการแพทย์ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการรักษาทางการแพทย์” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ พบว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้นไม่พบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์เฉพาะภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดจำนวน 36 ถ้อยคำ โดยไม่พบจากข้อมูลที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 25 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์
ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้เปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา	บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ป่วย	หมอ
2	การแก้ปัญหากระบวนการศึกษา และการให้การศึกษา	วิธีการรักษา	เยียวยา ผ่าตัด ใช้ยา
3	วิธีการทำงานและเนื้อหา บทเรียน	ยารักษา	ยา
4	สภาพและความเร่งด่วน ที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหา การศึกษา	อาการและความเร่งด่วน ในการรักษา	ไอซียู วิกฤต
5	ผลที่เกิดขึ้นกับระบบ การศึกษา	ผลของการรักษา	หาย ออกจากเตียง หายไข้

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ไอซียู หมอ เยียวยา ผ่าตัด เป็นต้น เช่นในตัวอย่างถ้อยคำ

“โรงเรียนไอซียู” (face time, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวเป็นชื่อโครงการสำคัญเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นโครงการสนองพระราชดำริรัชกาลที่ 9 เพื่อแก้ไขปัญหาโรงเรียนที่ขาดโอกาส โดยจัดขึ้นในสมัยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คือ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ทั้งนี้เพราะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนแรกของสมัยรัฐบาล คสช. เป็นจิตแพทย์ จึงมีมีนวัตกรรมการทำงานแบบแพทย์รักษาผู้ป่วย มโนทัศน์นี้เป็นการชอมนัยว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาเปรียบเสมือนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการรักษาผู้ป่วยก็คือโรงเรียน ซึ่งถือเป็นตัวแทนของระบบการศึกษาที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ดังที่พบรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์เฉพาะในภาษาที่มาจากการพูดเท่านั้น เนื่องจากภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน คือ พระราชบัญญัติการศึกษาไม่ได้มีมีนวัตน์ว่าการศึกษาคือการรักษาผู้ป่วยจึงไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ พบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้ถ้อยคำเชิงลบด้วยซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา โดยที่พบในโมทัศน์ที่ว่า นอกจากตนคือบุคลากรทางการแพทย์แล้ว ในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ป่วยด้วย กล่าวคือ ในกลุ่มนี้มีโมทัศน์ว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ เป็นแพทย์รักษาผู้ป่วย ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 26 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา	บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ป่วย	หมอ พยาบาล คนไข้ คนป่วย
2	การแก้ปัญหากระบวนการศึกษา และการให้การศึกษา	วิธีการรักษา	เสียเวลาทางจิตใจ รักษา เหลียวแล ฝ่าตัด ถามอาการ งานอนามัย วัดน้ำหนักส่วนสูง วัดสายตา ช่างน้ำหนัก
3	วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน	ยารักษา	ยา ยาแรง ยาชม สุตรยา ยาเมืองนอก ยาต้ม
4	ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา	โรค	ห่า บ้าบอ บ้า มะเร็งร้าย เป็นเป็ยเป็นง่อย
5	สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา	อาการและความเร่งด่วนในการรักษา	ดีขึ้น สงสาร ป่วย ICU ง่อย ไอซียู ป่วยปางตาย พิการ อาการป่วยเรื้อรัง ไม่มีสมอง อาการโคม่า ไร้สมอง ฟัน แยะลงไปมาก เกินเสียเวลา เลอะเลือน อาการมันก็ไม่ดีขึ้น ดีขึ้นหรือแยะลง
6	ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา	ผลของการรักษา	ช่วยฟื้นสภาพ

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการรักษาทางการแพทย์เช่นเดียวกับกลุ่มอื่นแล้ว ยังมีโน้ตศน์นี้เป็นลักษณะเด่นของการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น คือ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา คือ ในกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติไม่ได้มองเพียงว่า ครูเปรียบเสมือนกับบุคลากรทางการแพทย์ ที่มีหน้าที่รักษาเท่านั้น แต่มีโน้ตศน์ว่าตนยังเป็นผู้ป่วยอีกด้วย ดังตัวอย่างถ้อยคำ

“กลายเป็นว่าเพจของผมเป็นศูนย์รวมของ คุณครูที่ต้องการ เยียวยาทางจิตใจ จากการสอนที่โรงเรียน” (EDUCA TALK, 2559, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครูไม่เพียงแต่เป็นแพทย์ผู้รักษาความเจ็บป่วยเท่านั้น แต่ครูเป็นผู้ป่วยที่ต้องการเยียวยาและการดูแลสุขภาพจิตเช่นกัน ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในการสอนหรือการทำงานที่โรงเรียน ครูจะต้องทำงานจนเกิดความเครียด กัดดัน ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต และต้องการได้รับการเยียวยาทางจิตใจ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จึงมีโน้ตศน์เปรียบเทียบกับครูคือผู้ป่วย และจะพบเฉพาะในกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติเท่านั้น

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ไม่สะท้อนความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ในหน่วยนึกเปรียบเทียบ ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษากับบุคลากรทางการแพทย์ และวิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียนกับยารักษาทั้งในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน และพบการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบในเชิงลบซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นในหน่วยนึกเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษากับผลที่เกิดขึ้นกับการรักษา ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 27 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบการรักษาทางการแพทย์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบจากการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การแก้ปัญหาจากระบบการศึกษา และการให้การศึกษา	วิธีการรักษา	รักษา ผ่าตัดใหญ่ เยียวยา
2	ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา	โรค	บ้า บ้า ๆ บอ ๆ ปัญญาอ่อน เสียสติ ประสาท เสี่ยงสุขภาพ

ตาราง 27 (ต่อ)

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
3	สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา	อาการและความเร่งด่วนในการรักษา	ป่วยหนัก ป่วยมาก เรือรั้ง เกินเยียวยา โคม่า แยมลง ป่วยหลายโรค แยม ย่ำแยม แยมเอาแยมเอา อ่อนแอ
4	ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา	ผลของการรักษา	R.I.P. ตาย ล้มเหลว ไว้อาลัย ฟืน

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาไม่สะท้อนถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษากับบุคลากรทางการแพทย์ และหน่วยนึกเปรียบเทียบ วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียนกับยารักษา เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากเรื่องของการบริหารการศึกษา เป็นหน้าที่ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษาไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มนี้ จึงไม่พบการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบดังกล่าว แต่ในขณะที่หน่วยนึกเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษาเป็นการมองอย่างวิพากษ์ สรุปถึงถึงสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษาได้รับได้รับจากการบริหาร ด้วยเหตุนี้จึงพบการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบอย่างน่าสนใจโดยแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ที่มองว่าผลของการรักษาแล้วสามารถหายจากโรค หรือมีอาการดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ ดังตัวอย่างในถ้อยคำ เช่น ตาย R.I.P. ล้มเหลว ไว้อาลัย ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ทุกวันนี้ไปเรียนนี่เหมือนจะ**ตาย**เลย” (สมาชิกหมายเลข 1570030, 2557, สื่อบนออนไลน์)

“**R.I.P.** (ระบบการศึกษา) ครีซ” (ครูพี่เหียน, 2558, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำข้างต้นสะท้อนมโนทัศน์ของผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษาว่า การศึกษาไทยเปรียบได้กับผู้ป่วยที่มีอาการหนักเกินเยียวยา จนไม่สามารถยืดชีวิตไว้ได้ ผลที่รับจากการรักษา คือ ความล้มเหลว เนื่องจากในมโนทัศน์นี้ กลุ่มนี้มองว่าการศึกษามีปัญหาที่สั่งสมมานานก่อนหน้าแล้ว ทั้งนี้นักเรียนมองว่าตนเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบต่าง ๆ มาอย่างยาวนานจากการจัดการบริหารศึกษาของผู้มอบนโยบายและผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จึงสะท้อนมโนทัศน์ถึงผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา กับผลของการรักษาที่หมดทางแก้ไข โดยสะท้อนผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ คำว่า ตาย และ R.I.P. ซึ่ง ย่อมาจาก Rest In Peace หมายถึง ขอให้พักผ่อนอย่างสงบ หลับให้สบาย ขอให้ไปสู่สุคติ เป็นคำที่แสดงความปรารถนาที่จะให้ดวงวิญญาณ

ของผู้เสียชีวิตได้ใช้ชีวิตในโลกหลังความตายอย่างสงบสุข (Carenation, 2564, สื่อออนไลน์) ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา มีมโนทัศน์ว่า ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษากับผลของการรักษาที่หมดทางแก้ไข ซึ่งต่างจากกลุ่มผู้อื่นที่มองว่า โรคนั้นสามารถหายเป็นปกติได้ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่นที่มองว่า ผลของการรักษาสามารถหายได้และทำให้ผู้ป่วยกลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติได้

รูปภาพการทำลาย

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพการทำลายของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่ม ผู้เกี่ยวข้อง ทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการทำลาย” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบาย ทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน** กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายเฉพาะภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 6 ถ้อยคำ โดยไม่พบจากข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 28 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำลาย
ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	กระบวนการในระบบการศึกษา	วิธีการทำลาย	ทำร้าย
2	สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาได้รับ	ผลจากการทำลาย	ความทุกข์

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ทุกข์ ทำร้าย เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“สิ่งที่เราเห็นภาพชัดเลยคือ **ความทุกข์**ของเด็กไทยจำนวนหนึ่งของจำนวนมากเลยทีเดียวคือ **ความทุกข์**เนื่องจากการสอบ” (TNN, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาได้นำเสนอข้อมูลการสำรวจความทุกข์ของเด็กไทย พบว่า สาเหตุต้น ๆ ที่ทำให้เด็กไทยไม่มีความสุขในการเรียน คือ การวัดและการประเมินผลโดยการวัดให้มีการสอบ การสอบในทุกรูปแบบ เช่น การสอบเข้าในระดับต่าง ๆ ประถม มัธยม และอุดมศึกษา และยังรวมถึงการสอบวัดและประเมินผลในระหว่างภาคการศึกษาด้วย เนื่องจากผู้มอบนโยบายมีความเห็นว่า การสอบคือการตัดสินชี้ชะตาของนักเรียน โดยไม่ได้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพทางการศึกษาได้ โดยแท้ที่จริงแล้วการสอบควรจะเป็นเครื่องชี้วัดเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพนักเรียน การใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบของกลุ่มนี้ เป็นการกล่าวโทษวิธีการจัดสอบในทุกรูปแบบ และชี้ให้เห็นว่าการสอบเป็นการทำร้ายนักเรียน รวมถึงเป็นสาเหตุหลักทำให้นักเรียนเกิดความเครียดและไม่มีความสุขในการเรียน มโนทัศน์ดังกล่าวนี้จะไม่พบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน คือ พระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งมโนทัศน์การศึกษากับการทำลาย เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับหลักในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษา คือ การสร้างและพัฒนา ด้วยเหตุนี้จึงไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ** กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 48 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 84 และพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 9 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 16 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 29 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำลาย
ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้เปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	กระบวนการในระบบ การศึกษา	วิธีการทำลาย	ทำร้าย โทษ กล่าวโทษ ซ้ำ ย่ำยี โขก จำเลย เครื่องมือ ลับ เรียนหนัก โกง ระเบิด ถลุงบ ลักพาตัว โยนบาป ดูตเงิน มาเช่นสังเวย โยนความผิด
2	สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับระบบ การศึกษาได้รับ	ผลจากการทำลาย	เครียด ทุกข์ สร้างภาระ หายนะ ติดกับดัก ผิดหวัง กดดันไม่มีความสุข กรรม เสียใจ มั่นชั้วมันเลว โกง
3	มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบการศึกษา	ผลสะท้อนกลับสู่ ผู้ทำลาย	ให้โทษ ชั่วสุดๆ เห็นแก่ตัว เหน้อย ทรมาณมาก หน้าใจ เป็นตัวประกัน
4	ผู้ได้รับผลกระทบจาก การศึกษา	ผู้ถูกทำลาย	กรรม

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้ถ้อยคำแสดงความนี้เปรียบเทียบ
การศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ทำร้าย ทุกข์ ซ้ำเด็ก เป็นต้น
ในตัวอย่างถ้อยคำ

“การศึกษาไทย**ทำร้าย**ครูยังไปบ้าง?” MGR Online VDO, 2559, (สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าว เป็นการตั้งคำถามแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษามีทัศน
วาระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน**ทำร้าย**ครู และต้องการให้ผู้รับนโยบายได้ส่งเสียงสะท้อน
ผ่านการตอบคำถามในประเด็นดังกล่าว ซึ่งมีการกล่าวถึงมุมมองที่การศึกษาได้**ทำร้าย**ครู
ตั้งแต่ระดับนโยบาย เช่น ระบบประเมินครูที่ทำให้ครูต้องมุ่งเน้นการทำผลงานเพื่อเลื่อนขั้น
มากกว่าการใช้เวลาเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง หรือการที่มอบหมายให้ครูมีภาระงานอื่น ๆ
มากมาย โดยไม่ได้ใช้เวลากับการจัดและการเตรียมการสอนอย่างเต็มที่

ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาตามที่ได้กล่าวมานี้ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติเห็นว่าเป็นการทำร้ายครู จึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบนี้เป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ในหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการในระบบการศึกษากับวิธีการทำลายในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการสื่อสารเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากสื่อสารด้วยการพูด อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบ กระบวนการในระบบการศึกษากับวิธีการทำลายในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 28 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 84 และข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 5 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 16 ดังที่ปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบ กระบวนการในระบบการศึกษากับวิธีการทำลาย เช่น ย่ำยี โขกสับ ฆ่าเด็ก ในตัวอย่างถ้อยคำ

“จะปล่อยให้คนกลุ่มนี้ย่ำยีระบบการศึกษาใช้เด็กและครูเป็นหนูทดลองยาไปถึงไหนกัน” (สายลม แห่งกาลเวลา, 2559, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นว่า “คนกลุ่มนี้” ซึ่งสื่อความหมายถึง ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาที่กำลังย่ำยี ซึ่งหมายถึง เบียดเบียน บีบคั้น ข่มเหง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2565, หน้า 952) โดยผู้มอบนโยบายทางการศึกษาถูกมองว่า กำลังใช้เด็กนักเรียนและครูเป็นสัตว์ทดลอง ที่ใช้ในการลองผิดลองถูกในการบริหารจัดการ ระบบการศึกษา ซึ่งผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมองว่าวิธีการนี้คือการทำร้ายระบบการศึกษา

นอกจากนี้ยังพบประเด็นสนับสนุนที่น่าสนใจคือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ ความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบมุมมองจากผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษากับผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย โดยปรากฏเฉพาะในภาษาที่มาจากสื่อสารด้วยการเขียน เท่านั้น ไม่พบจากภาษาที่มาจากสื่อสารด้วยการพูด กล่าวคือ พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบมุมมองจากผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษากับผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย จำนวน 10 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังที่ปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ในหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการในระบบการศึกษากับวิธีการทำลาย เช่น มั่นขั้วมันเลว ชั่วสุด ๆ เห็นแก่ตัว หน้าใจ ในตัวอย่างถ้อยคำ

“พวกครูต้องทนกันไปอีกนานแค่ไหน เดี่ยวพอเปลี่ยนรัฐมนตรีนโยบายเปลี่ยนอีก... ที่การศึกษามันตกต่ำทุกวันนี้ไม่ต้องมาโทษครู.... **มันขั้วมันเลว** กันมาตั้งแต่ต้นขั้ว” (ปล่อยใจ ตามกาลเวลา, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายการศึกษาที่มีมุมมองว่า ผู้รับนโยบายต้อง อดทนกับนโยบายทางการศึกษาที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่มีการโยกย้ายแต่งตั้งใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัฐบาล คสช. ที่ในช่วงระยะเวลา 5 ปี มีรัฐมนตรีถึงจำนวน 3 ท่าน ซึ่งนโยบายต่าง ๆ ก็มีการปรับเปลี่ยนมากมาย โดยการเปลี่ยนรัฐมนตรีแต่ละครั้ง จะมีที่มิผลต่อการปรับเปลี่ยนนโยบาย ทำให้ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติเห็นว่า ต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินการอยู่บ่อยครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ซึ่งถูกมองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้การศึกษาไทยตกต่ำ ซึ่งสาเหตุนี้เป็นสิ่งที่ผู้รับนโยบายไม่สามารถมีส่วนร่วมแก้ไขได้ จึงมองว่าผู้ที่ทำให้เกิดปัญหานี้คือ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ดังนั้นผู้มอบนโยบายจึงถูกมองว่าเป็น บุคคลเลวร้ายซึ่งเป็นสาเหตุหลักของปัญหาการศึกษาทั้งปวง

ประเด็นทั้งสามที่ได้กล่าวมาข้างต้นของกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติที่มีการใช้รูปภาพ แสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย ได้แก่ การที่ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษา ที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด อย่างน่าสนใจ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ถ้อยคำแสดงความ นึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการในระบบการศึกษา กับวิธีการทำลายในภาษา ที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ และการที่ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้ความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบมุมมองจาก ผู้เกี่ยวข้อง กับระบบการศึกษา กับผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย โดยปรากฏเฉพาะในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนเท่านั้น ไม่พบจากภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ทั้งสามประเด็นข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบาย ทางการศึกษาการใช้ความนึกเปรียบเทียบดังกล่าวจะใช้ในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด อย่างน่าสนใจ เนื่องจากการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย ซึ่งเป็นมโนทัศน์ในทางลบ เป็นการกล่าวโทษระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับนโยบายการจัดการศึกษา อย่างตรงไปตรงมา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติอาจจะไม่สะดวกใจที่จะกล่าวโดยการพูดสื่อสารผ่าน คลิปวิดีโอที่มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานและเผยแพร่สู่สาธารณะ จึงเกิดเป็นความอึดอัดใจ ที่ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อผู้วิพากษ์วิจารณ์ ในระดับรับนโยบายมาปฏิบัติได้ ดังนั้นจึงพบการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา กับการทำลายในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสาร ด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของ การใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึก เปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นจำนวนมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทำลายทั้งในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน รวมจำนวน 81 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 56 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจดังที่ ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 30 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทำลาย
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา	ผู้ทำลาย	การศึกษา เครื่องแบบนักเรียน
2	กระบวนการในระบบการศึกษา	วิธีการทำลาย	ทำลาย ทำร้าย ชื่นใจ รังแก ฆ่า เหยียบ ตัดสินชะตา ชีวิต ฆ่าตัวตาย ล้างบาง ถีบ จับมัด ถาโถม ยัดใส่หัว กำหนดชะตากรรม ชัง กร่าง เอาเงินไปผลาญหมด ตีตรา หลอกหลวง ล้างสมอง คุกคามอิสรภาพ ทอดทิ้ง บีบ จะฆ่าจะแกง ยึดติด ตาย แทบเป็นแทบตาย น่าสมเพช ทน อนาคต เปื้อน เครียดมาก เอาตัวรอด กดดัน ตะปัดตะบัน พิพากษา พินาศ เรียนหนัก เรียน นานๆ กับดัก หายนะ เศร้า ใจ เสียใจ ใจยักษ์ใจมาร สิ่งกีดทับ วงจรแย่ ๆ เลว ๆ วงจรอุบาทว์
3	สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาได้รับ	ผลจากการทำลาย	
4	มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา	ผลสะท้อนกลับ ผู้ทำลาย	

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทำลาย ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น เครียดแทบเป็นแทบตาย กัดฟัน เปื้อ ในตัวอย่างถ้อยคำ

“เพื่อผมบางคน**เครียดมาก**อ่านหนังสือ**แทบเป็นแทบตาย**” (สมาชิกหมายเลข 5101019, 2558, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาเห็นว่า การอ่านหนังสือเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการอ่านเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเครียดซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตเนื่องจากความคาดหวังในการได้คะแนนหรือความต้องการทำข้อสอบให้ผ่านตามเกณฑ์หรือได้ลำดับต้น ๆ เพื่อโอกาสต่าง ๆ ในการสอบในแต่ละครั้งต้องมีการเตรียมตัวอย่างมาก ซึ่งเสมือนกับการต้องเดิมพันด้วยชีวิต อยู่ในระหว่างความเป็นและความตาย นวัตกรรมนี้ได้สะท้อนผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ “แทบเป็นแทบตาย” ดังตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า การใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่นอย่างน่าสนใจ

นอกจากนี้ มีประเด็นสนับสนุน คือ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการในระบบการศึกษากับวิธีการทำลายเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้หน่วยนึกเปรียบเทียบนี้ในกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น** กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนและภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดรวมจำนวน 43 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 55 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ อย่างน่าสนใจ ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ตีตรา ตัดสิน ปักบนหน้าอก ทำลายชื่นใจ เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ผมเป็นเด็กคนนึงนะสะ ที่ถูกการศึกษา**ตีตรา** ไม่ใช่แค่**ตีตรา**แต่**ปักบนหน้าอก**เลยว่าผมอะไร ทำไมระบบการศึกษาไทยยังใช้ระบบเดียวในการ**ตัดสิน**ว่าเด็กคนนึงโง่หรือฉลาด” (FOLLOW THE DREAM:", 2561, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามีมุมมองว่า วิธีการตีตราโดยตัดสินศักยภาพความฉลาดของนักเรียนด้วยการวัดจากผลการศึกษาที่คิดค่าเป็นค่าเกรดเฉลี่ยเพียงอย่างเดียวซึ่งเป็นวิธีการที่ทำร้ายนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา ซึ่งแท้ที่จริงแล้วควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย และไม่ควรใช้เรื่องวิชาการเพียงอย่างเดียวเท่านั้นมาตัดสินนักเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพที่หลากหลาย

ต่างกัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนในระบบการศึกษากับวิธีการทำลายเป็นจำนวนมากกว่าผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ประเด็นนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา มีมุมมองว่าตนเป็นฝ่ายถูกกระทำต่าง ๆ จากการตัดสินใจใช้นโยบายทางการศึกษาของผู้เกี่ยวข้อง ผู้มอบนโยบายและส่งผลให้ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษา โดยที่นักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วมร่วมในกระบวนการนี้ แต่กลับถูกประเมิน ตัดสิน และตีตรา โดยใช้ระบบการศึกษาที่วัดจากเกรดเฉลี่ย เมื่อนักเรียนได้น้อยก็จะถูกตัดสินว่าเป็นคนโง่ทั้งที่จริงแล้วเป็นความไม่ถนัด ดังที่นักเรียนแต่ละคนอาจจะมีความถนัดอื่นนอกเหนือกว่าเรื่องการเรียนก็ได้ ด้วยเหตุนี้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา จึงใช้หน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการศึกษาในการศึกษากับวิธีการทำลายมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ๆ

รูปภาษาการประกอบสร้าง

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาษาการประกอบสร้างของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการประกอบสร้าง” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้าง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างโดยสื่อถึงผู้ที่ถูกสร้างอย่างหลากหลาย** กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน จำนวน 13 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 12 โดยสื่อถึงผู้ที่ถูกสร้างอย่างหลากหลายดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 31 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบสร้าง
ของกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้กเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษา	ผู้สร้าง	สร้าง วาด
2	ครู	ผู้สร้าง	เบ้าหลอม แม่พิมพ์ พิมพ์
3	นักเรียน	ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง	ภาพ

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบ การศึกษากับการประกอบสร้าง ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น สร้าง วาด แม่พิมพ์ เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“จะพูดถึงการเตรียมเด็ก เด็กอนุบาลทั้งหลายเนี่ยไม่ใช่ยังไม่ได้ไป **สร้าง** ให้เค้าแข่งขันกับใคร เขายังเด็กอยู่” (TNN, 2560, สื่อบนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา คือ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวในที่ประชุมผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับมอบนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กล่าวถึง การจัดการศึกษาจะต้องเป็นการเตรียมเด็ก เพื่อสร้างเด็กนักเรียนให้เจริญเติบโตขึ้นตามพัฒนาการตามช่วงวัย ไม่ได้เป็นการสร้างเพื่อให้ไปแข่งขันกับใคร เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยเริ่มต้นของการเจริญเติบโต นอกจากนี้ในตัวอย่างถ้อยคำ

“เราต้องเริ่มต้น **สร้าง** ครูให้มีองค์ความรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ครูลงไปถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก” (ทองใส เทียบดอกไม้, 2558, สื่อบนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษา คือ นายการุณ สกุลประดิษฐ์ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงทรรศนะในการสัมภาษณ์ผ่านถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบสื่อความว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะต้องสร้างครูที่มีองค์ความรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ครูเหล่านั้นนำความรู้ไปต่อยอดพัฒนานักเรียน ซึ่งสื่อความหมายว่า ผู้ที่ถูกสร้างก็คือครูนั่นเอง นอกจากการใช้ถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบ การศึกษากับการสร้าง ที่สื่อว่านักเรียนและครูเป็นผู้ถูกสร้างแล้ว ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ยังใช้ความนี้กเปรียบเทียบที่สื่อว่า ประเทศชาติเป็นสิ่งที่ถูกสร้างด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างในถ้อยคำ

“สิ่งที่เราต้องรีบปรับตัวให้ทันต่อการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558 คือ การ **สร้าง** ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน” (รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี, 2557, สื่อบนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษา คือ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีมุมมองว่า ประเทศไทยต้องมีการปรับตัว เพื่อให้ก้าวทันกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนต้องเตรียมตัวเพื่อสร้างให้ประเทศไทยเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน การเตรียมตัวนี้คือการเตรียมความพร้อมทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และการศึกษาก็เป็นส่วนสำคัญในการสร้างและเตรียมความพร้อมทรัพยากรมนุษย์นั่นเอง

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาสื่อถึงผู้ถูกระบบการศึกษาสร้าง ทั้งสาม ได้แก่ นักเรียน ครู และประเทศชาติ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษา เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการวางนโยบายทางการศึกษา และรับผิดชอบดูแลงานทางด้านการศึกษา ในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา ครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการดูแลนักเรียน และประเทศชาติ ดังนั้นจึงมีมุมมองว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น คือ สิ่งที่ถูกสร้างของระบบการศึกษานั้นเอง

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้าง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างทั้งในภาษาพูด และภาษาเขียน เป็นจำนวนมากที่สุดอย่างน่าสนใจเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น** กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้าง ในภาษาที่มาจากการสื่อสาร ด้วยการเขียนและภาษาที่มาจากการสื่อสารพูดรวมจำนวน 70 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 65 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 32 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบการประกอบสร้างของกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษา	ผู้สร้าง	สร้าง ออกแบบ การวาดภาพ
2	ครู	ผู้สร้าง	ผู้สร้าง ผู้สร้างสรรค์ แม่พิมพ์ พ่อพิมพ์ แม่แบบ ปั้น ช่างปั้น สร้างภาพ วาดภาพ แสงสว่าง น้ำมัน บุกเบิก ผู้เจียรไน แต่งเติมสี
3	นักเรียน	ผู้สร้างและผู้ถูกสร้าง	สร้าง ปั้น

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการประกอบสร้าง ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ออกแบบ แสงสว่าง แต่งเติมสี แม่พิมพ์ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนมโนทัศน์การสร้างในลักษณะต่าง ๆ เช่น นักออกแบบ จิตรกร เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“การศึกษาไทยเนี่ย ถ้าคุณ**ออกแบบ**ให้บุคลากรระดับครูเป็นผู้รับคำสั่งแล้ว สิ่งนี้ก็จะต่อไปยังนักเรียนให้เป็นผู้รับคำสั่งอีก” (MGR Online VDO, 2559, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติแสดงความไม่เห็นด้วยกับวิธีการบริหารที่ผู้มอบนโยบายการศึกษาเป็นนักออกแบบและสั่งการโดยไม่เปิดโอกาสให้ครูใช้ความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ต่าง ๆ ซึ่งอิทธิพลของวิธีคิดนี้จะส่งผลกระทบต่อยังนักเรียน เพราะครูอาจปิดกั้นโอกาสในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน โดยให้ผู้รับคำสั่งจากครูเท่านั้น ดังเช่นที่ครูถูกกระทำมาได้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับนโยบายการศึกษาใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา ในหน่วยนึกเปรียบเทียบครูกับผู้ให้แสงสว่าง ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ครูก็เปรียบเสมือน**แสงสว่าง**ดวงเล็กดวงหนึ่ง เป็นแสงที่ส่องนำทางในเด็กก้าวผ่านช่วงปัญหาของชีวิต” (มูลนิธิยุวพัฒน์ ให้อินาครดกับผู้ที่เป็นอนาคดของประเทศไทย, 2559, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมุมมองว่าตนเปรียบได้กับแสงที่ส่องสว่างในทางที่มีดมน ซึ่งเปรียบได้กับนักเรียนที่มีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือจากครู เพื่อให้ผ่านพ้นช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้ ดังนั้นครูจึงเปรียบเหมือนแสงผู้สร้างแสงสว่าง ในวันที่นักเรียนมีดมิต นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับนโยบายการศึกษาใช้รูปภาพเปรียบเทียบการศึกษา ในหน่วยนึกเปรียบเทียบ ครูกับจิตรกร ในตัวอย่างถ้อยคำ

“เด็ก ๆ ก็เหมือนผ้าสีขาว เราจะ**แต่งเติมสี**อะไรลงไปก็ได้สีตามที่เราต้องการ” (CKUA Studio for FUN, 2559, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูเปรียบนักเรียนว่าเป็นเหมือนผ้าสีขาวที่จิตรกรเปรียบได้กับครูจะเติมแต้มสีใดใส่ผ้า ผ้าก็จะมีลวดลายเป็นสีนั้น สีขาวของผ้าซ่อนนัยว่า คือ ความบริสุทธิ์ไร้เดียงสา ที่พร้อมจะถูกแต่งแต้มไปตามจิตรกร ผู้รับนโยบายการศึกษายังใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา คือ ครูกับแม่พิมพ์ ในถ้อยคำ

“อาชีพครูสำหรับคนอื่นอาจจะเห็นเป็นเพียงอาชีพทั่วไปที่เรียกว่า**แม่พิมพ์**ของชาติ แต่สำหรับผมแล้ว มันคือความหมายของคำว่าชีวิต” (มูลนิธิยุวพัฒน์ ให้อินาครดกับผู้ที่เป็นอนาคดของประเทศไทย, 2559, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษามีมุมมองว่าผู้ที่เป็นครู คือต้นแบบของนักเรียน เปรียบเหมือนกับแบบพิมพ์ซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการผลิตสิ่งของให้ออกมามีลักษณะรูปร่างเช่นเดียวกับแบบพิมพ์

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ทั้งสามประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษา ใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้าง โดยแสดงมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างในหน่วยนึกเปรียบเทียบต่าง ๆ ได้แก่ ครูกับนักออกแบบ ครูกับผู้ให้แสงสว่าง และครูกับแม่พิมพ์ เห็นได้ว่า มโนทัศน์ของผู้รับนโยบายทางการศึกษาที่สะท้อนผ่านรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างอย่างหลากหลาย เนื่องจากครูเป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านจัดการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ดังนั้นการสนับสนุนส่งเสริมในด้านต่าง ๆ จึงเปรียบได้กับการสร้างนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ผู้รับนโยบายทางการศึกษาจึงใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ๆ

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้าง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน โดยสะท้อนการประกอบสร้างที่เป็นภาพลบบซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้าง ในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนและภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด รวมจำนวน 25 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 23 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 33 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบการประกอบสร้าง
ของกลุ่มมีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การศึกษา	ผู้สร้าง	สร้าง ช่วยกันสร้าง ภาพ กรอบ
2	ครู	ผู้สร้าง	ภาพแทน แสงเทียน หล่อหลอม แสงสว่าง ทำให้เราเป็นคน แม่พิมพ์ เทียน ฉายแวว
3	นักเรียน	ผู้สร้างและผู้ถูกสร้าง	ปลุกปั้น กรอบ

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการประกอบสร้าง ซึ่งมากเป็นอันดับ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ แต่มีข้อแตกต่างที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการประกอบสร้างของการศึกษาที่เป็นภาพลบ ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่นที่เป็นการประกอบสร้างในเชิงบวก ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น สร้าง แสงเทียน ภาพ เป็นต้น ดังตัวอย่างในถ้อยคำ

“เรา**สร้าง**หลักสูตรและการวัดผลแบบเดียวให้เด็กได้เรียน ได้สอบ เหมือนบังคับเด็กให้ไปใส่รองเท้า เบอร์เดียวกันทั่วประเทศ” (ม่อนแจ่ม, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา แสดงความคิดเห็นเสียดสีเปรียบเทียบวิธีการคิดของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตร กล่าวคือ ผู้รับนโยบายทางการศึกษาแสดงความเห็นว่า หลักสูตรที่ถูกสร้างมาใช้ในระบบการศึกษานั้น มีการวัดและประเมินผลในรูปแบบที่ไม่ได้คำนึงถึงความหลากหลายของผู้เรียน นักเรียนทุกคนต้องเข้าสู่ระบบการสอบด้วยข้อสอบชุดเดียวกันทั้งหมด แล้วถูกตัดสินตีค่าเป็นคะแนนแสดงผลการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการเช่นนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามองว่าเปรียบเหมือนกับการตัดรองเท้าที่มีขนาดเดียวกันแล้วนำไปให้นักเรียนทั่วประเทศสวมใส่ โดยไม่ได้คำนึงว่านักเรียนแต่ละคนไม่ได้มีขนาดของเท้าที่เท่ากัน ดังนั้นวิธีการเช่นนี้ไม่ได้เกิดประโยชน์และไม่สามารพัฒนาาระบบการศึกษาได้ นอกจากนี้ตัวอย่างในถ้อยคำ

“พอสอบเข้ามาได้ ไฟกำลังลุกโชน พร้อมสอนเต็มที่ แต่มาเจอระบบเดิม มันก็**หลอหลอม**ให้จากคนไฟแรงกลายเป็นคนไฟมอดค้อย ๆ ดับไป” (สมาชิกหมายเลข 3152787, 2561, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา มีมุมมองว่า ครูที่สอบเข้ามาบรรจุรับราชการคือครูที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งมีพลัง เปรียบได้กับไฟที่ลุกโชนสว่างไสว แต่เมื่อได้เข้ามาทำงานในระบบการศึกษาในปัจจุบันแล้วทำให้ไฟที่มีอยู่มอดดับไป ถ้อยคำดังกล่าวสื่อมโนทัศน์ว่าระบบการศึกษาเปรียบได้กับสิ่งที่สร้างโดยการหลอหลอมให้พลังและกำลังใจของครูหมดไป

เห็นได้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ๆ แต่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่ใช้ขึ้นเป็นการประกอบสร้างในทางลบทั้งสิ้น ประเด็นนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษา โดยเป็นผู้ได้รับการปฏิบัติจาก

นโยบายผู้มอบนโยบายทางการศึกษาซึ่งไม่เห็นด้วยกับรูปแบบของการจัดการศึกษาที่ไม่มีความหลากหลาย ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน และสภาพของการทำงานในระบบการศึกษานั้น ก็ไม่สนับสนุนเอื้อต่อการพัฒนางานของผู้ที่เข้ามาในระบบการศึกษาได้ ดังนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจึงใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างในทางลบซึ่งแตกต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น

รูปภาพความเป็นอมมุขย์

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพความเป็นอมมุขย์ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งกับการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับความเป็นอมมุขย์” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นอมมุขย์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ** ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น รวมจำนวน 3 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 34 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบความเป็นอมมุขย์ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้บริหาร	ความเป็นอมมุขย์	อรหันต์

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ผู้บริหารการศึกษากับความเป็นอมมุขย์ ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น อรหันต์ เป็นต้น ดังตัวอย่างในถ้อยคำ

ในกระทรวงศึกษาธิการ**อรหันต์**เยอะไปหมด แต่ละ**อรหันต์**แต่ละแข่งใหญ่พอ ๆ กัน.. ผมได้พา**อรหันต์**ทั้งหมดไปเข้าค่ายสลายพฤติกรรม (Spring News, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ อรหันต์ ซึ่งหมายถึง ชื่อพระอรหันต์บุคคลชั้นสูงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นถ้อยคำเปรียบเทียบเชิงบวก โดยปริยายหมายถึง ผู้วิเศษ รอบรู้ทุกสิ่งอย่าง ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวสื่อความหมายถึง บุคลากรในกระทรวงตั้งต้นว่าเป็นผู้วิเศษ ผู้รอบรู้ มีความทะนงตน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มองว่า มีผู้รู้ในกระทรวงจำนวนมากซึ่งทำให้การทำงานยากลำบาก จึงจัดกิจกรรมให้บุคลากรเหล่านั้นได้ละลายพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นได้ว่าถึงแม้ถ้อยคำดังกล่าวจะมีความหมายเชิงบวก แต่แสดงความหมายนับเชิงลบ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นอมมุขย์ของกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นอมมุขย์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบครุกับอมมุขย์อย่างหลากหลายและเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบผู้มอบนโยบายทางการศึกษากับอมมุขย์อย่างหลากหลาย โดยปรากฏการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ครูกับสัตว์ ครูกับอสูร ครูกับวิญญาณและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมจำนวน 29 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 78 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 35 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบความเป็นอมมุขย์ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้บริหาร	ความเป็นอมมุขย์	ซูฟ้อ ๆ ควาย ลิง เหลือบไร
2	ครู	ความเป็นอมมุขย์	พระ เทพ ธิดา นางฟ้า มาร ยักษ์ อสูร ศักดิ์สิทธิ์ นางมาร แม่มด เช่นล้งเวย นางมารร้าย ลบหลู่ กลายร่าง นางแปลงกาย ยกระดับวิญญาณมนุษย์ จิตวิญญาณความเป็นครู จิตวิญญาณ
3	นักเรียน	ความเป็นอมมุขย์	เทวดา ลูกเทวดา ลูกเทพ ไก่ เขียด แกะดำ เบ็ด ไยแมงมุม หมา ลูกนก

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับความเป็นมนุษย์ ในหน่วยนึกเปรียบเทียบครูกับอมนุษย์ อย่างหลากหลายดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น นางมารร้าย กลายร่าง เทพ ธิดา เป็นต้น ตัวอย่างในถ้อยคำ เช่น

“ตอนนี้เธอยังเด็กอารมณ์ยังอยากเก่า เธอไม่เข้าใจหรอกที่ครูคอยขัดเกลาให้ เดียวโตไปเธอจะคิดถึงครู คิดถึงนางมารร้ายในโรงเรียน” (ผู้มาก่อนกาล, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษามีมุมมองเปรียบเทียบว่า ครูคือ ผู้ที่ถูกนักเรียนมองว่าเป็นอสูรร้ายจำพวกหนึ่งที่นักเรียนหวาดกลัวในขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนนั้น แต่ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติก็เชื่อว่า เมื่อนักเรียนเติบโตขึ้น นักเรียนจะหวอนคิดถึงครูที่นักเรียนเคยมองว่าเป็นนางมารร้ายคนนี้ นอกจากความนึกเปรียบเทียบ ครูกับสัตว์ ครูกับอสูรแล้วยังพบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ครูกับวิญญาณ ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“เป็นครูด้วยจิตวิญญาณนั้น มันไม่ได้เป็นกันง่าย ๆ แต่ส่วนใหญ่เป็นเพราะคิดว่ามันเป็นหน้าที่เท่านั้น แต่ขาดจิตวิญญาณ” (Teresa Kyky, 2558, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษามีมุมมองว่า อาชีพครูไม่ใช่เป็นอาชีพธรรมดาทั่วไปที่ทุกคนสามารถเป็นได้ดี แต่การเป็นครูนั้นจะต้องสวมวิญญาณของความเป็นครูจึงจะเป็นครูที่ดีได้ ซึ่งวิญญาณของความเป็นครูอาจมีคุณสมบัติเบื้องต้น คือ มีจรรยาบรรณของความเป็นครูทั้ง 9 ข้อนั่นเอง

เห็นได้ว่าผู้รับนโยบายการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบผู้มอบนโยบายทางการศึกษากับอมนุษย์เป็นจำนวนมาก โดยปรากฏการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบครูกับความเป็นอมนุษย์อย่างหลากหลาย เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเนื่องจากครูเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในระบบการศึกษาต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในระบบการศึกษาอย่างหลากหลาย ได้แก่ เพื่อนครูผู้ร่วมวิชาชีพและนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา จึงสะท้อนมุมมองต่าง ๆ ผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบครูกับความเป็นอมนุษย์ เพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนเมื่อต้องสื่อสารผ่านการพูดและการเขียน โดยการเปรียบเทียบนั้น จะพบถ้อยคำที่สื่อความหมายเชิงบวกและลบ แปรไปตามสถานการณ์ที่ครูต้องแสดงบทบาทจึงสรุปได้ว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบครูอย่างหลากหลายเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ๆ

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นอมนุษย์ พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึก

เปรียบเทียบการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอมมุขย์เป็นจำนวนมาก และเป็นถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหมายเชิงลบ ปรากฏในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอมมุขย์ พบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนจำนวน 24 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 88 และพบในภาษาที่มาจากการสื่อสารพูด จำนวน 3 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 22 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 36 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบความเป็นอมมุขย์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	ผู้บริหาร	ความเป็นอมมุขย์	จมปลัก เตาล้านปี ไตโนเสาร์
2	ครู	ความเป็นอมมุขย์	ตัวมาร ยักษ์ เลื่อม เซนสังเวช อสุร ไตโนซ นางมาร นางมารร้าย วิญญาณ นางแปลงกาย ลบหลู่ กลายร่าง พระ เทพ ธิดา นางฟ้า คักคัลสิทธิ์
3	นักเรียน	ความเป็นอมมุขย์	ควาย หมา เบ็ด ไก่ เขียด ลูกเทพ แมมต ปลา เทวดา

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอมมุขย์ในเชิงลบเป็นจำนวนมาก ทุกหน่วยความนึกเปรียบเทียบปรากฏในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ครู และนักเรียน กับความเป็นอมมุขย์ ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น จมปลัก เตาล้านปี มาร ยักษ์ เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“หันมามองประเทศรวนล้มจมทุกกระทรวง ทบวง กรม ผู้หลักผู้ใหญ่ที่กำลังเหลิงในอำนาจจมปลักกับความบารมีจอมปลอม” (สมาชิกหมายเลข 4910021, 2557, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามีมุมมองว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษากำลังหลงใหลในตำแหน่งอำนาจและบารมีซึ่งเป็นสิ่งชั่วคราวที่ไม่มีอยู่จริง โดยไม่ได้ใช้เวลาอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเปรียบได้กับสัตว์ที่อยู่ใน “ปลัก” หมายถึง แอ่งที่เป็นโคลนเลน เช่น ปลักควาย (ราชบัณฑิตยสถาน,

2556, หน้า 723) โดยธรรมชาติของควายเป็นสัตว์มักจะถูกนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ฉลาด ไม่ทันผู้คน และนอกจากนี้ควายจะนอนแช่อยู่ในแอ่งที่เป็นโคลนเลน จึงเปรียบได้กับผู้ที่ไม่ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์กับการประกอบกิจการงาน ในที่นี้เปรียบเทียบกับผู้มอบนโยบาย ทางด้านการศึกษาที่ถูกลมองว่าไม่ได้ทำให้ประเทศไม่เจริญก้าวหน้า ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบข้างต้น จะพบการใช้ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าการพูด อย่างน่าสนใจ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษา ในหน่วยนี้เปรียบเทียบ ผู้มอบนโยบายการศึกษากับสัตว์ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ไม่สุภาพ เมื่อผู้พูด มีเวลาคิดทบทวนคำพูดและยับยั้งชั่งใจก่อนที่จะพูดสื่อสาร เพราะหากแสดงออกผ่านการสื่อสาร ด้วยการพูดทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อผู้พูดได้ แต่ในขณะที่การสื่อสารด้วยการเขียน แสดงความคิดเห็นบนสื่อออนไลน์สามารถทำได้ง่ายทันที เพียงปลายนิ้วสัมผัส โดยที่ผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องคำนึงภาพลักษณ์มากเท่ากับการสื่อสารด้วยการพูดก็ได้

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสนับสนุนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ **นอกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในทางลบต่อผู้มอบนโยบายทางการศึกษาแล้วยังสะท้อนมุมมองทางลบที่ครูมีต่อตนเองอีกด้วย** กล่าวคือ ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบมีความหมายเชิงลบที่ครูสื่อความหมายถึงนักเรียน ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ตัวประหลาด ไก่ เขียด เป็นต้น ในถ้อยคำ

“เมื่อคิดต่างครูจะมองว่าไม่เชื่อฟัง นักเรียนด้วยกันจะมองว่าเป็น **ตัวประหลาด**”
(สมาชิกรายชื่อ 7028859, 2557, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามุมมองว่า เมื่อนักเรียนมีความเห็นที่แตกต่างจากครู นอกจากถูกครูมองว่าเป็นคนที่ไม่เชื่อฟัง ยังจะถูกเพื่อนนักเรียนมองว่าเป็นตัวประหลาด ซึ่งหมายถึงสัตว์หรือมนุษย์ที่มีรูปร่างลักษณะแปลกไปจากสิ่งที่ได้พบเห็นทั่วไป เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การใช้ความนึกเปรียบเทียบเช่นนี้ ทำให้ผู้ที่สื่อสารด้วยเห็นภาพชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ถ้อยคำดังกล่าวยังแฝงนัยเสียดสีว่า ระบบการศึกษาไทย ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีความคิดแตกต่างไปจากครูได้ ต้องอยู่ในกรอบ และผู้มีความเห็นต่างจากครูจะถูกลมองว่าเป็นนักเรียนที่ไม่ดี ไม่เชื่อฟังครู และจะถูกสายตาของเพื่อน มองว่าเป็นตัวประหลาดทันที เห็นได้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นมนุษย์เป็นจำนวนมาก ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด อย่างน่าสนใจ และเป็นถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหมายเชิงลบทั้งสิ้น

รูปภาพความเป็นครอบครัว

ผลการศึกษาความหลากหลายของการใช้รูปภาพความเป็นครอบครัวของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล ค.ศ. 2557-2562 พบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติได้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับความเป็นครอบครัว” ที่มีลักษณะเด่นของกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติโดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัว พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัวโดยปรากฏทั้งในภาษามาจากการสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจากจากการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนมากที่สุดในทุกหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างน่าสนใจ เมื่อเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัวทั้งในภาษาที่มาจากจากการสื่อสารด้วยการเขียนและภาษาที่มาจากจากการสื่อสารพูด รวมจำนวน 61 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 87 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดในทุกหน่วยนึกเปรียบเทียบเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 37 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบความเป็นครอบครัวของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	บุคลากรการศึกษา	ผู้ปกครอง	พ่อแม่ แม่ พ่อแม่คนที่ 2
2	การดูแลนักเรียน	การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว	เมตตาและเสียสละ ให้ รัก บ้านหลังที่สอง ที่พึ่ง ดูแล เป็นที่พึ่ง ผู้ให้ หวังใย
3	ความสัมพันธ์ ในวงการศึกษา	ความสัมพันธ์ในครอบครัว	ครอบครัว ลูก ลูกหลาน ลูก ๆ ความสัมพันธ์แบบ ญาติพี่น้อง ครอบครัว

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัวเป็นจำนวนมากอย่างหลากหลาย ดังปรากฏในถ้อยคำที่สะท้อนในหน่วยนึกเปรียบเทียบบุคลากรทางการศึกษา คือ ผู้ปกครอง เช่น พ่อแม่ คุณแล รัก ลูกหลาน เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“ครูคือ**พ่อแม่**คนที่ 2” (Gunturret, 2557, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมุมมองว่า ถึงแม้ว่าตนไม่ได้ให้กำเนิดบุตร แต่ก็ทำหน้าที่ต้องเลี้ยง ช่วยเหลือ ให้บุตรได้เติบโตขึ้นพร้อมที่จะใช้ชีวิตในสังคมได้นอกจากนี้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัว ยังปรากฏในถ้อยคำที่สะท้อนในหน่วยนึกเปรียบเทียบการดูแลนักเรียนคือการเลี้ยงดูในครอบครัว เช่น ผู้ให้คุณแล เมตตา เสียสละ ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“แต่ถ้าเรามองว่าอาชีพของเรา วิชาชีพเราคือความเป็นครู คือ**ผู้ให้**อยู่แล้ว” (TEACHERS as LEARNERS, 2557, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บุคลากรทางการศึกษามีมุมมองว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่เปรียบได้กับผู้ให้ เช่นเดียวกับพ่อแม่ที่ให้ชีวิต ให้การเลี้ยงดู ให้ความรัก ความปรารถนาดีต่อลูก ซึ่งเปรียบได้กับนักเรียน และนอกจากความนึกเปรียบเทียบจะปรากฏในหน่วยนึกเปรียบเทียบทั้งสองแล้ว ยังปรากฏถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัว ยังปรากฏในหน่วยนึกเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในวงการศึกษาด้วยความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น ครอบครัว ลูกหลาน ความสัมพันธ์แบบญาติ พี่น้อง เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“อยากให้โรงเรียนมีความเป็น**ครอบครัว** หลักของผมคือโรงเรียนต้องเป็น**บ้านหลังที่ 2** โรงเรียนต้องเป็น**บ้านหลังที่ 2 ให้ได้**” (Gunturret, 2557, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมุมมองว่า ต้องการให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์แบบครอบครัว กล่าวคือ มีสมาชิกอันประกอบด้วยพ่อแม่และลูก มีสถานที่สำหรับที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เครือญาติ เห็นได้ว่าผู้รับนโยบายทางการศึกษา จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัว โดยปรากฏทั้งในภาษามาจากการสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนมากที่สุดในทุกหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างน่าสนใจ เมื่อเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น

ตัวอย่างทั้งสามข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้รับนโยบายทางการศึกษาเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนผู้เป็นผลผลิตของการศึกษา เป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูให้ทั้งความรู้ทางวิชาการคุณธรรม เป็นผู้เฝ้ามองพัฒนาการเจริญเติบโตของศิษย์ มิเผลอที่ตนดังกล่าวนี้จึงเปรียบได้กับ การมองว่า

การศึกษา คือ ความเป็นครอบครัว อันประกอบด้วยสมาชิกพ่อและแม่ที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว คอยประคับประคองให้ลูกโตขึ้นมีพัฒนาการตามวัยในบ้านที่มีความอบอุ่น จึงปรากฏการใช้ความนึกเปรียบเทียบมากที่สุดในทุกหน่วยนึกเปรียบเทียบเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษากับผู้ปกครอง การดูแลนักเรียนกับการเลี้ยงดูในครอบครัว และความสัมพันธ์ในวงการศึกษาด้วยความสัมพันธ์ในครอบครัว

รูปภาพการประกอบอาหาร

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพการประกอบอาหารของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการประกอบอาหาร” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหาร พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหารมากที่สุด** อย่างน่าสนใจเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหาร ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน และภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด รวมจำนวน 28 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 43.75 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ๆ และพบการใช้หลายหน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ หน่วยนึกเปรียบเทียบการทำงานด้านการศึกษา คือ กระบวนการทำอาหาร ลักษณะของระบบการศึกษากับลักษณะของอาหาร การจัดการหลักสูตรกับสารอาหาร และนโยบายและเนื้อหาบทเรียนกับเมนูอาหาร ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 38 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบอาหาร
ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้เปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การทำงานด้านการศึกษา	กระบวนการทำอาหาร	ผสมผสาน
2	ลักษณะของระบบ การศึกษาและเนื้อหาวิชา	ลักษณะของอาหาร	พร้อมกิน ร้อนฉ่ำ
3	การจัดการหลักสูตร	สารอาหาร	คาร์โบไฮเดรต โปรตีน สารอาหาร ไขมัน
4	นโยบายและเนื้อหาบทเรียน	เมนูอาหาร	อาหาร อาหารฝรั่ง เมนู

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบ การศึกษากับการประกอบอาหาร ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น อาหารฝรั่ง คาร์โบไฮเดรต โปรตีน อาหาร สารอาหาร เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“ไม่ได้ต้องการอาหารฝรั่ง แค่มบริดจ์มาเพื่อดูว่าคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ครบหรือเปล่า เพราะที่ทำมาอาหารมีเยอะ แต่ขาดสารอาหารไม่ครบถ้วน ต้องดูภาพใหญ่ให้สัมพันธ์กับวัฒนธรรม” (face time, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษามีมโนทัศน์ในการมอบหมายนโยบายทางการศึกษาว่า นโยบาย แนวคิด รวมถึงรูปแบบในการจัดการศึกษาเปรียบได้กับการประกอบอาหารที่เปรียบเหมือนกับเมนูต่าง ๆ ในแต่ละเมนูอาหารจะมีสารอาหารที่แตกต่างกัน ผู้มอบนโยบายทางการศึกษากล่าวเปรียบเทียบว่า หลักสูตรหรือแนวคิดต่าง ๆ ที่เข้ามาจากต่างประเทศ จะเปรียบได้กับ “อาหารฝรั่ง” โดยที่ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาต้องวิเคราะห์ก่อนว่ามีสารอาหารที่มีพอเหมาะกับความต้องการของผู้บริโภค คือ การศึกษาไทยหรือไม่ แล้วจึงนำมาใช้ในประเทศไทยได้ นอกจากนี้ผู้มอบนโยบายทางการศึกษายังแฝงนัยการตำหนิการนำแนวคิดทางการศึกษาจากต่างประเทศของผู้มอบนโยบายการศึกษามาใช้ในก่อนหน้าที่ว่า ถึงแม้ว่าที่ผ่านมามีเมนูอาหารหลากหลายประเภทที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ แต่อาหารเหล่านั้นไม่ได้มีสารอาหารครบถ้วนที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคซึ่งเปรียบได้กับความต้องการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย และยังให้ข้อเสนอแนะว่า การเลือกอาหารจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้บริโภคเช่นเดียวกับการนำแนวคิดทางการศึกษาเข้ามาจากต่างประเทศมาใช้ จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทสังคม วัฒนธรรมและการศึกษาไทยด้วย

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสนับสนุนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ **ผู้มอบนโยบาย**ทางการศึกษา จะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบนโยบายและเนื้อหาบทเรียนกับเมนูอาหารเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ในหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น และกลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น กล่าวคือ พบถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบนโยบายและเนื้อหาบทเรียน จำนวน 21 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 84 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ในหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น และกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น ดังที่ปรากฏถ้อยคำ เช่น เมนู เมนูอาหาร เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“**เมนู**ที่เราจะจัดสรรให้คุณครูที่มาเข้านำร่องลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ **เมนู**นี้จะต้องพร้อมกินพร้อมใช้ บาง**เมนู**อาจจะต้องมีอุปกรณ์เสริมให้” (ETV CHANNEL, 2558, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษามอบนโยบายให้กับบุคลากรทางการศึกษา เปรียบเหมือนกับการให้เมนูอาหาร โดยเมนูที่ได้จัดสรรมามอบให้นี้จะเปรียบเหมือนกับอาหารที่พร้อมสำหรับรับประทานได้ทันที ซึ่งหมายถึงหลักสูตรหรือนโยบายต่าง ๆ ที่ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาไม่ต้องไปปรุงแต่งเพิ่มเติมใด ๆ และบางเมนูก็จะเป็นเมนูพิเศษที่จะมีการจัดสรรพิเศษให้แล้ว เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาเป็นผู้มอบนโยบายให้กับผู้รับนโยบายมาปฏิบัติโดยการจัดสรรหลักสูตรและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่มีอย่างหลากหลายมาสู่การปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาจึงใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบนโยบายและเนื้อหาบทเรียนกับเมนูอาหารเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ในหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่นและกลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลาย พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ**จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนกับวัตถุเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น และหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่นอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเทียบบุคลากรทางการศึกษากับวัตถุเป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 9 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 64 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 39 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบอาหาร
ของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้กเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การทำงานด้านการศึกษา	กระบวนการทำอาหาร	ปรุง วิธีการปรุง ทำอาหาร
2	บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน	วัตถุดิบ	เครื่องปรุงรส วัตถุดิบ ข้าว ไข่ ผักชีโรย

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้ถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบ การศึกษากับการประกอบอาหาร ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น เครื่องปรุงรส วัตถุดิบ ไข่ เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“ถ้าจะให้พูดตรง ๆ ก็คือ ครูเป็นเหมือน**เครื่องปรุงรส** ส่วนนักเรียนเป็นเหมือน **วัตถุดิบ**” (MGR Online VDO, 2559, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าว ผู้รับนโยบายทางการศึกษามีมติเห็นว่า ครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญ ในการจัดการศึกษา และนักเรียนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นผลผลิตทางการศึกษา ทั้งสองเปรียบได้กับวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร โดยครูเปรียบเหมือนกับเครื่องปรุงรส ที่คอยแต่งเติมรสชาติให้อาหาร ซึ่งเปรียบเหมือนกับนักเรียนให้มารับประทาน ซึ่งสื่อความ หมายถึงว่า การเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพมีความพร้อมทางด้านวิชาการ พร้อมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติเป็นผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน การจัดการชั้นเรียน โดยเป็นผู้ดูแลนักเรียนใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงเปรียบ เหมือนกับส่วนผสมที่แต่งเติมอาหาร ดังนั้นจึงสะท้อนมโนทัศน์ในหน่วยนี้กเปรียบเทียบบุคลากร ทางการศึกษาและนักเรียน คือ วัตถุดิบมากกว่าผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น และหน่วยนี้กเปรียบเทียบอื่น

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของ การใช้รูปภาพแสดงความนี้กเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหาร พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา จะใช้รูปภาพแสดงความนี้ก เปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหาร ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนโดยสะท้อน การประกอบอาหารที่เป็นภาพลบ ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ พบการใช้ความนี้กเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหาร ในภาษาที่มาจาก การสื่อสาร ด้วยการเขียนและภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด รวมจำนวน 21 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 32 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 40 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการประกอบอาหาร
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้กเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การทำงานด้านการศึกษา	กระบวนการทำอาหาร	เคี้ยว กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้
2	บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน	วัตถุดิบ	ผักชี ผักชีโรยหน้า วัตถุดิบ
3	ลักษณะของระบบการศึกษา และเนื้อหาวิชา	ลักษณะของอาหาร	เข้มข้น มีแต่น้ำเนื้อไม่มี
4	นโยบายและเนื้อหาบทเรียน หลักสูตร	เมนูอาหาร ร้านอาหาร และรูปแบบการจัด อาหาร	จับฉ่าย เค้ก ฟู้ดคอร์ท บุฟเฟ่ต์

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหารซึ่งมากเป็นอันดับ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ แต่มีข้อแตกต่างที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา จะใช้ถ้อยคำแสดงความนี้กเปรียบเทียบการประกอบอาหารของการศึกษาที่เป็นภาพลบทั้งสิ้น ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ ที่ใช้รูปภาษาแสดงความนี้กเปรียบเทียบการประกอบสร้างในเชิงบวก ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ผักชี ผักชีโรยหน้า มีแต่น้ำไม่มีเนื้อ เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ระบบประเมินแบบไม่เข้าท่า ผักชีโรยหน้า” (สมาชิกหมายเลข 3152787, 2561, สื่อบนออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษามีมุมมองว่า ปัจจุบันในการประเมินคุณภาพของการศึกษาไทยในหลายลักษณะ เช่น การประเมินคุณภาพโรงเรียนด้วยการประกันคุณภาพ และการประเมินอื่น ๆ ทุกการประเมิน ผู้รับการประเมินจะมีการเตรียมการมาอย่างดีเสมอ ซึ่งเป็นการจัดทำขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อต้องการให้ผลการประเมินออกมาดีที่สุด ดังนั้นผลการประเมินไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพที่แท้จริงของการศึกษา เพราะทุกอย่างถูกจัดการเตรียมไว้อย่างดีสำหรับการประเมินแล้ว ดังถ้อยคำสำนวนไทยแสดงความนี้กเปรียบเทียบ “ผักชีโรยหน้า” หมายถึง ทำดีเพียงผิวเผิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 775) เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษา

สังเกตเห็นว่า ถึงแม้จะพบว่าผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจะออกมาแล้วชี้วัดได้ว่ามีคุณภาพ แต่นั่นไม่ใช่คุณภาพที่แท้จริง เพราะมีการประเมินได้จัดเตรียมไว้แล้ว ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษาจึงสังเกตเห็นว่า การประเมินต่าง ๆ ไม่ได้เป็นการวัดคุณภาพที่จริง เพราะเป็นการเตรียมการเพียงเพื่อต้องการได้รับคะแนนสำหรับการประเมินในครั้งนั้นเท่านั้น เปรียบได้กับการโรยหน้าด้วยผักชีบนอาหารก่อนที่จะนำไปเสิร์ฟทำให้อาหารนั้นน่ารับประทาน แต่อาหารในชามนั้นอาจมีรสชาติอาจจะไม่ดีก็ได้ และอาจจะไม่ได้มีคุณค่าทางโภชนาการที่ควรจะเป็นก็ได้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหารทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน โดยสะท้อนการประกอบอาหารที่เป็นภาพลพ ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ

รูปภาพการทดลอง

ผลการศึกษาคความหลากหลายของการใช้รูปภาพการทดลองของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 พบว่า มีการแปรไปตามกลุ่ม ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษากับการทดลอง” ที่มีลักษณะเด่นของทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบ การศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองโดยปรากฏในภาษา มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด จำนวน 4 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 100 ในถ้อยคำ ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 41 แสดงความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบการทดลอง
ของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การบริหารและการจัดการศึกษา สถานศึกษา	การทดลอง	ทดลอง เครื่องทดลอง

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง เช่น เครื่องทดลอง ทดลอง ในตัวอย่างถ้อยคำ

“กล่าวหาว่าผมนำเข้าของแปลก ๆ จากอังกฤษ และใช้ประเทศไทยเป็นเครื่องทดลอง นวัตกรรม รับไม่ได้” (Spring News, 2560, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาผู้กล่าวถ้อยคำนี้ คือ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง การที่ตนถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้นำของแปลก ๆ ในที่นี้สื่อความหมายถึง นโยบายหรือหลักสูตรจากต่างประเทศที่ไม่ระบบการศึกษาไทยไม่คุ้นชินมาใช้ โดยนำประเทศไทยมาใช้เป็นเครื่องทดลอง นวัตกรรมที่ได้นำเข้ามา ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว และไม่พอใจกับการถูกกล่าวหาว่านำประเทศไทยไปใช้ทดลอง ซึ่งเป็น การลองผิดลองถูก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ถึงแม้ว่าการศึกษาไทยต้องมีการพัฒนา และปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย นโยบายหรือแนวคิดต่าง ๆ ที่นำมาปรับใช้ซึ่งถือว่าเป็น การทดลองใช้ แต่การสื่อถึงมโนทัศน์ว่า การนำหลักสูตรหรือนโยบายเข้ามาเพื่อใช้ทดลอง ประเทศไทยก็เป็นมโนทัศน์ในทางลบ เนื่องจากอาจมีมุมมองว่า การจัดการด้านการศึกษา ควรเป็นเรื่องที่ทำอย่างจริงจัง โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถจริงและไม่ควรเป็นเรื่องของการลองผิดลองถูก โดยที่ไม่ทราบได้ว่าท้ายสุดแล้ว ผลการทดลองจะเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ดังนั้นเมื่อถูกมองเช่นนี้ย่อมสร้างความไม่พอใจให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา คือ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษาได้ เนื่องจากทำให้เสื่อมเสียภาพลักษณ์ ในประเด็นนี้มีข้อสนับสนุนที่เห็นได้ชัดจากในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน กล่าวคือ เห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติ การศึกษา พ.ศ. 2542 จะไม่ปรากฏการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง ด้วยเหตุผลที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

2. ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น และเป็นภาพลบทั้งสิ้นทั้งที่ปรากฏในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดและเขียน** กล่าวคือ พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองรวมจำนวน 24 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 77 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 42 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทดลอง
ของรับนโยบายมาปฏิบัติ

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนี้เปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การบริหารและการจัดการศึกษา	การทดลอง	ทดลอง ลองผิดลองถูก
2	ประเทศไทยและนักเรียน	หนูทดลอง	หนูทดลอง หนูทดลองยา

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ใช้ถ้อยคำแสดงความนี้เปรียบเทียบ การศึกษากับการทดลอง ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น หนูทดลอง โดนทดลองยา หนูทดลองยา เครื่องทดลอง เป็นต้น ดังในตัวอย่างถ้อยคำ

“จะปล่อยให้คนกลุ่มนี้ย้ายระบบการศึกษา ใช้เด็กและครูเป็นหนูทดลองไปถึงไหนกัน หรือจะปล่อยให้ชาติย่อยยับเสียก่อนถึงจะลุกขึ้นสู้” (คนอุบล, 2561, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าว ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมโนทัศน์ว่า ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน กำลังถูกบุคคลบางกลุ่มซึ่งสื่อความหมายถึง ผู้มอบนโยบายทางการศึกษากำลังทำร้ายการศึกษา โดยการใช้นักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของระบบการศึกษาและครูผู้เป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ มาเป็นสัตว์ทดลองในห้องปฏิบัติ โดยการให้ดำเนินการตามแนวคิด หรือนโยบายที่ได้วางไว้ นอกจากนี้ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติมีมุมมองว่า ยังมีอีกหลายคนที่อยู่ในระบบการศึกษาที่ยังไม่ทราบ และตระหนักถึงภัยที่กำลังจะมาถึง คือ ผลที่จะเป็นผลกระทบที่จะตามมาจากการทดลองนี้ และได้กล่าวเสียสติเห็นแบบบุคคลอื่นที่ยังคงปล่อยให้เป็นอย่างนี้ โดยไม่ได้ตัดค่านหรือแสดงความไม่เห็นด้วย เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติอาจจะต้องอยู่ในสถานะที่ต้องปรับตัวตามนโยบายที่ต้องปรับไปมาอยู่เสมอ จึงรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ถูกใช้ทดลองซึ่งการนำหลักสูตรหรือนโยบายมาใช้ในการทดลองประเทศไทยก็เป็นไปในทางลบ เนื่องจากมองว่าการจัดการด้านการศึกษาควรเป็นเรื่องที่ทำอย่างจริงจัง โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถจริงและไม่ควรเป็นเรื่องของการลองผิดลองถูก จึงพบการใช้รูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบ การศึกษากับการทดลองมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น และเป็นภาพลบทั้งสิ้น ทั้งในภาษาที่มาจากสื่อสารด้วยการพูดและเขียน

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ความหลากหลายของการใช้รูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนี้เปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองเฉพาะที่มีความหมายเชิงบวกเท่านั้น กล่าวคือ

พบการใช้ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง รวมจำนวน 3 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 9 ดังตัวอย่างถ้อยคำต่อไปนี้

ตาราง 43 แสดงความหลากหลายของการใช้ความเปรียบเทียบการทดลอง
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา

ที่	หน่วยหลัก	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1	การบริหารและการจัดการศึกษา	การทดลอง	ทดลอง ลองผิดลองถูก
2	สถานศึกษา	ห้องปฏิบัติการทดลอง	ห้องทดลอง

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลอง ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ทดลอง ลองผิดลองถูก และพบว่ามีข้อแตกต่างจากผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น ๆ ที่น่าสนใจ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองที่เป็นภาพเชิงบวกเท่านั้น ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ ที่ใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการทดลองในเชิงลบ ดังปรากฏในถ้อยคำ เช่น ทดลอง ห้องทดลอง เป็นต้น ในตัวอย่างถ้อยคำ

“ต่างประเทศจะให้เด็ก**ทดลอง**เรียนไปเรื่อย ๆ แม้กระทั่งแต่การเข้ามหาวิทยาลัย”
(Thai PBS News, 2558, สื่อออนไลน์)

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาได้นำเสนอลักษณะการจัดการศึกษาของต่างประเทศ ว่ามีการให้นักเรียนทดลองเรียนไปก่อน เพื่อค้นหาสิ่งทีนักเรียนมีความถนัดและสนใจจริง และการวางนโยบายและจัดการในลักษณะนี้ไม่ได้พบเพียงแต่ในระดับโรงเรียนเท่านั้น ยังพบได้ในระดับมหาวิทยาลัยอีกด้วย ซึ่งถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากล่าวด้วยน้ำเสียงที่พึงพอใจ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา คือ นักเรียนในยุคปัจจุบันเป็นเด็กสมัยใหม่ Gen-Z (ผู้ที่เกิดในปี 2538–2552) และ Gen-Alpha Z (ผู้ที่เกิดในปี 2553–2567) ซึ่งคนทั้งสองกลุ่มข้างต้นได้เติบโตมาพร้อมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเทคโนโลยีที่พัฒนาไปมาก ทำให้บุคคลกลุ่มนี้จะปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ง่าย และจะยอมรับและเข้าใจความแตกต่างได้ดี (Hr.note.asia, 2562, สื่อออนไลน์) และชอบความท้าทาย กล้าลองถูกลองผิดเพื่อค้นหาตัวตน เพราะในโลกยุคปัจจุบัน

ที่เปลี่ยนไปเกิดอาชีพใหม่อย่างหลากหลาย ดังนั้นการได้มีโอกาสทดลองเรียนและทดลองปฏิบัติก่อนจะทำให้ให้นักเรียนได้ค้นพบตนเองได้ จึงสะท้อนถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษา คือ การทดลองในมุมมองเชิงบวก ด้วยเหตุนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองเฉพาะที่มีความหมายเชิงบวกเท่านั้น

ผลการศึกษาคความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบข้างต้นของกลุ่มผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานแต่ละกลุ่มโดยแสดงถึงความหลากหลายของการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบสรุปได้ 10 ลักษณะ ดังนี้ 1) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น** พบการใช้ในผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา 2) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น** พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เท่านั้น 3) **ไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในบางหน่วยนึกเปรียบเทียบ** พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เท่านั้น 4) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด** พบการใช้ใน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เท่านั้น 5) **ใช้ความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด** พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เท่านั้น 6) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้นไม่พบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน** พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เท่านั้น 7) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย** พบการใช้ในผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา 8) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ** พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เท่านั้น 9) **ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเชิงลบด้วย ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก** พบการใช้ในกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา และ 10) **ใช้รูปภาพเชิงบวก**

ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็น
ผลผลิตจากระบบการศึกษา เท่านั้น

ตาราง 44 แสดงความหลากหลายของการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ
ของผู้ใช้ภาษา

ที่	รูปแบบ	ความนึกเปรียบเทียบที่พบใน กลุ่มผู้ใช้ภาษา		
		กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
1	ใช้มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น	•	•	•
2	ใช้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น	•		
3	ไม่พบการใช้ในบางหน่วยนึกเปรียบเทียบ			•
4	ใช้ในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด		•	•
5	ใช้ในภาษาเขียนน้อยกว่าภาษาพูด	•		
6	ใช้เฉพาะในภาษาพูดไม่พบในภาษาเขียน	•		
7	สื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย	•	•	•
8	ใช้ถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงถ้อยคำเชิงลบ	•		
9	ใช้ถ้อยคำเชิงลบซึ่งต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก		•	•
10	ใช้ถ้อยคำเชิงบวกซึ่งต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ			•

บทที่ 6

บทสรุป

วิทยานิพนธ์เรื่อง **ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา** ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 นี้ แบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 6 บท ได้แก่ บทนำ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. ความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. และบทสรุป ในบทที่ 6 นี้ จะนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง **ความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษา** ในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษารูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. และ 2) เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 เก็บข้อมูลทั้งจากภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงโดยการวิเคราะห์ถ้อยคำของบุคคล 3 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ได้แก่ ผู้มอบนโยบาย ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษา หัวข้อกระทู้รวมถึงถ้อยคำแสดงความคิดเห็นในแฟนเพจบุ๊กครูนอกกรอบ และเว็บไซต์พันทิปดอทคอม รวมถึงถ้อยคำจากการถอดเทปคลิปวิดีโอที่มีการสื่อสารถึงเรื่องการศึกษาจากเว็บไซต์ยูทูปดอทคอม โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ แบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบ แบบบันทึกความนึกเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ภาษา และแบบบันทึกเพื่อวิเคราะห์

ความหลากหลายของการใช้ถ้อยคำแสดงความเปรียบเทียบ ใช้แนวคิดความนึกเปรียบเทียบ และแนวคิดเรื่องความหลากหลายของภาษาในการวิเคราะห์ พบผลการศึกษา ดังนี้

1. รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษารูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พบว่า ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557-2562 ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ทั้งกลุ่มข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและกลุ่มข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน ผลการศึกษาพบรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องถึงการศึกษา นำมาจัดกลุ่มตามความหมายได้จำนวน 11 กลุ่มความหมาย เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้ 1) อุตสาหกรรมและพาณิชย์ 2) การเดินทาง 3) การทำเกษตรกรรม 4) การสู้รบแข่งขัน 5) การรักษาทางการแพทย์ 6) การทำลาย 7) การประกอบสร้าง 8) ความเป็นมนุษย์ 9) ความเป็นครอบครัว 10) การประกอบอาหาร 11) การทดลอง โดยแต่ละรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบจะปรากฏหน่วยนึกเปรียบเทียบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 รูปภาพอุตสาหกรรมและพาณิชย์ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” เกี่ยวข้องกับ “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” ปรากฏ 6 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การศึกษาและครู” กับ “ผู้ผลิต” 2) “การใช้จ่ายด้านการศึกษา” กับ “ธุรกิจและการเงิน” 3) “การทำงานในระบบการศึกษา” กับ “การผลิตในโรงงาน” 4) “ผลผลิตของการศึกษา” กับ “สินค้า” 5) “คุณภาพของผลผลิตและการจัดการในการศึกษา” กับ “คุณภาพของสินค้า” และ 6) “ผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา” กับ “ลูกค้า”

1.2 รูปภาพการเดินทาง รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การเดินทาง” ปรากฏ 5 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้นำทาง พาหนะและอุปกรณ์นำทาง” 2) “สภาพของการศึกษา” กับ “ลักษณะการเดินทาง” 3) “อุปสรรคในระบบการศึกษา” กับ “อุปสรรคในการเดินทาง” 4) “เส้นทางด้านการศึกษา” กับ “เส้นทาง” และ 5) “จุดหมายของการศึกษา” กับ “ปลายทาง”

1.3 รูปภาพการทำเกษตรกรรม รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การทำเกษตรกรรม” ปรากฏ 8 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ” กับ “นายทุนทางการเกษตร” 2) “ผู้ปกครอง” กับ “เกษตรกร” 3) “สถานศึกษา” กับ “พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก” 4) “กระบวนการจัดการ

การศึกษา กับ “กระบวนการเพาะปลูก” 5) “พัฒนาการของนักเรียน กับ “การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร” 6) “ปัญหาของระบบการศึกษา กับ “วิชาชีพ” 7) “การประเมินผลทางการศึกษา กับ “การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร” และ 8) “ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา กับ “พืชผลทางการเกษตร”

1.4 รูปภาพการสู้รบแข่งขัน รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรางภู 7 หน่วยนึกเปรียบเทียบ 1) “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “ผู้ต่อสู้แข่งขัน” 2) “สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “สภาพความพร้อมของผู้สู้รบแข่งขัน” 3) “การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการต่อสู้แข่งขัน” 4) “สถานการณ์ในระบบการศึกษา” กับ “สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน” 5) “การรับมือในระบบการศึกษา” กับ “ยุทธวิธีและอาวุธ” 6) “สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา” กับ “สนามแข่งขันต่อสู้” 7) “ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา” กับ “ผลของการแข่งขันต่อสู้”

1.5 รูปภาพการรักษาทางการแพทย์ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรางภู 6 หน่วยนึกเปรียบเทียบ 1) “ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา” กับ “บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย” 2) “การแก้ปัญหาระบบการศึกษาและการให้การศึกษา” กับ “วิธีการรักษา” 3) “วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน” กับ “ยารักษา” 4) “ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา” กับ “โรค” 5) “สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา” กับ “อาการและความเร่งด่วนในการรักษา” 6) “ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา” กับ “ผลของการรักษา”

1.6 รูปภาพการทำลาย รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรางภู 5 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ระบบและผู้มีอำนาจการศึกษาในระบบการศึกษา” กับ “ผู้ทำลาย” 2) “กระบวนการในระบบการศึกษา” กับ “วิธีการทำลาย” 3) “สิ่งที่เกี่ยวข้องของระบบการศึกษาได้รับ” กับ “ผลจากการทำลาย” 4) “มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา” กับ “ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย” 5) “ผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา” กับ “ผู้ถูกทำลาย”

1.7 รูปภาพการประกอบสร้าง รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรางภู 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “การศึกษา” กับ “ผู้สร้าง” 2) “ครู” กับ “ผู้สร้าง” และ 3) “นักเรียน” กับ “ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง”

1.8 รูปภาพความเป็นอมนุษย์ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรางภู 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) “ผู้บริหารการศึกษา” กับ “ความเป็นอมนุษย์” 2) “ครู” กับ “ความเป็นอมนุษย์” และ 3) “นักเรียน” กับ “ความเป็นอมนุษย์”

1.9 รูปภาษาความเป็นครอบครัว รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรากฏ 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ 1) “บุคลากรทางการศึกษา” กับ “ผู้ปกครอง” 2) “การดูแลนักเรียน” กับ “การดูแลเลี้ยงดูในครอบครัว” และ 3) “ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา”

1.10 รูปภาษาการประกอบอาหาร รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรากฏ 6 หน่วยนึกเปรียบเทียบ 1) “การทำงานด้านการศึกษา” กับ “กระบวนการทำอาหาร” 2) “บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน” กับ “วัตถุดิบ” 3) “ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา” กับ “ลักษณะของอาหาร” 4) “การจัดการหลักสูตร” กับ “สารอาหาร” 5) “นโยบายและเนื้อหาบทเรียน” กับ “เมนูอาหาร” 6) “หลักสูตร” กับ “ร้านอาหารและรูปแบบการจัดอาหาร”

1.11 รูปภาษาการทดลอง รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ “การศึกษา” กับ “การสู้รบแข่งขัน” ปรากฏ 3 หน่วยนึกเปรียบเทียบ 1) “การบริหารและการจัดการศึกษา” กับ “การทดลอง” 2) “สถานศึกษา” กับ “ห้องปฏิบัติการทดลอง” และ 3) “ประเทศไทยและนักเรียน” กับ “หนูทดลอง”

2. ความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัชกาลที่ 10 พบว่า ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัชกาลที่ 10 ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาสู่การปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษากับกลุ่มบุคคลแวดล้อมตัวผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม ทั้งกลุ่มข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและกลุ่มข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน ผลการศึกษาพบว่า พบรูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายที่แปรไปตามกลุ่มผู้ใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบทั้ง 11 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ คือ 1) อุตสาหกรรมและพาณิชย์ 2) การเดินทาง 3) การทำเกษตรกรรม 4) การสู้รบแข่งขัน 5) การรักษาทางการแพทย์ 6) การทำลาย 7) การประกอบสร้าง 8) ความเป็นอมมุขย์ 9) ความเป็นครอบครัว 10) การประกอบอาหาร 11) การทดลอง ดังนี้

2.1 อุตสาหกรรมและพาณิชย์ พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่มดังนี้ 1) กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา พบว่ามีการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่า

ภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ นอกจากนี้มีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการทำงานในระบบการศึกษากับการผลิตในโรงงาน ในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนอย่างน่าสนใจ และมีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนอย่างน่าสนใจ 2) ผู้รับนโยบายทางการศึกษา พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ และมีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ และ 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบทั้งในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนและภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ อย่างน่าสนใจ และมีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษากับคุณภาพของสินค้าทั้งในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด และข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนมาก

2.2 การเดินทาง พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษา ชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนอย่างน่าสนใจ 2) ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการเดินทางเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น 3) ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ พบว่า มีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษากับผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทางเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น และ 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา พบว่า ผู้มีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบสภาพของการศึกษากับลักษณะของการเดินทางเป็นจำนวนมากที่สุดทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูดเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น

2.3 การทำเกษตรกรรม พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่มดังนี้ 1) กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมเป็นจำนวนน้อยที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น และจะพบการใช้พบหน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูกเฉพาะในข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น 2) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติจะใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรมในข้อมูลที่ได้มาจากภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูด เป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ และผู้รับนโยบายมาปฏิบัติใช้หน่วยนึกเปรียบเทียบกระบวนการจัดการศึกษากับกระบวนการเพาะปลูกมากกว่าหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น ๆ เป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษากับพืชผลทางการเกษตรมากกว่าผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ จำนวนมากอย่างน่าสนใจ

2.4 การสู้รบแข่งขัน พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขันเฉพาะในข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการเขียน 2) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขัน ในข้อมูลที่ได้มาจากภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการสู้รบแข่งขันเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น ทั้งในข้อมูลที่ได้มาจากภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียนและข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูดเป็นจำนวนมากอย่างน่าสนใจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาจะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา คือ วิธีการต่อสู้แข่งขันเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น

2.5 การรักษาทางการแพทย์ พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ในภาษาที่ได้จากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้นไม่พบในภาษาที่ได้จากการสื่อสารด้วยการเขียน 2) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า ใช้ถ้อยคำเชิงลบด้วยซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก ดังที่พบในหม็อตส์นัที่ว่า นอกจากตนคือบุคลากรทางการแพทย์แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ช่วยด้วย และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา** พบว่า ไม่มีการไม่สะท้อนความนึก

เปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทางการแพทย์ในหน่วยนี้เปรียบเทียบผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษากับบุคลากรทางการแพทย์ และวิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน กับยารักษาทั้งในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน แต่พบการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบอย่างหลากหลายในเชิงลบในหน่วยนี้เปรียบเทียบ สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา กับอาการและความเร่งด่วนในการได้รับการรักษา

2.6 การทำลาย พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษา ชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาษา แสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้นไม่พบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน 2) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า มีการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ และมีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนี้เปรียบเทียบ กระบวนการในระบบการศึกษากับวิธีการทำลายในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน มากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดอย่างน่าสนใจ นอกจากนี้มีการใช้ความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนี้เปรียบเทียบมุมมองจากผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษากับผลสะท้อนกลับ ผู้ทำลาย โดยปรากฏเฉพาะในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนเท่านั้นไม่พบจากภาษา ที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบ การศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำลายทั้งใน ภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ และมีการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนี้เปรียบเทียบกระบวนการในระบบ การศึกษากับวิธีการทำลายเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้หน่วยนี้เปรียบเทียบนี้ ในกลุ่มผู้ใช้ภาษาอื่น

2.7 การประกอบสร้าง พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่มดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้ รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างโดยสื่อถึงผู้ที่ถูกสร้างอย่าง หลากหลาย 2) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ จะใช้รูปภาษาแสดง ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบสร้างทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นจำนวน มากที่สุดอย่างน่าสนใจเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิต จากระบบการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับ

การประกอบสร้างทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนโดยสะท้อนการประกอบสร้างที่เป็นภาพลพ ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ

2.8 ความเป็นอมมุขย์ พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้ ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ 2) **ผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติ** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบครุกับ อมมุขย์อย่างหลากหลาย และเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพ แสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นอมมุขย์เป็นจำนวนมาก และเป็นถ้อยคำ แสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหมายเชิงลบปรากฏในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน มากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด นอกจากนี้จะมีการใช้ถ้อยคำแสดงความนึก เปรียบเทียบในทางลบต่อผู้มอบนโยบายทางการศึกษาแล้วยังสะท้อนมุมมองทางลบที่ครูมีต่อ ตนเองอีกด้วย

2.9 ความเป็นครอบครัว พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาชั้นพื้นฐานของผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ดังนี้ 1) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า มีการใช้ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับความเป็นครอบครัวโดยปรากฏทั้งในภาษา มาจากการสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นจำนวนมากที่สุดใน ทุกหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างน่าสนใจเมื่อเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น

2.10 การประกอบอาหาร พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้ รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหารมากที่สุดอย่างน่าสนใจ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ และมีการใช้จะใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ ในหน่วยนึกเปรียบเทียบนโยบายและเนื้อหาบทเรียนกับเมนูอาหารเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ในหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่นและกลุ่มผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น 2) **ผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติ** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในหน่วยนึกเปรียบเทียบบุคลากร ทางการศึกษาและนักเรียนกับวัตถุดิบเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษา ในกลุ่มอื่นและหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่นอย่างน่าสนใจ และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็น ผลผลิตจากระบบการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการประกอบอาหารทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนโดยสะท้อนการประกอบอาหารที่เป็นภาพลพ ซึ่งต่างจากผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่นอย่างน่าสนใจ

2.11 การทดลอง พบประเด็นความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษา ชั้นพื้นฐานของทั้ง 3 กลุ่มดังนี้ 1) **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพ แสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองโดยปรากฏในภาษามาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น 2) **ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ การศึกษากับการทดลองมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษากลุ่มอื่น และเป็นภาพลบทั้งสิ้น ทั้งที่ปรากฏในภาษาที่มาจาก การสื่อสารพูดและเขียน และ 3) **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็น ผลผลิตจากระบบการศึกษา** พบว่า มีการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทดลองเฉพาะที่มีความหมายเชิงบวกเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปภาพและความหลากหลายของการใช้ความนึกเปรียบเทียบ

1.1 รูปภาพของความนึกเปรียบเทียบ ผลการศึกษารูปภาพของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาไทยในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐาน ทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบปรากฏจำนวน 11 ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมและพาณิชย์ 2) การเดินทาง 3) การทำเกษตรกรรม 4) การสู้รบแข่งขัน 5) การรักษาทางการแพทย์ 6) การทำลาย 7) การประกอบสร้าง 8) ความเป็นมนุษย์ 9) ความเป็นครอบครัว 10) การประกอบอาหาร และ 11) การทดลอง

ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสื่อสารในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานทั้งในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูดและภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน มีการเปรียบเทียบวัตถุ 2 อย่าง หรือนำสถานการณ์ 2 สถานการณ์ มากล่าวเปรียบเทียบกัน ซึ่งหากวิเคราะห์ในแง่ของการศึกษาด้านวรรณคดีจะพบว่า เป็นลักษณะของการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ ประติษฐ์ตกแต่งเป็นกลการประพันธ์เชิงภาพพจน์เปรียบเทียบ อันละเอียดประณีต ความนึกเปรียบเทียบลักษณะนี้หมายรวมถึง อุปุคลักษณ์ อุปมา อติพจน์ และปฏิพจน์ ไว้ทั้งหมด โดยอาจมีมุ่งหมายเพื่อสร้างความประหลาดใจ ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน (2552) ที่มองว่า การใช้โวหารภาพพจน์นี้เป็นกระบวนการจินตภาพ คือ การนำเสนอภาพในจิต โดยเกิดขึ้นได้จากความสามารถของผู้สื่อสารซึ่งสามารถนำเสนอด้วยกลวิธีทางภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบทั้ง 11 กลุ่มความหมายที่นำเสนอไปข้างต้น ซึ่งผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานได้ใช้กลวิธี

อันเป็นศิลปะของการใช้ภาษา สำนวนในการพูด โดยเป็นการกล่าวถึงสิ่งหนึ่ง คือ “การศึกษา” แต่ให้มีความหมายไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง นั่นก็คือ อุตสาหกรรมและพาณิชย์ การเดินทาง การทำเกษตรกรรม การสู้รบแข่งขัน การรักษาทางการแพทย์ การทำลาย การประกอบสร้าง ความเป็นมนุษย์ ความเป็นครอบครัว การประกอบอาหาร และการทดลอง โดยสิ่งที่ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการศึกษา นอกจากนี้ข้อค้นพบในประเด็นการใช้ภาษา แสดงความนึกเปรียบเทียบ ยังสอดคล้องกับ เลคคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ที่มองว่า ความนึกเปรียบเทียบ หรือเรียกว่าอุปลักษณ์ ไม่ได้เป็นเพียงกลวิธีทางวรรณศิลป์เท่านั้น แต่เป็นเรื่องของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันด้วย เนื่องจากผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา ไม่ได้เป็นกวีที่ต้องสรรถ้อยคำในการสื่อสารให้ลละลวยกระพริบใจผู้อ่าน แต่เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารด้วยการพูดและเขียนสื่อสารความคิดในชีวิตประจำวัน โดยเป็นการแสดงออกทั่วไป นอกจากนี้ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2547) ที่เห็นว่า การสื่อสารด้วยการใช้ความนึกเปรียบเทียบสื่อสารได้หลายลักษณะ ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ดังที่กล่าวว่า ในภาษาไทยจะพบความเปรียบเทียบได้ในหลายลักษณะ เช่น ความเปรียบเทียบแสดงแนวเทียบ (simile) ความเปรียบเทียบอิงแนวเทียบ (metaphor) และความเปรียบเทียบประชด (irony) เป็นต้น ดังข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาความนึกเปรียบเทียบในประเด็นการศึกษานี้ ได้พบความนึกเปรียบเทียบในหลายลักษณะ เช่น การเปรียบเทียบกระทรวงศึกษาเป็นเสียใหญ่ เป็นความนึกเปรียบเทียบอิงแนวเทียบ การเปรียบเทียบการสอนคนก็เหมือนการปลูกต้นไม้ เป็นความเปรียบเทียบแสดงแนวเทียบ การเปรียบเทียบปัญหาของระบบการศึกษากับวัชพืช เป็นความเปรียบเทียบประชด เป็นต้น นอกจากนี้ในประเด็น รูปภาพเปรียบเทียบที่พบเป็นจำนวนมาก และน้อยที่สุด คือ พบความเปรียบเทียบอุตสาหกรรมและพาณิชย์ เป็นจำนวนมากที่สุด ข้อค้นพบนี้เมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยเห็นว่า ในปัจจุบันเป็นโลกของการแข่งขันทางธุรกิจ อุตสาหกรรม ทุกฝ่ายต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอด ดังนั้นกิจการที่ใช้ทุนหรืออุตสาหกรรม และแรงงานเพื่อสร้างผลผลิตหรือการบริการเพื่อกำไรและการค้าขายรวมถึงกิจการทางเศรษฐกิจ หรือพาณิชย์ จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้ใช้ภาษา แสดงความนึกเปรียบเทียบ อุตสาหกรรมและพาณิชย์ เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนความนึกเปรียบเทียบ การทดลอง ที่พบเป็นจำนวนน้อยที่สุด ข้อค้นพบนี้ เมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับการทดลองในสังคมไทยเป็นความคิดที่เป็นเชิงลบมากกว่าเป็นเชิงบวก เพราะมีความเสี่ยง เนื่องจากผลที่ได้จากการทดลองอาจเป็นโทษ ผู้ใช้ภาษาจึงใช้รูปภาพแสดง

ความถี่เปรียบเทียบการทดลอง เป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาสามารถสะท้อนวิถีคิดของคนในสังคมได้

1.2 ความหลากหลายในการใช้ความถี่เปรียบเทียบ ผลการศึกษา

ความหลากหลายในการใช้ความถี่เปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา มีความหลากหลายของการใช้ความถี่เปรียบเทียบพบจำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ 1) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น 2) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น 3) ไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบในบางหน่วยนิกรเปรียบเทียบ 4) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด 5) ใช้ความถี่เปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด 6) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน 7) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนิกรเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย 8) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ 9) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบเชิงลบด้วยซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก และ 10) ใช้รูปภาพเชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ

เมื่อพิจารณารูปแบบของกลุ่มผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละกลุ่ม แสดงถึงความหลากหลาย ดังนี้ 1) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น พบการใช้ในผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา 2) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น พบการใช้เฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษาเท่านั้น 3) ไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบในบางหน่วยนิกรเปรียบเทียบ พบการใช้เฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาเท่านั้น 4) ใช้รูปภาพแสดงความถี่เปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด พบการใช้ใน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เท่านั้น 5) ใช้ความถี่เปรียบเทียบ

ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เท่านั้น 6) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้นไม่พบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษาเท่านั้น 7) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย พบการใช้ในผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา 8) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เท่านั้น 9) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเชิงลบด้วย ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เท่านั้น และ 10) ใช้รูปภาพเชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ พบการใช้ในเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เท่านั้น

ข้อค้นพบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานสื่อสารผ่านทั้งการพูดและการเขียน แสดงให้เห็นถึงลักษณะความเหมือนและความแตกต่างของการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ อันนำไปสู่การชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ภาษาเมื่อสื่อสารถึงประเด็น “การศึกษา” ในประเด็นนี้ สอดคล้องกับ ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ (2540, หน้า 20) ที่อภิปรายว่า ผู้ใช้ภาษาแต่ละคนมีสถานภาพต่างจากคนอื่น สถานภาพหรือลักษณะทางสังคมที่ต่างกัน ทำให้เกิดการแปรของภาษา นี่คือการสะท้อนถึงรูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่แตกต่างกันตามผู้ใช้ภาษาแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา กลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เมื่อวิเคราะห์ทั้ง 10 รูปแบบของความหลากหลายในการใช้ภาษา พบว่า เหตุที่การใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบมีความหลากหลายสามารถอธิบายได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ผู้ใช้ภาษามีความเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรง หรือไม่มีความเกี่ยวข้องและไม่ได้มีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องนั้น จึงใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ประเด็น ผู้ใช้ภาษามีความเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรง พบว่า ปราภฏ 2 รูปแบบ ดังนี้ คือ การใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ปราภฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เมื่อสื่อสาร

เปรียบเทียบการศึกษา กับ “การประกอบอาหาร” ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบ การศึกษา กับ “การเดินทาง” “การประกอบสร้าง” “ความเป็นครอบครัว” และ “การทดลอง” และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” “การสู้รบแข่งขัน” “การทำลาย” และ “ความเป็นมนุษย์” และ การใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่าง หลากหลาย ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ มอบนโยบายทางการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การประกอบสร้าง” ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ เมื่อสื่อสาร เปรียบเทียบการศึกษา กับ “ความเป็นมนุษย์” และ “การประกอบอาหาร” และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษากับ “การเดินทาง” และ “การทำเกษตรกรรม” ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าว ที่สะท้อนผ่านความหลากหลายการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบเช่นนี้ เพราะผู้ใช้ภาษา มีความเกี่ยวข้อง มีมุมมอง หรือมีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรง ซึ่งตรงแตกต่างจากกลุ่มอื่น ที่อาจจะยังไม่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์ด้านนั้น จึงใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ ที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ประเด็น ผู้ใช้ภาษาไม่มีความเกี่ยวข้องและ ไม่ได้มีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องนั้น พบว่า ปรากฏ 1 รูปแบบ คือ การใช้รูปภาพ แสดงความนึกเปรียบเทียบเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ปรากฏการใช้ทั้งใน กลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การทำเกษตรกรรม” และไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในบางหน่วยนึก เปรียบเทียบ ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เป็นผลผลิต ของระบบการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การรักษาทางการแพทย์” เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า รูปแบบดังกล่าวที่สะท้อนผ่านความหลากหลายการใช้ภาษาแสดง ความนึกเปรียบเทียบเช่นนี้ เพราะผู้ใช้ภาษาไม่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่ได้มีประสบการณ์ด้านนั้น โดยตรง จึงใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน

1.2.2 ผู้ใช้ภาษามีแนวคิดด้านการจัดการศึกษาที่ยังไม่ได้สอดคล้องกับ นโยบายหลักของชาติ จึงใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า ประเด็นนี้ปรากฏใน 2 รูปแบบ คือ การใช้รูปภาพแสดงความนึก เปรียบเทียบเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในข้อมูลที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียน ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบาย ทางการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การรักษาทางการแพทย์” “การทดลอง” “การสู้รบแข่งขัน” หรือนอกจากนี้ในการจัดการบริหารการศึกษาที่ถูกมองว่าไม่สอดคล้องกับ

ความต้องการของทุกฝ่าย ก็อาจถูกมองว่าเป็น “การทำลาย” เป็นต้น และการใช้ความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “อุตสาหกรรมพาณิชย์” และ “การเดินทาง” ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า รูปแบบดังกล่าวที่สะท้อนผ่านความหลากหลายการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบเช่นนี้ เพราะผู้ใช้ภาษามีแนวคิดด้านการจัดการศึกษาที่ยังไม่ได้สอดคล้องกับนโยบายหลักของชาติ จึงใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน

1.2.3 ผู้ใช้ภาษา ต้องการเลี่ยงความไม่สุภาพจึงไม่สามารถใช้ถ้อยคำเชิงลบในการตำหนิผู้อื่นผ่านสื่อสารธารณะได้ จึงใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ประเด็นนี้ปรากฏใน 1 รูปแบบของการใช้ความหลากหลายดังนี้ คือ การใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวกแต่แฝงด้วยนัยทางลบ ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “ความเป็นมนุษย์” เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ารูปแบบดังกล่าวที่สะท้อนผ่านความหลากหลายการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบเช่นนี้ เพราะผู้ใช้ภาษาต้องการเลี่ยงความไม่สุภาพจึงไม่สามารถใช้ถ้อยคำเชิงลบในการตำหนิผู้อื่นผ่านสื่อสารธารณะได้ จึงใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน

1.2.4 ผู้ใช้ภาษามีมุมมองที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น คือ มีมุมมองเชิงลบซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก และมีมุมมองเชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ จึงใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ประเด็นนี้ปรากฏใน 2 รูปแบบของการใช้ความหลากหลาย ดังนี้ คือ การใช้รูปภาษาเชิงลบด้วยซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การประกอบสร้าง” “การประกอบอาหาร” และ “การรักษาทางการแพทย์” และ การใช้รูปภาษาเชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การทดลอง” เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ารูปแบบดังกล่าวที่สะท้อนผ่านความหลากหลายการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบเช่นนี้ เพราะผู้ใช้ภาษามีมุมมองที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น คือ มีมุมมองเชิงลบซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก และมีมุมมองเชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ จึงใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน

1.2.5 ธรรมชาติของการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียนมีความแตกต่างกัน

จึงส่งผลให้ผู้ใช้ภาษาใช้ภาษาพูดและเขียนแตกต่างกัน ประเด็นนี้ปรากฏ 1 รูปแบบของการใช้ความหลากหลายดังนี้ คือ การใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด ปรากฏการใช้ทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษา 2 กลุ่ม ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “การทำเกษตรกรรม” เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า เนื่องจากการสื่อสารเปรียบเทียบถึงการทำเกษตรกรรมซึ่งเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบและหลายขั้นตอน และเป็นความนึกเปรียบเทียบที่ต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการการเจริญเติบโตของพืชพันธุ์ ดังนั้นการใช้ภาษาที่สื่อสารด้วยการเขียนจะเป็นการพรรณนาให้เห็นภาพอย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ในความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตร จึงถูกใช้ในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด นอกจากนี้ในกลุ่มผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” “การสู้รบแข่งขัน” และ “การทำลาย” และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา เมื่อสื่อสารเปรียบเทียบการศึกษา กับ “ความเป็นมนุษย์” เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เนื่องจากการเปรียบเทียบข้างต้น เป็นมุมมองที่เป็นเชิงลบ ดังนั้นผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐาน จึงสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าการพูด เนื่องจากการสื่อสารด้วยการเขียนแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์สาธารณะสามารถทำได้ง่ายโดยทันที และผู้สื่อสารอาจไม่ต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนมากนัก ซึ่งต่างจากการสื่อสารด้วยการพูดผ่านสื่อสาธารณะที่ผู้สื่อสารต้องแสดงตัวตน ผู้พูดจึงต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงผลที่จะตามมา เพราะเป็นการพูดที่ถูกบันทึกไว้เป็นหลักฐานและถูกเผยแพร่ในที่สาธารณะ ดังนั้นจึงพบว่าการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียนมีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้ผู้ใช้ภาษาใช้ภาษาพูดและเขียนแตกต่างกัน

ข้อค้นพบข้างต้นมีข้ออภิปรายดังนี้ คือ การที่แต่ละบุคคลมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีมุมมองต่อเรื่องการศึกษาแตกต่างกัน ดังที่พบว่า ความหลากหลายของการใช้ภาษาเกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การที่ผู้ใช้ภาษาที่มีความเกี่ยวข้อง มีมุมมองหรือมีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่อาจจะยังไม่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์ด้านนั้น การที่ผู้ใช้ภาษาไม่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่ได้มีประสบการณ์ด้านนั้นโดยตรง และการที่ผู้ใช้ภาษาที่มีมุมมองที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น คือ มีมุมมองเชิงลบซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก และมีมุมมองเชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงลบ ตามที่ได้

นำเสนอไว้ทั้ง 3 ประเด็นข้างต้นแล้ว และการมีแนวคิดด้านการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้แสดงมโนทัศน์ที่ต่างกัน ดังที่พบความหลากหลายของการใช้ภาษาเกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การที่ผู้ใช้ภาษามีแนวคิดด้านการจัดการศึกษาที่ยังไม่ได้สอดคล้องกับนโยบายหลักของชาติ จึงใช้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ตามที่ได้นำเสนอไว้แล้ว

ข้ออภิปรายทั้งสองข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550, หน้า 17) ที่อภิปรายว่า ภาษาในสังคมมีความหลากหลาย เนื่องจากมีการแปรไปตามปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารก็เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งผลการแปรภาษา เนื่องจากผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ วัย เพศ ชนชั้นทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เรื่องที่พูด และกาลเทศะ ความแตกต่างข้างต้นนี้ส่งผลให้มีการสะท้อนมโนทัศน์เรื่องการศึกษาผ่านการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบแตกต่างกัน เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ที่มีแตกต่างกันของผู้มอบนโยบายทางการศึกษา ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เป็นผลผลิตของระบบการศึกษา ทั้งสามกลุ่มที่ผู้วิจัยได้เลือกเป็นกลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และนอกจากนี้รูปภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบที่ใช้ในการสื่อสารในแต่ละทำเนียบภาษาก็มีความหลากหลายแตกต่างกัน ดังเช่น ข้อมูลที่ศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษา ภาษาจากการสื่อสารที่ประชุม การอภิปราย โฆษณา การแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์สาธารณะ รวมถึงภาษาที่ใช้การสื่อสารผ่านคลิพวิดีโอต่าง ๆ ทำเนียบภาษาต่าง ๆ อย่างหลากหลายข้างต้น ส่งผลให้ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ได้เห็นถึงความหลากหลายของการใช้ภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบ ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ในประเด็น การเสี่ยงความไม่สุขภาพ ประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุจริตลักษณ์ ศิพดุง (2552, หน้า 140-141) ที่อภิปรายว่า การกระทำหลาย ๆ อย่าง ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน มักจะเป็นการคุกคามหน้าของผู้รับและผู้สื่อสาร ผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่เปรียบได้กับภาพลักษณ์ของบุคคลที่ไม่ต้องการให้ใครรวมถึงตนเองด้วยมาทำให้เสื่อมเสีย และการกระทำที่คุกคามหน้าที่กล่าวมานี้ จะกระทำโดยการใช้ภาษาพูดหรือเขียนก็ได้ ดังนั้นเพื่อการคุกคามหน้าที่น้อยลง ผู้สื่อสารก็จะเลือกใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อรักษาหน้า โดยต้องเลือกกลวิธีการใช้ภาษาแบบอ้อม ดังที่ ดิยู ศรีนราวัดน์ (2544, หน้า 12) ได้อภิปรายไว้ว่า การใช้ภาษาอ้อมสามารถใช้เป็นกลวิธีการสื่อสารเพื่อแสดงความสุภาพวิธีหนึ่ง ผลการศึกษาในประเด็นนี้ จึงสอดคล้องกับข้ออภิปรายข้างต้น โดยเห็นได้จากการใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการเสี่ยงความไม่สุขภาพจึงไม่สามารถใช้ถ้อยคำเชิงลบในการตำหนิผู้อื่นผ่านสื่อสาธารณะ จึงใช้ภาษาอ้อมในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบมากในการสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าการสื่อสารด้วยการพูด ทั้งนี้เพราะคำนึงถึงความสุภาพด้วยนั่นเอง

2. ความสอดคล้องกับสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ตั้งไว้มี 2 ประเด็น คือ 1) รูปภาษาของหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา เช่น ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียน ครู และนักเรียน แสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับระบบต่าง ๆ เช่น การทำเกษตรกรรม การรักษาทางการแพทย์ อุตสาหกรรมและการพาณิชย์ การแข่งขันกีฬา เป็นต้น และ 2) ความหลากหลายในการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแปรไปตามผู้ส่งสารของแต่ละกลุ่มในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มของผู้มอบนโยบาย กลุ่มผู้รับนโยบายเพื่อปฏิบัติตาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา กับกลุ่มบุคคลแวดล้อมผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม เมื่อพิจารณาสมมุติฐานที่วางไว้กับผลศึกษาที่พบมีข้ออภิปรายได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อแรก คือ เพื่อศึกษารูปภาษาของความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานสมัยรัฐบาล คสช. เมื่อพิจารณากับสมมุติฐานข้อแรก คือ รูปภาษาของหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา เช่น ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียน ครู และนักเรียน แสดงความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับระบบต่าง ๆ เช่น การทำ เกษตรกรรม การรักษาทางการแพทย์ อุตสาหกรรมและการพาณิชย์ การแข่งขันกีฬา เป็นต้น พบว่า ผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการใช้รูปภาษาของหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียน ครู และนักเรียน และแสดงความเปรียบเทียบเกี่ยวข้องกับระบบต่าง ๆ ที่ได้คาดไว้ คือ การทำเกษตรกรรม การรักษาทางการแพทย์ อุตสาหกรรมและการพาณิชย์ การแข่งขันกีฬา เช่นเดียวกับสมมุติฐานที่วางไว้ และนอกจากนี้มีการใช้รูปภาษาแสดงการเปรียบเทียบกับรูปภาษาของหน่วยต่าง ๆ ที่ปรากฏในหน่วยนึกเปรียบเทียบอื่น ๆ อย่างหลากหลาย ได้แก่ **รูปภาษาอุตสาหกรรมและพาณิชย์** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ การใช้จ่ายด้านการศึกษา การทำงานในระบบการศึกษา คุณภาพของผลผลิตและการจัดการในการศึกษา และผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา **รูปภาษาการเดินทาง** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ สภาพของการศึกษา อุปสรรคในระบบการศึกษา และเส้นทางด้านการศึกษาจุดหมายของการศึกษา **รูปภาษาการทำเกษตรกรรม** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ปกครอง สถานศึกษา กระบวนการจัดการการศึกษา พัฒนาการของนักเรียน ปัญหาของระบบการศึกษา และการประเมินผลทางการศึกษา **รูปภาษาการสู้รบแข่งขัน** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา สถานการณ์ในระบบการศึกษา การรับมือในระบบการศึกษา สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา และผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา **รูปภาษา**

การรักษาทางการแพทย์ พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ การแก้ปัญหาระบบการศึกษา และการให้การศึกษา วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา และผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา **รูปภาพการทำลาย** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ ระบบและผู้มีอำนาจการศึกษาในระบบการศึกษา กระบวนการในระบบการศึกษา สิ่งที่เกี่ยวข้องของระบบการศึกษาได้รับ มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา **รูปภาพความเป็นครอบครัว** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ การดูแลนักเรียน และความสัมพันธ์ในวงการศึกษา **รูปภาพการประกอบอาหาร** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ การทำงานด้านการศึกษา ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา การจัดการหลักสูตร นโยบายและเนื้อหาบทเรียนและหลักสูตร และ**รูปภาพการทดลอง** พบหน่วยเปรียบเทียบอื่น ๆ ได้แก่ การบริหารและการจัดการศึกษา และประเทศไทยและนักเรียน นอกจากนี้ยังพบ **รูปภาพการประกอบสร้าง และรูปภาพความเป็นมนุษย์** ซึ่งนอกเหนือจากที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่สอง คือ เพื่อศึกษาความหลากหลายในการใช้ความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. เมื่อพิจารณากับสมมุติฐานข้อที่สอง คือ ความหลากหลายในการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐาน มีการแปรไปตามผู้ส่งสารของแต่ละกลุ่มในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มของผู้มอบนโยบาย กลุ่มผู้รับนโยบายเพื่อปฏิบัติ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา กับกลุ่มบุคคลแวดล้อมผู้เรียนรวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคม พบว่า การใช้ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาชั้นพื้นฐานมีการแปรไปตามกลุ่มผู้ใช้ภาษา ได้แก่ กลุ่มแรก **กลุ่มผู้มอบนโยบายทางการศึกษา** คือพบว่า 1) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “การประกอบอาหาร” 2) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “การทำเกษตรกรรม” 3) ใช้ความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียนน้อยกว่าภาษาที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูด เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” และ “การเดินทาง” 4) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบเฉพาะในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการพูดเท่านั้น ไม่พบในข้อมูลที่มาจากการสื่อสารด้วยการเขียน เมื่อสื่อความหมายถึง “การสู้รบแข่งขัน” “การรักษาทางการแพทย์” “การทำลาย” และ “การทดลอง” 5) ใช้รูปภาพแสดงความนึก

เปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย เมื่อสื่อความหมายถึง “การประกอบสร้าง” และ 6) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบที่เป็นถ้อยคำเชิงบวก แต่แฝงด้วยนัยทางลบเมื่อสื่อความหมายถึง “ความเป็นมนุษย์” ส่วนในกลุ่มที่สอง **ผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติ** พบว่า 1) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “การเดินทาง” “การประกอบสร้าง” “ความเป็นครอบครัว” และ “การทดลอง” 2) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด เมื่อใช้รูปภาพ สื่อความหมายถึง “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” “การทำเกษตรกรรม” “การสู้รบแข่งขัน” และ “การทำลาย” 3) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบ อย่างหลากหลาย เมื่อสื่อความหมายถึง “ความเป็นมนุษย์” และ “การประกอบอาหาร” และส่วนในกลุ่มที่สาม **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา** คือพบว่า 1) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ภาษาในกลุ่มอื่น ๆ เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “อุตสาหกรรมและพาณิชย์” “การสู้รบแข่งขัน” “การทำลาย” และ “ความเป็นมนุษย์” 2) ไม่พบการใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบในบางหน่วยนึก เปรียบเทียบอื่น ๆ เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “การรักษาทางการแพทย์” 3) ใช้รูปภาพ แสดงความนึกเปรียบเทียบในภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการเขียนมากกว่าภาษาที่มาจาก การสื่อสารด้วยการพูด เมื่อใช้รูปภาพสื่อความหมายถึง “ความเป็นมนุษย์” 4) ใช้รูปภาพ แสดงความนึกเปรียบเทียบโดยสื่อถึงบางหน่วยนึกเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย เมื่อสื่อความ หมายถึง “การเดินทาง” และ “การทำเกษตรกรรม” 5) ใช้รูปภาพแสดงความนึกเปรียบเทียบ เชิงลบด้วย ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่เป็นเชิงบวก เมื่อสื่อความหมายถึง “การประกอบสร้าง” “การรักษาทางการแพทย์” และ “การประกอบอาหาร” และ 6) ใช้เชิงบวกซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่น ที่เป็นเชิงลบ เมื่อสื่อความหมายถึง “การทดลอง” ข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ได้ตั้งไว้ คือ ความหลากหลายในการใช้หน่วยความนึกเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแปรไปตามผู้ส่งสารของแต่ละกลุ่มในบริบท การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ข้อค้นพบใหม่

เมื่อพิจารณาการศึกษาที่ผ่านมาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ความนึกเปรียบเทียบ ความหลากหลายของการใช้ภาษา และมุมมองเรื่องการศึกษา สามารถนำมาสู่ข้อสรุป ของข้อค้นพบใหม่ได้ดังนี้

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยที่ผ่านมา แบ่งออกเป็น กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป และกลุ่มที่สะท้อนมุมมองต่อระบบการศึกษาไทย ดังนี้

กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป ได้แก่ การศึกษาเรื่องแนวทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อน นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกของประเทศไทย: บทเรียนจากหน่วยปฏิบัติการระดับ เขตพื้นที่การศึกษาของ วิษณุ ทรัพย์สมบัติ (2554) การศึกษาเรื่องแนวทางและผลการขับเคลื่อน นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก: บทเรียนจากสถานศึกษาของ ศศิธร เขียวกอก (2554) การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของ ชัดติยา ดั่งสำราญ (2552) การศึกษาเรื่องโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ อนันต์ พันนึก (2553) การศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของ พิเชิต ฤทธิ์จรรยา (2553) เป็นต้น และกลุ่มที่สะท้อนมุมมองต่อระบบ การศึกษาไทย แบ่งออกเป็นมุมมองจากสังคม และมุมมองจากวรรณกรรม ดังนี้ กลุ่มที่ศึกษา มุมมองจากสังคม ได้แก่ การศึกษาเรื่องอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทย ในสองทศวรรษหน้าของ ธนกฤต สิทธิราช และคณะ (2558) การศึกษาเรื่องคุณภาพการศึกษาไทย กับมาตรฐานการบริการสาธารณะของรัฐของ พฤษภา เครือแสง (2588) การศึกษาเรื่อง ความเป็นชายขอบกับการจัดการศึกษาไทยในเขตพื้นที่ชายแดน ไทย-พม่า: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านปางคามในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ของ กรรณภรณ์ สอนสมฤทธิ์ (2551) การศึกษาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็นของ รัชวดี แสงมหะหมัด (2560) และการศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการ เรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2552) เป็นต้น และกลุ่มที่ศึกษามุมมองจากวรรณกรรม ได้แก่ การศึกษา เรื่องภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สดของ ชนิษฐา ทินวัฒน์ (2549) การศึกษาเรื่องภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของถวัลย์ มาศจรัส ของ สาวิตรี สิงห์ใหม่ (2549) การศึกษาเรื่องวิเคราะห์ทัศนะทางการศึกษาจากบทรอยกรอง ในนิตยสารและวารสาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 จนถึง พ.ศ. 2527 ของเพ็ญศิริ พุกพันธ์ (2529) การศึกษาเรื่อง ปรัชญาการณทางสังคมและการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสารรายสัปดาห์ ปีพุทธศักราช 2555 ของสันติ ทิพนา และคณะ (2558) และการศึกษาเรื่องภาพแทนครู ในบทเพลงชุด “ครูในดวงใจ” ของธารรัตน์ เป็ดทิพย์ และมารศรี สอทิพย์ (2561) เป็นต้น

เมื่อทบทวนการศึกษาที่ผ่านมาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาไทย โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มศึกษาระบบการศึกษาทั่วไป โดยเป็นการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น แนวทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบาย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และกลุ่มที่

สะท้อนมุมมองต่อระบบการศึกษาไทยที่ศึกษาถึงคุณภาพ การบริหารจัดการ ความเหลื่อมล้ำ และปัญหาทางด้านการศึกษา รวมถึงศึกษามุมมองที่มีต่ออาชีพครูจากบทเพลง ตามที่ได้ยกตัวอย่างมาแล้วข้างต้นนั้น ถึงแม้ว่าจะพบการศึกษาในประเด็นการศึกษาไทยอย่างหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามยังไม่พบการศึกษาที่ศึกษามุมมองของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาที่ครอบคลุมทุกกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และครอบคลุมทั้งภาษาที่ใช้ในการพูด และเขียนในการสื่อสาร โดยใช้แนวคิดทางภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษามุมมอง โดยเฉพาะการศึกษาเรื่องความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 นี้ เป็นการศึกษาที่เป็นข้อค้นพบใหม่ให้กับสังคมไทยที่นำมาโน้มน้าวที่แสดงผ่านการใช้ภาษาเปรียบเทียบของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาของไทย เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาไว้เป็นข้อพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความนึกเปรียบเทียบเกี่ยวโยงกับ “การศึกษา” ของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ. 2557–2562 นี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำงานวิจัยไปใช้

1.1 เสนอให้ผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษานำมุมมองที่สะท้อนถึงการศึกษ ผ่านถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบนี้ไปพิจารณาทบทวนหรือพัฒนาระบบการศึกษาต่อไป

1.2 เสนอให้ผู้สนใจศึกษาความหมายเปรียบเทียบ นำงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

1.3 เสนอให้มีการจัดทำคลังข้อมูลภาษาแสดงความนึกเปรียบเทียบเพื่อผู้สนใจได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เสนอให้ควรมีการศึกษาความนึกเปรียบเทียบในแหล่งข้อมูลอื่นจากมุมมองของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขยายมุมมองเรื่องความนึกเปรียบเทียบ

2.2 เสนอให้ควรมีการศึกษาความนึกเปรียบเทียบในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขยายมุมมองเรื่องความนึกเปรียบเทียบ

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2546. (1 พฤษภาคม 2546). **ราชกิจจานุเบกษา**. 120(36 ก). หน้า 23-24.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2558). **ดาวพงษ์'แถลงผลงานศธ. 23 เรื่อง ลั่นสง 31 ปัญหา**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2558, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/politics/680101>.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2565). **ผลจัดอันดับ "IMD" ด้านการศึกษา ปี 64 ไทย ร่วง 1 อันดับ**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/985467>.
- กฤติกา ผลเกิด. (2546). **การศึกษาวิจัยลีลาของประมวลกฎหมายอาญา**. วิทยานิพนธ์ อม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- กาญจนา ต้นโพธิ์. (2563). **การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในเฟซบุ๊กแฟนเพจยอดนิยมของไทย**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 39(1), 1-14.
- กาญจนา ปราบปัญจะ. (2553). **การศึกษาลีลาการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนของ ว.วชิรเมธี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กาญจนา โรจนพานิช. (2539). **รายงานวิจัยภาษากฎหมายไทย : การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กานต์รวี ชมเชย. (2556). **รายงานวิจัยภาษาไทยเน็ต : ภาษาเฉพาะกลุ่มของคนไทยรุ่นใหม่ในการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต**. กรุงเทพฯ: สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิติมา อินทร์พรรย์. (2557). **คำกริยาชี้้นำในทำเนียบภาษาต่างๆ**. **มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 36(2), 19.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2552). **สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ใน **การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 14 “การวิจัยทางการศึกษา พลังพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน”**. กรุงเทพฯ: สกศ.

- ขนิษฐา ทินวัฒน์. (2549). **ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชัตติยา ดวงสำราญ. (2552). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. ใน การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 “การวิจัยทางการศึกษา พลังพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” (หน้า 461-465). กรุงเทพฯ: สกศ. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). **เอกสารคำสอน รายวิชา ศศภท 100 ศิลปะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม: สหธรรมิก จำกัด.
- คนดวงดี. (2561). **การศึกษาไทยไปถึงไหนแล้ว**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://www.facebook.com/wekruthai/photos/a.1420381934952464.1073741829.1401896636800994/1591828984474424/?type=3&theater>
- ครูนอกกรอบ. (2558). **ไม่ได้โจมตีใครแต่อยากให้เห็นสภาพจริงความอยู่จริง**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.facebook.com/KRUNOKKROBs/>.
- ครุบ้านนอกดอทคอม. (2559). **แผนงาน/โครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่จะดำเนินการในปี 2560**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.kroobannok.com/80920>
- ครูพีเหยิน สมาชิกหมายเลข 1984603 สมาชิกหมายเลข 4199047 สมาชิกหมายเลข 1276619 เจาะข่าวตื่น. (2560). **เจาะข่าวตื่น 185 : การศึกษาไทยยุคสี่จุดสูญ**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=3fNlbVNeZZs>.
- เชิดชัย อุดมพันธ์. (2555). **อุปสรรคเกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้**. วิทยานิพนธ์ ป.ด., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- ณัฐรัตน์ แทนทอง วรรณพร บุญส่ง กัญชพร พรหมจักร และจุไรรัตน์ รัตติโชติ. (2563). การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่จังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชปริทรรศน์**, 10(1), 83-102.
- ดวงมน จิตร์จำนงค์. (2527). **สุนทรียภาพในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- ดีเยี่ยม ศรีนราวัฒน์. (2544). **รายงานวิจัยการศึกษาวิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวง อันทะไชย. (ม.ป.ป.). **เอกสารประกอบการบรรยายทิศทางการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2561, จาก https://www.cpw.ac.th/CPW_Document/knowledge.

- เตรียมสอบบรรจุครู by ยอด. (2559). **รวม ศธ มอบนโยบาย ให้กับ ผอ สพท 26 ธันวาคม 2559**YouTube. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=lfCJD6JFVIM>.
- ทองใส เทียบดอกไม้. (2558). **พศจิกายน 58 “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”-นายการุณ สกุลประดิษฐ์-เลขาธิการ กพฐ.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=MUP1IN1hUM8>.
- ไทป์ปลีก้า. (2555). **การศึกษาไทยใช้งบประมาณมากที่สุด แต่ผลลัพธ์กลับตรงกันข้าม.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <https://thaipublica.org/2012/08/critical-study-of-thailand-1/>.
- ไทป์ปลีก้า. (2556). **เปิดบ'57 กว่า 2.5 ล้านล้าน คลังได้เพิ่มมากที่สุด ควก 4 หมื่นล้านให้รถคันแรก.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <https://thaipublica.org/2013/05/budget-year-2013-rank/>.
- ไทป์ปลีก้า. (2557). **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก https://thaipublica.org/jabted_people/narong-ministry-edu-ncpo/.
- ไทป์ปลีก้า. (2558). **กระทรวงศึกษาธิการแถลงผลงานในรอบ 6 เดือน.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <https://thaipublica.org/2015/04/ministry-of-education-6-months/>.
- ไทป์ปลีก้า. (2560). **งบกระทรวงศึกษาธิการ 2561.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <https://thaipublica.org/2017/06/budgeting-prayuth-government-2561/>.
- ชนกฤต ลิทธิราช ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ อนุชา กอนพ่วง และฉันทนา จันทร์บรรจง. (2558). **อนาคตสภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(3), 71-81.**
- ธารรัตน์ เป็ดทิพย์ และมารศรี สอทิพย์. (2561). **ภาพแทนครูในบทเพลงชุด “ครูในดวงใจ” ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 19 (หน้า 981-988).** ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธิดารัตน์ น้อมนัส. (2546). **กลวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทย.,** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นัทธฤทัย สีหะเกรียงไกร. (2549). **กลวิธีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น.** วิทยานิพนธ์ อม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

- นิตยา แก้วคัลณา. (2551). **การสืบสรรค์จินตภาพในกวีนิพนธ์ไทย**. วิทยานิพนธ์ อ.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- บุษบา บัวสมบุรณ์. (2557). ภาพพจน์เปรียบเทียบ : การศึกษารามเกียรติ์เขมร. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 11(1,2), 142-153.
- ปวิพันธ์ อุทยานุกุล. (2562). โวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันทน์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน. **วิจิตรวรรณสาร**, 3(1), 123-142.
- ปนัดดา เลอเลิศยุติธรรม. (2557). อุปลักษณ์ในทำเนียบภาษากฎหมาย ภาษาวิชาการ ภาษากาเมืองและภาษาสื่อของไทย. **มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 36(2), 73.
- ประไพ เอกอุ้น. (30 ตุลาคม 2551). **ความเป็นมาของการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.moe.go.th/moe/upload/blog/htmlfile/107-9400.html>.
- ประอร สุนทรวิภาต. (2546). การวัดและประเมินผลการศึกษา: หนึ่งในดรชนี้ชี้วัดคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนายเรือ. **วารสารโรงเรียนนายเรือ**, 3(2), 49-55.
- ปราณี กุลละวณิชย์ กัลยา ดิงศภักดิ์ สุดาพร ลักษณะินาวิน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). **ภาษาทัศนาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2540
- ปราโมทย์ สกุศลรักความสุข. (2554). **ความเปรียบเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในวรรณคดีของพระเกียรติสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปล่อยใจตามกาลเวลา. 2560. **เอาเงินคูปองครู 10,000/คน ไปซื้อโปรเจคเตอร์มาติดแทนกระดานดำดีกว่าไหม**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://www.facebook.com/wekruthai/photos/a.1419287435061914.1073741828.1401896636800994/2089002824757035/?type=3>.
- ปวีณา วัชรสุวรรณ. (2547). **กลวิธีกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน: กรณีศึกษาของครูและนักเรียน**. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรเพ็ญ กลวยโม. (2539). **เรื่องสั้นของมานพ ถนอมศรี; พันธกิจทางสังคม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (19 สิงหาคม 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. 116(74 ก). หน้า 2.

พฤษภา เครือแสง. (2558). คุณภาพการศึกษาไทยกับมาตรฐานการบริการสาธารณะของรัฐ.

วารสารนักรับบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 35(2), 46–60.

พลอย พลอย ฟ่ำใสในวันที่ฝนตก และความรักกำลังแบ่งบาน. (2559). **ครุภัณฑ์หนึ่งกล่าว**.

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก

<https://www.facebook.com/wekruthai/photos/a.1419287435061914.1073741828>.

พลิน ชรัตน์. (ม.ป.ป). **คติทางการแพทย์**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2665, จาก

<https://www.tm.mahidol.ac.th/legal/sites/default/files/26.pdf>.

พิชญ์พัฒนกุลณ พันธ์ และอุมารินทร์ ตูลารักษ์. (2563). กลวิธีการใช้ภาพพจน์เพื่อถ่ายทอด

พุทธธรรมคำสอนในหนังสือธรรมะรุ่งอรุณ (พ.ศ.2552 – 2562) ของพระพรหมมงคล

ญาณ. ใน **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ**

ครั้งที่ 21. (หน้า 612–623). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิชิต ฤทธิจรรณ. (2553). **การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากร**

ทางการศึกษา. ในการประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ

ครั้งที่ 14 “การวิจัยทางการศึกษา พลังพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน”. (หน้า 356–262).

กรุงเทพฯ: สกศ.

พิพิธภัณฑ์ ธงชาติไทย. (2557). **EDUCA 2014 “แปลงบทเรียนในตำราพาสู่โลก**

แห่งการเรียนรู้ที่มีชีวิต”. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664,

จาก <https://www.youtube.com/watch?v=XrUGjXnWH3o>.

พูนภัทรา พูลผล. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก. ใน **การประชุมทางวิชาการ**

การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 15 “การศึกษาเพื่ออนาคต

ประเทศไทย” (หน้า 198–205). กรุงเทพฯ: สกศ.

เพ็ญประภา ศรีประสม. (2556). **ประเทศไทย ยุค 4.0 เป็นอย่างไร**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม

2663, จาก <http://ced.sci.psu.ac.th/km/km/experience-km/2560/thailand4.0>.

พฤษภาคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/33178810>.

เพ็ญศิริ พุกพันธ์. (2529). **วิเคราะห์ทิศทางการศึกษาจากบทรอยกรองในนิตยสาร**

และวารสารตั้งแต่ พ.ศ. 2521 จนถึง พ.ศ.2527. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. (ม.ป.ป.). **การศึกษาไทย 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2560, จาก http://www.dpu.ac.th/ces/upload/content/files/ศ_กิตติคุณ%20ดร_ไพฑูริย์.
- ภาพฝันการศึกษาไทย. (2557). **ภาพฝันการศึกษาไทย – Education Reform Assembly– เตชะ พงษ์แดง**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=vrMZTNbFfw>.
- มติชนสุดสัปดาห์. (2562). **ย้อนรอย 5 ปี งบประมาณฯ เจาะ 3 กระทรวง สำคัญ! ตั้งแต่ พล.อ.ประยุทธ์ เข้ามาเป็นนายกฯ**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก https://www.matichonweekly.com/scoop/article_228931.
- มติชนออนไลน์. (2561). **การศึกษาไทยภายใต้รัฐบาล คสช. 3 ปี ที่วังเวงและเคว้งคว้าง**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2661, จาก https://www.matichon.co.th/education/news_789030.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2563). **เอกสารการสอนชุดวิชาลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ม่อนหินซ้อน สมาชิกหมายเลข 2500165 และสมาชิกหมายเลข 2500165. (2558). **ทำไมการศึกษาของเด็กไทยจึงทำเอาเซียน ทั้งๆที่งบประมาณการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/33927057>.
- มูลนิธิยุวพัฒน์ ให้อินทากับผู้ที่เป็นอนาคตของประเทศไทย. (2559). **ครู...ชีวิตที่ได้มาจากโอกาสทางการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=0oOhiN5dWNE>.
- มูลนิธิยุวพัฒน์ ให้อินทากับผู้ที่เป็นอนาคตของประเทศไทย. (2559). **แนะแนวอาชีพครู วิชางานช่างอุตสาหกรรม**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=3fLN3tH92XE>.
- รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม. (2551). **อุปลักษณะที่นักรการเมืองใช้: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ ปรัชญาและวัจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ อ.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รัชวดี แสงมะหะหมัด. (2560). **ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น**. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 8(1), 33–66.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). **พจนานุกรมวรรณกรรม: ภาพพจน์ ไวยาหาร**
และกลการประพันธ์. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). **พจนานุกรม ศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ:
 ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)**.
 กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**
 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี. (2557). **แถลงการณ์ "คืนความสุข ให้คนในชาติ"**
โดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี 10 ตุลาคม 2557. สืบค้นเมื่อ
 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Oxo4c8JW4rA>.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2563). การใช้ภาษาภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว. **วารสารมนุษยศาสตร์**
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(1), 1-18.
- เรณู มหาวนา. (2529). **ภาพสะท้อนสังคมและคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ในเรื่องสั้นของ**
นิमित ภูมิถาวร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ. (2564). **อาหารและสารอาหาร**.
 สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <http://www.bhumibolhospital.raf.mi.th/>.
- ฤตินันท์ สมุทรทัย. (2556). การวิจัยนารองการพัฒนากลยุทธ์การผลิตครูสำหรับ
 ศตวรรษที่ 21. ใน **การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ**
ครั้งที่ 15 “การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย” (หน้า 130-139). กรุงเทพฯ: สกศ.
- วรรณวรรณ เพ็ชรกิจ. (2551). **การศึกษาอุปนิสัยเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนว**
อรรถศาสตร์ปรีชาศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ อ.ด., จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วันดีดี ผู้มาก่อนกาล และปัญญา ดี (2560). **#เขาคงไม่รู้ว่าครุทำอะไรบ้าง**. สืบค้นเมื่อ
 15 มกราคม 2664, จาก
<https://www.facebook.com/wekruthai/photos/a.1420381934952464.1073741829.1401896636800994/1904538596536793/?type=3&theater>.

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). **ห้องปฏิบัติการ**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2665, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ห้องปฏิบัติการ>.
- วิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2558). **วัจนกรรมการตำหนักนักเรียนของครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- วิริยะ ฤกษ์พาณิชย์. (2556) **การศึกษาไม่ใช่อุตสาหกรรมผลิตคน**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=rATLXdKrlz8>.
- วิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2554). **แนวทางและกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษแรกของประเทศไทย: บทเรียนจากหน่วยปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา. ใน การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 14 “การวิจัยทางการศึกษา พัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน”** (หน้า 1-8). กรุงเทพฯ: สกศ.
- ศศิธร เขียวกอ. (2554). **แนวทางและผลการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก: บทเรียนจากสถานศึกษา. ใน การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 14 “การวิจัยทางการศึกษา พัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน”** (หน้า 8-14) กรุงเทพฯ: สกศ.
- ศูนย์ข้อมูลความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2559). **E-COMMERCE อนาคตอันใกล้ที่จะเปลี่ยนวิถีชีวิตการซื้อของ ของคนไทยไปตลอดกาล**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก www.thaiaec.com.
- สถาบันภาษาไทย. (2552). **หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่มที่ 4: วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ. (2557). **รูปแบบการอ้างอิงในภาษากฎหมายภาษาวิชาการ และภาษาสื่อของไทย**. *วารสารวิจนะ*, 2(1), 60-79.
- สรัญญา วรานนฤชิต. (2557). **การวิเคราะห์อุปลักษณะวิพากษ์ในการรายงานสดข่าวอุทกภัยทางโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สมาชิกหมายเลข 1149444. (2558). **ทำไมการศึกษาไทยถึงยังไม่พัฒนาครับ**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/37352732>.

สมาชิกหมายเลข 1149444, (2558). **ทำไมการศึกษาไทยถึงแย่งลงไปเรื่อย ๆ ทั่วโลก.**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/33824772>

สมาชิกหมายเลข 1274899. (2559). **คุณคิดว่าอะไรคือความล้มเหลว การศึกษาไทย?**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/35005894>

สมาชิกหมายเลข 129528. (2558). **การศึกษาไทยมันห่วยแตก เพราะ? ภาค 1.** สืบค้นเมื่อ

15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/34117400>.

สมาชิกหมายเลข 1570030. (2557). **อยากทราบมุมมองของการศึกษาไทยในสายตาของ**

คนไทย สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/32976548>.

สมาชิกหมายเลข 2170891. **และม่อนแจ่ม (2561). ทำไม นร ไทยต้องเรียนหนักที่สุดในโลก.**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/37362556>.

สมาชิกหมายเลข 2350241. (2559). **หาที่เรียนพิเศษภาษาอังกฤษ ใน อ.เมือง ร้อยเอ็ด.**

สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/35075729>.

สมาชิกหมายเลข 2389792. (2559). **ทำไมการศึกษาไทยถึงแย่งขนาดนี้?** สืบค้นเมื่อ 15

มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/34926889>.

สมาชิกหมายเลขที่ 2709492. (2558). **คุณคิดอย่างไร ? กับการศึกษาไทยในปัจจุบัน.**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/34282025>.

สมาชิกหมายเลข 3096643. (2559). **การศึกษาไทยเมื่อเทียบกับของต่างประเทศจะเป็น**

ยังงี้ไปตุ๊กกัน. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก

<https://pantip.com/topic/35126433>.

สมาชิกหมายเลข 3152787. (2561). **ทำไมการศึกษาไทยถึงยังไม่พัฒนาครับ.**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/37352732>.

สมาชิกหมายเลข 3152787 และสมาชิกหมายเลข 2753483. (2561). **สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้**

การศึกษาไทยตกต่ำ จากสิ่งที่พบเจอ ลองมาแลกเปลี่ยนกันครับ. สืบค้นเมื่อ

15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/37357043>.

สมาชิกหมายเลข 3475550. (2560). **กระทรวงศึกษาธิการต้องการอะไรจากเรา?**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/36633339>.

สมาชิกหมายเลข 4172053. (2560). **คิดยังไงกับการศึกษาไทยในปัจจุบันนี้และThailand**

4.0. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/37006978>

สมาชิกหมายเลข 4612331. (2558). **ปัญหาคุณภาพการศึกษาเด็กไทยลดลง**

ไม่ใช่เรื่องแปลก. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663,

จาก <https://pantip.com/topic/34472823>.

สมาชิกหมายเลข 4910021. (2557). **การศึกษาไทย ขอบข่ายน้อยครับ.**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2665, จาก <https://pantip.com/topic/31847705>.

สมาชิกหมายเลข 5101019. (2558). **สังคมการศึกษาไทย ทำไมกระทรวงศึกษาถึงไม่เห็น**

ปัญหา. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2665, จาก <https://pantip.com/topic/33345440>.

สมาชิกหมายเลข 701086. (2558). **ทำไมการศึกษาไทยถึงตกต่ำมากในอาเซียนครับ.**

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://pantip.com/topic/36334744>.

สมาชิกหมายเลข 7028859 และ jade8530. (2558). **คิดยังไงกับการศึกษาไทย.** สืบค้นเมื่อ

15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/32611186>.

สมาชิกเลขที่ 815133 สมาชิกเลขที่ 33178810 สมาชิกหมายเลข 120476 สมาชิกหมายเลข

4004431 และวินวิน. (2558). **เมื่อแฟนผมเป็นผู้สังเกตการณ์การสอบO-Net ป.6**

"พอ.ขอได้ไหมเด็กมันไม่ได้จริงๆ ผู้ใหญ่เค้าขอมา...". สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม

2663, จาก <https://pantip.com/topic/33178810>.

สันติ ทิพนา ชมพูนุท เมฆเมืองทอง และสุทัศน์ วงศ์กระบาศกร. (2558). **ปรากฏการณ์**

ทางสังคมและการนำเสนอเรื่องสั้น ในนิตยสารรายสัปดาห์ปีพุทธศักราช 2555.

วารสารช่อพะยอม, 26(2), 37- 48.

สาวิตรี สิงห์ใหม่. (2549). **ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาศจรัส.**

สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สำนักข่าวไทย THAMCOT. (2559). **ปัญหาการศึกษาไทย | สำนักข่าวไทย อสมท.**

สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=pv9XCCvZGRo>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **โครงการปฏิรูป**

การเรียนรู้ ผู้เรียน (พ.ศ. 2557-2560) “สะท้อนปัญหาและทางออกตบโจทย์

ปฏิรูปการศึกษาไทย”. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **ทิศทางและโจทย์วิจัยของ**

การศึกษาไทย เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจู

รี.

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร. (ม.ป.ป.). **การพัฒนาหลักสูตร**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2665, จาก <https://www.nupress.grad.nu.ac.th/>.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา กลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัย. (2559). **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่งคั่ง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบาย ด้าน การศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) (พิมพ์ครั้งที่2)**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

สิริวรรณ นันทจันทุล. (2551). การใช้ภาพพจน์ในข่าวกีฬาของหนังสือพิมพ์รายวัน: กรณีศึกษา หน้าข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์. **วารสารมนุษยศาสตร์**, 15(1), 62-76.

สุกัญญา บุญทวี. (2551). **ลักษณะการใช้ภาษาเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่น: กรณีศึกษา “ข้อความสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)”** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุจริตลักษณ์ ตีผดุง. (2552). **วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สามลดา

สุธาสิณี ปิยพสุนทร. (2556). คุณานุประโยคในทำเนียบภาษาของภาษากฎหมาย ภาษาสื่อ ภาษาการเมือง และภาษาวิชาการ, **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 13 (1), 117-126.

สุนันท์ ภัคภานนท์. (2561). “โหวตรัก” ในบทเพลงของสุนทราภรณ์. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 38(1), 90-105.

สุรรัตน์ อักษรกาญจน. (2559). การศึกษาลักษณะขอผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปการศึกษา 2558. **วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร**, 18(2), 65-74.

อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ. (2556). การใช้คำเรียกขานในภาษาการเมือง กฎหมาย ภาษาสื่อ และภาษาวิชาการของไทย. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**, 30(3), 117-130.

อนันต์ พันนึก. (2553). โปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ใน การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 14
“การวิจัยทางการศึกษา พลังพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” (หน้า 240–250).

กรุงเทพฯ: สกศ.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). ภาษาในสังคมไทย : ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง
และการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). ภาษาศาสตร์สังคม (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2557). ลักษณะสองหน้าของภาษาวิชาการ: ความแจ่มชัดกับ
การเบี่ยงบังในการเขียนภาษาวิชาการไทย. ใน ภาษากับอำนาจ บทความจาก
การสัมมนาทางวิชาการ (หน้า 78). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรทัย ชินอัครพงศ์. (2557). อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำดาในภาษาไทย.

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 11(2), 57–76.

อัจศรา ประเสริฐสิน และสุวิมล ว่องวาณิช. (2554). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนา
นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูตามแนวทาง การปฏิรูปการศึกษา.

ใน การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 14
“การวิจัยทางการศึกษา พลังพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” (หน้า 375–382)

กรุงเทพฯ: สกศ.

อันธิกา ธรรมเนียม. (2549). การแสดงวัฒนธรรมการขอโทษของทหารบก. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

อุมาวัลย์ ซาดีโอยรานนท์. (2560). ซาดี คือ มนุษย์: อุปลักษณะมโนทัศน์เชิงวิพากษ์ในวาทกรรม
ของหลวงวิจิตรวาทการ. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ
และนานาชาติ ครั้งที่ 8 (หน้า 725–739). สงขลา: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.

Aptkka. (2557). เหตุใดการศึกษาไทยจึงต้องลงเรื่อยๆ?????. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม
2663, จาก <https://pantip.com/topic/32597238>.

BANGKOK HOSPITAL. (ม.ป.ป.). ICU ห่วงเวลาของความหวัง เราพร้อมเคียงข้างคุณ.
สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก

<https://www.phuketinternationalhospital.com/services/>

- BBC NEWS ไทย. (28 ธันวาคม 2559). **ศธ.พบ “โรงเรียนไอซียู” ขาดครู-ผลการเรียนต่ำ-เด็กติดยาเกินหมื่นโรงทั่วประเทศ.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-38448202>.
- BeerNoDrinK. (2560). **Big Dose หม่อมป्ली่ม 27 05 2017 'การศึกษาไทยในยุค 4.0'.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=2JjUQg1mH70>.
- Benjawan Kobkan. (2558). **สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก https://www.youtube.com/watch?v=yr_wKEROBt4.
- CKUA Studio for FUN. (2559). **ภาพยนตร์สั้น เรื่อง "ครูผู้สร้างคน"** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก https://www.youtube.com/watch?v=g_xfgTaUIjk&t=1s.
- Carenation. (2564). **R.I.P (Rest In Peace).** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2666, <https://www.facebook.com/CarenationThailand/>.
- ECHO. (2561). **การศึกษาไทย เคยทำร้ายคุณยังไงบ้าง? | การศึกษาไทย...ยังไงดี?,** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ZkL82szeE4c>.
- EDUCA TALK. (2559). **EDUCA TALK: ครูเปลี่ยน นักเรียนเปลี่ยน ครูมะนาว รร.นครวิทยา จ.เชียงราย.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=CL6rlpBlgso&t=1s>.
- EDUCA TALK. (2559). **EDUCA TALK : เราจะไปให้ไกลกว่าสลัม ครูพิงค์ รร.ชุมชน หมู่บ้านพัฒนา กรุงเทพฯ.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Na4vL-WNvVO>.
- EEF Thailand. (2557). **สารคดีการศึกษา เพื่ออนาคตเด็กไทยทุกคน ตอน คำสัญญาที่ว่างเปล่า.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=NTDE-UR8qAU>.
- EEF Thailand. (2557). **สารคดีการศึกษา เพื่ออนาคตเด็กไทยทุกคน ตอน รองเท้าเบอร์เดียว.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=uvgoUgC2RpY>
<https://www.youtube.com/watch?v=NTDE-UR8qAU>.

- EEF Thailand. (2557). **สารคดีการศึกษา เพื่ออนาคตเด็กไทยทุกคน ตอน เรียนแต่ไม่รู้.**
 สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก
<https://www.youtube.com/watch?v=OtTVw5lzaSM>.
- ETV CHANNEL. (2558). **ถ่ายทอดสด พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ มอบนโยบายแก่
 ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663,
 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=AVqWImX6Rm0>
- ETV NEWSTHAI. (2560). **ประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา
 จังหวัด.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก
<https://www.youtube.com/watch?v=pyhzqLXWyK0>
- ETV NEWSTHAI. (2557). **รมว.ศธ.แถลงนโยบาย วันแรกเข้ากระทรวงศึกษาธิการ.**
 สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก
https://www.youtube.com/watch?v=sIR8_OY1T10
- ETV NEWS THAI. (2557). **รมว.ศธ. แถลงนโยบาย วันแรกเข้ากระทรวงศึกษาธิการ.**
 สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก
https://www.youtube.com/watch?v=sIR8_OY1T10&t=193s
- face time. (2560). **รมว.ศึกษาฯ” แจงปมร้อน-นโยบายการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ
 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=QOqku1FJvNg>.
- FOLLOW THE DREAM :). (2561). **“การศึกษาดีตราว่า...ผมโง่”.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม
 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=xYdRVuBY5JE>.
- Government Sophawatthanasiri. (2559). **คำสั่ง คสช 10/2559 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา
 ศธ.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663,
 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=qkqOfRWi-XQ>.
- Gunturret. (2557). **ภาพฝันการศึกษาไทย – Education Reform Assembly-
 เตชา พงษ์แดง.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664,
 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=vrMZTNbFwfw>.
- Hr.note.asia. (2562). **เรียนรู้เจนเนอร์เรชั่นอัลฟา (Gen Alpha) เพื่อเตรียมรับมือกับ
 ตลาดแรงงานในอนาคต.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2665,
 จาก <https://th.hrnote.asia/tips/190805-generation-alpha/>).

- Inthira Vittayasomboon. (2557). **ปัญหาการศึกษาไทย...อยู่ตรงไหน?**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก https://www.youtube.com/watch?v=l_Oh7PPp-b8.jade8530. (2558). **คิดยังไงกับการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/32611186>.
- kapook.com. (2558). **ตะลึง! ผลวิจัย ชี้ คุณภาพการศึกษาไทยรั้งอันดับ 8 ในอาเซียน**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2665, จาก <https://aec.kapook.com/view53593.html>.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1980). **Metaphors We Live By**. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and Turner, M. (1989). **More Than Cool Reason : A Field Guide to Poetic Metaphor**. Chicago: Chicago University.
- Learning curve. (2564). **11 ประเทศที่มีระบบการศึกษาดีที่สุดในโลก**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2665, จาก <https://www.learningcurve-th.com/blogs/11-countries-the-best-education-systems>.
- MGR Online VDO. (2559). **Wisdom talk การศึกษาไทยในปัจจุบันประสบปัญหาอะไร? ช่วงที่ 4**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก https://www.youtube.com/watch?v=cX8_oTUeLLc
- Mickey Eduzones. (2560). **ชีวิตควรไปทางไหน เรียนสาขาอะไรดี?** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ZyE5g0U7x-0>
- RamajittiDoc. (2560). **วิชาครู 4.0**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก https://www.youtube.com/watch?v=LompJZmT4_A.
- Skolpat Sensook และวันวานยังหวานอยู่. (2558). **ฝากให้กับนักเรียนที่รู้สึกเกลียดครูคนนี้...** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://www.facebook.com/wekruthai/photos/a.1419287435061914>.
- Spring News. (2557) **ลับ ลวง พราง Exclusive 27/12/57 : "พลเรือเอกณรงค์" และทิศทางการปฏิรูปการศึกษาไทย (3/4)**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก https://www.youtube.com/watch?v=4ZYa_KjTO-k.
- Spring News. (2560). **เผชิญหน้า 7/02/60 : “รอมว.ศึกษาฯ” แจงปมร้อน-นโยบายการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=QOqku1FJvNg>.

- Spring News. (2560). **“รวม.ศึกษาฯ”** กับนโยบายแก้ปัญหา โรงเรียน ICU. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=yg7QGDv58wQ>.
- Startyourway Official. (2560). **เมื่อการศึกษา ทำร้ายชีวิตคุณ.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=omxON-buJXY>.
- TEACHERS as LEARNERS. (2557) **โรงเรียนมาตรฐานสากล ต้นแบบจากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=vCA8GILukJk>.
- Teresa Kyky. (2558) **แนะนำให้หนูลาออกจาก...แล้วไปทำอะไรก็ได้จะที่ไหนร่ำรวย ๆ...** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://www.facebook.com/wekruthai/photos/a.1419287435061914.1073741828.1401896636800994/1502661306724526/?type=3&theater>
- Thai PBS. (2557). **ที่นี่ Thai PBS: กะเทาะเปลือกการศึกษาไทย.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=iwcSR3riIBs>
- Thai PBS News. (2558). **ปลดล็อกการใช้งบประมาณแก้ปัญหาขาดแคลนครู.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=MURtj3vWibl>.
- Thai PBS. (2560). **คิติกกำลัง 2: เรียนรู้ทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 เตรียมพร้อมรับโลกใหม่ "ยุค AI" (4 ธ.ค. 60). ครบ.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=TfOpuRDQbYU>.
- Thai PBS. (2560). **นโยบาย By ประชาชน : การศึกษาไทยต้องเปลี่ยน.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=SpCQZx-vRdk>
- Thai PBS. (2560). **พลิกปมข่าว : ครูเพื่อท้องถิ่น โจทย์ยากการศึกษาไทย (16 ม.ค. 60)** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Vnl-6VrWenI>.
- Thairath Online. (2558). **เด็กไทยเรียนหนักที่สุดในโลก.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2663, จาก https://www.youtube.com/watch?v=02_1ah3uUfY
- Timeline Suthichai yoon. (2558). **ปฏิรูปการศึกษาจะทำได้จริงไหม จะเริ่มตรงไหน.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=JmNyxGFbQUM>.

- Timeline Suthichai Yoon. (2559). **เปิดอกถกปัญหา" วิกฤตการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Wnt69GuEPiA>.
- Timeline Suthichai yoon. (2559). **ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต ตอนที่ 1**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=AAcL6htdOeE>.
- TNN. (2560). **คนหลังข่าว: "ปฏิรูปการศึกษา" การจัดการเรียนการสอน**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Qzf8v56-soY>.
- Voice ONLINE 21. (2560). **การศึกษายุค 4.0 แค่คิดไม่พอ ต้องสร้างจินตนาการให้เป็นจริง**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://voicetv.co.th/watch/492193>.
- VOICE TV. (2561). **สรุปหัวใจ-ปฏิรูปการศึกษาไทยแลนด์ 4.0**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=iouTXyIF4d8>
- Yamashiro Rkyu พัยค์ซ์ขาว และสมาชิกหมายเลข 4910021. (2557). **การศึกษาไทย ขอบายหยอหยครีบ**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2664, จาก <https://pantip.com/topic/31847705>.
- 7Eleven Thailand. (2558). **อาจารย์ใหญ่ ครูผู้ให้ The Everlasting Teacher (Version เต็ม): 7-Eleven Thailand**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Fc8Ca00LgXA>.
- 9 MCOT Official. (2561). **เด็กนักเรียนไทยเรียนอย่างไรให้ยอดเยี่ยม โครงการเพชรมงกุฎ ผลักดันเต็มที (19 เม.ย.61) บ่ายนี้มีคำตอบ**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2663, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=LEtV4NFIPyl>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

1. แบบบันทึกถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ

ผู้ใช้ภาษา	ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบ				
	การเดินทาง	การสู้รบ แข่งขัน	การรักษา	การทดลอง	รวม
ภาษาเขียน					
ภาษาพูด					
ภาษาเขียน					
ภาษาพูด					
ภาษาเขียน					
ภาษาพูด					

2. แบบบันทึกแสดงหน่วยนึกเปรียบเทียบ

ที่	หน่วยนึกเปรียบเทียบ	
	หน่วยหลัก	หน่วยเปรียบเทียบ

3. แบบบันทึกความนึกเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ภาษา

ที่	กลุ่มผู้ใช้ภาษา หน่วยนึกเปรียบเทียบ		
	หน่วยหลัก	หน่วยเปรียบเทียบ	ถ้อยคำ
1			
2			
3			
4			

4. แบบบันทึกเพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายของการใช้ถ้อยคำแสดง

ความเปรียบเทียบ

ที่	ความหลากหลายของการใช้ภาษา		ผู้ใช้ภาษา		
	รูปแบบของ ความหลากหลาย	ลักษณะของ ความหลากหลาย	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
1					
2					
3					
4					

ภาคผนวก ข แหล่งข้อมูลภาษาพูดที่ใช้ในการวิเคราะห์

กลุ่มที่ 1 ผู้มอบนโยบายทางการศึกษา

1) รายการคนหลังข่าว (ช่อง TNN2)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
18/8/2560	คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	ศ.นพ.จรัส สุวรรณเวลา	0:25:11
31/8/2560	ปฏิรูปการศึกษา พัฒนาเด็กปฐมวัย	รศ.ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ	0:21:32
1/9/2560	เร่งปฏิรูปการศึกษา พัฒนาเด็กปฐมวัย	รศ.ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ	0:23:43
		ผศ.ดร.ยุวดี นาคะผดุงรัตน์	0:23:33
8/9/2560	ปฏิรูปการเรียนการสอน	รศ.ดร.ศิริเดช สุชีวะ	0:24:24
3/11/2560	“ปฏิรูปการศึกษา” การจัดการเรียนการสอน	รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์	0:28:07
16/1/2561	กรณีปัญหาการศึกษาไทย	ผศ.นพ.เฉลิมชัย	0:24:14
16/1/2561	ครูแบบไหนที่เราต้องการ	บุญยะสิทธิ์พรณ	
		รศ.ดร.ศิริเดช สุชีวะ	0:24:29
19/1/2561	ครูในยุค 4.0	ดร.ไกรยศ ภัทราราท	0:24:34
2/2/2561	ปฏิรูปการศึกษา' การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่	ผศ.นพ.เฉลิมชัย	0:24:54
23/2/2561	ปฏิรูปการศึกษา-โรงเรียนในกำกับของรัฐ	บุญยะสิทธิ์พรณ	
		รศ.ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ	0:26:30
27/2/2561	การจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		
2) รายการเผชิญหน้า face time (ช่องดิจิทัลทีวี 19)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
7/2/2560	“รวม.ศึกษาฯ” แจงปมร้อน-นโยบายการศึกษา	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:18:49
8/2/2560	“รวม.ศึกษาฯ” แจงปมร้อน-นโยบายการศึกษา (ต่อ2)	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:21:04

2) รายการเผชิญหน้า face time (ช่องดิจิตอลทีวี 19) (ต่อ)

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 1	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:27:58
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 2	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:23:21
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 3	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:23:47
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 4	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:28:24
19/10/2558	ปฏิรูปการศึกษาจะทำได้จริงไหม จะเริ่มตรงไหน	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:26:53
28/10/2558	ปฏิรูปการศึกษา จะทำได้จริงไหม จะเริ่มตรงไหน 2	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:28:38

3) รายการ Timeline Suthichai yoon (ช่อง Nation TV)

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 1	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:27:58
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 2	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:23:21
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 3	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:23:47
26/4/2559	ญี่ปุ่นชี้การศึกษาไทยวิกฤต 4	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:28:24
19/10/2558	ปฏิรูปการศึกษาจะทำได้จริงไหม จะเริ่มตรงไหน	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:26:53
28/10/2558	ปฏิรูปการศึกษา จะทำได้จริงไหม จะเริ่มตรงไหน 2	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:28:38

4) รายการ ที่นี้ Thai PBS (ช่อง Thai PBS)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
7/12/2559	ผลทดสอบ PISA 2015 ไทยต่ำกว่าเกณฑ์	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:09:57
5) รายการคนเคาะข่าว (ช่อง one31)			
วันเผยแพร่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
6/12/2560	คนเคาะข่าว "ยกเครื่องการศึกษา ไทย"	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:30:27
6) รายการเดินหน้าปฏิรูป (ช่องททบ.5)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
4/4/2559	เดินหน้าปฏิรูป ตอน ม.44	พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ และคณะ	0:51:04
7) รายการ Breaking news (ช่องดิจิตอลทีวี 19)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
21/3/2559	คำสั่ง คสช. 10/2559 เรื่องการ ปฏิรูปการศึกษา ศธ.	พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ และคณะ	0:32:22
8) รายการพิกัดทั่วไทย Z(ช่อง NOW26)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
22/3/2559	News 'ประยุทธ์' ดึงอำนาจ ให้รัฐมนตรีปฏิรูปการศึกษา	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะ	0:05:15
9) รายการบ่ายนี้มีคำตอบ (ช่อง 9MCOT)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
27/7/2558	ปฏิรูปการศึกษา: สังคมได้อะไร	พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ	1:29:16
8/10/2558	ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	นายการุณ สกุลประดิษฐ์	0:36:59

10) รายการลับลวงพราง Exclusive (ช่อง ดิจิตอลทีวี 19)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
27/12/2557	“พลเรือเอกถรงค์” และทิศทาง การปฏิรูปการศึกษาไทย	พลเรือเอกถรงค์ พิพัฒน์นาคัย	0:12:41
10/3/2560	ประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผน ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา	หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	0:07:22

11) รายการเดินทางประเทศไทย (ช่อง NBT)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
29/10/2558	เดินทางประเทศไทย ตอน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ	0:14:48
19/11/2558	เดินทางประเทศไทย ตอน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 2	พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ	0:15:58

12) รายการตอบโจทย์ (ช่อง Thai PBS)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
24/3/2559	ตอบโจทย์-ม.44 ล้าง 'ข้าวอำนาจ' ยกเครื่อง'กระทรวงศึกษาธิการ'	รศ.นพ.กำจร ตติยกวี	0:27:06

13) รายการ VRNEW (ช่อง วีเคเบิลทีวีอุบล)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
5/8/2560	สพ.สุ.สัญจร ปฏิบัติการขับเคลื่อน นโยบายสู่การศึกษาอย่างมีคุณภาพ	พลโทโกศล ประทุมชาติ และคณะ	0:08:42

14) รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
5/9/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:53:33
26/9/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:51:28
10/10/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	1:03:49
17/10/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:52:42
31/10/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:28:51
21/11/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:31:14

14) รายการโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี (ต่อ)

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
6/12/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:48:36
19/12/2557	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:50:45
12/2/2558	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:40:46
27/3/2558	แถลงการณ์ “คืนความสุขให้คนในชาติ”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	0:52:55

15) เทปบันทึกอื่น ๆ

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
12/9/2557	รณว.ศธ.แถลงนโยบาย วันแรก เข้ากระทรวงฯ	พลเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย	1:07:23
26/8/2558	ปาฐกถา “ปฏิรูปการศึกษา สร้างอนาคตประเทศไทย”	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	2:23:41
27/8/2558	ถ่ายทอดสด พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ มอบนโยบายฯ	พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	2:38:36
27/8/2558	สรุปนโยบายการศึกษา-พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	0:29:20
7/9/2558	รณต.ศธ. มอบนโยบายการทำงาน ให้แก่ผอ.เขตฯ	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:54:57
26/3/2559	รณว.ศธ.ชี้แจงการขับเคลื่อนปฏิรูป การศึกษาฯ	พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	1:10:20
30/11/2559	นพ.ธีระเกียรติ รณต. กระทรวงศึกษาธิการ	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	1:12:53
26/12/2559	รณว.ศธ.มอบนโยบายให้กับ ผอ. สพท.	พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	0:10:10
28/1/2559	กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กับการทดสอบ O-Net	พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	0:28:50
4/4/2559	ความคืบหน้าการขับเคลื่อนบริหาร ราชการ ของศธ.ในภูมิภาค	หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	1:30:03
28/2/2560	นโยบายทางการศึกษา โดยหม่อมหลวง ปนัดดา ดิศกุล	หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	0:29:07

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
28/2/2560	การสัมมนา ผอ.พื้นที่การศึกษา ทั่วประเทศครั้งที่ 1/2560	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:38:43
18/11/2560	ปาฐกถาพิเศษ โดย นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:38:46
25/4/2560	โรงเรียนคุณธรรม หัวใจของการพัฒนาสถานศึกษา 4.0	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	1:04:26
13/3/2560	รมต.ศธ. พร้อมคณะ รับผิดชอบต่อ ซักถาม	นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	0:43:27

รวมจำนวน 57 คลิป รวมเวลาทั้งสิ้น 37:07:23 ชั่วโมง

กลุ่มที่ 2 ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ

1) รายการ EDUCA TALK

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
12/10/59	EDUCA TALK-ครูเปลี่ยน นักเรียน เปลี่ยน ครูมะนาว โรงเรียนนคร วิทยาคม จ.เชียงราย	คุณศุภวัฒน์ พรหมตัน (ครูมะนาว)	0:17:13
12/10/59	EDUCA TALK-ความลับ 600 ล้านวิว ครูนกเล็ก โรงเรียนบางมด (ต้นเป่าวิทยาคาร) กรุงเทพฯ	คุณจิรภัทร์ สุกางไสง (ครูนกเล็ก)	0:17:46
12/10/59	EDUCA TALK-ถ้าเรารักกันมากพอ ครูเจี๊ยบ โรงเรียนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ กรุงเทพฯ	คุณยุวดี นุชทรัพย์ (ครูเจี๊ยบ)	0:19:45
12/10/59	EDUCA TALK-เราจะไปให้ไกลกว่า สลัม ครูพิงค์ โรงเรียนชุมชนหมู่บ้าน พัฒนา กรุงเทพฯ	คุณนิตติรัฐ พึ่งเดช (ครูพิงค์)	0:17:57
12/10/59	EDUCA TALK-สอนด้วยหัวใจ ครูเตี๊ยะ โรงเรียนม่วงสามสิบ (อำนวยการปัญญา) จ.อุบลราชธานี	คุณเฉลิมวุฒิ สีสสม (ครูเตี๊ยะ)	0:17:37

2) รายการ Teachers as Learners			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
22/06/57	การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก แบบบูรณาการ (DLTV + BBL) โรงเรียนวัดบางใหญ่ (การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม)	คุณปราโมทย์ สุวรรณเวก	0:15:41
21/07/57	การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม โรงเรียนเถรพลาย (การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม)	คุณบัณฑิต พูลเสน	0:15:47
28/07/57	การบริหารโรงเรียนขนาดกลางแบบบูรณา การ (E-Learning และ BBL) โรงเรียนวัดสวน แดง (การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม) โรงเรียนมาตรฐานสากล ต้นแบบจาก	คุณสุรินทร์ กอหรั่งกุล	0:14:19
14/09/57	โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย (ทักษะศตวรรษที่ 21 ของเด็กไทย) Teachers as Learners ห้องพักครู-ผู้บริหาร	ดร.สุปราณี ไกรวัตนุสรณ์	0:14:30
09/10/57	ตำแหน่งที่ไม่ควรมองข้าม สานต่องานพัฒนาแบบโรงเรียนเป็นฐาน	รศ.ลัดดา ภูเกียรติ	0:18:54
18/01/59	ตอน 1-4 (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ) สานต่องานพัฒนาแบบโรงเรียนเป็นฐาน	คุณพยอม วงษ์พูล	0: 20: 2 3 0:22:48
18/01/59	ตอน 2-4 (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ) สานต่องานพัฒนาแบบโรงเรียนเป็นฐาน	คุณนภลัย สงวนวงศ์	0:17:32
18/01/59	ตอน 3-4 (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ) สานต่องานพัฒนาแบบโรงเรียนเป็นฐาน	คุณอนุกุล กรัณย์เมธากุล	0:14:02
18/01/59	ตอน 4-4 (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ)	ดร.จินฉัตรวัฒน์ โคมบัว	

3) รายการ โทรทัศน์ครู			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
12/12/57	โทรทัศน์ครู แผนผังคลังความคิด ตอน 1	คุณอุดมลักษณ์ ประสงค์ ผลชัย	0:15:29
26/05/58	ภาษาต่างประเทศ ประถม ครูชาคริต ครูคนใหม่	คุณชาคริต หะชัน	0:15:15
27/05/58	บริหารจัดการ การสอนแบบคละชั้น (โรงเรียนขนาดเล็ก)	คุณสาคร บุตรจันทร์	0:14:03
27/05/58	บริหารจัดการ แรงแบบตาลใจจาก โทรทัศน์ ครู-สอนสนุก ประยุกต์จาก โทรทัศน์ครู	คุณพรระณี สหเสวียนต์	0:14:56
4) รายการ เป็นเรื่องเป็นข่าว			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
26/04/61	เปิดใจ “ครูพันธุ์ใหม่” ใหญ่ที่ 1 ยกห้อง! -เป็นเรื่อง เป็นข่าว (1-3)	คุณชินกร พิมลา	0:24:00
5) รายการ ทางนำชีวิต ชุด กาย ใจ จิต			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
22/07/60	ทางนำชีวิต ชุด กาย ใจ จิต ปี 60- ครูเกรียนหัวใจธรรมะ (ตอนที่ 1)	คุณยอดหทัย ธีศรีคำ (ครูโซ)	0:24:59
23/07/60	ทางนำชีวิตชุด กาย ใจ จิต ปี 60- ครูเกรียนหัวใจธรรมะ (ตอนที่ 2)	คุณยอดหทัย ธีศรีคำ (ครูโซ)	0:24:59
6) รายการ คนต้นแบบ			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
30/09/60	คนต้นแบบ-ครูโซ..ฮีโร่ เด็กห้องคณิต	คุณยอดหทัย ธีศรีคำ (ครูโซ)	0:22:09

7) รายการ มุลนิธิยุวพัฒน์			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
19/09/59	ครู...ชีวิตที่ได้มาจากโอกาส ทางการศึกษา	คุณไพโรจน์ จันทนุศร	0:02:00
24/12/59	แนะนำอาชีพ ครูวิซางานช่าง อุตสาหกรรม	คุณไพโรจน์ จันทนุศร	0:08:46
8) รายการ Spring news 19			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
10/09/60	“ครูเจน” จิตวิญญาณความเป็นครู	คุณเจน พวงมาลี	0:05:32
9) รายการ ADD news			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
25/06/57	ครูสอนเด็กช่าง แบบเกเรียน เผยเด็กชอบ ไม่ขาดเรียน ADD NEWS	คุณอภิชาติ ชูภู	0:04:33
10) รายการ จับประเด็น			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
30/08/59	จับประเด็น มองปัญหาการศึกษาไทย ในปัจจุบัน	คุณรัชนี ธงไชย	0:02:38
11) รายการ ตอบโจทย์			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
11/04/61	ตอบโจทย์ “เก่ง” ยกห้อง... “ครูพันธุ์ใหม่ 4.0”	คุณชินกร พิมพิลา	0:19:44
12) รายการ ธรรมะโฆษณา			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
30/08/59	ธรรมะโฆษณา ครูเซาว์ เซาว์ลิต สาดสมัย	คุณเซาว์ เซาว์ลิต สาดสมัย	0:07:28
13) รายการ นโยบาย By ประชาชน			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
27/03/60	นโยบาย By ประชาชน-การศึกษา ไทยต้องเปลี่ยน	ศุภวัจน์ พรมตัน (ครูมะนาว)	0:49:47

14) รายการ ขยายผลการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
21/08/57	แนวทางการจัดการชั้นเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของ ครูโรงเรียนปลายทาง	คุณประทุม แจ่มทับทิม	0:17:14
15) รายการ ข่าวเที่ยง Thai PBS			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
04/02/58	ปลดล็อคการใช้งบประมาณ แก้ปัญหาขาดแคลนครู	คุณยุพิน มีผลกิจ	0:04:42
16) รายการ พลิกปมข่าว			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
16/01/60	พลิกปมข่าว-ครูเพื่อท้องถิ่นโจทย์ ยากการศึกษาไทย	คุณศรีสุตา นาดีเกาท	0:10:54
17) รายการ CKUA Studio for FUN			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
30/12/58	ภาพยนตร์สั้น เรื่อง “ครูผู้สร้างคน” (OFFICIAL VIDEO)	คุณอารีรัตน์ หอมจันทร์	0:12:30
18) รายการ OKMD กระตุกต่อมคิด			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
30/01/60	วิชาครู 4.0	คุณยอดหทัย วีศรีคำ	0:07:21
19) รายการ TNN lightly news			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
16/01/61	เสียงสะท้อนครู “ผลงานเอกสาร” เพิ่มผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เด็ก	คุณสุวรรณา อินทร์ฉาย	0:05:13
20) รายการ CEP ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
25/11/57	TVC ปัญหาการศึกษาไทย เหมือนตาบอดคำสั่ง	คณะครู	0:02:55

21) รายการ ECHO			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
17/07/61	การศึกษาไทย ทำร้ายครูยังง้าง	คุณอรรถพล ประกาสโนบล	0:06:27
22) รายการ Back to school 2017			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
23/05/60	การศึกษายุค 4.0 แคลคิดโมฟอ ต้อง สร้างจินตนาการให้เป็นจริง 23-05-2560	คุณจิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง	0:27:16
23) รายการ Timeline Suthichai Yoon			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
12/01/60	เปิดอภิปรายปัญหาวิกฤตการศึกษาไทย 2	คุณณัฐนันท์ บันลายนาค	0:55:10
24) เทปบันทึกอื่น ๆ			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
16/03/57	ภาพฝันการศึกษาไทย-Education Reform Assembly-เดชา พงษ์แดง	คุณเดชา พงษ์แดง	0:02:38
08/04/57	ลูกพ่อขุนแก้วไกลสู่การศึกษา ตอนสัมภาษณ์ ผ.อ.สพป.นนทบุรี เขต 2 (ตอนแรก)	ดร.ชูชาติ กาญจนธนชัย	0:11:14
08/04/57	ลูกพ่อขุนแก้วไกลสู่การศึกษา ตอนสัมภาษณ์ ผ.อ.สพป.นนทบุรี เขต 2 (ตอนจบ)	ดร.ชูชาติ กาญจนธนชัย	0:10:54
30/04/57	นักบริหารการศึกษามีอาชีพ 2557 (นายพงษ์ชัย ไทวรรณศรี ผอ.สพป.พิจิตร เขต.2)	คุณพงษ์ชัย ไทวรรณศรี	0:21:06
17/11/57	ภารกิจท้าทายยกระดับการศึกษา อุบลราชธานี	คุณประวิทย์ หลักบุญ	0:40:09
25/09/58	สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ	คุณธีรวัตติ ชั่นกสิกรรม	0:11:04
06/10/58	สัมภาษณ์ นายสุดใจ มอญรัต ผอ. สพป.กาญจนบุรี เขต 3 เรื่องภาวะผู้นำ	คุณสุดใจ มอญรัต	0:04:58

24) เทปบันทึกอื่น ๆ (ต่อ)			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
28/03/59	บทสัมภาษณ์ผู้นำทางวิชาการ ผอ. สรวิศน์ นพวงศ์ สิริเดช	คุณสรวิศน์ นพวงศ์ สิริเดช	0:49:13
22/04/59	สัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องหลักการบริหารโรงเรียน	คุณวิชัย กฤษกลาง	0:16:06
26/04/59	สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน บ้านป้อเล็งใต้	คุณมุฮัมมัดพาอูซี เจ๊ะชู	0:08:33
15/05/60	เสียงจากใจครู-ครูนก NokKts ปัญหา การศึกษาไทย	คุณศิริพร กันทาสีบ (ครูนก)	0:03:28
14/12/60	บทสัมภาษณ์ ผอ.สพป.อุบลราชธานี เขต 5	ดร.ถาวร คุณิรัตน์	0:07:37
09/01/61	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1	ดร.ชูศักดิ์ ชูช่วย	0:16:21
15/01/61	พบข้าราชการครูอำเภอเกาะสมุย	คุณดวงเดือน แก้วปุม	0:02:38
26/02/61	การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กและ สร้างเครือข่ายพัฒนานักเรียน โรงเรียนบ้านชวดบัว จังหวัดนครนายก นายพรชัย โพคันโย ผอ.สพป.อุตรธานี เขต 2	คุณพรชัย โพคันโย	0:59:23
รวมจำนวน 55 คลิป รวมเวลาทั้งสิ้น 15:15:36 ชั่วโมง			

กลุ่มที่ 3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา

1) รายการ EDUCA TALK

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
18/10/57	EDUCA 2014 “แปลงบทเรียน ในตำรา	คุณพฤติพล ประชุมผล	0:59:16
21/10/57	พาสู่โลกแห่งการเรียนรู้ที่มีชีวิต” EDUCA 2014 “การศึกษาแบบองค์ รวม” Part1	อ.วิเชียร ไชยบัง	0:33:58

2) รายการ คัดยอกำลัง 2

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
16/08/60	คัดยอกำลังสอง-ปรับการศึกษาไทย ให้ทันสมัย 4.0	คุณปริญญา หอมอเนก	0:06:03
04/12/60	คัดยอกำลัง 2-เรียนรู้ทักษะสำหรับ ศตวรรษที่ 21 เตรียมพร้อมรับโลก ใหม่ “ยุค AI”	ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	0:06:32
11/12/60	คัดยอกำลัง 2-การศึกษาไทยปฏิรูป ได้ในชาตินี้	ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	0:06:59
18/12/60	คัดยอกำลัง 2-ปฏิรูปการศึกษา ด้วย “พื้นที่ การศึกษาพิเศษ”	ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	0:06:29

3) รายการ Big Dose

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
01/04/58	Big Doseเมื่อการศึกษาคือการลงทุน	ดร.ภูจักร์ญ ทองเรียบนาค	0:23:11
30/04/59	ปัญหาการศึกษาไทยต้องแก้ อย่างไร เป็นระบบ	ผศ.ดร.พัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค	0:23:00
30/07/59	วริษา สุขกำเนิด การปฏิรูปการศึกษา	คุณวริษา สุขกำเนิด	0:20:14
27/05/60	Big Dose หม่อมปี่ม 27 05 2017 “การศึกษาไทยในยุค 4.0”	ดร.อมรรวิษฐ์ นาครทรรพ	0:27:06

4) รายการ Startyourway			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
08/03/60	เรียนไปไม่ได้ใช้ ปัญหาการศึกษา ถึงเวลาถูกพิพากษาได้แล้วหรือยัง	Startyourway	0:04:10
09/04/60	ความฝันควรทำตอนไหน ถึงเด็กรุ่นใหม่ที่ยังเรียนไม่จบ	ดร.ดาริกา ลัทธพิพัฒน์	0:12:46
16/06/60	เมื่อการศึกษา ทำร้ายชีวิตคุณ – Startyourway (มัลติมีเดีย)	Startyourway	0:08:25
23/08/61	การศึกษาแบบไหนที่ตอบโจทย์ เด็กไทย iFIT Bangkok University (มัลติมีเดีย)	Startyourway	0:05:35
5) รายการ ค้นปากอยากคุย			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
22/05/60	เรียนสายสามัญ ดีกว่า เรียนสาย อาชีพ จริงหรือ-ค้นปาก อยากคุย 22 พ.ค. 60	คุณเบล & คุณน็อต	0:14:45
22/05/60	เรียนสายสามัญ ดีกว่า เรียนสาย อาชีพ จริงหรือ-ค้นปาก อยากคุย 22 พ.ค. 60	คุณเบล & คุณน็อต	0:12:14
6) รายการ SproutsSchool			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
03/06/57	สถานการณ์ การศึกษาไทย 2557 (State of Thai Education 2014) (มัลติมีเดีย)	SproutsSchool	0:02:51
20/09/57	สถานการณ์ การศึกษาไทย 2557- ความคิดเห็นยอดนิยม (มัลติมีเดีย)	SproutsSchool	0:02:55

7) รายการ จัด ชัดทุกความจริง			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
04/04/61	จัด ชัดทุกความจริง-แป๊ะเจี๊ยะ เงินพิเศษ เรียนฟรีไม่มีอยู่จริง- ข่าวช่องวัน-one31	คุณธีมะ กาญจนไพริน	0:08:07
11/05/61	จัดชัดทุกความจริง-อนาคต การศึกษาเด็กไทย-ข่าวช่องวัน- one31	คุณธีมะ กาญจนไพริน	0:06:56
8) รายการ เขาขาวชัด			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
10/09/57	การศึกษาไทย ตามหลัง ลาว-เขมร	คุณสีบสกุล พันธุ์ดี	0:02:35
9) รายการ TEP TALK			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
24/03/61	[LIVE] TEP TALK-ถึงเวลาเปลี่ยน การศึกษาไทยหรือยัง (คุณเฉมอปราง อารีย์กุล)	คุณเฉมอปราง อารีย์กุล	01:00:36
10) รายการ Be Ready 4.0			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
15/03/60	Be Ready 4.0-EP.2 การศึกษาในยุค 4.0	คุณฉัตรปวีณ์ ตรีชัชวาลวงศ์	0:02:52
11) รายการ Teachers as Learners หองพักครู			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
18/07/57	Teachers as Learners หองพักครู- การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	รศ.ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์	0:19:19
12) รายการ ปฏิรูปประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยรังสิต			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
05/02/58	Wisdom talk การศึกษาไทย ในปัจจุบัน	รศ.วิทยากร เชียงกุล	0:11:52

13) รายการ Bite-Size TNN			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
23/01/61	การศึกษา 4.0 สิ่งที่เป็นยิ่งกว่า การเรียนรู้	ด.ญ.พญนทร์รัตน์ ศิริวงศ์	0:03:08
14) รายการ ECHO			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
16/05/61	การศึกษาไทย เคยทำร้ายคุณยังไงบ้าง	มะเมฆ	0:04:45
15) รายการ เฟื่องลดา			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
27/03/61	การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0-เฟื่องลดา	คุณเฟื่องลดา สรานีสงวนเรือง	0:05:28
16) รายการ Inherview กับคำผกา			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
08/12/59	ปัญหาการศึกษาไทยไม่ใช่เรื่องงบบฯ	คุณลักขณา ปันวิชัย	0:05:47
08/12/59	การศึกษาแบบอาณานิคมอำพราง ไม่แปลกใจเด็กไทยอยู่อันดับท้าย	คุณลักขณา ปันวิชัย	0:22:57
17) รายการ Thais voice			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
08/07/60	'การศึกษา'ล้มเหลว เพราะรัฐประหารบ่อย เสียงจากนักเรียน ม.5	คุณสันถรณ์ฐ์ ศรีธธาพร	0:38:27
18) รายการ เจาะข่าวตื่น			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
10/02/60	เจาะข่าวตื่น 185-การศึกษาไทย ยุคสี่จุดสูญ	คุณจอห์น วิญญู	0:23:49
19) รายการ Mickey Eduzones			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
01/07/60	ชีวิตควรไปทางไหน เรียนสาขาอะไรดี	ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์	0:09:17

20) รายการ Education ปี 3			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
21/07/59	ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ เผลยทางสู่ออนาคตดวงการศึกษา	ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์	0:39:08
21) รายการ สะพานสายรุ้ง			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
28/11/58	ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ - การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21	ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	0:18:55
22) รายการ Highlights บ่าย 3			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
10/05/60	ถามไป-ใครตอบ ทำไมการศึกษาไทยถึงล่าหลัง	คุณเฉลิม วัชรถานนท์	0:03:17
23) รายการ ThaiStandupComedy			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
20/04/61	ถาลุงดูให้เฮียตมมาช่วยกระทรวงศึกษา	คุณอุดม แต่พานิชย์(เน็ต)	0:04:20
24) รายการ ที่นี่ Thai PBS			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
27/08/57	ที่นี่ ThaiPBS กะเทาะเปลือก	คุณกฤติยา ไกโกยา	0:22:09
15/10/58	การศึกษาไทยเปลี่ยนนโยบายหลักสูตรล้น ขาดการคุมคุณภาพ ส่งผลการศึกษาไทยล่าหลัง	คุณพงศ์เทพ เทพกาญจนา	0:04:05
25) รายการ ข่าวค่ำ			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
31/05/59	ปัญหาการศึกษาไทย-สำนักข่าวไทย	คุณนุกุล แก้วเนียม	0:04:14

26) รายการ เสวนาเพื่อพลิกโฉมการพัฒนาประเทศไทย			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
23/05/61	ปัญหาการศึกษาไทย!! จัดการ เตรียมพร้อมยังไ้--IGNITE THAILAND--Development--Genesis MediaCom	ดร.มนต์สินี กิริติไกรรณนท์	0:08:05
27) รายการ เป็นเรื่องเป็นข่าว			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
27/04/61	เปิดใจหนุ่ม ม.6 เจ้าของคลิ๊ป “การศึกษาดีตราวา...ผมไ้” -เป็นเรื่องเป็นข่าว	คุณรชต จันทร์ดี	0:19:36
28) รายการ เขย่าข่าวเที่ยง			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
08/09/57	รายงาน ผู้เชี่ยวชาญฟินแลนด์ มองการศึกษาไทย	อ.เวชา วัลกิล่า	0:04:47
29) รายการ เจาะลึกข่าวร้อน			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
30/12/57	รายงานพิเศษ โรงเรียนกวดวิชา สะท้อนปัญหาการศึกษาไทย	คุณอนุสรณ์ ศิวะกุล	0:04:38
30) รายการ คนไทย มอนิเตอร์			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
20/11/57	วัยรุ่นไทย คิดอะไรอยู่	คนไทย มอนิเตอร์	0:06:06
31) รายการ tonight Thailand			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
09/11/57	วิกฤตการศึกษาไทยอันดับรั้งท้าย PISA	คุณลักขณา ปันวิชัย(คำพกา)	0:21:48
32) รายการ สุ่มหัวคิด			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
20/08/61	สุ่มหัวคิด - ปฏิรูปการศึกษาไทยแลนด์ 4.0	คุณอรรถพล อนันตวรสกุล (ครูสูัก)	0:27:22

33) รายการ 7-Eleven Thailand			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
13/01/58	อาจารย์ใหญ่ ครูผู้ให้ The Everlasting Teacher (Version เต็ม)-7-Eleven Thailand	7-Eleven Thailand	0:09:27
34) รายการ ชมรมสภาพภูมิรูปการศึกษาไทย			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
11/09/57	การปฏิรูปการศึกษาไทย ตอนที่ 2	ชมรมสภาพภูมิรูปการศึกษาไทย	0:03:46
35) รายการ ArPanda			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
14/03/61	แนวทางการศึกษาสายอาชีพ (มัลติมีเดีย)	คุณวิชาติ แซ่เล้า	0:07:08
36) รายการ Creativetone			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
03/07/57	ปัญหาการศึกษาไทย...อยู่ตรงไหน	Creativetone	0:10:52
37) รายการ Thairath Online			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
02/01/58	เด็กไทยเรียนหนักที่สุดในโลก	คุณทัศนัย โคตรทอง	0:02:13
38) รายการ ผอ.หนุ่มครับ			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
09/07/59	แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	คุณคุณตะวัน ชุ่มชอบ	0:08:31
39) รายการ พิกัดโลก			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
07/12/59	อันดับการศึกษาโลก สิงคโปร์กวาดแชมป์ ไทยอยู่กลุ่มท้าย	คุณคุณตะวัน ชุ่มชอบ คุณปิยวรรณ ประเมษฐะวณิช	0:01:51
40) รายการ บ่ายนี้มีคำตอบ			
วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
19/04/61	เด็กนักเรียนไทยเรียนอย่างไรให้ออกเยี่ยม โครงการเพชรมงกุฎ พลักดันเต็มที่ (19 เม.ย.61) บ่ายนี้มีคำตอบ	พระพรหมังคลาจารย์ และคณะนักเรียนโครงการเพชรยอดมงกุฎ	0:29:13

41) รายการ โรงเล่า

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
07/01/57	เด็กนักเรียนโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม	นักเรียนโรงเรียนบุรีรัมย์ พิทยาคม	0:00:42

42) รายการ EEF Thailand

วันที่	ชื่อเทปบันทึก	ผู้ให้สัมภาษณ์	เวลา
05/08/57	สารคดีการศึกษา เพื่ออนาคตเด็กไทย ทุกคน ตอน รองเท้าเบอร์เดียว	สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่ง การเรียนรู้และคุณภาพ	0:25:01
06/08/57	สารคดีการศึกษา เพื่ออนาคตเด็กไทย ทุกคน ตอน เรียนแต่ไม่รู้	เยาวชน ดร.อมรวิชัย นาครทรรพและ คณะนักเรียนโรงเรียนมีชัย พัฒนา	0:22:08 0:22:56
07/08/57	สารคดีการศึกษา เพื่ออนาคตเด็กไทย ทุกคน ตอน คำสัญญาที่ว่างเปล่า	คุณสิริวิชญ์ เหล็งหนูดำ	

รวมจำนวน 59 คลิป รวมเวลาทั้งสิ้น 13:54:42 ชั่วโมง

ภาคผนวก ค ถ้อยคำแสดงความนึกเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาทั้ง 3 กลุ่ม

การอุตสาหกรรมและพาณิชย์						
ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน
หน่วยนึกเปรียบเทียบการศึกษาและครู กับ ผู้ผลิต						
การศึกษาไทยต้องผลิต			•			
ครู..ผลิต			•		•	
หน่วยนึกเปรียบเทียบ การใช้จ่ายด้านการศึกษา กับ ธุรกิจและการเงิน						
การลงทุน			•			
งบประมาณ			•			
เงิน			•			
เงินทอน			•			
เงินอุดหนุน	•					
ต้นทุน			•			
ทุน			•			
ทุนงบประมาณ			•			
ธุรกิจ			•			
ธุรกิจแสวงหากำไร			•		•	
ธุรกิจสีบลาน					•	
ธุรกิจพันล้าน					•	
เบี้ยปรับ	•					
แป๊ะเจี๊ยะ					•	
พาณิชย์			•			
พร้อมจ่ายเงิน	•				•	
มีราคาสูง			•			
มูลค่าสูง					•	

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
ลงทุน			•			
รายได้	•					
รวบ			•			
หน่วยนี้เปรียบเทียบการทำงานในระบบการศึกษา กับ การผลิตในโรงงาน						
กลจักร					•	
กลไก	•					
กระบวนการผลิต	•					
คัดเลือก					•	
เครื่องจักร					•	
เครื่องผลิต			•			
ผลิต	•		•		•	
ผลิตและพัฒนา	•					
พัฒนา					•	
นำเข้า	•					
ระบบผลิต					•	
โรงงาน	•					
โรงงานผลิต					•	
โรงงาน อุตสาหกรรม					•	
อัปเกรด	•					
หน่วยนี้เปรียบเทียบ ผลผลิตของการศึกษา กับ สินค้า						
บริการ	•					
ผลผลิต			•		•	
ปลากระป๋อง					•	
รุ่น					•	

หน่วยนี้เปรียบเทียบคุณภาพของผลผลิตและการจัดการศึกษา กับ คุณภาพของ สินค้า						
ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
คุณภาพ	•		•		•	
คุณภาพต่ำ	•					
คุณภาพตกต่ำ					•	
คุณภาพ และมาตรฐาน	•					
คุณภาพห่วย			•			
ต่ำกว่ามาตรฐาน					•	
ชำรุดทรุดโทรม			•			
ประสิทธิภาพ					•	
ไม่พัฒนา					•	
ไม่อัปเดต					•	
แย ๆ ห่วย					•	
สินค้างาม			•			
สภาพไร้คุณภาพ			•			
ห่วย			•		•	
ห่วยแตก			•			
ห่วยแตกล้ำสมัย					•	
อย่างเก่า					•	
หน่วยนี้เปรียบเทียบผู้ใช้ประโยชน์จากการศึกษา กับ ลูกคา						
ผู้บริโภคร			•			
ผู้ซื้อ			•			
ลูกค้า	•		•			

การเดินทาง						
ถอยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา กับ ผู้นำทาง พาหนะ และอุปกรณ์นำทาง						
กัปตัน				•		
คนแจวเรือ			•			
เครื่องบิน				•		
ซีทาง			•		•	
ซีนำทาง				•		
นำทาง				•		
นักบิน		•				
ผู้แจวเรือจ้าง			•			
ผู้นำทาง			•			
พาหนะ			•			
รถยนต์				•		
เรือจ้าง			•	•		•
หัวขบวน					•	
หัวเรือใหญ่				•		
สภาพของการศึกษา กับ ลักษณะการเดินทาง						
กลับมาถอยตั้งต้น				•		
ก้าวกระโดด					•	
ก้าวไกล			•	•		
ก้าวข้าม			•			
ก้าวเดิน						•
ก้าวไป			•			
ก้าวไปข้างหน้า			•		•	
ก้าวหนา	•					•
ขับเคลื่อน		•	•	•	•	•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
เข็น					•	
ขึ้นฝั่งหรือถอยหลังลง คลอง			•			
เข้าถึง						•
เข้าสู่		•				
เคลื่อนไป			•			
เดิน		•		•		
เดินไป						•
เดินไปหาทางต้น			•			
เดินหน้า		•			•	
เดินถอยหลัง				•		•
เดินหน้า หรือถอยหลัง					•	
ตกแหว						•
ตามหลัง						•
ถอยหลัง		•	•		•	
ถอยหลังลงคลอง			•			
ถึงฝั่ง			•			
ทิศทาง		•				
นำพา					•	
นำพาศิษย์ไปยัง จุดหมาย					•	
ปั่นจักรยาน						•
เปลี่ยนทิศทาง		•				
ไป					•	
ไปไม่ถึงไหน					•	
ไปไม่รอด						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
ไปไกล			•		•	
ไปด้วยกัน					•	
พายเรือวนอยู่ในอ่าง			•		•	
पास						•
มาไกล					•	
ไม่ตรงทาง		•				
ไม่ไปไหน					•	
หยุดเดิน						•
ย้ายอยู่กับที่					•	
สวนทาง						•
อุปสรรคในระบบการศึกษา กับ อุปสรรคในการเดินทาง						
ทางไกล	•			•		
หลงทาง			•	•	•	
หลุม			•			
หลุมดำ			•			
ห่างไกล						•
หาทางออกไม่เจอ			•			
อุปสรรค						•
เส้นทางดานการศึกษา กับ เส้นทาง						
เฉพาะทาง	•					
ตันธาร			•			
ตันน้ำ					•	
ทาง			•			•
ทางไกล		•				
ทางผ่าน					•	
ทางออก						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
ทิศทาง		•	•			•
แนวทาง					•	
ระหว่างทาง						•
เส้นทาง						•
จุดหมายของการศึกษา กับ ปลายทาง						
จุดหมาย		•			•	
ปลายทาง			•	•		•
เป้าหมาย			•		•	•
ผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ กับ นายทุนทางการเกษตร						
เสีย					•	
เสียใหญ่					•	
ผู้ประกอบการ กับ เกษตรกร						
คนที่มีเมล็ดพืช					•	
คนผลิตเมล็ด					•	
ชาวนา			•			
สถานศึกษา กับ พื้นที่ทำการเกษตรหรือกระถางที่เพาะปลูก						
กระถาง						•
ดิน			•			•
ดินทราย						•
ดินที่อมน้ำ						•
ดินปลูก		•				
ดินเหนียว						•
นา			•			
เนอสเซอรี่ที่เพาะปลูก					•	
ปุ๋ย					•	
สวน			•			

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
กระบวนการจัดการการศึกษา กับ กระบวนการเพาะปลูก						
การเลี้ยงดู						•
เก็บเกี่ยว					•	
จอบพรวน			•			
จับจอบ			•			
จับพรวน			•			
แจกปุ๋ยสูตร มาตรฐาน					•	
ดอกไม้					•	
ดูแล			•			
ต้องการน้ำน้อย						•
ต้องการน้ำมาก						•
เติบโต					•	
ทำเกษตร			•			
บม			•			
บัว				•		
ปลูก			•		•	
ปลูกข้าว						
ปลูกป่าน			•			
ปลูกผัก			•			
ปลูกฝัง	•	•	•	•	•	•
ปลูกลงดิน					•	
ปลูกใหม่					•	
ผล				•	•	
ผลิตเมล็ด				•	•	
ฝังราก					•	
พรวน		•				

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน
เพาะเลี้ยง					•	
ขยายกลา		•				
ยิงถางยิงรก			•			
เลี้ยง						•
เลี้ยงไก่			•			
เลี้ยงดู						•
เลี้ยงหมู			•			
สองมือขอนมา			•			
สร้างสวน						
ใส่ปุ๋ย		•	•			
ใส่ผัก			•			
พัฒนาการของนักเรียน กับ การเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร						
กะเทาะเปลือก						•
ความเจริญงอกงาม	•					
เจริญ					•	
เจริญงอกงาม	•		•			
ดอกบัว						•
เติบโตใหญ่			•			
โต						•
ผลพวง						•
ผลิ			•		•	
ผลิติดอก			•			
ผักจะโต			•			
แพร่ราก			•			
ฝังรากลึก					•	
พลิวลูกลม			•			
พีช						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
พืชพันธุ์						•
แยกต่างหากแยก			•			
ระบัดใบ			•			
รากฐาน			•			
ไทรมเงา			•			
ออกใบ			•			
ออกดอก		•				•
ออกผล		•	•			•
ออกลูก						•
อุดมสมบูรณ์			•			
ปัญหาของระบบการศึกษา กับ วิชาพืช						
กาฝาก					•	
การประเมินผลทางการศึกษา กับ การตัดคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร						
ตัดต้นไม้					•	
คัดเลือกคุณภาพ ต้นไม้					•	
วัดสวนสูง					•	
ผู้เป็นผลผลิตทางการศึกษา กับ พืชผลทางการเกษตร						
กิ่งก้าน			•			
ดอกบัว						•
ดอกไม้			•	•		
ต้น					•	
ต้นขาว						•
ต้นไม้					•	•
ต้นไม้บานาพันธุ์					•	
ต้นหอม						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
ตะบองเพชร						•
ตะไคร้						•
ถั่วงอก						•
ทุเรียน						•
บวย			•			
ผลผลิต					•	
ผลพวง						•
ผักชี						•
ผักผลผลิต			•			
พีช						•
พีชพันธุ์						•
มวลดอก			•			
มะนาว						•
เมล็ด					•	
เมล็ดพันธุ์					•	
ไม้แคระ					•	
ไม้ดอก					•	
ไม้งาม			•			
ไม้เลื้อย					•	
ไม้ใหญ่			•			
ไม้ออน			•			
ไม้ออนใส			•			
ยี่นต้น					•	
รากแก้ว					•	
รากแขนง					•	
รากฝอย					•	
หัวกะทิ						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน กับ ผู้ต่อสู้แข่งขัน						
นักรบ						•
นักสู้			•			
ผู้แข็งแกร่ง					•	
ผู้แพะ						•
ผู้พิทักษ์			•			
ผู้รวม..ขบวนการ			•			
ผู้รับลูกและผู้ส่งลูก				•		
สภาพความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน กับ สภาพความพร้อม ของผู้สู้รบแข่งขัน						
เข้มแข็ง			•			
แข็งแกร่ง						•
แข็งแรงและทนทาน			•			
จุดแข็ง						•
จุดอ่อน						•
ทน			•			
ไม่เข้มแข็ง			•			
อดทน		•	•		•	
อ่อน					•	
การเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา กับ วิธีการต่อสู้แข่งขัน						
กลยุทธ์			•			
การวิ่งแข่ง				•		
แก่งแย่ง						•
แข่ง		•				•
แข่งขัน				•	•	
คัด						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
โจมตี			.			
ขอมกีฬา			.			
คืนรน						.
เดิมพัน				.		
โตมิโน					.	
ตอสู			.			
ตองสู			.			
ตีกัน					.	
ทอคแบทเทิล		.				
ปราบ			.			
แพ็คดอกอก					.	
ไมถอย			.			
ไมลี้			.			
ไมหลบ			.			
แยงชิง						.
รับไมมีรุก					.	
เลนหวย					.	
ริง			.			
ริงไล				.		
สงคราม					.	
ลุ่มเกรด					.	
สู	
สูฯ		.	.			
สูจนตาย					.	
สูตาย			.			

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
สถานการณ์ในระบบการศึกษา กับ สถานการณ์ต่อสู้แข่งขัน						
แข่งกันจะเป็นจะ ตาย					•	
เลือดแทบกระเด็น					•	
การรับมือในระบบการศึกษา กับ ยุทธวิธีและอาวุธ						
กลยุทธ์			•			
ความสามารถ ทางการรบ						•
ติดอาวุธ						•
อาวุธ						•
สถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษา กับ สนามแข่งขันต่อสู้						
เวทีมวย		•				
สนามแข่งขัน				•		
ผลของการเผชิญอยู่ในระบบการศึกษา กับ ผลของการแข่งขันต่อสู้						
กวาดแชมป์					•	
ความตกต่ำ						•
จัด ranking					•	
ชนะ			•		•	
ดอย					•	
ตกต่ำ			•		•	•
ตกต่ำลง						•
ตามโลกไม่ทัน					•	
ตายในสนามรบ						•
ต่ำ						•
ต่ำลง					•	
ต่ำสุด					•	

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
แพ			•		•	
แยลง					•	
ริงทาย					•	
รูผลแพชนะ			•			
ลาหลัง						•
ลำดับทาย ๆ						•
เลี้ยง			•			
เหน้อย					•	
อันดับ						•
อันดับทาย ๆ						•
อันดับที่						•
อันดับบวย					•	
อันดับริงทาย						•
เอาชนะ					•	
เอาตัวรอด					•	
ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา กับ บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย						
คนไข้			•			
คนป่วย			•			
พยาบาล			•			
หมอ		•	•			
การแก้ปัญหาระบบการศึกษาและการให้การศึกษา กับ วิธีการรักษา						
งานอนามัย			•			
ไชยา		•				
ถามอาการ			•			
ผ่าตัด		•	•			
ผ่าตัดใหญ่					•	
เชี่ยวชาญ		•			•	

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
เขี้ยวพาทางจิตใจ				.		
รักษา			.		.	.
วัดน้ำหนักสวนสูง			.			
วัดสายตา			.			
เหลียวแล			.			
วิธีการทำงานและเนื้อหาบทเรียน กับ ยารักษา						
ยา		.	.			
ยาขม				.		
ยาเมืองนอก			.			
ยาต้ม			.			
ยาแรง			.			
สูตรยา			.			
ปัญหาและอุปสรรคของระบบการศึกษา กับ โรค						
บา			.		.	
บา ๆ บอ ๆ					.	
บาบอ			.			
ประสาท					.	
ปัญญาอ่อน					.	
เป็นเปี้ยเป็นงอย			.			
มะเร็งร้าย			.			
เสียดตี					.	
เสียดสุขภาพ					.	
หา			.			
สภาพและความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาการศึกษา กับ อาการ และความเร่งด่วนในการรักษา						
เกินเขี้ยวพา			.		.	

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
โคม่า					•	
งอຍ			•			
ดีขึ้น			•			
ดีขึ้นหรือแยลง			•			
ตาย					•	
ป่วย			•			
ป่วยปางตาย			•			
ป่วยมาก					•	
ป่วยหนัก					•	
ป่วยหลายโรค					•	
ปัญญาอ่อน						•
พิการ			•			
ไม่มีสมอง			•			
แย					•	
แยลง					•	
แยลงไปมาก			•			
แยเอาแยเอา						•
ย่ำแย						•
ไร้สมอง			•			
เรื้อรัง						•
เลอะเลือน			•			
วิกฤต		•				
สงสาร			•			
อ่อนแอ						•
อาการโคม่า			•			
อาการป่วยเรื้อรัง			•			
อาการมันก็ไม่ดีขึ้น			•			

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน
ไอซียู		.	.			
ICU			.	.		
ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา กับ ผลของการรักษา						
ฟื้น				.		.
ตาย						.
ช่วยฟื้นสภาพ			.			
ไว้อาลัย					.	
ล้มเหลว					.	.
หาย		.				
หายไข้		.				
หายไอซียู		.				
ออกจากเตียง		.				
ออกจากไอซียู		.				
R.I.P					.	
ระบบการศึกษาและผู้มีอำนาจในระบบการศึกษา กับ ผู้ทำลาย						
การศึกษาทำร้าย						.
เครื่องแบบนักเรียน						.
กระบวนการในระบบการศึกษา กับ วิธีการทำลาย						
กร่าง					.	
กล่าวโทษ			.			
กำหนดชะตากรรม					.	
โกง			.			
ขัง						.
ชื่นใจ					.	
ไขก๊อ			.			
คุกคามอิสระภาพ					.	

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษาเขียน
เครื่องมือ			•		•	
สมา			•		•	
สมาตัวตาย					•	
จับยึด					•	
จะสมาจะแกง						•
จำเลย			•			
คูตเงิน			•			
ดาหยาบ ๆ				•		
ตัดลินชะตาชีวิต						•
ตีตรา						•
ธาโถม					•	
ถลุงบ			•			
ถีบ					•	
ทอดทิ้ง						•
ทำร้าย		•	•	•	•	•
ทำลาย					•	•
โทษ			•			
บังคับ					•	•
บีบ						•
มาเซนลั้งเวย			•			
ยึดติด					•	
ยึดเหยียด					•	
ยึดไสหัว					•	
ย้าย			•			
โยนความผิด			•			
โยนบาป			•			
รังแก					•	

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษาเขียน
ระเบิด				•		
เรียนหนัก			•			
ลักพาตัว				•		
ล้างบาง					•	
ล้างสมอง					•	
หลอกหลวง					•	
เหยียบ					•	
เอาเงินไปพลาญหมด					•	
สิ่งที่มีผู้เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาได้รับ กับ ผลจากการทำลาย						
กดดัน						•
กดดันไม่มีความสุข			•			
กรรม			•			
กักขัง						•
เครียด			•			•
จำเลย				•		
ตะปัดตะบัน					•	
ตาย			•		•	
ติดกักขัง			•			
ทรมาน					•	
ทุกข์		•	•	•		
แทบเป็นแทบตาย					•	
น่าสมเพช					•	
เปื้อน					•	
ผิดหวังเสียใจ			•			
พิพากษา			•			
พินาศ			•			
เรียนนาน ๆ						•

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน	ภาษาพูด	ภาษาเขียน
เรียนหนัก						.
เศร้าใจ					.	
สร้างภาระ			.			
ลืมหืมตา						.
เสียใจ			.		.	
หายนะ			.		.	
อนาถ					.	
เอาตัวรอด					.	
มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา กับ ผลสะท้อนกลับสู่ผู้ทำลาย						
โง่ง			.			
ใจยักษ์ใจมาก						.
ชั่วสุด ๆ			.			
ทรมาณมาก			.			
เป็นตัวประกัน			.			
มันชั่วมันเลว			.			
หน้าใจ			.			
เห็นแก่ตัว			.			
เหนียว			.			
ให้โทษ			.			
เลว ๆ					.	
วงจรแย ๆ					.	
วงจรอุบาทว์					.	
ผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษา กับ ผูกทำลาย						
กรรม			.			

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
การศึกษา กับ ผู้สร้าง						
กรอบ						•
การวาดภาพ			•			
ภาพ				•		•
ภาพแทน						•
วาด	•					
สร้าง		•	•	•	•	•
แสงเทียน					•	
แสงสว่าง						•
หลอหลอม					•	
ออกแบบ				•		
ครู กับ ผู้สร้าง						
ฉายแวว						•
ช่างปั้น			•			
แต่งเติมสี				•		
ทำให้เราเป็นคน					•	
เทียน					•	
น้ำมัน				•		
บุกเบิก				•		
เบาหลอม		•				
ปั้น			•			
ผู้เจียรระโน			•			
ผู้สร้าง			•			
ผู้สร้างสรรคดี				•		
พิมพ์		•				
พอพิมพ์			•	•		

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
แม่แบบ			•			
แม่พิมพ์			•	•	•	
วาดภาพ			•			
สร้าง			•	•	•	•
สร้างภาพ			•			
แสงสว่าง			•	•		
ออกแบบ				•		
นักเรียน กับ ผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง						
กรอบ						•
ปั้น			•			
ปลุกปั้น						•
ปลุกสร้าง			•			
ภาพ		•				
สร้าง				•	•	•
ผู้บริหารการศึกษา กับ ความเป็นอมนุษย์						
ชูฟ่อ ๆ			•			
ควาย			•			
จมปลัก					•	
ไดโนเสาร์			•		•	
ตัว					•	
เตาลานปี					•	
แพะ			•			
แมลง			•			
ลิง			•			
หมา			•			
เหลือบไร			•			
อรหันต์		•				

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
ออกจากกะลา			•			
ครู กับ ความเป็น อมนุษย์						
กลายร่าง			•			
จิตวิญญาณ					•	
จิตวิญญาณ ความเป็นครู			•			
เซนส์เวย			•			
ไดโนซ					•	
ตัว					•	
ตัวประหลาด					•	
เทพ			•		•	
เทวดา			•		•	
ธิดา			•			
นางฟ้า			•			
นางแปลงกาย			•			
นางมาร			•			
นางมารร้าย			•			
พระ			•			
มาร			•			
แม่ไก่		•				
แม่มด			•			
ยกระดับวิญญาณ มนุษย์			•			
ยักษ์			•			
ลบลู			•			
คักคีสัทธี			•			
เสื้อม			•			

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
อสุรี			•			
นักเรียน กับ ความเป็นอมุขย						
ไก่อ						•
เขียด						•
แกะดำ			•			
ควาย			•		•	
งู			•			
ตัวประหลาด					•	
ปลา				•		•
เบ็ด					•	
เทพ					•	
เทวดา			•		•	
แพะ			•			
แมมด					•	
ใยแมงมุม				•		
หมา					•	
ลูกนก			•			
ลูกเทวดา			•			
ลูกเทพ			•			

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
บุคลากรทางการศึกษา กับ ผู้ปกครอง						
ครอบครัว	.	.				
เป็นพ่อเป็นแม่			.			
พี่เลี้ยง	.					
แม่			.	.		
พ่อแม่			.	.		
พ่อแม่คนที่สอง				.		
พ่อและแม่			.			
การดูแลนักเรียน กับ การดูแลผู้ดูแลในครอบครัว						
ดูแล				.		
ดูแลและอบรม สั่งสอน					.	
เมตตาและเสียสละ			.			
ที่พึ่ง			.	.		
ผู้ใหญ่				.		.
ผู้ใหญ่ผู้เสียสละ			.			
รัก			.			
เสมือนผู้ใหญ่						
ผู้ใหญ่			.			.
หวังใย			.			
ความสัมพันธ์ในวงการศึกษา กับ ความสัมพันธ์ในครอบครัว						
ครอบครัว		
ความสัมพันธ์ แบบญาติ				.		
พี่น้อง			.			
พี่เลี้ยง	.					

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
ลูก			.			
ลูก ๆ			.			
ลูกหลาน			.	.		
การทำงานด้านการศึกษา กับ กระบวนการทำอาหาร						
กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้						.
เคี้ยว						.
ทำอาหาร			.	.	.	
ปรุง			.			
ผสมผสาน	.					
วิธีการปรุง			.			
บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน กับ วัตถุติด						
ขาว			.			
ไซ			.			
เครื่องปรุงรส			.			
ผักชี					.	
ผักชีโรยหน้า			.		.	
วัตถุติด			.		.	
ลักษณะของระบบการศึกษาและเนื้อหาวิชา กับ ลักษณะของอาหาร						
เข้มข้น			.		.	
พร้อมกิน		.				
มีแต่น้ำเนื้อไม่มี					.	
รอนฉา		.				
การจัดการหลักสูตร กับ สารอาหาร						
ไขมัน		.				
คาร์โบไฮเดรต		.				

ถ้อยคำ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน	ภาษา พูด	ภาษา เขียน
โปรตีน		•				
สารอาหาร		•				
นโยบายและเนื้อหาบทเรียน กับ เมนูอาหาร						
เค้ก						•
จับฉ่าย					•	
เมนู		•				
อาหาร		•				
อาหารฝรั่ง		•				
หลักสูตร กับ รานอาหารและรูปแบบการจัดอาหาร						
บุฟเฟ่ต์					•	
ฟู้ดคอร์ท						•
การบริหารและการจัดการศึกษา กับ การทดลอง						
เครื่องทดลอง		•				
ทดลอง		•	•	•	•	•
ลองผิดลองถูก			•			
สถานศึกษา กับ หองปฏิบัติการทดลอง						
หองทดลอง						•
ประเทศไทยและนักเรียน กับ หนูทดลอง						
หนูทดลอง			•			
หนูทดลองยา			•			
หนูลองยา			•			

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	วิฑูรย์ เมตตาจิตร
วัน เดือน ปี เกิด	10 พฤษภาคม 2529
สถานที่เกิด	สงขลา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 ศศ.บ.(ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา พ.ศ. 2558 ศศ.ม.(ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา
ที่อยู่ปัจจุบัน	8 ซอยนวมินทร์ ซอย 4 ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผลงานตีพิมพ์	ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ วิฑูรย์ เมตตาจิตร, วรวรรธน์ ศรียาภัย, วรัญญา ยิ่งยงค์ดี และศราวุธ หล่อดี. (2565). ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการทำเกษตรกรรม: มโนคติของผู้ใช้ภาษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสมัยรัฐบาล คสช. พ.ศ.2557-2562. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย, 17(61), 78-88. วิฑูรย์ เมตตาจิตร, วรวรรธน์ ศรียาภัย, วรัญญา ยิ่งยงค์ดี และศราวุธ หล่อดี. (2565). ความนึกเปรียบเทียบการศึกษากับการรักษาทาง การแพทย์: มโนคติและความหลากหลายของผู้ใช้ภาษาในบริบท การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 8(2), 281-302. ผลงานการตีพิมพ์อื่น ๆ วิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2558). วัจนกรรมกำหนัดนักเรียนของครูในสาม จังหวัดชายแดนใต้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี. วิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2560). ชาย หญิง และชายรักชายในสังคมไทย: ผล การศึกษาจากวิทยานิพนธ์ ในประเด็นอุปถัมภ์. ใน การประชุม วิชาการระดับชาติ “ท้องถิ่นวิวัฒน์” ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ (หน้า 331-338). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์. วิฑูรย์ เมตตาจิตร และตามใจ อวิรุทธิโยธิน. (2558). ปัจจัยทางเพศกับ กลวิธีการกำหนัดนักเรียน. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์, 11(2), 153-180.

วิฑูรย์ เมตตาจิตร, วรรณนะ หนูหมื่น และสมจิตร พิกรมสุข. (2565). หนังสือจัดการเรียนรู้แบบเรียนเฉพาะกิจ เรื่องบอกกล่าวของมุสลิม เล่าถึงการเจ็บป่วย การดูแลสุขภาพ แบบฝึกทักษะภาษาไทย (PISA) สำหรับโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม. สมุทรปราการ: วี พลัส กรุ๊ป (ไทยแลนด์).

สรินญา ปุติ, วรรณนะ หนูหมื่น และวิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2562). การวิเคราะห์การสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน 3 จังหวัดชายแดนใต้จากแบบฝึกอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 14(50), 41-50.

สรินญา ปุติ, วรรณนะ หนูหมื่น และวิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2562). ลักษณะเด่นของผู้หญิง 3 จังหวัดชายแดนใต้ ที่มีความหมายผ่านเรื่องราวท้องถิ่นในแบบฝึกอ่านภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 14(50), 30-40.

สรินญา ปุติ, วรรณนะ หนูหมื่น และวิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2563). ภาพแทนความสุขในการเรียนที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จากครู นักเรียน และโรงเรียนในเรื่องราวท้องถิ่นของแบบฝึกอ่านภาษาไทยเฉพาะกิจ ประถมศึกษา 1-2. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 13(2), 1-9

สรินญา ปุติ, วรรณนะ หนูหมื่น และวิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2563). ลักษณะเด่นของแบบเรียนบัญชีคำพื้นฐานภาษาไทยที่เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นสำหรับระดับประถมศึกษาตอนต้น ที่สร้างโดยครูในสามจังหวัดชายแดนใต้. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 12(1), 140-156.

สรินญา ปุติ, วรรณนะ หนูหมื่น และวิฑูรย์ เมตตาจิตร. (2564). ผลสัมฤทธิ์ของนวัตกรรมบัญชีคำพื้นฐานภาษาไทย ประถมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนใต้. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 13(1), 216-235.

สรินญา ปุติ, วิฑูรย์ เมตตาจิตร, ทิพวรรณ ชอบทำกิจ, วรรณนะ หนูหมื่น, ศุภพงศ์ เอียดยี่สะอึ, รุชณี ชูสารอ และคณะ. (2562). บัญชีคำพื้นฐาน 708 คำ ป.1. สงขลา: โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ

การพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยงและคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สรีนญา ปุติ, วิฑูรย์ เมตตาจิตร, ทิพวรรณ ชอบทำกิจ, วรรณนะ หนู
หมื่น, ศุภพงศ์ เอียดยี่สะอิ, รุชณี ชูสารอ และคณะ. (2562). บัญชีคำ
พื้นฐาน 1,098 คำ ป.2. สงขลา : โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
และการพัฒนาท้องถิ่น โดย มีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง และคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

รางวัลที่ได้รับ

-

